

נדלית אבות

נחלת אבות

בו נקבצו ובאו תולדות גאונים, גדולים,
צדיקים, אנשי מופת, אלה אשר לא נזכרו
ולא נפקדו בשם הגדולים הישן והחדש. ואלה
אשר קצרו במקום שראוי להאריך.

נחלק לשני חלקים

(א) מערכת גדולים. (ב) מערכת ספרים.

כל אלה חבד

ע"י לוי בחר"ר דובער יונה מגזע הנאון

בעל "סדר הדורות" זצ"ל:

חלק ראשון

וויילנא

בדפוס ר' אברהם צבי ראזענקראנץ ור' מ"מ שריפמוזעמזער.

שנת תרנ"ד לפ"ק

НАХЛАСЪ АВОСЪ.

Словарь раввиновъ и писателей

Соч. Л. Авчинскаго.

1894.

Дозволено Цензурою 30 марта 1894—г. Вильна.

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2024

В И Л Ъ Н А.

Типографія А. Г. Резенкранца и М. Шрифetzцера.

Лядскій переулочъ, домъ № 2598-13. 1894.

נגד גדולי והכמי עמנו .

הגני מקדיש את ספרי „נחלת אבות“, לשמו ולזכרו, של כבוד האי
גברא יקירא, רב פעלים, הרב הגדול והגדול מרבבה, חכם ושלם, יקר-לב
וזמיר-רוח, נצר מנוע גדולי היחש, מפורסם בפעולותיו לטובת ישראל באה"ק

ר' יעקב אריה סאלפענדי שליט"א

רב בגליל פראקענטהאל, ועיר מוישבו בדירקענהיים (בייערין),
בהר' הירא וחרד לדבר ה' מפורסם לפועל צדקות, ר' חיים בן איש
רם ונכבד רב פעלים לתורה ולתושיה, הרב ר' אלחנן זצ"ל, ומצד
אמו, נכד הנאון האמתי המקובל רבינו נפתלי כ"ץ הכהן הגדול
אבד"ק פונזא וכו' מחבר ספר „סמיכת חכמים“ „וברכת ה'“ וכו'.

מוקירו ומכברו כערנו הרם והגדול

המחבר.

הקדמה והכנה

בימים האחרונים האלה אשר התשוקה לחקירת קורות עם ישראל הקיפה את כל גבול ישראל, וכמה מחכמי ישראל יחליטו אשר החכמה הזאת יש בכתה לקרב גם את המרוחקים בזרוע, כי סמנה הלא יראו ויזכרו במה לכדו להם בני ישראל את קיומם בארצות, זה אלפי שנים — וגם עוד יהיו לנו קדושינו בכיורי הרוח, לעינים, כמה הקריבו את חייהם על טובה אהבת תורתנו הקדושה, יומם לא שקמו ולילה לא נחו ותמיד לא פסק פומם מגידסא בשקידה נפלאה, כל אחד ואחד מגאוני ישראל בזמנו ומקומו, והרבה הרבה מהם אשר לא נדנו כל ימי חייהם כעולמם בעוה"ז אף באצבע קמנה, אבל כל עולם ורוח אפם היו אך לסודי תוה"ק, הש"ס והפוסקים, ואם כה איפא כמה תיקר בעינינו בני הדור האחרון נחלתנו הקדושה, **"נחלת אבות"** הוא רוח היהדות ככלול, אסף הספרים הרבים בתוה"ק הכתובה והמסורה, בחכמות שונות מספר חכמי ישראל ספרי המוסר הרבים הלוקחים לב ונפש ומקריבים לבות ישראל לאביהם שבשמים; המורשת הקדושה, הגדולה הזאת מורשת קהלת יעקב אשר אבותנו נוחי נפש ז"ל הרבו במחירת בעולם וחייהם, כמה איפא ינעם לנו להזכיר את כל אחד מגאוני ישראל וגדוליו בשמו זצ"ל, אותו, פעולתו, חברויו וארחות חייו, הברת טובה האחת אשר נשאר לנו על כל רוב הטוב אשר גמלנו, בגחלה בלי מצרים, — ולכן מיטות רב שרירא גאון ז"ל ועד היום התאמצו רבים מחכמי ישראל לערוך בספר תולדות זקני ישראל, גאוניו, גדוליו, והצדיקים שבכל דור דור איש איש לפי זמנו ומקומו, וכמו אנגרת רב שרירא גאון, כפר הקבלה להראב"ד, ספר יוחסין, קורא הדורות, צמת דוד, סדר הדורות, שם הגדולים להגאון הר"ר תיד"א ז"ל, שם הגדולים החדש, ועוד הרבה, וכמה אשר באו אך במגלות יוחסין קצרות, כמו בשו"ת מהרש"ל סימן כ"ט, ובספר יסוד עולם מאמר ד' פי"ה ועוד הרבה.

ולכן אמינא לפעלא טובא יישר את אשר התעורר ידידי הרב הגדול חריף ובקר הר"ר לוי בהר"ר **דובער יונה** טפה לערוך גם הוא בספר תולדות הרבה מגאוני ישראל וגדוליו מבני הדור העבר נוחי נפש ז"ל, ויכדלו לחיים הרבה מגדולי ישראל בדור ההוא, המה ותולדותיהם חבריהם וארחות חייהם, וכאשר ראיתי כי כ"ז פעל ועשה הרב הנזכר נ"י בתרצות יתרה ברעת וכשרון, ואף כי לרגלי מושב הרב הגדול הזה פה בעירנו, אשר חסרים פה בהכלית ההסרון כל הספרים הרבים אשר חברו גאוני ישראל בהדור העבר וההוא. ובזה הלא נכיר את כשרונות הרב הגדול ותרצות שכלו, אשר פעל עד הלום כה, ומבטחני כי אשר אם ברצות ה' ית', יתקבל ספרו זה בעיני אחב"י ותמוך יתמכו בידי הרב הנ"ל

הקדמה והסכמה

הנ"ל כראוי לו לפי עמלו ופעולתו במח לא ישקוט האיש ויקרב את ספרו ברצון ה' ית"ש, בהוצאה שני' אל השלמות המעלה, וזה אך החילו לעשות בפעולתו הגדולה הזאת מלאכה שיש עמה חכמה, ויהי' נעם ה' עליו ומעשה ידיו יבונן.

דברי המדבר לכבוד התורה ולומדיה

היום יום ד' ער"ה אדר שני שנת תרנ"ד לפ"ק

פנחס ראזאווסקי הטיפ"ק שווינציאן.

ב"ה יום ב' ד' אדר שני — תרנ"ד — נאווי שווינציאני.

שו"ר לכבוד ידידי שב"ז הרב הג' חריף ובקי וכו' כש"ת מו"ה לוי נ"י :

בעש"ק העבר הופיע נגדי, מכתב ערוך מכת"ר שי', שרצוני הטוב להעלות באלו הימים כדפים ספרו היקר, ושמו נאה לו **"נחלת אבות"** אשר אחרי חיפוש בספרים ראשונים ואחרונים ו"ל, ואחרי היגיעה העלה מרגניתא מבא, ספרו היקר נחלת אבות, והעמיד ציונים ע"ד אל"ף ביו"ת — שש הגדולים, גאוני צדיקי יסודי עולם נ"ע. באיזה זמן היו, ומה מעשיהם הטוב, כל ימי חלדם, ועשה לכל או"א מדור בפ"ע, חקרים, הכינים, ויסרם, ע"ד ספר שם הגדולים מהגאון הגדול החיד"א וצוק"ל, למען יהיה למוכרת עולם שם הקדושים הגאונים הגדולים ציס"ע זי"ע, וזכרם לא יסוף, וכות הצדיקים ולה"ה יעמיד לו, את עמלו, ויגיע לפועל ברצות ה' במהרה, יוכחו ה' להוציא מחשבתי הטוב מכת אל הפועל ובהגמרו למוכנה, הגני לוקח ספרו בבסוף מלא, כאשר יושת עלי.

ידידו שב"ז הכותב לכבוד התורה ולומדיה, ושלוס תורתו בלב ונפש

צבי זאב בהרב הג' מדר"א **ראצקער** חוב"ק הנ"ל.

(מחבר ספר **זרע אברהם**).

דבר אל הקורא:

לנאוננו גדולינו, רבנינו, ולכל קוראינו, די בכל אתר ואתר שליטא:
בקשתי שמוחה ממעבתי לכל יאשימנו, אולי פגעתי בכבודם היקר לי; (האף
שכתיבתי לא יעלם, ולא יורדם חלילה כי מה אני נחשב נגדם), כי גמרתי
בדעתי לבלי לכות בתואר „גאון“, את הרבנים, הגאונים והגדולים, החיים
אהנו לאו"ט, אף המפורסמים לנאונים, ואינם צריכים ראייה, וידעתי
גם ידעתי שגם בעת אין אני נקי מכל שגיאה.

המחבר.

אזכיר לטוב את דודי אה לאבי ז"ל הרב הגדול הישיש החריף ועסקן,
ר' יוסף בהר"ר מרדכי ז"ל שו"ב ביאקובשטאט הוא עוד מוסמך לדון ולהורות
מהגאון הגדול החוקר וכו' ר' שמעון זרחי אב"ד דשם נודע בשם ר' שמעון
טאוורניגער. והי' כמה פעמים ושנים ממלא מקום הרב דשם, ויש לו חיבור בכתובת
יד גדול בכמות ואיכות, ראוהו גדולים וגאונים ויהללוהו, שליט"א, כן תלמידי הבית
דחשוב כמר זלמן יצחק בר' צבי אושפאל אשר עוד לי מעט במלאכת הכתיבה
זכור לטוב.

יזכור אלקים את נשמת אבי מורי המופלג ושנן ותיק וכו' חכם בש"ת ר' דובער
יונה בהרב ר' מרדכי בהרב הג' ר' זאב דוס"ץ בק' אומיאן. וקבלתי מאבי שקבל
מאביו שהיה דור ששי להגאון בעל סדר הדורות. נפטר י"א ניסן שנת תרנ"ב בשנת
הס"ב לימי חיו.

ונשמת אמי מרת הצנועה והחסודה טהרתידות מרת רבקה מלכה ז"ל בת
ר' ירחמיאל אשכנזי אחי הרב הגאון בעל אהל יוסף. נפטרה ז' תמוז שנת תרמ"ז
בשנת הס"ב לימי חייה.

ונשמת אחי המופלג ושלם הר' צבי הירש לעווין. נפטר בזענקאוו ז"ך אדר
שנת תרמ"ז בשנת העשרים והשע לימי חיו.

ונשמת אחי הבחור תם וישר חיים ירחמיאל מרדכי נפטר כ"א אייר שנת תר"ם,
בשנת העשרים לימי חיו.

הקדמה

אמר ר' לוי לשעבר היתה הפרומה מצוי' הו' אדם מתאווה לשמוע דבר משנה, הלכה, ותלמוד, ועכשיו שאין הפרומה מצוי' — וביותר שהן חולין וכו' אין רצון לשמוע אלא ברכות ונחמות (מדרש שיה"ש על פסוק כמנוני כלשונות) אמר רב יהודה אמר רב מ"ד מי האיש החכם ויבן את זאת וכו' על מה אברה הארץ דבר זה אמרו חכמים ולא פירשוהו וכו' עד שפרשו הקב"ה בעצמו שנאמר: ויאמר ה' על עוזבם את תורתי אשר נתתי לפניכם, אמר רב יהודה אמר רב שלא ברכו בתורה תחלה (כנל מליעא פ"ה), גם בנדרים פ"א: בשינוי לשון קצת.

הברואה כולה ויסודותיה, בנוים על אדני, העבר, ההווה, והעתיד, אלה הם שלשה עמודי התבל, אשר היקום והמין האנושי, גשענים עליהם, ומחם יבנה ויתכונן הזמן והמון פעולותיו הכבירות, ואם נצא לשוה מעט בשדי הקיום הנצחי, נתבונן לראות ולדעת את הקשר האמיץ והחזק, המקרב והמאחד את שלשה העמודים השונים האלה. האדם על פני האדמה, המהפך לשכלל ולפאר את מקום עמידתו, ההווה, למצוא מקום מנוח במזה ושאנן לכלכלתו הגופנית והרוחנית, לא ימצא מבוקשו בלתי יחבק בזרועות אהבה את העבר. הימים הראשונים ותוצאותיהם, יחד עם העתיד, הימים הבאים ועתידותיהם! כן האדם הפרטי, מחבק את זכרונותיו מהימים שעברו עליו ועל אבותיו, ורואה בהם כבאספקלריא מאירה, את תכונותיו, ומודד על ידיהם את דרכיו ופעולותיו בחיים, ועל פיהם ישאף לעלות מעלה מעלה, ולהגיע לימים מאשרים לפי תכונתו הטבעית והמשפחות, כן האושר משונה לפי הזמן והמקום ושונים הם הדורשים אותו ומבקשים אחריו, כאשר לפי הנוכח בילדותו על ברכי משפחה ישרה, נשרשו בלבבו תשוקה ותקווה בסוג הזה, והאדם הזה ימצא מרגוע בחיק האושר המסחרי, וזה בחיק האושר המלאכותי, הכל לפי הטבע ההרנל, ומקריהם הרבים המצויים על שרי המשפחות השונות בחיי החברה והמדינה! וכן בדרכי הכלל, בתהלוכות העמים והלאומים השונים, לפי מצבם השתלשלותם והתפתחותם ההרנלית, דרך מיוחדת ישנה לכל עם ועם, הלוקח מקום מיוחד בהשתלשלות היצירה, ועליה יעברו בני העם הזה, לעלות ולהגיע למטרתם בחיים. אנתנו היתגדלים אשר בשם, עם הרוח' הננו נקראים, מה מטרתינו בחיים? איה מקום האשר אשר נבקש ונחפש? אם לא בחיק תורתנו הרוחנית, התורה הקדושה והמהורה אשר

הקדמה

קבלנו מהר סיני, לזכך ולצרף את דרכינו, ומחשבותינו. הן כעוד כל העמים, ישבו בעמק הבערות, עבדו לאלקי עץ ואבן, לא ידעו את אלקי האמת והצדק, מאז כבר הנהילה לנו תורתנו העתיקה והקדושה, דעות ישרים, חוקים טובים ומשפטים צדיקים ללכת בהם לבל ינגפו רגלינו באבני נזף, המפוזרים על דרכי החיים, והכל למובתינו ולאשרינו, וכמאמר חז"ל במדרש (כ"ר מ"ד), "אמרת ה' צדופה", לא נתנו המצות אלא לצרף בהן את הכריות, וכי מאי איכפת להקב"ה אם אתה שוהט מן וכו', וכמאמר (לייז ל"ה) אם צדקת מה תתן לו או מה מידך יקח, וכמ"ש כי לא דבר ריק הוא מכס כי הוא חייכם ואורך ימיכם, ובדבר הזה תאריכו ימים על האדמה. והנה באמת יוכל האדם לעסוק גם בעניני העוה"ז — הסותר בסותרתו, החנוני בחנותו, הפועל בפעולתו, ויוכל להיות עובד ה' באמת, רק לראות לקיים בכל דרכיך דעתו; והעוסק במסחרו באמונה וזהיר מאונאה תרמית שקר וכו' גדול שכרו מאד וכמאמרם ז"ל על העושה צדקה בכל עת וכו' זה הון בניו וכו' (כתובות ק"ה); וראש החכמים שלמה המלך ע"ה בפתיחת ספרו ובסיומו תקע יתר ועמוד חזק לאמר: "הכל הבלים אמר קהלת, הכל הבלים, הכל הבל" ומסיים לבסוף. "סוף דבר הכל נשמע" וכו', כי הנה כל הספר קהלת נאמר על הצלחת האדם וכו', והנה כי כמו שהמספר הנקרא בלע"ו (נול) אם כי הוא בעצמו אין תועלת וכלא יחשב, עכ"ז בהצטרף אל המספר ויצורף אל המספר שלאחריו ירבו ויפרוץ המספר לאלפים ולרבבות, כן כל הצלחות הזמן, אף שהם כעצמם אפס ואין, אמנם בהצטרף להם, התורה והמצוה, ויראה מהורה, אזי כל ההצלחות נחשבות למעלה ראש, וזהו, הכל הבלים אמר קהלת כל הצלחות הזמן הם אפס ואפס, ופירש דבריו, הכל הבלים ר"ל באיזה אופן אמרתי שהצלחות הזמן הם הבל, דוקא שהכל הבל, שאינם מצטרפים לשום תכלית נצחי ואמתי, רק ההתחלה והסוף הם רק בעבור הצלחות הזמן, אבל אם ברצונך שיהיה הכל נשמע, שכל ההבלים, תהיה להם קיום ויתרון, איעצך, שאת אלקים ירא, ואת מצותיו שמור שתצטרפם הכל לתכלית האמתי, באופן שתתנהג בכל הצלחות על דרך זה, להגיע לקיום המצות, וליראת אלקים, כאשר חשב רבינו הרמב"ם, כהלכות דעות שיקריא נופו שיהיה חזק לעבודת הבורא, כי זה כל האדם, ר"ל בעבור זה הקוטב כל עסקי המשותף בעבור שהוא אדם, הכל למעלה יחשב, ובאו חז"ל וגילו יותר ואמרו, מה זה כל האדם, כל העולם כולו לא נבראו אלא בשביל זה, ר"ל שכל ההבלים אינם נדרשים בעבור עצמם, אבל נדרשים בעבור התכלית אשר יגיעו באמצעותיהם, וכאופן שבאמצעות הצלחות הזמן נעשה סולם לקיום התורה והמצוה, ובם עלה געלה, לחזות בנועם אור החיים, אור הרוחני והנצחי, עיין בספר, עמוד שמים ועיין בהעקידה סוף פרשה לך על, ויאמר מלך סודם אל אברהם וכו' (ובדרשותי הארכתי בזה הרבה) אבל לא כן עשו רוב בני עמינו, כאשר ראו מעין נחמד, מעין נשמי וחומרי, מהרו לשאוב מים כששון, ומלאו תאותם ואותם, ואת המעין האלקי עזבו, וכה נתחלפה התמונה היתרות, לתמונה אחרת, תורת

אמת ונצחית, לתורת עולמות ומטות! והנה הקושיא ידוע על מאמר רב, שהטא היה על שלא ברכו בתורה תחלה, הלא היו בהם עבירות החמורות — ג'ע — עב'ו — ושפ'ד, ובארתי בספרי „נהלת לוי” כת"י, כי כל המצוה אשר היו עושים, היתה מן השפה ולחוץ, אבל יראה פנימית לא היתה אצלם, ואין כאן מקום להאריך בדרשות, והעדר היראה גרמה לנו שבע'ה ירדה התורה והמצוה פלאים, לזאת השמיע לנו האיש אלקי רב באמרו „על מה אבדה הארץ” ונשבת מקום המקדש, ומצב האומה הישראלית נהרס”, „על שלא ברכו בתורה תחלה” באמת ברכו בפיהם, אך לבם כל עמם, והכוונה שלא הוציאו לפעולה את הברכה היקרה הזאת, שאנו מברכים על התורה באמרי פינו לאמר! והיינו שההשגחה העליונה הנחילה לנו תורה יקרה, הכולל בקרבה חכמה ויראה קדושה וטהורה, סודות נעלות ורמות, וההכרת העצמיות הזאת, דיה להפית רוח חיים בנושאי דגל היהדות ותורתנו הקדושה והטהורה, ובפרט שאנחנו חוסים בצל מלך של חסד יר'ה אשר באין ספרים יכול כל אדם לשמור ולקיים את התורה בכל דקדוקיה, ועיין בהדרוש „שאר ישראל” להגאון הנשגב הנצי"ב מוואלאזין ובקדמתו להשאלות על הפסוק „הנה עם לכרד ישכון וכו'”, ועיין בהקדמות הגאון הפילוסוף רבי יצחק לספרו „תולדות יצחק” על התורה, כי כעת ששמרו התורה, והמצוה, אזי היו מלאים כל טוב, ועלו מעלה מעלה ברוחנית ובנשמיות, אך וישמן ישורון וכו' ומנעו הרבה מהם לחנך בניהם בתורת ה', ויחדלו להשריש בלבם למודי הדת והאמונה, והנכו אותם רק בידיעת חכמות הדיוטות, ותורתנו הקדושה, אם כל החכמות, וראשית כל הידיעות, מונחת בקרן זווית, היא חוגרת שק, ומתאבלת על בניה, כי פנו לה עורף, לזאת הובה קדושה בזמן הזה, להשתדל להפית רוח חיים בעצמות תורתנו העתיקה, אבל מה נעשה בזמן הזה בדור אשר כל עמל אדם לפיחו, ורוחק הפרנסה, מתחדש בכל יום ויום וכו' וכדברי ר' לוי לשעבר היתה הפרומה מצויה, היה רצון וכו' ועתה שאין הפרומה וכו' וכן עתה בדורינו, כעת היגיעה והעבודה זר לרות הצעירים, וכל אחד ירצה לאסוף הון וכסף, חכמה ודעת בנקל, ומי זה יהפוך להכניס ראש בספרי פילפול מסחברי זמנינו, זולת אלה אשר נעשה ונהכרו סנדולי רבני הדור ומפורסמים, לרגלי הסגנון הזה עלינו גם כן להשתדל להראות יקרות תורתנו באופנים קלים הבלתי דורשים עיון, כמו להוציא לאור ספרים המספרים מעשי אבותינו, ואבות אבותינו ' דור דור הכמיו, רבניו אלופיו, גדוליו, מנהיגיו, להעלות את זכרם, וזכר מעשיהם, לספר לדור אחרון את הקורות אותם, ולהחיות את זכרם בכתב ובדפוס, בשחור על גבי לבן, העומד וקיים לנצח, כל זה הוא כלול בתקשר האחד, המאגד את עתותי העם, מעבר לעתיד' ביזכרו בהות, זכרונותיו מקדם, סבותיו, תלואותיו, והרפתקאותיו, יתאזר ויתאמץ ויתגבר במשך זמן ההות, ולבוא אל המטרה הרצויה בזמן העתיד, ספרים כאלה יוכל כל אדם לקרוא בעתותיו הפנויות, גם קודם השכיבה על סתרו כלילית, ומבלי משים יתדבק מעט או הרבה בלבבו, יראת הכבוד, להקיר את ערך תורתנו וגדוליה, ולהחזיק איזה מדה מסדותיהם הנעלות, את המטרה

הקדמה

המטרה היקרה הזאת שמת לפני, והתבוננתי לחבר ספר בסגנון הזה, הכולל תולדות נאוני גדולי והכמי התורה, אספתי וקבצתי תולדות נאונים, גדולים הנפוצים בספרים שונים, ואינם במציאות, ורבים חדשים אשר עוד לא בא זכרם בספרי התולדה, ורבים מגדולי נאוני הזמן הזה החיים אתנו כהיום לאוי"ט, והנם מפורסמים וגודעים לתהלה בגדולתם בתורה, והאף שיש מיעוטא דמיעוטא איזה גדולים הבאים כבר בשם הגדולים החדש" אך חלילה לי להלביש בנוצות זרות, וחם לי להביא אותו אשר לא חדשתי הרבה בתולדתו, וכל המעין בהם, יראה בעצמו ההבדל הגדול ביניהם, נוסף על אלה, הבאתי מראה מקום מאין לקחתי אלה, לכד אלה אשר לקחתי מעט מספרי השנתים, או ראיתי ומצאתי בהם זמן פטירתם, ועת חייהם, כי דעת לגבון נקל, כי לעבודה כזה הרבה ספרים היו למראה עיני, ובטח לא הוצאתי מלבי זמן חייהם, ועת פטירתם, ואם ירצו הקוראים לידע גם את, אזי מוכן אני למלאות רצונם, אקוה כי ספרי זה ימצא חן בעיני מכיני דבר, וזכות הנאונים והצדיקים יעמוד לי ולזרעי וכו' ויוכני להו"ל את החלק השני מספרי, ואת ספרי, נחלת לוי" דרוש, ומעט חדושי בנפ"ת.

דברי לוי בהר"ר דובער יונה אוזינסקי.

נחלת אבות

ה' מפורסם לגאון ותהלה נקרא בשם „פאסוועלער“ ע"ש העיר שה' לאב"ד בעזרו רך בשנים — אח"כ נתקבל לראב"ד ופ"ץ בק"ק ווילנא והיה שמה יותר משלשים שנה, שכלו היה דריף ועמק מאד מאד, כל גדולי הדור הריצו לפניו שאלותיהם, והיה משיב לכל שואל שאלה, תשובה בפלפול גדול, והכל במהירות נפלאה, ואך אפס מעט מועיר נדפסו בספר „מנחת בלולה“ לרה"ג ר' שמעון מסלאנימא, ובספר „בגדי ישע“ לרה"ג ר' שמואל הלוי מו"ץ ודיין בבילאעסטאק, ואיזה מיוחדושו נדפסו בספר „יהגה חכמה“ לרה"ב ר' דובער נישוועער. ובספר „נתיבות עולם“, וכפי מדה חכמתו הרבה, היתה נדיבת נפשו הרוססת — עליו אמרו כי לא השיב ריקם פני אדם מעורו — ויפה אמר עליו הגאון ר' יצחק מוואלאוין בהספרו עליו „כי נדיבת לב הגאון ר' אבלי היתה בבחינת „חסד שבחסד“ אין לצייר את האבל הכבד אשר כסה פני ק"ק ווילנא בימים אשר חלה את הליו. שלשה ימים רצופים התפללו עליו בכל בתי הכנסיות והמדרשות בועקת שבר. אך האראלים נצחו את המצוקים, ויגוע ויאסף אל עמו י"ג כנחם אב שנת תקצ"ו (ק"נ), גם הגאון רבינו עקיבא איגר מוכיחו בתשובותיו.

[ו] הרב הג' ר' אבא מהוראדנא, הרב הזה תקע אהל בירושלים עיה"ק, ה' חסיד ועניו, כל ימי שבתו שם המטפף בביהמ"ד

[א] הרב הגאון ר' אביגדור אבד"ק טונקאטש. בימי הגאון בעל חת"ס ושקיל וטרי עמו בתשובותיו, בחלק ראשון אבן העזר סימן ד', ובחלק שני סימן ק"ב ועוד.

[ב] הרב הג' ר' אביגדור יהודה הלוי אב"ד ור"מ ד"ק קריל. בשנת ה'ה"ה לימי חייו נתקבל בעיר בלאשקע. שמה בהן פאר י"ז שנים. משם נתקבל לעיר קויל. וישב שם עד יום מותו. הוא כ"ה שבט שנת תרמ"ט. בן חמשים ושמונה שנה הי' במותו —.

[ג] הרב המאור הגדול ר' אביגדור אבד"ק קרויצבורג. הוא אבי של הרה"ג ר' יעקב אלי ריבלין אבד"ק ריגא. ולהבח"ל של הרב הגדול ר' ישראל ריבלין, מו"ץ בעיר דאנקרויא.

[ד] הרב המאור הגדול סו"ה ר' אביגדור מרדכי זצ"ל, אב"ד בעיר אסטריץ בהיותו עוד צעיר לימים, חיבר ספרים יקרים, ה"ה ספר פרי הדור על ארבעה חלקי שו"ע — „וקרבן תודה“ — ענפי תאנה וענבי רגפן, הוא בן לאותו גאון מפורסם, ר' אברהם עזרא אבד"ק אמדור. בהגאון ר' שמואל כ"ץ. הרב המצוין הזה נפטר על ימים. עוד בחייו אביו הגאון זצ"ל.

[ה] הרב הגאון ר' אברהם אבא — הנודע בשם ר' אבלי פאסוועלער.

הגאון המצוין הזה, נולד לאביו הרב הג' ר' אברהם שלמה, בהרב הג' ר' גרשון אב"ד בבמה קהילות — הגאון המצוין הזה

[יא] הרב הג' ר' אברהם אבד"ק שאטעלסדארף, בימי הגאון בעל "חתם סופר" ושקל וטרי עמו בחלק אבה"ע, סימן ק"ט ועוד.

[יב] הרב הגאון ר' אברהם דאנציג — נולד בשנת תק"ח לאביו הר"ר

יהואל, נכד הרה"ג המפורסם הצדיק ר' שמואל בעל ספר "נחמת ציון" חתן הגאון ר' יהואל אבד"ק שאטלאנד.

בימי נעוריו למד בישיבת הגאון ר' יוסף ליבערמאן מפראג, ובישיבת הגאון רבינו יחזקאל לאנדא בעל הצל"ח והג'ב (מוזנ) מהקדמתו לח"א ובק"ג סביא, כי הגאון ר'

יוסף סמכו בתואר חבר בחיותו כן שמונה עשרה שנה, וכתב או עליו "בקי בש"ס ופוסקים, ידיו רב לו לפלפל בספרא ישרה,

זכה וברורה," הרב הצדיק הזה תקע אהלו בוילנא. ועסק במסחר אך מסחרו היתה ארעי, ותורתו קבע, ורוב עתותיו הקדיש

לתורה ולעבודה, כאשר מטה ידו, נתקבל "למ"ץ בק' ווילנא, חיבר והדפיס ספר "חיי אדם", "גשמת אדם", "תכמת אדם",

"ובינת אדם", "שערי צדק", "זכרו תורת משה", "וקונטרס מצבת משה", "תולדות אדם" פירוש על הגדה, בית אברהם.

מתוך ספריו ניכר שהי' צדיק נשגב, כי ספריו נתקבל בכל תפוצות ישראל, וכמעט בכל עיר ועיר יש חבורות שלומדים חיי

אדם וכמה דמעות נשפכו על "התפילה זכה" הלקוחה מספרו, "חיי אדם" היה מחותנו של רבינו הגר"א מוילנא, ומביאו כמה

פעמים בשם "סחוטנא", ובק"ג מובא כי צוה לשני מותו לבלי לתאר אותו בתארים

בהספרו, ולא יאמרו שום שבת עליו, כי אם זה שהיה משאו ומתנו באמונה, ולפי דעתו לא עשה עולה לשום אדם ברבר

שבסמון, וגם על מצבתו לא יכתבו שום תואר, רק "פ"נ ר' אברהם ב"ר יהואל בעה"ט ספר חיי אדם וגשמת אדם. נפטר

ר' לחדש תשרי שנת תקפ"א בן ע"ג שנה. הרב

בביהמ"ד "קהל חסידים" אשר להספרדים לומדי סודות הקבלה, ולטר עמם יחד, ושמו הי' גדול מאד בין הספרדים. כי הי' צדיק בכל דרכיו, נפטר א' ניסן שנת ה'תנ"ב, בשנת השש"ט ושש לומי חייו.

[ז] הרב הג' ר' אברהם אבא גרינפעלד רב גדול הי' מ"ץ בעיר זאנאראוו. נפטר עש"ב ק"פ קרח שנת תרט"ו בן ששים וחמשה שנה.

[ח] הרב הגדול ר' אברהם אבא קליינערמאן מביאליסטאק. היה

צדיק ונשגב, אחד מן המצוינים, לא קדמו אדם בבית המדרש, והצנע לכת כדרכי ד', וברה מפני הכבוד, כמה פעמים רצו

לעצמו בכתר הרבנות, ולא אבה לקבל. הוא פעל הרבה למופת הרפסת הויר"ד החדש, הניח אחריו הרבה חרושי תורה,

נפטר כ' שבט שנת תרט"ה, בשנת ה'ת"א לימי חייו.

[ט] הרב המאוה"ג ר' אברהם אבלי מביינסק, המנוח הזה היה תורני גדול

ויא"ב דרשן גדול ונכבד, היה מוסמך מהגאון רבינו חיים מוואלאזין, ועפ"י עצתו נתקבל לדרשן בק' מינסק, ורוב המאוה"ג

ר' פייוויל מ"מ בוילנא הפליג מאד בשבחיו (לסון הגאון ר' זלמן זאב מ"מ בוילנא בהסכמתו על ספר זכרון אברהם) שרת בקהילות קדושות

בעיר פאלעצק — קאוונא — מינסק — נפטר ה' טבת, שנת תקפ"ח במינסק (הקדמה מונקדו לספרו זכרון אברהם) חבר ספר "זכרון אברהם" על הגדה של פסח וספר "נחל

דבש", "אמונת אומן", "ארחות יושר", "בית מועד על הספרים", "לב טוב על חמש מגילות" (עין ר' זבי הירש מטיילעוועט).

[י] הרב הג' ר' אבא יעקב הכהן. רב גדול ודרשן מפואר. היה רב

במיישענאל' — ורב ור"מ בעיר קופישאק וכעת אב"ד בק' וועקסנא, חיבר ספר שו"ת "חבל יעקב" ושם יש איזה תשובות אשר

השיבו הגאון רבי ו"א מקאוונא.

נדרה את א אבה

[יח] הרב הגאון ר' אברהם אשכנזי.
ראשון לציון. הרב הזה נולד בשנת
תקע"ג באחת מערי תוגרמא. בעודו צעיר
לימים הביאו אביו ירושלימה -- עוד בימי
עלומו כנהו בשם «גאון» בשנת תר"ו
הופקד להיות אחד מדיוני ירושלים. בשנת
תרכ"ט נבחר מעדת הכפרדים לרב רבנן
במקום הגאון ר' דוד חזן ז"ל, לבר גדלו
בתורה, היה צדיק ונשגב בעל מדות יקרות
בא בהסכמה על ספרים הרבה נפטר בחורש
שנת שנת תר"ט בן ס"ז שנה.

[יט] הרב הג' רבי אברהם הכהן רב
ומ"ץ בק' אגאניעוו. הורה הוראה
בישראל ששים שנה בעיר, ריוועצק,
באהלאפא, פאטאצק, אגאניעוו, חבר
ספרים יקרים ה"ה, דורש ציון, "ידו יוצר"
מטיב נגן, נפטר ר' אלול שנת תרמ"ג בן
פ"א שנים.

[כ] הרב הגאון ר' אברהם אב"ד ור"ט
דק' קאמארהרין, בימי הגאון בעל
«התם סופר» ובא עמו בשו"ת כמובן
מתשובותיו בחלק אבה"ע סימן נ"ח
קל"ז וכו'.

[כא] הרב ר' אברהם אבד"ק שימאנדע
בזמן הגאון הג"ל ושקול ומרי עמו
בתשובותיו בחלק אבה"ע סימן פ"ב ועוד.

[כב] הרב הגאון ר' אברהם תאומים
אבד"ק בוטשאטש. גאון מובהק
וספורסם, חבר ספר שו"ת «חסד לאברהם»
ונמצא שו"ת, בספר «דעת חכמים» סימן
ט"ו, י"ה, כ"ב, בדבר העגלים אשר
הטבור שלהם נפות, ובדבר נקודות
אדומות, הוא בן בתו של הגאון אבתי
רבינו יעקב בעל «הות דעת» ואולי הוא
ר' אברהם תאומים אשר בא בשו"ת עם
ר' משה סופר בתשובותיו בחלק יו"ד סימן
ט' וכו'.

[כג] הרב ר' אברהם ש"ץ אבד"ק
דובאסאר ואח"כ ש"ץ במעזיבוב
בביהמ"נ של הבעש"ט, רב גדול וצדיק
נשגב

[יג] הרב הקדוש ר' אברהם «בעט"ח
ספר «עמוד הימיני» והוא חותן הגאון
ר' מנחם מאנדל ר"ט ומ"ט דק' מינסק
(מונה נהקדמה לספר «זכרון מנחם»).

[יד] הרב הגאון ר' אברהם לאנדא. נודע
בשם הרב «משעכענאו» הרב
הזה היה גאון צדיק חסידא ופרישא, מלבד
גודל דריפותו בש"ס ופוסקים, וגודל
הסידורו ופרישותו, היה גם הכס מדיני
ויועץ פלא, ורבים מרחוק ומקרוב, באו
לשאול עצה ותושיה מאתו, אהב לכל אדם
אהבה נצחת, פוק חיי מה שבתב עליו
האי נברא רבא הגאון הצדיק ר' אלי
אבד"ק גרידיץ (נדפס בספר יוסף הן) וז"ל
יצו ד' את הברכה וכו' וכו' ה"ה האיש
הישר מירודי הדור שלנו גאון הגאונים,
הסידא ופרישא, נ"י, ע"ה, פ"ה מו"ה
אברהם אבד"ק משעכענאו עכ"ל, נפטר בליל
ה' לתודש אדר שנת תרל"ה. קרוב לתשעים
שנה היה במותו.

[טו] הרב המאה"ג ר' אברהם
מסלאנימא. נודע בשם (הרבי
סלאנים) ה' איש חו"פ. רבים שאלו
מאתו עצה ותושיה, אשר גם הגאון ר'
מאיר מארים מקאברין היה מהסדיני. חבר
ספר «תורת חסד» נפטר בחורש מרחשוון,
שנת תרמ"ד בן פ"ב שנה.

[טז] הרב הגאון ר' אברהם בהגאון ר'
אליעזר פרויזיגער מוילקווישק בהגאון
ר' חנוך הענך אבד"ק ואבולדאווע (עין
ר' חנוך הענך) רב גדול הכס מצוין, בעל
מדות ישרות, נפטר כ' סיון שנת תר"ך
ומ"ב בעיר מערעץ הוא אבי האחים
הרבנים הגדולים ר' דוד מעבלי אפרתי ור'
אליעזר אפרתי וכו' (תולדות אנשי נט) הרב
המפורסם ר' חנוך הענך היה ג"כ בנו נפטר
בשנת תרכ"ו.

[יז] הרב הגאון ר' אברהם אבד"ק
ווישנאוויץ. בימי הנרא"ז כבראד,
נמצא הסכמתו על ספר «נהל אשכול».

ירואלימסקי, הרב הזה לא מש
מאהלו של תורה. בשלישים שנה לא
עסק בעניני העוה"ז — נפטר כ"ד שבת
תרל"ה, בשנת הששים וחמש לימי חייו.
[לד] הרב הג' ר' אברהם אבד"ק
באלטרימאנץ. נפטר בשנת
תרמ"ו.

[לה] הרב הג' ר' אברהם מרגליות.
רב גדול מגדולי ישראל נפטר
בשנת שנת תרמ"ה.

[לו] הרב הג' ר' אברהם ראבינאוויץ
ז"ל. רב גדול ומפורסם. דומ"ץ
בארעססא. ואח"כ מאס ברבנות בעיר
ארעססא, אשר כהן פאר בכבוד גדול
עשרים שנה, ואוה למושב לו את צפת
בעיה"ק ונפטר ערב חנוכה שנת תרנ"ב,
בן תשעים וחמשה שנים.

[לז] הרב המאה"ג ר' אברהם
מאד"עווסקי, רב ומו"ץ בעיר
האראל, פלך פאלטאווה, הרב המצוין
הזה מלבד גדלו בתורה הי' גם חכם מצוין
כליל מדעים, בשנת תרי"ח נתבקש לשיבת
הוועד הרבני בעיר המלוכה פעטערבורג.
כן הי' מלומד אצל שר הצביב בתארקוב,
כעשרים שנה וישב על כסא הרבנות בעיר הג'ל,
ונתן את עזרתו בהשכל וברעת. הי' מחסידי
הגאון מלובאוויטש בעל "הצ"צ". במצאי
שב"ק הי' שרה שנת תרמ"ח נאסף אל
עמיו בשנת השבעים וחמש לימי חייו. בנו
הוא הרב הג' הגדוע בשערים המצוינים
בהלכה, ר' אליעזר משה אב"ד בעיר הג'ל
על מקום אביו הג'. ולהבח"ל הרה"ג המנוח
אבד"ק וענקאווה הי' חתנו.

[לח] הרב הגאון ר' אברהם האב"ד
דפיקעלין, בהרב ר' צבי הירש
אב"ד דנאוורע, רב גדול וצדיק. נקרא
בפי כל "ר' אברמעלי חריף". נולד בעיר
נאוורע, בשנת תקע"ב, בימי עלומיו הי'
אב"ד בעיר קראו. כל ימיו אף בימי
חליו במחלת השבץ ישב ועסק בתורה,

נשגב, מהתלמידים החשובים של
הבעש"ט, (ת"ח).

[כד] הרב הגאון ר' אברהם ר"ח מלובלין
חתום על תעודת שתדלנות הניתן להרב
ר' ניסן בהרב ר' יהודה בשנת ת"ץ ושמו
ג"כ חתום על הסכתבים מהוועד מיארוסלאוו
וזבלין, להגאון רבי יהונתן מפראנ, בספר
"לוחות העדות".

[כה] הרב הגאון ר' אברהם אבד"ק
עמלינג ואנפיה במדינת שווייטץ, בזמן
הגאון בעל תח"ס ושקיל וטרי עמו כמובן
פשוטותיו על יור"ד סימן קע"ה, ועל
אבה"ע, קס"א וכו'.

[כו] הרב המאה"ג ר' אברהם לארדו
אבד"ק ב"ירוש (סוריא) רב גדול
צדיק הסיד וישר, נפטר י"ב סיון שנת
תרכ"ה בשנת הג"ב לימי חייו.

[כז] הרב הג' ר' אברהם אבד"ק קרינעק,
נפטר א' לחודש אדר שני שנת תרל"ב
בשנת השמונים לימי חייו.

[כח] הרב הג' ר' אברהם בהרב
ר' יצחק יהושע לאמ"ש, אבד"ק
ווינציאה נפטר ב"ך כסלו שנת תרל"ו
בן ס"ו שנה.

[כט] הרב המאה"ג ר' אברהם ב"ד
שמואל הלוי רב ומו"ץ
בדראהטשוב נזכר "בצמח צדק" החדש
בתלך אבה"ע סימן ק"ב.

[ל] הרב הג' ר' אברהם הלוי אימינגא
רב מפלפל גדול חבר ספר "נמני אברהם",
חדושים וזהרות על כמה מסכתות, הוא
הוצר מגדולי החכם. בן להרב הגאון ר' יוסף
הלוי אבד"ק יארמלעלינץ. אחיו של הגאון
ר' יצחק אהרן אימינגא, (אזי הגאון רמ"ו
אימינגא בעל מפרסי היס) בני הרה"ג ר'
נפתלי הערץ בהגאון ר' יהודא ליב אבד"ק
פישעוויץ, אחד ממשנה אחים גאונים
ספורסמים בדורם (הקדמת לספרו נטעי
אברהם). נפטר כ"ג אדר, תרמ"ח.

[לג] הרב הגדול ר' אברהם

„שלח הרמון“.

[מז] הרב הגדול ר' אברהם אבר"ק
סעלוב חבר ספר „זרע אברהם“

(עיין מערכת הגדולים זרע אברהם).

[מח] הרב הג' ר' אברהם יצחק היה
אביר הרופאים, רופא דארבעה
ארצות, והוא חתם בשנת ת"ץ על
תעודת שתדלנות הניתן לרבי ר' ניסן
בררר ר' יהודה (עיין לוח כ"ד):

[מט] הרב המאה"ג ר' אורי' שלמה
פיינזא אבר"ק דובראוונע, חתן
הגאון רבינו אליהו, חבר ספר מנחת כליל

נדרס על החומש עם באורי הגר"א, וספר
מנחת שלמה, ובא בשו"ת עם רבינו
הגאון ר' חיים מוואלאוין ובסוף ספר שו"ת
„בנין של שמחה“ נדרס תשובה ארוכה
אשר ענה לו הגאון מר"ח נמצא הסכמתו
על ספר „הדרת זקנים“ משנת תקס"ב:
[נ] הרב הגאון ר' אברהם דובער
אווערביאך אבר"ק פולנאה ודק'
חמילניק ואנפיה, גאון קדוש, בא בהסכמה

על ספר „סאור עינים“ משנת תק"ע:
[נא] הרב הגאון ר' אברהם יהודה לייב
בהגאון ר' יוסף היילפערין אבר"ק
בערואן, בימי הגר"א מבראד, בא בהסכמה

על ספר „נחל אשכול“:

[נב] הרב הגאון ר' אברהם שמחה
אבר"ק אמציסלאוו ברחב הגדול
ר' נחמן אבר"ק פאהאסט (חסידו של הגאון
רבינו חיים מוואלאוין) ברחב הג' ר' יצחק

(עיין רבינו חיים מוואלאוין) ר' אברהם שמחה
היה תלמיד לרבינו חיים מוואלאוין וגם
ר"ם שם, בשנת תקפ"ז נשרפו כתביו בח"ת
בנפ"ת בוואלאוין, אוי הוצרת לקבל

הרבנות בק' אמשטיסלאוו, ובתן שם פאר
כשלישים שנה, נפטר ו' תשרי תרכ"ה,
(בהקדמתו נזכר לספרו בנין של שמחה) היה

לעזר גדול לרבינו חיים מוואלאוין ברבר
הישיבה, ובנו הגאון ר' יצחק זצ"ל מוכירו
בהקדמתו „לנפש החיים“, ובא בהסכמה על

הש"ס דפוס ווילנא בשנת תרכ"ב, והוא
בא

נחלת

אות א

אבות

ח

עבר עבורת הקודש בעיר פוקעלין
שלישים ושמונה שנה, בשנת תרכ"ט
שחל"ח, בשנת הששים ושבע לזמן חייו,
הניה אחרינו חבור על גפ"ת והודושים
רבים, והם ביד תתנו הגדול. (כן כתב לי נכד
חסידו הגאון ז"ל).

[לט] הרב וכו' ר' אברהם ב"ר אלי' ד"ץ
דק"ק ווילנא וראש ישיבה בקלויז
ו"ץ שם, חבר ספר „בית אברהם“, על
סדרש"א נפטר כ"ח מנחם אב תרט"ו.

[מ] הרב הג' ר' אברהם זוטרא נאבר"ק
מינסטער. שקל וטרי עם הגאון ר'
יעקב יוקב עמלינגער. כטובן מספרו „בנין

ציון“ סימן כ"א, ק"ו, קמ"ו.

[מא] הרב הג' ר' אברהם אבר"ק
דעלאטין. רב גדול וראויה לדבר
ד' ובספר „זרע אברהם“ להרב מסעלוב נמצא

הספר עליו.

[מב] הרב הג' ר' אברהם ראבינאוויץ.
רב גדול ומפורסם היה אב"ד בעיר
ניישטאדט שלישים שנה, ובעיר שילעלי,

ושלש שנים רב בעיר שיקאגא. ונפטר שם
ב' דר"ה תרנ"ד בן ס"ז שנה.

[מג] הרב הג' ר' אברהם פעריל-
מונטער, ברחב המפורסם ר'
אליעזר מלאדו רב גדול מצוין ומפורסם,

היה רב בעיר קלעטשעווא. פאביאניץ,
ועתה הוא אב"ד בק' ראדום.

[מד] הרב המאה"ג ר' אברהם אבר"ק
פאקרא' ברה"ג ר' צבי הירש חריף
מנישוועז, ברחב הגאון המפורסם ר'

שלמה אבר"ק קאמין-קאשירסק, בהגאון
הג' בדורו ר' דוד ביה"ד יעקב אב"ד ור"ם
דק' שערשאו, בעה"ח ספר „דמויות

ירושלים“ על תחלת שו"ע אורח חיים
(מוצא כלילת יוסי להג' רח"ג דעמלינגער).

[מה] הרב הגדול ר' אברהם ב"ר משה
אבר"ק ניישטאדט חבר ביאור על
ספר איסור והיתר הארוך בשם „זר וזהב“.

[מו] הרב הגדול ר' אברהם הלוי מ"ץ
ברודניא בא בהסכמה על ספר

לרב אב"ד בסקידעל, בשם ר' שמואל הלוי. משם נתקבל לאב"ד באיישישאק, ומשם לאב"ד בק' ראסין, כתי נתקבל שם נ"כ אין ידוע אך בשנת תרס"ו ה' אב"ד שם כנראה מתשובותיו, ושמה ה' איזה שנים, כי ערך שנה תר"ד, שקל ופרי עם הגאון הנ' ר' יצחק אבינדר אבד"ק קאוונע, נידן נט שהיו ערער, שתיבת אדם נכתב בחק תוכות הדלת, ושם חולק לו הרבה כבוד הגר"א וצ"ל משם הלך לשכון פעם שנית לאיישישאק, וה' חלי בעל יסורים ר"ל כנראה מאת מתשובותיו אשר ענה להרב ר' יחזקאל אב"ד בווארענאווע, וחזתם שם מאתו הטרוד והחלוש גדול וכו' בכל זאת כתב אזי תשובה ארוכה בחריפות ובבקאות, מכל אלה נוכל להבין גדול שקידתו ויגיעתו בתורה, אף בעת הליו, מגדל צדקתו לא היה חותם אב"ד. או הונה פה, אך כאיש פרטי היה חותם, היה תלמיד מובהק להגאון הנשגב ר' דוד מעבלי מד"א דמינסק, ובכל פעם אשר מוכירו, מוכירו בלשון אדמו"ר, או מורי, (לפלא על בנו שלא הודיע בהקדמתו כלום כהולדתו, וזולת עת פטירתו, וימי חיו ג"כ לא בבירור) תשובה אשר ענה לו רבו הגאון רד"ם ממינסק, נמצא בספרו «נחלת דוד». נפטר א' דר"ה אלול שנת תרכ"ט, כבן שישים שנה היה במותו הניח אחריו הרבה ה"ת לפי כתיבת בנו, וחלק מהם הדפיס בנו הרב ר' יהודה בשנת תרל"ה בשם «עמודי אש». [נה] הרב הגאון ר' אברהם שמואל דיסקין. גאון מובהק ומפורסם, כ"ב שנים היה אב"ד בק' וואלקאוויסק, וששת חברי כפרו שו"ת «לבני בנימין» הוא בן לאותו גאון אסתי ר' בנימין אבד"ק לאמוע, נפטר י"ב סבת תרס"ו, הניח אחריו הרבה כתי' בח"ת בפלפול ובהלכה. [נש] הרב הגאון ר' אברהם בנימין אבד"ק וייער'טיוב. רב גדול וצדיק,

בא-הראשון לכל המסכים שם, ה' גאון גדול ומקובל אלפי חברי כפר שו"ת בשם «בנין של שמה» ובנו הרב הנ' ר' חיים יוסף מורה הוראה וד"ם באמסטרדאם הדפיסו אחד פטירתו: [נג] הרב המאור הגדול ר' אברהם אליהו אבד"ק סוויר, ואח"כ מ"ץ בוויילנא בימי הגר"א וצ"ל, נפטר בשנת תקע"ב (ק"נ): [נד] הרב הנ' ר' אברהם ליב מיניץ אבד"ק פאסוועל, רב גדול ומפורסם בן לאותו גאון ר' שלמה מקאברין: [נה] הרב הגאון ר' אברהם שמואל בנימין סופר, גאון מפורסם שר התורה, היה אב"ד ור"ם דק' פרעסבורג ל"ב שנה על מקום אביו הגאון רבינו ר' משה סופר בעל «החתם סופר» מקצות הארץ נהרו אליו בחורים חדיפים להנות מאור תורתו, חבר ספר שו"ת «כתב סופר» נפטר י"ט סבת תרל"ב, בשנת החמשים ושבע לימי חייו, הוא בן בתו של הגאון האסתי ר' עקיבא איגר ובא כח"ת עם זקינו הגאון בחינתו עוד עלם צעיר לימים, וזקינו הגאון מוכירו לשבח, הוא אבי הרב הנ' הגביר ר' חיים ליב סופר: [נו] הרב הנ' ר' אברהם דובער נאבד"ק איהומאן התנו של הגאון הצדיק ר' אליעזר יצחק מוואלאזין. [נז] הרב רגאון ר' אברהם שמואל ב"ר יהודה ליב הרב המציון הזה היה גאון צדיק ונשגב, עוד בימי חרפו נתקבל לאב"ד בעיר סקידעל, כאיזה שנה נתקבל שמה אין ידוע לי, אך בשנת תקצ"ט אשר היה אז ערך בן שלשים שנה, כבר בא בשו"ת ארוכה בכמות ואיכות, הנרפסה בספרו «עמודי אש» ועל החתום הוא בא פה סקידעל, ובערך שנת תר"ו לא היה בסקידעל כי בשו"ת «עמודי אור» להגאון ר' יהואל העליר, נמצא תשובה

ר' רפאל, רב גדול וצדיק, מגדולי היהוש, השע עשרה שנה ישב על כסא הרבנות, ולא פסק פוסקה מגורסא, נפטר י"ב ניסן שנת ה'ת"ס ולא הגיע לשנת החמשים לימי חייו. הרב הגאון ר' אברהם צבי הירש אייזענשטאדט, בהרב ר' יעקב

נביאלעסמאק, נכד להגאון רבינו בעל «פנים מאירות» ולהגאון מהר"ם כ"ץ אבי רבינו הגאון בעל הש"ך, גאון מובהק מפורסם בהבורו «פתחי תשובה» ו«נחלת צבי», בהיותו בן כ"ב שנים, התחיל להברר «הפתחי תשובה» על יור"ד (מובן מהקדמתו לאבן העזר כי זה לשונו שם ואם כי צעיר לימים היותי, משנתי כ"ב ונקי שנותי) בפעם הראשון נדפס הפ"ה בשנת תקצ"ו, ובזמן קצר הדפיסו אותו פעם שנית, אחרי הדפסת הפ"ה על יור"ד נתקבל לאב"ד בק' «ברעסלעוויץ», ומשם מפלפל עם הגאון רבי «היזאל העליר» כמובן מספרו שו"ת «עמודי אור» שם נמצא שתי השובות אשר ענה לו הגאון בעל «העמודי אור» סימן ס' וסימן צ"ב, וכותב לו או «לאשר ספרו פ"ה נדפס כעת מחדש, לדעתי צריך תיקון בסימן ק"ב ס"ק י"ד» משם לוקח אחר כבוד לאב"ד בק' «אויטאן» ושמה ה"ל ספרו פ"ה ונחלת צבי» על «אבן העזר» בשנת תרי"ז, והגאון רשכבה"ג ר"ש הלוי נאמנהנאון מכנה אותו בתואר גאון ספורסס איש תמים במעשיו וכו' ומפליג מאד בשבחו, אחרי כן נדפס הפ"ה על חושן משפט, וסדר ניסין וחליצה, עם הפ"ה, וזאת גדלו בתורה, כנראה מספריו אשר בו הראה כחו וחיליה, בבקאות נפלאה, ובדעת ישרה, היה גם צדיק וגשגב, כי זכה וזיכה את הרבים, ופתח שער לדופקי ומבקרים תשובה, והאיר עיני רבנים אף גדולים בספרו פ"ה, וספריו נתקבל לפני גאוני גדולי דורו, ואף רבינו הגאון אדמו"ר מלובאוויטץ בעל «הצמח צדק» מוכירו כמה פעמים, ונדפסו ספריו כמה וכמה פעמים, ובצדק נוכל לאמר עליו רבי אברהם צבי לא מה, נמצא שו"ת בספר

לאותו גאון וצדיק ר' משה לייב אבר"ק קומנא בעה"מ ספר «זית רענן» ו«תפארת ירושלים» ובסוף סדר פהרות, נמצא חדושי מה שכתב לאביו הגאון ז"ל, נפטר ער"ה מבת שנת תרמ"ז, בן חמשים ושמונה שנים. [ס] הרב הגאון ר' אברהם נפתלי הירש טמשפא לעזינער, היה ראב"ד קראקא, נפטר י"ב המזו שנת תרל"ו, בשנת הע"ב לימי חייו.

[סא] הרב הגאון רבי אברהם שמעון מרוביב אב"ד בעיר קאדאן, חבר «העדות להלכות גדולות», בן בתו של הרה"ג השלם ר' ישראל רב בק"ק וויזנא (עין ר' ישראל גארדאן) בנו הוא הרה"ג ר' זלמן רב בק' קאדאן.

[סב] הרב הג' ר' אברהם דוב מרגליות, רב גדול ומפורסם, היה ראש ישיבה במינסק עיר סולדתו, ומשם נתקבל לאב"ד בעיר «ראדישקאוויץ» ואלודאק, וואשלקאוויץ, ושמה כיהן פאר כעשרים שנה, היה חוסר מנוע הגאונים, ר' יעקב, זר' יצחק «מקארלין», נפטר כ"ה מרחשוון תרמ"ט, בשנת הע"ז לימי חייו, בנו הוא הרה"ג ר' «אהרן רב ומ"ץ בהאלובוקא».

[סג] הרב הגאון ר' אברהם אליה קאפלאן, הרב הזה נודע בשם «העילוי מראקאוויץ» זולת אשר היה גדול בקי בש"ס בבלי וירושלמי ור"א, כאחד הגדולים המצוינים, לא מש מאתלי של תורה, היה גם חכם מצוין, נפטר י"ד סיון תרמ"ט, בשנת ה"ב לימי חייו חבל על דאבדון, ה"י חתן הרבה"ג ר' זלמן אבר"ק קאדאן.

[סד] הרב הג' ר' אברהם אהרן בהרב הגדול וצדיק ר' ישראל איסר, רב גדול חריף ובקי בש"ס ובפוסקים, נפטר ברמי עלומיו, הניח אחריו הרבה חדושי תורה, הוא אחי הגאון מאה"ג רבי «יצחק אלעזר אבר"ק קאוונא» שליט"א ומזכירו לתורה, בהקדמתו לספרו «באר יצחק».

[סה] הרב הג' ר' אברהם יצחק בהרב

גדליה אבר"ק אופסרא (עיי' ר' גדלי') והנני להעתיק קצת, ממה שכתב לי ידידי בנו הרב"ג ר' צבי הירש ראצקער, בעהמ"ה ספר "זרע אברהם" וז"ל «הרב הג' החריף העצום, חכם ומשכיל ביראת ד', מזה"ר אברהם ישכר זצ"ל הצטיין בימי נעוריו כבר תמני ותשע שנים בשם "עלוי" ובכל מקום כואו עם אביו הרב הג"ל חיבבו אותו לומדי העיר כרוב חריצותו ותרופותו, הוארו היה כתואר פני וכו', והי' לחתן השו"ב המובהק המופלג כמר משה ז"ל בעיר ווילקאמיר, תיכף אחר התנתנו נאספו אליו תלמידים מהוגנים, לומדי תורה, ואמר לפניהם בכל יום ויום שיעור קבוע רב אלפס עם נושאי כליו, ויצאו ממנו כמה תלמידים, רבנים גדולים, הושבים על סדן בעירות גדולות, אחי' שלה אחריו הגאון הצדיק ר' יהודה ליב זאלקנר (נודע בשם בטון) נאבד"ק דווינסק — והיה אצלו לדומ"ץ כמה שנים, אח"כ נתקבל לרי"י בבית המדרש הגדול רש"י ואמר שני שיעורים בכל יום, האחד לפני בע"ב מופלגים, והשני לפני בחורים מהוגנים, ולימודו היה לשם ולהפארת, מרוב פלפול, ולשוננו המהור, ויתר שבחיו והנהגותיו הטובים

נמצא בספר "זרע אברהם" שחיבר בנו, הרב מרדכי' שיחי' ועודו בכתובים, ומעט נמצא בחלק ראשון הנדפס בדבר אל הקורא, נפטר בשיבה טובה, שנת תר"ן ד"ך סיון, ומ"ב בעיר שווינצאן. הניח אחריו שני בנים, הרב"ג ר' צבי זאב ראצקער, בעל מחבר ספר זרע אברהם, והרב ר' משה חיים בקראקא, וחתנו הוא רב גדול ר' אברהם ביוש נכד הגאון בעל "גדולת מרדכי".

[עא] הרב הגדול ר' אברהם דובער פלאהם, דרשן מפורסם, פה מפיק מרגליות, נין ונכד להנאונים האמתים, ר' שאול וואהל, ומרדכי' פאדאווע, תלמיד הרב"ג המפורסם, ר' יעקב מדונא, היה מ"מ בק"ק מעורישש, שעברשין, ולובלין — חבר ספר שמן המור, ושיורי המדות (הערות על ספר המדות

«מנחת חרשה» לזרה"ג ר' גרשין חן טוב מביאלעסטאק», ובשו"ת "ציוני" למחותנו הג' ר' «זעליג» אבר"ק «לוצין» וכו', על פמירתו נשאו קינה ונהי כל רבני הדור, הספר עליו נמצא בספר «ראש אמיר» לזרוב מוילעקין, בנו הוא הרב הג' ר' «בנימין א"ש», אב"ד על מקומו «באושאן», והרב הג' ר' «יחזאל מיכל כהנא» אבד"ק «אסמינא» היה חתנו ביוזג שני, הג' ר' צ"ה א"ש נפטר ג' אלול תרכ"ה.

[סז] הרב המאור"ג ר' אברהם שמואל לאם מלידי עיר בעלז, רב גדול, חסיד ועניו, חתן הרב הצדיק ר' יעקב שפירא, נכד הרב"ק ר' שלום מבעלז, שימש בכתר הרבנות עשרים שנה במקומות שונות, וחמש שנים בעיר «מאריצין».

[סח] הרב הג' ר' אברהם יעקב מרעגער, בהרה"צ ר' יהודה ז"ל, רב גדול, מפורסם לעסקן גדול בעניני הכלל, רב ומנהל הבית הוליס דעיר «דרוונעניק», נפטר י"ד טבת, שנת תרמ"ג, בשנת החמשים ושנים לימי חייו.

[סט] הרב המאור הגדול ר' אברהם דוד במה"ר יהודה ליב לאוואווא, רב גדול, צנא מלא ספרא, היה מ"ץ בקולאניא «ראמאנאווקי» בפלך חערסאן ומשם נתקבל לאב"ד בק' ניקאלאיעב וכיהן פאר שמה יותר כחמש ועשרים שנה, בשנת תרכ"ח חז"ל ספר «קב נקי» על שמות הגיטין, והוא חיבור יקר ומאד נעלה, כן חיבר ספר «בית אהרן» והז"ל סידור אדמו"ר הזקן בעל התניא עם «נהיב החיים» עם חלק שני שערי תפילה מקורם בתלמוד בבלי וירושלמי, נדפס בשנת תרמ"ז, ולגדול יקרתו נדפס פעם שנית בשנת תרמ"ט, נפטר זקן ושבע ימים בשנת תר"ן, הי' תלמיד מובהק להגאון אדמו"ר מלובאוויטש, בעל הצ"צ.

[ע] הרב המאור"ג ר' אברהם ישכר ראצקער, בהרב הגאון ר' אריה ליב ראצקער, חתן המאור"ג המקובל ר'

«עיר דוד» להגאון ר' דוד לירא, בשנת תמ"א (מובא בספר עיר דוד).

[עו] הרב הגאון ר' אהרן סג"ל אבד"ק באטארקס, בימי הגאון בעל חתם סופר, ושקל ופיר עמו כתשובותיו כמובן בתשובותיו על אבה"ע סימן ק"ה ועוד. [עח] הרב הג' ר' אהרן אבד"ק שא"ק בימי הגאון הג"ל ומובא בתשובותיו על יור"ד סימן י"ז.

[עט] הרב הגאון ר' אהרן כהר"ב שלמה, בהיותו ערך בן כ"ז שנה נתקבל לאב"ד בק' ווילקאמיר — וזיהן פאר שמה ערך חמשים שנה, ומלכר אשר היה ערכו נעלה בגפ"ה, ועל זכרונו היה שמורים וערוכים כמעט כל הספרים ר"א, עוד רב ערכו כמדותיו הנעלות, בענותו התמיסה, וברות צדק משפט ומישרים, במאסו כל המדת העולם העובר, והקיש עתותיו לעזר עניי עמו, לא התגדל בשררותו, לא הטיל אימה יתירה על הציבור, והיה חכם ושלם. נפטר י"ב כסלו ה'ר"ך בן ע"ה שנה.

[פ] הרב הגאון ר' אהרן וצ"ל, גורע בשם ר' ארעלע קראמינגער ומתחלה «ר' ארעלע שילעלע», גאון צדיק יס"ע, בימי עלומיו עסק במסחר, אך והצלחה פנתה לו עורף, וכאם במסחר וישם אל התורה עיניו ולבו, אמרו עליו, כי ערך י"ב שנים, היה פרוש ומובדל מכל עסקי התבל, וישב ועסק בתורה ועבודה ד', — אח"כ נתקבל לאב"ד בק' קראמינגע, גם שם היה מתמיד גדול בלימודו ולמד כל היום עמוק בשלית והפליין, לא הביט בפני אשה, ולא דבר עם אשה מאומה, בכל ימי החול לא יצא מחדרו, בשרא דתורא לא אכל בליל, רק בשר עוף, כשרם נשחט העוף לאכילתו, באו שני שוחטים דהעיר לחדרו, והשחיתו אחר את הסבין לפניו ובדקו, וכסרו להשני וברק גם הוא, ואח"כ בדק הסבין גם הוא בעצמו. היה ירא ותרד לדבר ד' במובן המלה, סקראמינגא לוקח אחר כבוד לק' פינסק, והיה שמה שלשה שנים

המרות לרבו הצדיק) והו"ל ספרו של רבו הג"ל המגיד מדובנא, עם הרבה הגהות, אשר הוסיף משלו.

[עב] הרב הגאון ר' אברהם עזרא מאמדר, כהגאון ר' שמואל כ"ץ, גאון מפורסם בזמנו — בעל מדות תרומות ונעלות, דבורו היה בנחת והצנע לבת כדרכי ד"י בנו היה הרה"ג מאסטרין בעה"ח ספר «פרי הדף» וכו'.

[עג] הרב ר' אברהם יוסף הלוי, הנה הרה"צ המפורסם ר' נפתלי צבי נכד ריבש"ט, נפטר י"ג שבט תרס"ז. [עד] הרב הג' ר' אברהם יצחק משכיל לאה"ק שליט"א — רב גדול ומפורסם, היה אבד"ק סמאלעוויץ, וכעת אבד"ק האסלאוויטש — הוא בן הרב ר' אהרן כהגאון הג' בדורו ר' אברהם משכיל לאה"ק, כמינסק, בעל המחבר ספר «משכיל לאה"ק».

[עה] הרב הג' ר' אברהם דוד כמדר"י ראזאווסקי, יליד נישוועז, רב גדול מפורסם לבעל שכל ישר וחד, ובקי נפלא, וזולת גדול בתורה הוא גם כליל המדעים, הוא אב"ד בעיר ברעסעוויץ, מתחלה רב בפארעוועז, בשו"ת «שאלת שמואל» נמצא תשובה אליו (עיין ר' שמעון ליב).

[עו] הרב הגאון ר' אהרן תאומים, אבד"ק קראקא, מובא בשם הגדולים החדש, ומסיים שם ואולי הוא הרב מו"ה אהרן דרשן סקראקא מחבר ס' «בגדי אהרן» «ופרה אהרן» ופליאה נשגבה לו על ספינו — הלא הרב ר' אהרן הוא מובא ג"כ בשם הגדולים הישן להגאון הקדוש הוד"א (אות קמ"א) בזה הלשון «מהור"ד אהרן תאומים» עיין בגדי אהרן «וחשן אהרן» ושם במערכת הספרים אות כ"ז כתב בזה הלשון «בגדי אהרן» דרושים לדרב מו"ה אהרן תאומים אב"ד ור"ס דק' קראקא עכ"ל» ואנחנו נוסיף מה שמצאנו, הוא היה גם אב"ד בק"ק וורמישא והגליל, בן להגאון ר' משה תאומים, ובא בהסכמה, על ספר

שנים, ובחמשה לחדש טבת שנת תר"ה
נוע ויאסף אל עמיו. בשנת הרי"ח הוציאו
בניו הרבנים לאור ספרו «תוספות אהרן».
[פא] הרב הגדול ר' אהרן ז"ל רב גדול
שירת במשרת ד"ץ בעיר לונדון
קרוב לחמשים שנה, נפטר ב' אלול שנת
תרל"ז.

[פב] הרב הגאון ר' אהרן מ"ץ בק' טאט'ים
תלמיד הגאון בעל חת"ס ומבא
בתשובותיו על אבה"ע סימן קס"ט וכו'.
[פג] הרב המאה"ג ר' אהרן הכהן וויין
אבד"ק משערנאוויץ, חסר סגנו הגאון
בעל הש"ך, נפטר שביעי של פסח תרמ"ט
בן ע"ה שנה.

[פד] הרב הגאון ר' אהרן גרינבערג,
אב"ד ור"ט בעיר מיתגליאוויטין
באונגארין, נולד בעיר ביסטריטץ, וילסור
י" שנה ביישיבת הגאון בעל «חתם סופר»,
ארבעים שנה רביץ תורה בישראל בתוך
עדתו, ויעמוד תלמידים רבים, שדם רבנים
בערים שונות באונגארין, בשנת תרנ"ב
הז"ל חבור גדול על מסכת גיטין בשם «דעת
סופר» וחי' שואלים מאתו שאלות ותשובות,
ברין ובהלכה, וחי' מפורסם לגאון ולתפארת,
נפטר חוה"מ סוכות, שנת תרנ"ג, וזן
ושבע ימים.

[פה] הרב המאה"ג ר' אהרן אבד"ק
דובראוונע, רב גדול חסידא ופרישא,
תלמיד מובהק להגאון בעל «צמח צדק»
ובשו"ת «דברי נחמיה» נמצא תשובה אליו.
[פז] הרב הג' ר' אהרן מרגליות שליט"א
רב ומ"ץ בהאלובאקא, רב גדול,
והדיף מפורסם, ויש לו חיבור בכ"י, ואולי
נדפס, כן להרב הגאון ר' «אברהם דובער»
מרגליות אבד"ק וואשילקאוו.

[פח] הרב הגאון ר' אהרן משה טויבעש,
נין ונכד להגאון רבינו בעל הב"ח, גאון
אמתי, מפורסם, ורבים היו מריצים לו שו"ת
ברין ובהלכה, והוא בירדן כיר ה' המובה
עליו, קבל תורה מרבינו הגאון בעל «ישועות

יעקב אורינשטיין» היה אב"ד ור"מ דק' סנאטין
והגליל, ומשם נתקבל לאב"ד ור"ט בק'
יאסכי והמדינה, חבר ספר נכבד ויקר שו"ת
«תועפת רא"ם» וזה לא כבר נדפס מאתו
ספר «קרני ראם» על התורה, כן היה לו יד
גם בחכמת הנסתר קבלה, ועשה חבור על
ספר הזוהר, ועל ספר יצירה, נפטר בשנת
הרי"ב, ועל כסא לא יושב זר, כי הגיה
אחריו שני בנים גאונים ר' שמואל שמעלקי
טויבעש אבד"ק שינאווי, ור' יעקב טויבעש
אבד"ק זידיטשוב, וכעת יושב על מקומו,
בן בנו הרה"ג החריף העצום ר' שרגא
פיוול טויבעש שליט"א (כלילת יופי).

[פת] הרב המאה"ג ר' אהרן שלמה זעליג,
אבד"ק זעלאווקע, בזמן הגאון הצדיק
ר' יעקב מאיר מיטלאווקע, והיה ש"כ וניסו,
רב גדול וצדיק, כל ימיו יושב על התורה
ועל העבודה, אה"כ נתקבל לנאב"ד בעיר
גדולה, שמה חוסרף על תורתו ועל עבודתו,
וחיבר ששה איזה ספר, היה תלמיד לגיסו
הצדיק הג"ל, (טובא בכפר פני אריה).

[פט] הרב הגאון ר' אהרן שאול זעליג
הכהן, גאון מפורסם, היה ראש ישיבה
במינסק ערך כ"ד שנה, ומשם בא בשו"ת
עם הגאון הג' ר' יצחק אלחנן אבד"ק קאוונא
שליט"א, במשכן מספרו «באר יצחק» בחלק
יור"ד סימן כ"ז—כ"ח, משם נתקבל לאב"ד
בעיר בריינסק, פרווענאי, ולבסוף גאבד"ק
דווינסק על מקום הגאון האמתי ר' ליב
זאלקנד (במלן), ובשו"ת «ראשי בשמים»
לאחריו הגאבד"ק אנוסקס נמצא ח"ת מאתו,
ובשו"ת «משכן בצלאל» להרה"ג ר' בצלאל
אבד"ק מאלטש אות מ' תשובה רס"ה נמצא
תשובתו בח"ת, אחרי שבתו על כסא הרכנות
בק' דווינסק ערך עשרים שנה, נפטר
בחדש שבט, תרל"ט, בן ששים ושש שנה
הוא כן להרב הג' ר' מאיר הכהן גורין אבד"ק
קארעליטש, חתנו הוא הרה"ג ר' משה
דומ"ץ בדווינסק, בן אחיו הג' ר' יהודה ליב
אבד"ק מיכאלישאק.

[צ] הרב המאה"ג ר' אהרן מקוידענאוו שליט"א, רב גדול צדיק ונשגב חסידא ופרישא, בוצינא קדושא, רבן של חסידו קוידענאוו בהרב הקדוש ר' ברוך מרדכי, בהרה"ק וצדיק ר' שלמה חיים, בהרב הק' ר' נח מלעכוויץ, בהרב הק' ר' מרדכי מלעכוויץ, נין ונכד לרבינו בעש"ט, (עין בספר "דברי שלום" לאחיו הרה"ג ר' שלום, ונפלאות מוזכר בס').

[צא] הרב המאה"ג ר' אהרן שלמה זלמן, רב גדול מפורסם אבד"ק גאוראוו וק' ווינא, חיבר ספר "בית אהרן" על כמה סוגיות הש"ס.

[צב] הרב הג' ר' אהרן שמואל אסרהאר, מג"ש שקל ושרי הרבה בשו"ת עם הגר"ש קלוגער, כמובן מספרו "שוב טעם ודעת" סימן רכ"א, רכ"ב, רכ"ג וכו'.

[צג] הרב הג' ר' אהרן יוסף הלוי אבד"ק וואלאמיצין, בהרב ר' אריה ליב מג"ל בעל מחבר ספר "פני ארי" ומביא גם ה"ת מבני הרב הנ"ל ואביו הרב חי תלמיד מובהק להצדיק הגאון ר' יעקב מאיר בעלאווקו, ומביא מאתו חרושי תורה וספרים.

[צד] הרב הג' ר' אהרן זאב ווייל אבד"ק קי"עב, רב גדול וחכם מצוין.

[צה] הרב הג' ר' אורי דוד אפריון גאבד"ק זאנער ישיב בעהמ"ח ספר "אפריון דוד" ואולי הוא אשר נשא ונתן עם הגאון בעל "זכרון יעקב" שם בס' כ"ד—כ"ה, ל"ה—מ"ו, כן בא בשו"ת עם גאון דורינו רי"א כמובן מספרו "באר יצחק" סימן ג'.

[צו] הרב הגדול ר' אורי זאב סאלאמי ד"ק בלבוב, הובא מאתו חרושי תורה בשו"ת "שואל ומשיב" להגרי"ש נאטהנאוקן אב"ד רשם.

[צז] הרב הג' ר' אושיע טריישעל, בהרב הג' ר' משה הכהן מוויילנא, רב גדול צמ"ס, מרואי פני הגר"א, נפטר כ' טבת, תקע"ג (ק"ג).

[צח] הרב הג' ר' אייבוש גאבד"ק סיקס,

בימי הגאון בעל חתם סופר, ושקיל ושרי עמו כמובן בחלק שני אכן העזר סימן קמ"א וכו'.

[צט] הרב הגאון ר' אייזיק אבד"ק עגריסע בימי הגאון בעל "חתם סופר" ושקיל ושרי עמו בתשובותיו ומהם ביור"ד סימן כ"ה ובאבה"ע סימן קכ"ה, ר"ד.

[ק] הרב הגאון ר' (יצחק) אייזיק הלוי עפשטיין, אב"ד בק' האמעל, גאון מצוין, חסידא ופרישא, מן המיוחדים בתלמידיו הגאון הקדוש אדמו"ר רש"י בעל התניא, ולבנו הרב המקובל אלקי מרן ר' דובער נ"ע, חיבר מאמר "השפלות והשמחה" נדפס בשנת "ברכה וישועה" ומאמר "יציאת מצרים" נדפס ע"י נכדיו הרבנים בשנת תרל"ז (מוכא בחקירה מנכדיו שם) ונמצא יו"ת מאתו, ומהם בשו"ת "דברי נחמיה" (כן נראה לי ואין כעת הדברי נחמיה ביד) בא בהסכמה על "לקושי תורה" וכו'.

[קא] הרב הגאון ר' (יצחק) אייזיק במהר"ם בהר"ד, הי' אב"ד בק' וויטעבסק—

ודעיר אסטראוונע, תלמיד להגאון אדמו"ר הנ"ל, ולאדמו"ר האמצעי, ולחתנו הגאון בעל "הצמח צדק" אדמו"ר מליבאוויטש, הי' גאון חסידא ופרישא בנש"ק, בא בהסכמה על סדר הרב חזקן בעל התניא, ועל לקושי תורה, ועל השו"ע להרב נ"ע, ועל הש"ס הנדפס בוויילנא בשנת תרכ"ב וכו' נודע בשם (ר' אייזיק קאזאל).

[קב] הרב הגאון ר' (יצחק) אייזיק אבד"ק שאוועל, רעוועמיתו להגאון ר' יעקב סביוסק בעל "זכרון יעקב" ושקיל ושרי עמו בתשובותיו שם סימן י', י"א, כן נמצא

ה"ת מאתו גם בשו"ת "גדולת מרדכי" ובא בח"ת גם עם גאון דורינו רי"א סקאוונא, כמובן מספרו "באר יצחק" בחלק חו"מ ס' ה'.

[קג] הרב הגאון ר' (יצחק) אייזיק אבד"ק זידלצ'יב, רב גדול וצדיק חו"פ,

כל ימיו הקדיש לתורה ולעבודה, והי' אוצר בלום, נפטר ג' פ' נשא שנת תרל"ג.

הרב

«שרגא מובא» לדרך מקוניצא נמצא הספר עליו.

[קיב] הרב המפורסם ר' אלטיר נח הכהן, תלמיד הרב הצדיק ר' יצחק מנישתו,

בעה"ט ספר «תולדות יצחק», וגם תלמיד לאבי אמו הרב ר' יצחק ועלי, ובחיותו בן עשרים שנה נסע לארץ הקדושה. היה מגיד משרים בעיר רעמיט הסמוך לסגור, ומ"ט בעיר סניא בארץ חג'ר ובעת מ"ט בעיר דראהביטש ושם חיבר ספר «דרכי חן» «חן מרדכי» ביחד עם חבירו הרב המקובל ר' מרדכי עכארי ס"ט, בספרו הזה מכיל כמה פעמים את רבו בעל «תולדות יצחק» כן מביא בהמדרע לספרו, כי חיבר ספר «שערי חן» וספר «חן בראשית», ונאכרו מאתו בעת שמסרו אותו המלשינים, כן מביא שה' לו משפט גדול, ועמד למשפט בעיר פססט, בשנת תרל"ה, הוא כותב בהקדמתו שהוא

בן להסידר ר' ארי' מאיר הכהן, נין ונכד להגאון הק' ר' חיים הכהן, נכד לאותו גאון וצדיק ר' נפתלי כ"ץ הכהן הגדול בעה"ט ספר «סמיכת חכמים» וכו' (עין דברי חן). [קג] הרב הגאון ר' אליהו אבד"ק רייזן, בימי הגאון בעל «חתם סופר», ושקיל ופרי עמו בתשובותיו, ומתם בחלק אור"ה סימן ס"ט ובאבה"ע סי' ל"א.

[קיד] הרב המאה"ג רבי אליהו בהרב ר' מרדכי, נודע בשם ר' אליהו הינדעס,

בן אתותו ותלמידו של הרה"ג ר' שמעון מו"ץ בוולנא, הרב הזה הי' מגדולי דייני דק"ק ווילנא, ובסוף ימיו ספרא וריינא נודע ומפורסם בתורתו ובחסידותו לכל באי שער ווילנא, נפטר זקן ושבע ימים כ"ד חמו שנת תקפ"ט (ק"נ).

[קטז] הרב הגאון ר' אליהו שיק זצ"ל נולד במתח הוראנא, לאביו המופלג

יר"א וכו' ר' בנימין בהרב הג' הצדיק ר' יהודה ליב, אב"ד בוואשילישאק, בהגאון הצדיק ר' יו"ט ליפמאן שיק אבד"ק הג"ל דפרוין, בהגאון המפורסם צי"ע ר' חנוך העניך

[קד] הרב המאה"ג ר' (יצחק) אייזיק מארגנאלין, אבד"ק האייסין, נפטר

מ' אייר, שנת תרנ"א, ואחר פטירתו נמצא צוואה אשר בה כתובה, כי הקדיש הרבה מספריו לשיבת וואלאזין.

[קה] הרב הג' ר' (יצחק) אייזיק שור, אבד"ק בוקארעשט שליט"א, רב

גדול בין גדולי זמנינו סו"ה מפורסם לתהילה בן בתו של הגאון הג' ר' אהרן משה מויבעש זצ"ל, אבד"ק יאס, חיבר חוספות הרא"ש, ונרפס ביהד עם ספר «קרני ראם» על התורה מזקינו הגאון זצ"ל, ויש לו הרבה חבורים בכתיבת יד.

[קו] הרב הג' ר' אייזיק ליב נאבד"ק רייזן, בימי הגאון בעל «חתם סופר», ושקיל ופרי עמו בתשובותיו, ומתם בחלק אהע"ז סימן קל"ג.

[קז] הרב הגאון ר' איסר יהודה, בהרב הג' הצדיק ר' נחמיה, ראב"ד בבריסק, רב במעדליץ, בעה"ט ספר «עזרת יהודה» «נהמות יהודה» ואח"כ עלה לאה"ק, ולא פסק פומיה מן גירסא עד יום פטירתו, כ"ג ניסן שנת תרל"ו.

[קח] הרב הגאון ר' איציק אב"ד ור"ט דק' קראלא, תלמיד להגאון בעל «חתם סופר» ושקיל ופרי עמו בתשובותיו ומתם בחלק שני אבה"ע סימן י"ט, פ"ז.

[קט] הרב הגאון ר' איציק היילפערין אבד"ק סנעמין גאון וצדיק, בימי הג"ל ומובא בתשובותיו על אורה חיים תשובה ל"א וכו'.

[קי] הרב הג' ר' איציק ליב אבד"ק משאוס, בימי הג"ל ומובא בתשובותיו על אבה"ע תשובה ג'.

[קיא] הרב הגאון ר' אלחנן צבי זצ"ל רב גדול ומפורסם, היה אבד"ק וויסטיניץ, ומשם נתקבל לאב"ד בק' זאבלודאווע, והיה שמה חצי שנה, ונפטר בשנת תרט"ז, ובעת הוא בנו הרה"ג אב"ד על מקומו, בספר

[קטו] הרב הגדול ר' אליהו פיינבערג
מקלעצק. נאסף אל עמיו כ"ה
תשרי תר"ן, בן פ"ג שנה.

[קיו] הרב הצדיק ר' אליהו שארסאהן מ"ס
בירושלים חיבר ספר 'עונת אלהים',
על פרקי אבות, נפטר בשנת תרל"ח.

[קית] הרב הג' ר' אליהו חזן שלי"א, נכד
הגאון ר' חיים דוד חזן זצ"ל, נתגדל
ולמד תורה בעיר הקודש ירושלים מפי זקינו
הגאון הנ"ל, חמש עשרה שנה היה רב בעיר
טראבלוס, ובשנת תרמ"ט נתמנה לרב הכולל
באלכסנדריא של מצרים, הוא מרואי פני המלך
שם (במלך שני יבוא תולדתו וימסו נאריכות).

[קטז] הרב הג' ר' אליהו ברה"ג ר' אהרן,
אביו הרב המנוח רבי אהרן הי' רב
בסטראבין, והי' מירדו וממקורבו של הגאון
ר' יוסף מסלוצק, ובעת פטירת אביו הי' הרב
המצוין הזה עד רך בשנים, ועל פי עצת
הגאון ר' יוסף הנ"ל נתקבל ר' אליהו על
מקום אביו לרב בסטראבין, ונהל את הרבנות
שם על מכו עזרת והדעה, וכולם המה
על רוב הבטחה, משם נתקבל לאב"ד בקלעצק,
האסלאוויטץ, וכעת אב"ד בק' פרוזניא.

[קכ] הרב הגאון ר' אליהו משה כ"ץ
אבד"ק פעדיל, בימי הגאון בעל
'חתם סופר' מובא בתשובותיו על 'יור"ד'
סימן ר"ב וכו'.

[קכא] הרב הג' ר' אליהו נת אבד"ק
סעמיאטין, נפטר בחורש שבט
שנת תרס"ה בן ע"ז שנה.

[קכב] הרב הגאון ר' אליהו יוסף ריבלין.
הרב הצדיק הזה הי' מן גדולי הרבנים
בזמנו, נולד לאביו הרב החסיד המפורסם
הצדיק ר' ארי' ליב — הי' אב"ד בכמה עירות
בארצינו, ואח"כ תקע אהלו בעיר הקודש
ירושלים, והי' שם עד י"ח שנה, ולמד הרבה
תורה במדרה. נפטר י"ב תמוז תרכ"ה ונקבר
בהר הזיתים. השאיר אחריו חיבורים כתיבת
יד, חרושים על ש"ס, תרועי דינים על ד'
חלקי שו"ע, הרבה שו"ת, הרבה כת"י

העניד אב"ד בשקלאוו, נין ונכד לרבינו בעל
'תוספות יו"ט', ומצד אמו נכד להרה"ג הצדיק
ר' משה אהרן גאוראן אב"ד בוואשילישאק,
חתן הרב הג' הצדיק בעל המהבר ספר 'שיח
השרה' נין ונכד לרבינו בעל המהרש"א.
אביו הגאון ר' אליהו, ר' בנימין נהרג בעוד
שהי' ר' אליהו עול ימים בן שלשה חרשים,
ואחר שנשאת אמו לאיש, גדלו בעל אמו
עד ערך שנים עשר שנים, אח"כ קבל תורה
מהגאון האמתי ר' בנימין אבד"ק הוראדנא,
והיה מתמיד בלימודו ולמד בפרשיות וחסידות,
עד שנתקבל לרב וס"ץ בעיר אסמטוביא,
ומשם נתקבל לרב וס"ץ בלוניא, ומשם לאב"ד
בדרעטשין, לידא, זאנער, קאברין, ואחרי
שבתי על כסא הרבנות בק' קאברין ערך
חצי שנה נפטר י"ג אלול תרל"ו ערך בן ס"ה
שנה, חיבר בבקיות נפלאה ספר 'עין
אלהים' על עין יעקב, 'ודרך אבות' על
מסכת אבות, ובכתיבת יד שו"ת 'מענה
אלהים' אשר ענה לרובנים הגדולים אשר
שאלו אותו בדין ובהלכה למעשה, וחיבור
גדול בכמות ואיכות על הירושלמי, מי יכול
לספר גדול תורתו וצדקתו של הגאון הצדיק
ר' אליהו הנ"ל, הי' שקר גדול בלימוד ובמעט
לא פסק פומי' מגורסא, עדים הם הרבנים
הגאונים הגדולים, החיים אתנו לאו"ט, אשר
למדו בלידא, עת היותו אב"ד שם, אשר בעד
אחד מהפרושים עשה רב יתר מכדו, (שמעתי
בהיותו בלידא, שביחו היה פתוח לרוחה,
עד חצות לילה, ועל השולחן הי' ערוך לחם
וירקות, ואולי לומד אחד מהפרושים בבית
המדרש, וירצה לאכול). כן היה דרשן נפלא,
פה מפיך מרגליות, ובדברים היוצאים להבות
אש דת ואמונה היוצאים מן הלב באמת
ובתמים פעל ועשה הרבה, ותיקן תקנות
גדולות, חולת אשר היה גאון מצויין, צדיק
וגשנב, הי' גם חכם מובהק, אשרו השניה
הי' בת הגאון הצדיק ר' זלמן זאב מ"ס וס"ץ
בק' ווילנא, בנו הוא הרב הג' ר' פנחס
ס"ץ בקאברין.

[קכו] הרב הג' ר' אליהו חיים מייזיל שליט"א, רב גדול מגדולי זמנינו הכס מצוין, מפורסם בקצות הארץ לשם ולתהלה, ה' אב"ד בהאראדאק, ולאמוע, ופרווינאי, כעת אבד"ק לאדו.

[קכה] הרב הג' ר' אלי' דוד תאומים ראבינאוויץ מפורסם בין גדולי זמנינו להרף ובקי נפלא, אי"א"ב, ה' אב"ד בק"ק פאנווועז, בשנת ה'תנ"ג נתקבל לאב"ד בק' מיר, ה'ת"ת נמצא בספר «עיטור סופרים» למי שדחה חתנו «ובכנסת הגדולה» וכו'.

[קכט] הרב הג' ר' אליה ברוך, רב גדול מפורסם, ונודע לתהילה לבעל שכל ישר ועמוק, ולהרף ובקי בתלמוד ופוסקים, מתהלה רב אב"ד בשקוד, קארעליץ, וועקסנע, וכעת אב"ד במשעכנאומשע שליט"א, הגאון הצדיק ר' שלום טובי' אב"ד בשווינצאן היה דורו.

[קל] הרב המאה"ג ר' אלי' סלימאן מני, רב וחכם לספרדים בעיד"ק חברון באה"ק. [קלא] הרב המאה"ג ר' אלימלך קאמינעצקע, רב גדול ומפורסם מגדולי הדת, בן לרוב הגאון ר' צבי הירש אבד"ק מירא, נין ונכד להגאון בעל «פנים מאורות», וממשפחת הגאון רבינו חיים מוואלאזין, מתהלה עסק בספרות ואחר זה ה' ל'גאב"ד בק' לידא, בא בהסכמה על ספר «עמק הלכה» וכו'. הוא אבי הרב ר' אליהו עקיבא קאמינעצקע.

[קלב] הרב הצדיק ר' אלימלך בהרב הג' ר' חיים ביאור מוואליניצא, נין ונכד להגאון ר' ישראל מאזניץ, הרב המצוין הזה היה חסידא ופרישא, מקום מושבו ה' בעיר גראדניסק, מלבר אשר הוקירוהו והעריצוהו התוסס בצילו, היה גם נערץ בפי כל, ורצוי לרוב בני עמינו, כי רבים נהנו ממנו עצה וחשיה לעתות בצרה, חיבר ספר «אמרי אלימלך» «דברי אלימלך» נפטר בר"ח ניסן ה'תנ"ב בן ס"ח שנה, וז"ל שנה ישב על כסא הרבנות, בעיר גראדניסק.

הרב

מרוי התורה, וחלק מהם נרפס ע"י בניו הרבנים בשם «אהל יוסף» כולל חידושים נעלים על דיני קידוש השם ודיני ווסתות. והשובה אחת ארוכה בדיני צדקה, ובניו כותבים שם כי בעת ששלחו לפני גאוני מדינת רוסיא ליתן הסכמתם על הספר היה תשובתם «אביכם הג' הצדיק וצ"ל היה מן המפורסמים בדורו וא"צ ראי' עכ"ל» כנראה מספרו ה' תלמיד להגאון אלקי הרב מלארי, יען שמזכירו כמה פעמים בשם אדמו"ר מו"ר (עין שם).

[קכג] הרב הגאון ר' אליהו דובער לעווינזאהן, נודע בשם (ר' אלי' קראטינער), היה גדול ומפורסם, וחכם מצוין וגביר בעמיו, בו התאחדו תורה וגדולה, אשר וכבוד, פעמים רבות הציעו לפניו קהלות גדולות לחיות לרם לרב, אך הוא לא הפך להשתמש בכותרת של תורה, והי' לסוחר גדול ועסקיו פרצו מאוד, נפטר ה"י אייר שנת תרמ"ה, בשנת השישים ושש לימי חייו, היה גיסו של הגאון בעל «עמודי אור» ומוכיחו שם בספרו לשבח.

[קכד] הרב הגאון ר' אליהו אליעזר מו"ץ בק"ק ווילנא, בן לאותו גאון רבי יצחק שווינצער, וחתן הגאון האמתי אור ישראל סאלאנטער וצ"ל. בספר «בנין שלמה» מובא מאתו ה"ת אשר פילפל עם הרב הג"ל. מלבר גדלו בתורה, ה' גם חכם מצוין, ובעל מדות תרומיות. נפטר כ"ה ניסן בשנת תרמ"ז. חתנו הוא הרה"ג ר' חיים עוזר מו"ץ בוילנא.

[קכה] הרב המאה"ג ר' אליהו פריץ מו"ץ בוילנא, רב גדול חרף ובקי שלשלת הוחסין, בן להגאון ר' ישכר בער מו"ץ בוילנא בהגאון החכם ר' הנחום, בהגאון הגדול בדורו ר' אלעזר אבד"ק הוראדנא.

[קכו] הרב הגאון ר' אליהו חיים אבד"ק מוורעץ, בהרב הג' ר' נהום אבד"ק קארעליץ. חיבר ספר «אדרת אליהו» על ה' שו"ב (עין ר' נחום מקארעליש).

[קלג] הרב הגאון ר' אליעזר אבד"ק קאמא, בימי הגאון בעל "חתם סופר" ומובא בתשובותיו ומהם בתשובה ר"א.

[קלד] הרב הגאון ר' אליעזר בדרך הגאון ר' ניסן אויערבוך אבד"ק קולטשיץ, בימי הגר"א מבראד, ובאו ביתר בהסכמה על ספר "נהל אשכול".

[קלה] הרב הגאון ר' אליעזר הלוי איש הורוויץ, אבד"ק ראחמיץ בהגאון אבד"ק סטאניסלאוו, חיבר ספר "דבר הלכה" נפטר בימי עלמיו, ב' דשבעות שנת תרכ"ו. [קלז] הרב המאה"ג ר' אליעזר שפירא, אבד"ק לאנצוט, רב גדול ומפורסם בוד"ק חסידא ופרישא, בן להגאון הצדיק ר' צבי אלימלך נאבד"ק דיוטב, נפטר בחודש אלול שנת תרכ"ה.

[קלח] הרב הג' ר' אליעזר הלוי, אחד מגדולי הרבנים המערבים, הרב הזה ה' יליד מאורקא, שלשים שנה ה' בירושלים, ובאחרית ימיו מנחה לרב שם, נפטר ב"ג אדר שנת תרמ"ז בעיה"ק ירושלים.

[קלח] הרב הג' ר' אריעזר שמואלאוו, שימש בבית הרבנות בעיר מאגנארג עשרים שנה, הנהיג אחריו בתבי יד, סידור אשר קראו בשם "מועמיה חיים זכו" פיוש על אגרות ספר "מגדנות אליעזר".

[קלט] הרב הגאון ר' אליעזר לאנדא מהוראדנא, בונתאחדותורה וגדולה, וולת אשר ה' גאון ה' גם נבחר נכבד וטרם בעדתו, חבר ספר "דמשק אליעזר" הוא בן להרה"ג ר' שמואל בהרה"ג החסיד ר' חיים ב"ר שבתי — נאסף אל עמיו י"ג שבט שנת תרט"ג — בן ע"ח שנה, הוא מביא בהקדמתו לספרו כי אמו היתה בת הגאון המפורסם ר' חיים הלוי מבראד.

[קט] הרב הגאון ר' אליעזר לאנדא אבד"ק ווילקאווישק בן בנו של הגאון ר' יוסף הצדיק אבד"ק פונא, והן הגאון רבינו יחזקאל לאנדא ספראג בעל הנוב"י והצל"ח, רב גאון מפורסם, היה

אב"ד בעיר הנ"ל ערך חמשים ושש שנים — נפטר ח"י אייר שנת תרמ"ו, בן פ"ו שנה.

[קמא] הרב הגאון ר' אליעזר הלוי איש הורוויץ. גדול מפורסם, שלשלת היוחסין, תלמיד הגאון בעל חתם סופר, ומוכירו בתשובותיו, הוא בן בנו של הגאון הג' ר' צבי הירש הלוי הורוויץ, מחבר ספר "מחנה לוי" בן הגאון האמתי רשכבה"ג ר' פנחס בעל הפלאה — ואמו היתה בת הגאון המובהק ר' אליעזר בעל אור חדש, כיהן במשרת הרבנות בק' ווען ערך ארבעים שנה, חבר ספר שו"ת "יד אליעזר" ובא בשו"ת עם הגאון הג' ר"ש קלוגער בספרו "טוב טעם ודעת".

[קמב] הרב הגאון ר' אליעזר אבד"ק שערשאוו, גאון מובהק, וחסיד אמתי, בן לאותו גאון ר' דוד אבד"ק פרווינאי, ובן הורגו להגאון בעל גדלת עזריאל, כמובן מהסכמתו לספר "נהלת עזריאל", להרב ר' אליעזר ה' שני בנים, הגאון ר' אשר יום טוב ליפמאן אבד"ק מוראוו, והרב הגדול ר' שמואל פנחס מוואבאלניק (עין ר' אשר יום טוב ליפמאן).

[קמג] הרב הג' ר' אליעזר בר-כדן רב גדול וחסיד מפורסם, רב ומ"ץ בק' פאלאנצק יותר משלשים שנה, נפטר ב"ו מנחם אב שנת תרנ"ג.

[קמד] הרב הגדול ר' אליעזר לעווי הלוי מכונה "דר" לעווי" הרב המצוין הזה נולד לאביו הרב הגדול בתו"י ר' מרדכי בעיר ציליץ (שלעויען). אביו המנוח הנהו ביראת אלקים טהורה וולמדהו תנ"ך — וביותר תלמוד ומפרשיו, ובאשר נחמנה אביו הרב ר' מרדכי לרב בעיר ראוענכערג הוסיף אמץ להנך את בנו בלימוד התלמוד ומפרשיו, ותקתו חזקה כי יהיה רב גדול בישראל, אך עוד לא טלוא לר' אליעזר י"ג שנה נפטר אביו ז"ל, אזי הלך הנער אליעזר בעזרת בעל אחותו הגאון ר' שלמה הכהן

אב"ד ור"ם בצילק, אל העיר "ליסא" ללמוד
בישיבת הגאון ר' הירש פרוישמאדט, בשקידה
עזת ונמרצה הגה שם בתורה ובתלמוד,
אחרי שנתים ימים הלך לק' ניקעלשבורג,
וילמוד בשקידה אצל הגאון האמתי ר' מרדכי
בנעט בעל "ברית מלה" ובלילה ישב בבית
הרה"ג ר' משה ליב צילק אב"ד רשם, וילמוד
אצלו פוסקים ור"א, גם קרא לפניו ספרי
הקבלה, כי כהו עיני הרב — משם הלך לעיר
פרעסבורג, וילמוד בישיבת הגאון ר' משה
סופר בעל "חתת סופר", בעירות האלה
השתלם גם במדעים בכמה לשונות, בשנת
ת"ר היה השר הצדיק ר' משה מונטיפיורי
ברומא, וראה ושמע דרשותיו בקהל עם
בבית הכנסת ותדבק נפשו בו, ויודבר על
לבו לארת עמו לחברו, וכן העת ההיא
לא הרל מלהתארה עם השר הצדיק רמ"ם
בכל דבר טוב ומועיל להדים קרן ישראל,
ולהאדיר תורת ד', ושש פעמים היה עם השר
הצדיק בארה"ק, להמציא עזר לאחיו, חבר
הרבה ספרים, ומהם ספר "פסח יאשיהו"
תפלה על שניונות "משא אליעזר" וכו',
נפטר בעיר לונדון ג' כסליו שנת תרמ"ט,
בשנת השמונים לימי חייו.

[קמח] הרב ר' אליעזר פעריל מוטמער,
ש"ץ בק' לאדז' בן לאותו צדיק הרב
הג' ר' משה שערשאווער — רב מובהק,
היגר ספר (אבק) משה "תולדות שמים וארץ"
על התורה, נפטר בשנת תרמ"ז בן ע"ד שנה,
הניח אחריו בנים רבנים גדולים ומהם
הרה"ג ר' אברהם צבי אבד"ק ראדום, והרב
ר' משה מ"ץ בלאדו.

[קמז] הרב הג' ר' אליעזר גארדאן אב"ד
ור"ם במעלו ומתחלה אבד"ק קעלס,
רב גדול מן גדולי זמניו בעל שכל ישר
ומסולסול גדול וחכם סציון.

[קמז] הרב הג' ר' אליעזר דין יחיאיה אבד"ק
לוצין ומתחלה רב בוויזן, רב גדול
ומפורסם לרדף ובקי, זה לא כבר הרפים
ספר יקר ונעלה, הוא בן להרה"ג ר' שבתי

אבד"ק דריססא וחתן להגאון המצוין ר' זעליג
אבד"ק לוצין, בעהמ"ת שו"ת "ציוני" ומפלל
עמו שם.

[קמח] הרב הג' ר' אליעזר בהרב ר'
מתיריו שטראשון, רב גדול
ומפורסם לשם ולהחלה, מתחלה סוחר נכבד,
ובעת אבד"ק אוועניץ.

[קמט] הרב המאוה"ג ר' אליעזר זוסמאן
סופר אבד"ק האלש חבר ספר "דמשק אליעזר".
[קנ] הרב הגאון ר' אליעזר יצחק בהגאון
הג' ר' הלל אבד"ק הוראדנא חתן
הגאון ר' חיים מוואלאוין, ר' אליעזר יצחק
היה חתן הגאון ר' יצחק מוואלאוין, אחר
מות חותנו הגאון ר' יצחק זצ"ל היה הוא ר"ם
בוואלאוין, אך רבות צרות שבעה נפשו,
ונאסף אל עמיו י"ט אלול שנת תרי"ג בעיר
וואלאוין בשנת המ"ד לימי חייו, הוא היה
גאון מצוין, צדיק ונשגב, ובהקדמה לספר
"חוט המשולש" מוכח שה' סהדר הש"ס כל
תלתין יומין בימי אביו של אביו, תשובות
וח"ת נמצא בספר "חוט המשולש" אשר הו"ל
בנו הרב הגדול ר' הלל פריד.

[קנא] הרב הגאון ר' אליעזר מנשה הורוויץ
אבד"ק פ"נסק גאון מובהק מפורסם,
ונודל קדושת גאווה וגדלו הלא הסת כתובים
על ספר הנדפס ע"י חתנו הרב בן הגאון ר'
יחיאל מיכל עפשטיין אבד"ק נאווארעדאק.
[קנב] הרב הג' ר' אליעזר ליפמאן ריבלין
בהגאון ר' שלמה זלמן ריבלין,
בהגאון ר' הלל זצ"ל, בהגאון ר' בנימין
תלמיד הגר"א — נפטר עשרה בטבת תרמ"ה
בן פ"ד שנה, הרב הזה היה גדול בתו"י, הניח
אחריו הרבה כתיבת יד על הלכה המכונה
בשם "דבר שלמה" בן הניח אחריו הרבה
ח"ת בפלפול ודרוש.

[קנג] הרב הג' ר' אליעזר ליפמאן אבד"ק
קוזניצע, נפטר י"א חשוון תרנ"ב,
בשנת השלשים ושמונה לימי חייו.

[קנד] הרב המובהק ר' אליעזר ליפמאן
ראבינאוויץ שו"ב בק' מינסק המנוח

לאב"ד בעיר כראילא וכיהן פאר שם איות שנים, נפטר י"א טבת שנת תרמ"ג.

[קס] הרב הג' ר' ארי' לאנדסבערג, רב גדול ירא וחרד לדבר ה' הומר מנוע גדולי ישראל, תלמיד מובהק להגאון ר' עקיבא איגר. היה רב ומו"ץ דק' ניקאלי (אבער שלעזיען) נפטר ז' כסלו תרל"ו בן ע' שנה. [קסא] הרב ר' ארי' יוסף פרעגיר (עיין מנחת יוסף במערכת הספרים).

[קסב] הרב הגאון ר' אשר מק' ווילנא, גדול בתורה וביראה, גביר נכבד בעמיו, נפטר בשנת הששים לימי חייו, י"ז מנחם אב שנת תקנ"ז, הוא בן להרב הגאון ר' משולם זלמן אבד"ק פאקראי, בהגאון הג' בבורו ר' חיים אבד"ק כירז והגליל, (עיין ר' משולם זלמן אבד"ק פאקראי) (ק"נ).

[קסג] הרב הגאון ר' אשר זצ"ל אבד"ק ווידו בומן הגר"א, חיבר ספר 'מעדני אשר' וסדר תפילת 'אורח חיים' ולבסוף שניו חוכרת להעתיק מושבו חו"ל משום מעשה שה'. [קסד] הרב הגאון ר' אשר אבד"ק 'שאמעלסדארף', תלמיד הגאון בעל 'חתם סופר' ומוכח בתשובותיו על 'אה"ע סימן רע"ט וכו'.

[קסה] הרב הגאון ר' אשר יום טוב ליפמאן בהגאון ר' אליעזר אבד"ק שערשאוה. בהגאון ר' דוד אבד"ק פרוזניא, ר' אשר יום טוב הי' מפורסם לגאון וצדיק, הי' אבד"ק הוראדאק, ופוראוו, נפטר ערך בן כ"ח שנים ומ"ב בעיר שערשאוה אצל אביו הגאון הג"ל, הניח אחריו ספרים הרבה כתבי יד, הלא המה 'תורת ד''. על התורה בדרך פרד"ס ומעט פלפולים נכתב בשנת הקפ"ט, 'מלחמת הלויים' על ריו"ה, פירוש על הגדה בדרך פרד"ס, והחבורים האלה הם מנחים אצל בן בנו הרב הג' ר' אליעזר צבי רב דטוראנין, ואשתו היתה ארז כן להגאון ר' יוסף אבד"ק סלוצק, אם הרב הג' ר' מאיר נ"י. [קסו] הרב הגאון ר' אשר גיסן אבד"ק כירז, בהרב הג' הצדיק ר' יהודה ליב

הזה היה נכד להגאון האמרי ר' יום טוב ליפמאן אבד"ק קאפוליע בעל המחבר ספר קדושת יום טוב אשר הרב ר' אליעזר ליפמאן הו"ל אותו, ושם הוא מזכיר יחובו מנוע 'התוספות יום טוב' והמהרש"א, כן היה דודו של הגאון ר' יום טוב ליפמאן אבד"ק מיר בעל השו"ת 'מלבושי יום טוב' נפטר ט' מרחשוון שנת תרמ"י.

[קנה] הר' ר' אליעזר צבי פ'נס, בהגאון הגדול ר' אשר יום טוב ליפמאן, (עיין ר' אשר יום טוב) בהגאון ר' אליעזר, היה רך בשנים, ואב בחכמה, ירא וחרד לדבר ה', נפטר ערב סוכות שנת תר"ד, בן ח"י שנה, הבל על דאבדין, ובנו הוא הרה"ג ר' אליעזר צבי רב ומו"ץ בטוראנין (חתן הרב ר' אליהו שמואל רב ומו"ץ בעיר סובין, בהרב הגדול ר' מרדכי ליב אב"ד דווישקעס), ואבי הבחור העלוי רך בשנים ואב בחכמה ירא וחרד לדבר ה', משנה השמינית לימי חייו חידש חרושים בתורה, הר"ר רפאל משה, נפטר ברמי עלומיו בן עשרים שנה בי"ג שבט תרנ"ד בעיר שווינצאן. [קנו] הרב הג' ר' אליעזר שמחה הכהן, רב גדול מגדולי זמנינו מפורסם לבעל שכל חד וישר, ולחריף ובקי אמתי, חכם ושלם, כליל המדעים, היה אב"ד בק' שארעווע, ולאמוע, וסוואלק, וכעת אבד"ק קאלוועריא, הוא בן להרב הגאון ר' מנחם מענדיל מ"ץ בקאנונא.

[קנא] הרב המאוה"ג ר' אליקים אבד"ק סורסלאין, בומן הגאון בעל 'משכנות יעקב' ובא בהסבמה על ספר 'עמרת צבי'. [קנה] הרב הגדול ר' אליקים מוואלאזין, רב מובהק וירא"ב, ידע עוד את הגאון רבינו חיים מוואלאזין, ורוב הזה עסק בהשיבה יותר מארבעים שנה, נפטר ד' דחזה"פ שנת תרכ"ה בן ס"ח שנה.

[קנב] הרב הגאון ר' אפרים זלמן מרגליות, הרב הזה הי' רב אב"ד בק' בוקארעשט על סקם הגאון 'מלבי"ם' ואה"ב נחשב

בנימין על גפ"ת.

[ד] הרב הגאון ר' בנימין אבד"ק באסקאוויטץ, בהגאון הנשגב ר' שמחה נתן עלניבערג (עין ר' שמחה נתן). [ה] הרב הצדיק ר' בנימין מלידא, רב חסידא ופרישא איש מופת, מקום משכן כבודו היה בלידא, תלמיד מובהק להרב הצדיק ר' שלמה חיים זצ"ל הרבי «מקוידענאוו»

[ו] הרב המאה"ג ר' בנימין אייזנשטאדט, בהגאון המפורסם ר' אברהם צבי אייזנשטאדט, בעהמ"ח «פתחי תשובה» מנוע הגאון בעל «פנים מאירות» רב גדול, ירא וחרד לדבר ה', אחרי מות אביו הגאון נתקבל על מקומו לאב"ד בק' אוטוואן, הוא חתן הגאון מלוצין בעל השו"ת ציוני ומפלפל עמו שם, וכאשר שמעתי יש לו חיבור בכתובת יד.

[ז] הרב הג' ר' בנימין ביינוש, בהרב הגאון ר' כרדכי אבד"ק בוויסק בעל המהבר שו"ת «גדולה מרדכי» נפטר על פני אביו בשנת תקפ"ט (מוצא בספר הג"ל).

[ח] הרב הג' ר' בנימין זאב משאווייל, שקיל וטרי עם הגאון בעל «זכרון יעקב» בסיומן ל"ה.

[ט] הרב המאה"ג ר' בנימין דוד ראבנאוויץ, רב מובהק ודרשן מפואר, היה מ"ס בק' ווארשא מ"ג שנה, נפטר מ' ניסן תרמ"ד, הו"ל דרושים נהמדים בשם «אילת השחר» הוא אחיו ותחת הר"ג ר' יצחק אבד"ק משענשטענאווי, בעהמ"ח «נדבכת פי» ושם נמצא הספר מה שאמר עליו אחיו הרב"ד הזה.

[י] הרב הג' ר' באלי בנימין דימאנט, ובנו כתב לי, כי אביו הג' נולד לאביו הגאון ר' דובער אבד"ק מאורוני והגליל בהרב ר' צבי הירש אבד"ק נאורא בעיר וירק, בשנת תקצ"ט. כימי עלומיו נתקבל לרב בעיר זאמאלען, בשנת תר"ל נתקבל לאב"ד בעיר פאסוועל, בשנת תרס"ד לאב"ד בעיר סימפערפאל, והיה שם בכבוד גדול, ויושבי קרים

ליב מד"א במארינפאל, נכד הרב ר' מנחם נחום בהגאון המקובל ר' דוד, ר' אשר ניסן הוא אבי העילוי המפורסם מבירו, חיבר ספר «גן נעול» «ולקוטי שושנים» וכו', היה חתן הגאון הצדיק ר' שמעון אבד"ק בירו, (תקדמה לספרו «גן נעול»).

[קסו] הרב הג' ר' אשר ברוינשטיין, אבד"ק פילאויסק, שקיל וטרי עם הגאון האמתי ר' שלמה קלוגער בספרו «טוב מעם ודעת» סימן רל"ז, ר"ס, וכו'.

[קסח] הרב הג' ר' אליקים שפירא בהרב ר' חיים מסילעצניק, רב גדול הריף ובקי מצויין, ה' אב"ד בהוראראק אוועניץ ואוישישאק, וכעת הוא בהוראדנא על מקום הותנו הג' שליט"א, לכד גדול בתורה הוא גם חכם מצויין, היה ש"ב להגאון הגדול בדורו ר' ליב שפירא מקאונא ושמעתי שהיה חביב מאד בעיניו.

ב.

[א] הרב הגאון ר' בנימין אבד"ק ווילקאמיר, וסתלה אב"ד בשילעל, וראנאווי, גאון גדול וצדיק מפורסם, וחרב ר' נתן פרידלאנד כותב בהקדמתו לספר «יוסף חן» וז"ל, ואמר אלי גאון קדוש ה' אשר הברתיו והכירני, מנעו לי למדני בבית מדרש אחד בק' סלאנט עיר מולדתו, ר' בנימין הצדיק שמו, הנציב"ה אשר היה רב ומורה גדול, אב"ד בכמה קהילות, ובאחרונה אב"ד בק' ווילקאמיר, אשר הברתיו מכן י"ח שנה, סיים הש"ס בבל תודש, בקיאותו בש"ס לידע כמה פעמים אביו ורבא בש"ס, הריפותו ככל שיטת הש"ס ופוסקים דו"א, ובשו"ת ותלוקי דרבנן וכחו הגדול בדרוש אין דומתו עכ"ל. הוא אבי הגאונים ר' אלי דוד אבד"ק פאנוועז, והרב ר' צבי יהודה אבד"ק ראנאלע.

[ב] הרב הג' ר' בנימין אבד"ק זאבלודאוויץ, בימי הגאון הג' בעל «משכנות יעקב». [ג] הרב הג' ר' בנימין בהרב ר' שמואל אבד"ק רייגראד, חיבר ספר «שארית

להגאון ר"י עטלינגער כסימן מ"ב, קכ"ב וכו' חבר ספר "מי באר", נפטר א' דר"ח טבת שנת ה'ר"ך, ובניו המה הרה"צ ר' דוד אפפענהיים והרה"צ החכם ר' חיים אבד"ק טהארקין.

[יד] הרב הג' ר' דובער ראבינאוויץ, נין ונכד להגאון החסיד ר' משה מבעלז, רב גדול ומפורסם ה' אבד"ק פיאטניצא, נפטר ב' דשבעות תרס"ח, אחיו מותו הניח ח"ה הרבה על כל שיטת הש"ס.

[טו] הרב המאוה"ג ר' דובער בהרה"ק ר' חיים אברהם נ"ע באדמ"ר הגאון בעל התניא, ואביו הרה"א סובירו בהקדמתו לשו"ע הרב.

[טז] הרה"צ ר' דובער מ"ב בעיר שעדליץ בהרב הקדוש המפורסם כדורו ר' חיים תייקיל מאמרוז (מובא בספרו "חיים וחסד"). [יז] הרב הג' ר' דובער אב"ד בעיר סוויר ופאדברעזע, רב גדול, וחכם מפורסם, נפטר ערך שנת תרס"ה, בנו הוא הרב המפורסם חכם מציון ר' עזריאל מ"ץ בעיר שקאפישאק, וחתנו הוא הרב ר' ליפמאן רב בפאדברעזע, אחי הג' ר' חרש וואלק אבד"ק פאלאצק.

[יח] הרב הג' ר' דובער מ"ץ בוויח בהרה"ג ר' חיים אבד"ק וויח בעהמ"ח ספר "גן יד" על קבלה.

[יט] הרב המאוה"ג ר' דובער מומארכין אבד"ק מינסק נפטר ח"י אייר שנת תרכ"ה. [כ] הרב הג' ר' דובער מפלונגיאן, תלמיד הגאון הצדיק ר' יהונתן וואלינער.

[כא] הרב המאוה"ג ר' בירוש בהר"ד ישראל איסר מעיר נעמרוב, נתקבל לרב בארעססא בשנת תקע"ו והיה שמה עד שנת תקע"ח, ובשנת תקע"ח נתקבל לרב ומ"ץ בק' חערסאן, וה' שמה עד יום מותו.

[כב] הרב הגדול ר' דובער באמפי ממינסק, נכד הרב הגאון ר' דובער אבד"ק ראדישקעוויץ, בו התאחדו תורה וגדולה.

קרים וקאווקא, שאלו את פיו ובהלכה, היה מפורסם לגדול ולתפארת, והיה דרשן נפלא עכ"ל — (ידידי בן אחיו הרב ר' ברוך רובינשטיין סיפר לי שהוא דור הל"ו מדורות רבנים) הניה אחריו חיבור בכתובת יד — נפטר מ"ז טבת תרנ"ד, זולת אשר היה גדול בתורה היה גם חכם מצוין.

[יא] הרב הג' ר' בן ציון שטערנפעלד, רב גדול בין גדולי ומנינו אבד"ק בילסק, על מקום הגאון בעל "פני ארי" ומתחלה אב"ד, בקאלוועריא, תאסלאוויטש.

[יב] הרב הגאון ר' דובער בהרב ר' צבי הירש, גאון מפורסם וצדיק בדורו, ונכדו בן האב"ד דסימפעראפול כתב לי בזה הלשון "אבי—אבי הרב הגאון ר' דובער ז"ל נולד לאביו הרב האב"ד גאוווער בשנת תק"ן בעיר הזאת, בהיותו בן ח"י שנה נתקבל לראב"ד בעיר מוראגין על מקום רבו ר' ליבלי בעל המדרש"א (כן ה' נקרא בפי כל) ומשמה נתקבל לאב"ד בעיר זידיק, ומיודיק נתקבל לאב"ד בעיר פילטין, נאסף אל עמיו ביום כ"ה שבט שנת ה'ר"ך, הניה אחריו שלשה חבורים בכתובת יד, א' הלכות פסוקות, ב' הירושים על ש"ס בבלי וירושלמי, ג' דרוש, והם נשארו ביד בנו הרב השגון ר' מרדכי צבי ז"ל אשר מת בעיר שאר כרמי עלומיו, כל ימיו עבד הרבה למופת עמו, וה' חביב מאד בעיני השר סוואראו, הניה אחריו ארבעה בנים, שנים מהם באבם, הרב ר' מרדכי צבי הג"ל והרב ר' יהושע שמואל (אבי הרב ר' ברוך נ"י) והרב הג' ר' באלי בנימין אב"ד דסימפעראפול—והרה"ח ר' אליעזר דימאנא (עיי' ר' באלי בנימין דימאנא).

[יג] הרב הגאון ר' בער אפפענהיים, אבד"ק אייבשימץ, גאון מפורסם, מגזע גדולי היוחסין, בימי הגאון בעל חתם סופר, ומובא בתשובותיו בחלק אורח חיים, ר"א ר"ב, יורה דעה קפ"ה, רלב, של"ב, שם"ה, אבן העזר חלק ראשון ט"ד, קכ"ג, חלק שני ג', פ"א, וכו' וכו' כן מובא בשו"ת "בנין ציון"

וגדולה, כי היה גם נביר מפורסם, נפטר כ"ה אדר תרס"ה בן ס"ה שנים, הניה ארריו חיבור גדול, מקורים על מנהגי ישראל, וקצת מהם באו «בהרס».

[בג] הרב הג' ר' בעריש בערנשטיין, רב גדול מפורסם מגדולי היהוש, בימי חרפו היה חד מבי דינא רבא דעיר אמשטרדם, ואח"כ נתקבל לאבד"ק האג והוא זקן רבני הולאנד. הוא בן לאותו גאון בדורו ר' שמואל בערנשטיין אב"ד בקי אמשטרדם, בהגאון ר' בעריש אב"ד ור"ם דק' האנובאר והסרינה, בהגאון החריף ר' אריה ליב בעל «פני אריה» בהגאון רבינו בעל «פני יהושע» היה רב הכולל בעיר האג כחמש וארבעים שנה, נפטר ה' שבת תרנ"ד, בן פ"ה שנה.

[כד] הרב הגאון רבי דובער, רב גדול סוע"ה מפורסם לתהלה, אב"ד בקי קאראלעוויץ, מחבר ספר «מאיר עיני סופרים» ו«הליכות עולם» וספר «טיב שמות נשים».

[כה] הרב הג' ר' דובער בהרב המאוה"ג ר' דיים אבד"ק זעמיל-וסרעדניק, וחתן הגאון ר' משה יצחק אבד"ק פאניוועז, רב גדול ומפורסם אב"ד בסרעדניק, ומתחלה רב אב"ד בעיר וויראוו, ושארילען, חיבר ספר «מעין חיים», «באר חיים», «רוח חיים» וכו' בנו הוא הרב הג' ר' הלל אבד"ק פלונגיאן שליט"א.

[כו] הרב הג' ר' שבעון דובער שליט"א בנעוריו נקרא בשם «עלוי» מוילקאמיר, כשם נתקבל לאב"ד בשאקי, וזכות הוא אב"ד בקי סיקמין, הוא גדול מפורסם ירא וחרד לדבר ה', ויש לו בכתובת יד ספר נחמד על שו"ע חו"מ בשם «ארחות מעט».

[כז] הרב הג' ר' דובער פילשטיין, רב גדול וישיש דו"ץ באדעססא.

[כח] הרב הג' ר' בצלאל ב"ר יהושע הכהן, נפטר ו' אדר שנת תרפ"ו בשנת ה'ס"ב לימי חייו, הרב הזה הי' גדול בתורה ומפורסם לבעל תורה נפלא, הי' גאב"ד בקי אומיאן, ווידו, ולבסוף אב"ד בניישטאדט פירוויר.

התוספתא

לקנות ביה"ק ככרעסלוי, אשר הי' ביוקר גדול לעשות זאת, והי' שם רב עד יום פטירתו שנת תק"ג או תק"ד, הוא בא בהסכמה על ספר «עיר דוד» להגאון ר' דוד לידא ולפי הנראה הי' אחד הגאון ר' נפתלי כ"ץ.

[לב] הרב הגדול ר' ברוך אלי' בהרב הדיין ר' משה ב"ר יוסף טווילנא, רב גדול ויר"א בזמן הג' בעל «חיי אדם» נפטר כ"ג תמוז תקע"ט (ק"ג).

[לג] הרב המאוה"ג ר' ברוך בר"ר יחיאל ז"ל נאבד"ק שווינצאן עפ"י בקשת הגאון הג' ר' אבלי פאסוועלער נתקבל ממסיכאלישאק לשווינצאן ערך שנת תקע"ג וביהן פאר שם עד יום פטירתו ה' ימים לחודש סיון שנת תר"ב, בנו הוא הרב הגדול ר' אורי יצחק ר"ץ ור"ם בשווינצאן, נפטר בתורש ניסן שנת תר"ג, ותתנו הי' הרב הגאון הישיש ומפורסם ר' יהודה ליב אבד"ק מיכילישאק.

[לד] הרב המאוה"ג ר' ברוך מרדכי בהרב ר' אליעזר רב גדול ומפורסם, חסידא ופרישא, חכם מצוין נאבד"ק באברויסק תלמיד לאדמו"ר האמצעי ולהגאון בעל «צמח צדק» בא בהסכמה על ספר «לקמי תורה» ועל השו"ע אדמו"ר הזקן.

[לה] הרב הגאון ר' ברוך מרדכי ליפשיץ, הרב המצוין הזה, היה אחד מהשרידים אשר השאיר לנו ר' מצאנו זמנינו, בקיאותו הגדולה בשני התלמודים, פוסקים, מדרשים, תוספתא וכו' וכו' אין לשער, מוניטין שלו יצא בין כל תופשי תורה, על דרכו הישרה בלימוד התלמוד שלא לעקש את הישרה בסברות עקומות ובפלאפולים סבוכים, כאשר יעיד עליו חיבורו היקר טפו ספר שו"ת «ברית יעקב», מקצו ארץ הריצו לו הרבנים שאלות והלכות בכל ענפי התורה, והוא ברוך והבינן עפ"י שכלו החד והישר, וסלבר יתורנו בתורה הי' בעל קומה ויפה מראה, והדרת כבוד חופפת עליו, מדרבה הי' מעט, ודיבורו

התוספתא, היה הריף ובקי בדיני קרבנות, מוסמא, וטרה, ועיבור השנה והחודש, שאלות והשובות מארצינו ומחוץ לארצינו הריצו אליו כל גדולי הדור, תשובה נרפסה מאתו בספר «אהל יוסף» ות"ת נרפס «בבבן שלמה» «ובדברי חיים» לכנו הרב ר' חיים, והרבה כתיבת יד בת"ת נשאר אצל אחיו הג' ר' שלמה הכהן מו"ץ בוויילנא, בדברי אחיו בספרו הג'ל, נפטר י' ניסן שנת תרל"ח בן הששים ושמונה שנה, בספר זרע אברהם לתרה"ג מסעלוב ובספר «דברי חיים» נמצא הספר עליו.

[לז] הרב ר' ברוך מלאוניא חתן הרב ר' ברוך, חתן הרב ר' קרש, והתן הגאון ר' משה אב"ד ור"ם בפוזנא, בהגאון המקובל ר' יהודא אדיל אבד"ק קאוולע' מחבר ספר קול יהודה, בהגאון ר' משה, בהגאון ר' צבי הירש סבא, בהגאון האמתי ר' יוסף יאסקי אבד"ק לובלין, נכד הגאון מהר"ל מפראג. הר"ד ברוך הג'ל הוא אבני ארבעה אחים, א' אדמו"ר הגאון בעל התניא, ב' הגאון ר' יהודה ליב אבד"ק יאנאוויטש בעל המתבר ספר שארית יהודה, ג' תרה"ג ר' משה אבד"ק ורודניא, ד' תרה"ג ר' מרדכי מאורשא (חולדות אנשי שם).

[לא] הרב הגאון ר' ברוך בענדט וויזל, מביאו הגאון חיד"א בזה הלשון מהר"ר ברוך וויזל אבד"ק ברעסלויא, חיבר קצת שו"ת ונקרא «מקור ברוך» ונרפס פעם שנית על יד בנו בתוספות קצת שנת תקל"א עכ"ל, והנה להוסיף מה שראיתי הרב ר' ברוך ב"ר ראובן וויזל היה כמשפחה מיוחסת ורמה בישראל, אבי זקינו של הרב הזה הי' ר' אליהו גוטפרעכט, הרב ר' ברוך הי' עשיר מופלג ועתיר נכסין, העושר ירש מאביו, ובהיותו הפש מדאגת פרנסה היתה התורה אומנתו, הוא נתקבל בכמה קהלות לאב"ד, כן נאמר עליו בהסכמתו לרפוס החומשים בדיהרנפורט, משנת תפ"ח אדרי אשר ירד מנכסיו נתקבל לרב בק' כרעסלוי, הוא השתדל למצוא הכנסה

אבר"ק ויילקי וכעת רב ומ"ץ בעיר מעמל
בפרוסטא רב גדול וספורטס.

[ג] הרב הג' ר' גדלי' אבר"ק פאטרא,
בימי הגאון בעל "חתם סופר" מובא
בתשובותיו על אור"ה סימן ס"ד.

[ד] הרב המאוה"ג ר' גדליה זצ"ל, נודע
לכל בשם "ר' גדלי' דער גרויסער" צדיק

המים בכל דרכיו, היה לו עשר ידות בתכנות
הקבלה, ספורטס לשם ולתפארת, כיהן פאר
הרבנות בכמה וכמה עירות גדולות, ולבסוף
ימיו נתקבל לגאב"ד בק' אוסטרא ושם מ"ב
והפליגו עליו זקני הדור כמה מעשיות נפלאים

והתנהג כל ימיו בהסירות ופרישות על דרך
הפלגה, והיה איש כופת, (כן כתב לי נכדו

הרב מרצ"ז בעל המחבר ספר "זרע אברהם")
ולו הי' בן יחיד הרב המפורסם דרשן מפור

ר' הנדק העניך הנקרא בפי כל ר' העניך
ראדינער וחתנו הי' הרב הגאון ר' אריה ליב

ראצקער (עין ר' ארי' ליב ראצקער), הנה
אחריו הרבה חידושי תורה בגולה ובנסתר.

[ה] הרב הגאון ר' גדליהו מיקטין, אב"ד
דק"ק ברעסלוי במדינת שלעזין, נפטר אל

עמיו ז' מנחם אב שנת תרמ"ו אחרי ישיבו
על כסא הרבנות ארבעים וארבע שנים,

ויעוב אחריו שלשים אלף מארק קרן קיימת
בשטרות, אשר פירותיהם ארבעים למאה.

לחלק בכל שנה ושנה ביום סוהו לעשרים
תלמידי חכמים בירושלים עיר הקודש, הרב

ר' גדלי' הג' הי' תלמיד הגאון ר' חיים
אוורבאך בעל המחבר ספר, "דברי משפט"

ובן להרב ר' שלמה מיקטין שנים הוא נהג
רבנות בברעסלוי, בהגאון ר' אברהם גדלי'

מיקטין בעל "פתח הבית".

[ו] הרב הגאון ר' געץ אבר"ק גערודעלנד,
בימי הגאון בעל "חתם סופר" מובא

בתשובותיו על אורת חיים סימן ל"ג ובאבן
העזר תשובה ו'.

[ז] הרב הג' ר' גרשון, בהגאון ר' אברהם
אחי הגאון מוויילנא, רב גדול וצדיק

חיבר ספר עבודת הגרשוני על שה"ש, ונרפס
על

ורבינו בנחת, שימש בכהונה הרבנות
ארבעים ושלש שנים, בק' סעמיאטיץ,
ווילקאווישק, נאווארהראק ושידלויץ, ושמה
נגנו ארון הקודש, נפטר בליל ראשון של פסח
תרס"ה בשנת הע"ו לימי חייו.

[ח] הרב הגאון ר' ברוך צבי הירש
ראזענבלום, אבר"ק פייטרכאב,

רב מצוין מגדולי זמנינו, תשובותיו בהלכה
ופלפול נמצא לרוב במתכרי וזמנינו, נפטר

ח"י סיון שנת תרס"ד בשנת הכ"ה לימי חייו,
ובספר "דעת חכמים" נמצא תשובותיו בדבר

סוכא של"ב שיש בה שורייקי סוכי.

[ט] הרב"ג ר' ברוך אבר"ק דיסנא, רב
גדול ירא וחרד לדבר ד'.

[ל] הרב הצדיק ר' ברוך מרדכי, רב
גדול והסידא ופרישא רבן של הסידא

קידענאוו, בהרב הצדיק המפורסם ר' שלמה
חיים מקידענאוו, נין ונכד לרבינו בעש"ט,

נפטר זה ערך עשרים שנה, הוא אבי הרב
הג' הצדיק ר' אהרן "הרבי מקידענאוו"

והרה"ג ר' שלום אבר"ק ברעזניא בוואהלין,
ועיין בספר "דברי שלום" לבנו הרב ר' שלום

הנ"ל ונפלאות מדובר בו.

[לט] הרב הקדוש ר' ברוך שלום, רב
קדוש וצדיק, נפטר בשנת תרכ"ז

בליבאוויטץ, הוא בן להרב הגאון אדמו"ר
מליבאוויטץ, הוא אבי הרב הגדול ר' לוי

מ"ץ דק' וועליז, והרב הג' ר' מרדכי מ"ץ
בוויטעבסק, וחתן הרב ר' שלום נ"י שר"ר

דכולל חב"ד.

ג.

[א] הרב הג' ר' גבריאל אדלער,
גאבר"ק אבערדארף, שקל וטרי עם

הגאון בעל "בנין ציון" שם, סימן כ"ב, נ"א,
פ"א, צ', צ"א ק"ג וכו', רב גדול מגזע

גדולי החש, בן להרב המאוה"ג ר' מרדכי
אדלער, ואחי הגאון רבי נתן אדלער רב

הכולל דמינית ענגלאנד.

[ב] הרב הג' ר' גבריאל פיינבערג,

[ד] הרב הג' ר' דוד גאבד"ק רעמטע בימי הנ"ל ומבוא בתשובותיו ומהם בחלק או"ה סימן ס"א ויור"ד מ"א, קכ"ז, קצ"א. אבה"ע, ז' וכו'.

[ה] הרב הג' ר' דוד היילפערין גאבד"ק ליעזנסק בימי הגאון ר' יעקב אריגשטיין ובאו ביחד בהסכמה.

[ו] הרב הגאון ר' דוד יחזקאל אבד"ק מימאוווע, גדול בדורו מפורסם בזמנו, והגאון ר' מרדכי מבוסק בעהמ"ח שו"ת, גדולת מרדכי כתב אליו שו"ת בדני עינוגא בזה הלשון «אנא לא נמירנא ולא ספרנא אלא מסדרנא לפני כת"ר לשאול מפיו הלכה למעשה וכו', ורק לדון בקרקע לפני רבותינו» (עיין גם בחלק אבה"ע סימן י"ז).

[ז] הרב הקדוש ר' דוד קארישטשובער, תלמוד ריבש"ט, השבעש"ט מביאו במעשה דק' פאוולאוויטש.

[ח] הרב הג' ר' דוד בהגאון הנשגב ר' לוי בעל «עמרת ראש», רב גדול, נפטר רק בשנים עש"ק י"ד אייר שנת תקנ"ג, ומ"כ בק"ק ווילנא (ק"ג), הוא אבי הרה"ג המפורסם בתורתו ובצדקתו ר' לוי נפטר ר"ח סיון תקע"ח.

[ט] הרב וכו' ר' דוד אפפענהיים מעיר גראססבעטי, נפטר בחודש אלול שנת תרל"ו, ערך בן חמשים ושבע שנה.

[י] הרב וכו' ר' דוד צבי אשכנזי רב מובהק וירא וחדר לדבר ה' מגוע גדולי היחש, נפטר בחודש כסליו שנת תרל"ז בן חמשים וארבע שנה.

[יא] הרב הג' ר' דוד ראבד"ק שקלאוו, רב גדול ומפורסם בימי הגאון ר' משה יצחק אביגדור אב"ד דשם.

[יב] הרב הגאון ר' דוד אבד"ק לוצין, הניח אחריו חיבור כת"י על תורת בהגים (מובא בהביאור על מסכת כותים), (עיין ר' נפתלי מלוצין).

[יג] הרב המאור הגדול ר' דוד בן שמעון ז"ל, רבן של בני המערבים בעיה"ק.

על ידי נכדו בשנת תרכ"ה, היה מו"ץ בעיר שאדאווע, נפטר ערך שנת תקצ"א.

[ח] הרב הג' ר' גרשון חן טוב, רב גדול וצדיק מפורסם לתפארה, נולד בסלאנים לאביו הרה"ר משה בן לאותו צדיק הרב המופלא הו"ע ר' אליעזר, בחייתו בן עשר למד אצל רבו הרב ר' יצחק ב"ר שבת, גם היה תלמיד לדורו הרב הג' ר' מרדכי חן טוב, ולגיסו הגאון ר' אברהם זיסקינד הארקאווי אבד"ק נאווהירדאק ותלמיד להגאון האמתי הצדיק ר' יעקב מאיר מיאלאווע ולהגאון הצדיק ר' זלמן פעריל, ולהרה"ג ר' שולם אבד"ק פרוזנאי, חיבר ספר «כנחה הרשה» על נפ"ת וספר «כנחה חרשה» בשם «כנחת זכרון» מה שנשא ונתן עם הגאון האמיתי ר' יהושע העשיל אשכנזי מהוראדנא ועם הגאון בעל «פתחי תשובה» ועם עוד גאונים מפורסמים, נפטר בהרש שבט שנת תרל"ג, בשנת השבעים לימי חייו (עיין בקונטרס «משפחת הגרשוני» הגדפס בספרו «מנחת חטה» בן נרפס מאתו קונטרס בשם «מעשה מקשה».

[ט] הרב הג' ר' גרשון ראבינאוויץ אב"ד בפאלאנז ובק' שענישטיכאוויטש ~~ואב"ד בק' סלאבסקי~~ בהג"ר יצחק אב"ד ברעזיצא רב גדול תכם ושלם.

ד.

[א] הרב הגאון ר' דוד בהגאון ר' פתח"י בהגאון הג' בדורו ר' דוד לידא, בעהמ"ח

ספר «עיר דוד», ובספרו הזה מובא הרבה ח"ת מבנו הרה"ר דוד הנ"ל, נרפס בשנת תע"ט.

[ב] הרב הגאון ר' דוד בר' שמעון ברוידא, גאון גדול ותרין, סו"ר בק' ווילנא בימי הרה"א, נפטר י' אלול שנת תקמ"ז, (ק"ג), ולא כהשם הגדולים: החרש שכתב שנפטר בשנת תקס"ג, ואולי הוא טעות הדפוס.

[ג] הרב הג' ר' דוד גאבד"ק קאדעלבורג, בימי הגאון בעל «תתם סופר», מובא בתשובותיו על יור"ד סימן מ' וכו'.

[כ] הרה"ג ר' דוד טעבלי אפרתי, רב גדול ומפורסם נודע בשם "העלוי" מהוראדאק, הי' חריף ובקי בכל מקצעות הספרות התלמודיות, כל גאון ארץ העריצותו וירוסטותו, חבר ספרים הרבה "תולדות אנשי שם" "יד דוד" מגדולי דוד" "קול דוד" "קהלת דוד אפרתי" "מטע אפרתי על הש"ס" "מריבי כהן", הי' מגדולי חזקוני בישראל, אביו הי' הרב הגאון ר' אברהם בהגאון ר' אליעזר פרוצקער (ציון ר' אברהם), נפטר בחורש מרהשון בשנת תרמ"ד, בשנת ה'ל"ג לימי חייו בפ"ס דמיון.

[כא] הרב הגדול ר' דוד וואלבע ממעריץ, המכונה ר' "דודל קראווער" נפטר ז' כסלו שנת תרמ"ט.

[כב] הרב המאווה"ג ר' דוד לוי, בהיותו בן י"ח שנה נבחר בכתר הרבנות ושלשים שנה כהן פאר בק' באלטא, נפטר בחורש טבת תרט"ה.

[כג] הרב הג' ר' דוד רב ומ"ץ בק' ווידז, רב גדול בעל הוראה מפורסם, ירא וחרד לדבר ה', אוהב תורה ולומדי, מתחלה רב בשירוינט, נפטר בשנת תרס"ג.

[כד] הרב הגדול ר' דוד רב ומ"ץ בשווינצאן ונזכר בפנקס שם בשנת תקס"ח וכו' והרב הישיש ומפורסם ר' אברהם במודר" איוויק שליט"א מוידז סיפר לי כי ידע אותו היטיב, והר"ר דוד הזה הי' הרב הגליל האחרון מוויזן, ובימיו בטלה הגליל דוויזן, ונתקבל לרב בשווינצאן, ומשם לרב בק' ווידז. [כה] הרב הג' ר' דוד פרידמאן אבד"ק קארלין, רב גדול מן המוהרים שבגדולי דורינו, מפורסם בקצות הארץ בחריפותו ובבקיאותו הגדולה שליט"א.

[כו] הרב הג' ר' דוד טעבלי ממשפחת הגאונים קאצינעלינבויניץ, בעידונו נער יצא שמו לתהלה בכשרונותיו הנעלות, ובעידו צעיר לימים נזכר בשואל ומשיב להגרי"ש נאמנהאזק, ולבד שהוא רב גדול ומפורסם כידיעתו הרחבה בתלמוד ומפרשיו, הוא גם כהם

יליד מאראקא, ועלה לירושלים בשנת תרמ"ז, רב גדול ומפורסם, חיבר ספר "שערי צדק", בא בהסכמה כמה פעמים ובהם על הדושי תר"ה ביתר עם הגאון ר' מאיר אווערבוך וצ"ל. [יד] הרב המאווה"ג ר' דוד ב"ר אברהם אבד"ק קאמני, נמצא הסכמתו על ספר "דרך המלך" לחרב ר' יחיאל מיכל משנת תקנ"ה וחזות א"ע אבד"ק קאמני, מגיד שיעור בביהמ"ד דק' ווילנא.

[טז] הרב הגדול ר' דוד בהר"ר מנחם מענדיל הכהן, רב חריף ושנון, מיוחס גדול, כמובא בספר "חידושי תר"ה" הנדפס זה איוה שנים.

[טז] הרב הג' ר' דוד גאבד"ק פיוזנ, בימי הגאון בעל חתם סופר ומובא בתשובותיו ובהם בחלק אבה"ע סימן ק'. [יז] הרב הגאון ר' דוד אבד"ק פרוזינא, גאון גדול צדיק ונשגב, בימי הגר"א מוילנא, והגאון ר' מיכאל פנהס מאנשיפאלע מביא כספרו "לקט הקוצרים" כי הי' בקי בש"ס עד להפליא, נשאר מאתו הרבה ח"ת והי' ביד ש"ב הצדיק ר' מיכאל פנהס הג"ל, (שמעתי מנכדו הרב מלאוראנין כי הוא בעצמו ראה הבתיבת יד אצלו) בנו היה הגאון החסיד המפורסם ר' אליעזר שעזשאווער (ציון ר' אלעזר שעזשאווער).

[יח] הרב הגאון ר' דוד טעבלי, נאון גדול מפורסם בדורו בזמן רבינו בעל "נודע ביהודה" ושקל וטרי עמו בתשובותיו, ונרפס מאתו ח"ת, בשנת תקכ"ה נתקבל לאב"ד בק' לונדון ורב הכולל לכל מדינת בריטאניא, ויהי שם עשרים שנה, כ"א הי' הרה"ג ר' מרדכי אדלער רב הכולל בהנוכאר, אבי הגאון השלם ר' נתן אדלער (ציון ר' נתן אדלער ז"ל).

[יט] הרב הגדול ר' דוד יעקב, יליד "רינאו", שימש בכתר כהונתו בכמה קדלות גדולות באיטאליא, וכ"ח שנים כהן פאר בתור רב הכולל בפלורניצי, נפטר בשנת תרס"ט בן שמונים שנה.

וכ"כ בעיר הערסאן (הקדמה לספרו פלח הרימון).

[ב] הרב הגאון ר' הלל נאכד"ק הוראדנא, בדרה"ג ר' שסחה, ומתחלה ר"ס בוואלאוין, חתא דבני נשיאה הגאון רבינו חיים מוואלאוין, גאון גדול ומפורסם, ונבדו מביא בהקדמת "חוט המשולש" שהדכו ה' להגיד שיעור עשר שעות רצופות, בנו ה' הגאון ר' אליעזר יצחק חתן הגאון ר' יצחק מוואלאוין, "בשורת חוט המשולש" נמצא הרכה שו"ת ממנו, בא בהסכמה על ספר "לזכר ישראל" בשנת תקצ"ג.

[ג] הרה"ג ר' הלל דוד הכהן מריווישאב"ד דק' ווילקין, חבר שו"ת "ונגש הבנה" (ועבודה הכהן) וספר עין גנים, רב גדול ורשן מצוין. [ד] הרה"ג ר' הלל סאלאנטער, מפורסם מגדולי זמנינו, הריף ובקי אמתי, ירא ר' מרביס, בנעריו נקרא בשם ר' הלל זאדעצער בוולנא והוא ה' בראשי המבקשים להגאון הג' ר' מרדכי מעלצער להעתיק מקום דירתו לביהמ"ד זאדעצער, ויצק מים במה שנים ע"ה הגאון הג' (הקדמה לספר "הכלל מרדכי"), ה' אב"ד בק"ק סלאנט, פאנווועז, שקלאוו, האסלאוויטץ, וכעת אב"ד בק' אמשטיכלאוו, וזלת אשר הוא מגדולי זמנינו, הוא גם חכם מובהק, בשנת תרנ"ג נבחר ליישיבת הרבנים בעיר המלוכה פעמערבורג, בהיותו ביאקובשמאדט, ראיתי אצל הרב הג' ר' נחמן אידיל סרגליות שו"ת אשר שקיל וטרי עמו בהיותו אב"ד בפאנווועז.

[ה] הרב הג' ר' הלל ליבשיץ, רב גדול ודרשן מפורסם ומפורסם, שלם וחכם, נודע לתהלה ולתפארה בין גדולי זמנינו, ה' אב"ד בק' פלונגניאן, וסובאלק, וכעת רב ואב"ד בק' לובלין, חבר ספר "בית הלל" ושמה הראה תרופותיו ובקראותו בתלמוד ומפרשיו, הוא בן להרב הג' דובער ג"א אבד"ק סרעניק, בדרב הג' ר' חיים ז"ל, ואבי הרה"ג ר' יחזקאל רב ואב"ד בק' בוויסק.

הרה"ג

חכם מובהק במילי דעלמא, ומשכיל על דבר אמת, בעת הוא אבד"ק ווערובעלאווע ואגפיה ג"י, הוא נכד הרה"ג בעל "זכרון יהודה" ואחי הרב מקאסעניץ.

[כו] הרב הג' ר' דוד שלמה סלאנטער, רב גדול ודרשן מפורסם מ"ס ומ"ץ באדעססא, חבר ספר "ראשית דוד" וכו'.

ה.

[א] הרב המאו"ג ר' הלל זצ"ל, נודע בשם ר' הלל פאריטשער, רב גדול עניו וחסיד, צדיק מפורסם, הרב המצוין הזה ה' תלמיד מובהק להגאון בעל "הצמח צדק" ביטוי ה' מגדולי מורה הוראה, ה' תלמיד מובהק בגפ"ת להגאון חקדוש ר' אברהם דוד ז"ל מאוורוש, אבד"ק זיטאמיר בעתה"ה ספר "בת עין" ועוד לא ה' לר' הלל שלשים שנה הניח פלפוליו לפני אדמו"ר בעל "הצמח צדק" הג'ל, והוא שאלה אחת כוללת ארבעה, ובשתיים מהם מפלפל קצת בעומק, ונרפסו עם תשובות אדמו"ר "כצ"צ" חלק יור"ד סי' ק"ב, אביו הרב החסיד ר' מאיר הנך את בנו ר' הלל מנעוריו בלימוד הקבלה, ולדתנהג בפריוש, ויסע לחרב הצדיק ב"ק ר' מרדכי משערנאביל ללמוד מאתו סדר ודרך העבודה, אח"כ למד חלקי"א מאדמו"ר נבג"מ, ושמע חסידות מהרב הגדול ר' זלמן מועזמיר, ומיד נסע לאדמו"ר האמצעי המקובל מרן ר' דובער נ"ע, ובשנת תקפ"ה כאשר נסתלק אדמו"ר הג'ל נסע לרתנו הגאון בעל הצ"צ, וה' נוסע שתי פעמים בשנה לשמוע תורה מפיו, ר' הלל ז"ל הפיץ והרביץ תורה וביחוד לפני האכרים (קאלאניסען) בפלכי מאלי ראסי' וכו', חבר ספר "פלת הדמון" אשר נבדו הרב ר' פנחס הוציא אותו לאור, וספר "אמרי נועם", אך על הספר "אמרי נועם" כותב נכדו הרב שהוא מעשי ידי אהר מתלמידיו, היה אב"ד בפאריטש ומ"ץ בבאברויסק, נפטר י"א מנחם אב שנת תרכ"ד, בשנת ה"ט לימי חייו,

[ו] הרה"ג ר' (צבי) הירש בר' אייזיק מלאסק, נתקבל בשנת תקע"ה לאב"ד בעיר אזארקאוו ונפטר א' ר"ה שנת תקצ"ו, בעמדו אצל ארון הקודש לדרוש קודם תקיעת שופר מת פתאום ודבריו האחרונים היה, "רחון טובע אותי לדין", כי לפני ימים אחרים, מת הש"ץ אשר הי' לו ריב עמו.

[ז] הרב הגדול ר' (צבי) הירש בדרב הצדיק ר' בער אחי הרב ר' ליבלי ר' בעריש. ר' הירש הי' צדיק נשגב, נפטר כ' אייר בשנת תקע"ז בק' קרישא ווילנא, וכנו הרב הגדול בת"י ר' אברהם יקותיאל זלמן, נפטר א' כסליו שנת ת"ר (ק"נ).

[ח] הרב הגאון ר' (צבי) הירש הכהן ראפופרט מדובנא, חבר ספר "עורת כהנים" וכו', נפטר ג' אדר תרכ"ה.

[ט] הרב הגדול ר' (צבי) הירש אבר"ק מינכען, רב טובהק ומפורסם, נפטר א' רשבעות שנת תרל"ה.

[י] הרב הגאון ר' (צבי) הירש וויזאמיר, אבר"ק סאטמאר גאון גדול וצדיק, חבר שו"ת רמ"ץ, נפטר בשנת הע"ו לימי חייו בשנת תרל"ג.

[יא] הרב הג' ר' (צבי) הירש ב"ץ, נאבר"ק פאמאק בימי הגאון בעל חתם סופר, ומובא בתשובותיו על אהע"ו סימן מ' ק"ז, וחולק לו כבוד.

[יב] הרב הג' ר' הירש נאבר"ק פיששקון, בימי הגאון הנ"ל, משקיל ומרי עמו בתשובותיו, ומתם בא"ת סימן ל"ב.

[יג] הרב הסאור הגדול ר' (צבי) הירש נאבר"ק אוטאן, בימי הגאון בעל "משכנות יעקב" ור' אבלי פאסוועלער, נודע בשם ר' הירש פרוש, ובא בהסכמה על ספר "עמרת צבי".

[יד] הרה"ג ר' (צבי) הירש הכהן, אבר"ק זאגורש, בהגאון ר' אליעזר הכהן אבר"ק סובאטשאוו, תתא רבי נשיאה הגאון האבתי ר' יעקב אבר"ק ליסא.

[טו] הרב הג' ר' (צבי) הירש ראויזש,

אבר"ק זאקראטשין, בהגאון ר' אליעזר ליפסאן אבר"ק ליסא, נפטר בחודש שבט תרל"ט, בן ס' שנה.

[טז] הרב הג' ר' הירש אבר"ק לאשכרין, בימי הגאון בעל "חתם סופר" ומובא בתשובותיו על אבה"ע סימן ו' וכו'.

[יז] הרב הגאון ר' (צבי) הירש חיות נאבר"ק זאלקאווי, מנוע הגאונים האמתים הש"ך והב"ת והרמ"א, ר' צבי הירש חיות נולד בירח כסליו תקס"ז בעיר בראדו לאביו הרב ר' מאיר חיות, הי' תלמיד טובהק להגאון ר' אפרים זלמן מרגליות סבראד בעל "בית אפרים", בהיותו בן כ"א שנה סמכו את ידם עליו הנרא"ו והגאון ר' אליעזר לאנדא, ובשנת ה"ב לימי חייו לוקה אחר כבוד לשבת על כסא הרבנות בעיר זאלקאווע והגליל, בשנת תקצ"ו נרפס בזאלקאווע ספרו הראשון "הורת נביאים", בשנת תר"א נרפס בזאלקאווע ספרו השני "עמרת צבי", בשנת תר"ב ספרו "דרכי ההוראה", שנת תר"ה ספרו "מבוא התלמוד", שנת תר"ט ספרו "שו"ת מהר"ץ", כ"ד שנים ישב על כסא בק' זאלקאווע והגליל, בשנת תר"ב מ"ו סיון נקרא לכהן פאר בהור אב"ד וח"ט בק' קאליש, שלש שנים כהן פאר שם, בשנת תרמ"ז תקפו מחלה עזה, וביום א' ת"ח מרחשוון תרמ"ז, יצאה נשמתו במהרה בן מ"ט שנה, הי' גאון עצום ונפלא, הי' מחולל גם אצל הגאונים אשר היו זקנים הרבה סמנו, כמו הגאון רשכבה"ג ר' משה סופר, גם חיבר הגהות ישירות ונכוחות על כל הש"ס, בנו הוא הג' ר' יצחק חיות אב"ד בבראדו.

[יח] הרב הג' ר' (צבי) הירש ארי, בהרב הצדיק ר' שאול דובער, הרב הזה הי' מו"ץ נאבר"ק מעיכוז מ"ו שנה, נפטר הי' מנהם אב שנת תרל"ה, רב גדול ומפורסם.

[יט] הרב המאה"ג ר' (צבי) הירש רב גדול וצדיק, בימי הגאון רבינו המגיד ממעזרישש, חיבר ספר "עמרת צבי" על יורה

[בן] הרב הנאון ר' (צבי) הירש ביהרר ר' שמעון, נאון גדול עמוד התורה מ"ס ומ"ץ בק' וויטעבסק, חבר ספר "הדרת זקנים" על יורה דעה, ועל איזה מסכתות מש"ס, ונדפס בשנת תקס"ב אחרי פטירתו, והרבה יש לי לכתוב ולדבר אודות הנאון הלו ואודות ספרו "הדרת זקנים" אך הוכרחת לי לקצר כעת.

[בן] הרב הנאון ר' (צבי) הירש קאלישער הרב המצוין הזה הי' תלמיד להנאון ר' יעקב מליסא בעל "חזות דעת", ולהנאון ר' עקיבא איגר מפוזנא, נפטר בשנת השמונים לימי חייו ביום ה' חשוון שנת תרל"ה, (כנסת ישראל), הרב ר' הירש הי' נאון מפורסם וצדיק נשגב, חבר ספר נכבד ונעלה בשלשה חלקים, בשם "מאוננים למשפט", והוא פירוש יקר על חושן המשפט, בן הו"ל ספר "אבן בוהן" פי' על כמה פרקים בודדים סחו"מ, עוד חבר ספר "אמנה ישראל" בשני חלקים, הנחות על יורה דעה ועל "סגן אברהם" בשם "צבי לצדיק" ונדפס סביב היותו החדש, וספר "ציצית מצרים" ביאור על הגדה של פסח, שקיל ומרי עם בעל "בנין ציון" בדיני קרבנות סימן א' וכו'.

[בן] הר' הנאון ר' (צבי) הירש ביהרר מוה"ר, רב גדול ומפורסם, ותיק וחסיד, בקי בנגלה ובנסתר, הי' אב"ד בעיר צאשניק יותר מחמשים שנה, הי' תלמיד להנאון רבינו הזקן מלאדי, ואחר פטירתו תלמיד להרה"צ המקובל ר' אהרן שטארשעלער, בא בהסכמה על ספר "עבודת הלוי" לרבו הנ"ל.

[בן] הרב הנאון ר' (צבי) הירש אורינשטיין, נאון גדול, וחריף עצום, הנאון הזה נולד לאביו הנאון החרדי עטרת הפארת ישראל מו"ה מרדכי זאב אורינשטיין, בהנאון אסתי רבינו יעקב אורינשטיין, אב"ד ור"מ דק' לטוב, בעהמ"ח ספר "ישועות יעקב" על ארבעה חלקי השו"ע, הנאון הנשגב הזה עוד בימי עלומיו נראה כי לגדולה נוצר, ועוד בימי חייו זקינו הנאון בעל "ישועות יעקב"

הראה

יורה דעה, ובספר אור הגנון להרה"ק ר' ליב מאניפאלי נמצא הספר מה שהמחבר אמר עליו.

[בן] הרב הג' ר' (צבי) הירש יהודה הרב משוילאוו, רב גדול וצדיק בן להרב הג' ר' אברהם אבלי בעל זכרון אברהם, נפטר א' לספירה שנת תר"י בשנת הג"ב לימי חייו, נכד להנאון החסיד ר' אברהם אבא חסיד מקראו, (פיין נהקדמה לספר זכרון אברהם).

[בא] הרב המאוה"ג ר' צבי גוטמאכער, רב גדול חו"ע חבר "ספר נחלת צבי", בן לאותו צדיק ונאון ר' אליהו גוטמאכער אבד"ק גרידק.

[בב] הרה"ג ר' (צבי) הירש ראם, הרב בסודארג, רב סובבך ובעל מדות ישרות, מפורסם בחבורו חיקר "ארץ צבי" נפטר כ"ב אדר שני תרמ"ו, בן ארבעים ושנים שנה.

[בג] הרב המאוה"ג ר' (צבי) הירש כהנא גאבד"ק לאודי וסקיל ומרי עם הג' ר' יחיאל העללער, בשו"ת "עמודי אור" סימן נ"ו — נ"ח — פ"ח.

[בד] הרב הנאון ר' (צבי) הירש בנימין אוורבאך אבד"ק האלבערשטאם, רב גדול ומפורסם לירא וחרד לדבר ה', חיבר ביאור על "האשכול" להראב"ד ז"ל בשם "נחל אשכול", נפטר י"ז אולול שנת תרל"ב ערך בן ס"ה שנים, הוא אבי הרב הגדול התם השלם אבי עזרא זעלי אוורבאך רב ואב"ד דשם.

[בה] הרה"ג ר' (צבי) הירש יהודה אבד"ק ליגוס, ראנאלי, ומלאנא, בהנאון ר' בנימין אבד"ק ווילקאמיר, נפטר בחודש טבת תרמ"ח, ערך בן מ"ה שנים, ונעת יושב על מקומו בנו הרה"ג, וחתנו הוא הרה"ג המפורסם לתפארה ר' אברהם יצחק קוק רב בזוימיל בעל המחבר "חבש פאר" והו"ל ספר "עישור ספרים" מתחילה חתן אחיו הג' ר' אלי' דוד מפאניוועז.

רבני ואמרו למד בו מרם נתקבל במשרת הרבנות, וגם הוא עוב בימי זקנתו את ביתו וילן בבית המדרש הזה ואגרופו מראשותיו נאסף אל עמו בשיבה טובה, כבן שמונים וחמשה שנה.

[לג] הרה"ג ר' (צבי) הירש ברה"ג ר' הערץ רב גדול, מפורסם למפולפל גדול ולבעל שכל ישר, ה' רב וס"ץ בליווענהאף, וכעת אב"ד בק' איישישצק, אביו ה' רב בפרייל, ונפטר בשנת תרמ"ח, חתנו הוא הרב גדול אבד"ק הוראדאק ומתחלה בשוואדישץ ר' יהושע בהרב הג' ר' איסר רב וס"ץ באישישצק, בהרב המאוה"ג ר' הערץ מו"ץ בשימבורג.

[לד] הרה"ג ר' (צבי) הירש וואלק בר' עזריאל רב גדול ומפורסם לחריץ ובקי אב"ד בק' פאלאצק, ומתחלה בקאפוליע וקאסאווע, הוא חתן להגאון ר' מרדכי גיטפל יפה מרווינא ז"ל.

[לה] הרב המאוה"ג ר' (צבי) הירש ראצקער רב וס"ץ בנאווי

סווינציאני, חבר ספר «זרע אברהם» חלק ראשון ויש לו כמה חבורים בסגנון זה כתיבת יד, הוא בן להרב הג' החרוף העצום ר' אברהם ישכר ראצקער, (עיין ר' אברהם ישכר ראצקער. וזכ' גדלי' ניסוחוער).

[לו] הרב המאוה"ג ר' (צבי) הירש מאיר הכהן רב גדול חו"פ אבד"ק ראדאמסק בן להגאון הצדיק ר' שלמה הכהן אבד"ק ראדאמסק, בעהמ"ה ספר «הפארת שלמה».

[לז] הרב הג' ר' (צבי) הירש, בהגאון הנודע ר' שמועל לייב, רב גדול ומפורסם, עוד בימי ילדותו אמרו עליו מביני דבר כי לגדולות נוצר, בשכלו ההמיר והחדר הי' מפרק דרים ומשבר סלעים, נוסף על אלה הוא בעל זכרון כביר, הי' רב בקרויבורג, וכעת בק' איהומאן. הוא נכד להרה"ג הצדיק ר' יצחק אבד"ק איזעניץ.

[לח] הרה"ג ר' (צבי) הלוי רב וס"ץ בעיר לינקאווע, רב גדול, ויש לו ידיעה

רחבה

הדאה כחז וגבורתו, עוקר הרי—הרים בשכלו החד והישר, ועדים הם השו"ת אשר נדפסו בשו"ת לזקינו הגאון הנ"ל, ואחרי מות אביו הגאון עוד בחיי זקנו וצ"ל, וינתם רבינו וצ"ל עם בן בנו הגאון מהר"ץ, בשנת תרכ"ה נתקבל לאב"ד בק' בריסק דליטא, על מקום הגאון מהר"ם פאדאווע, שם הפיץ תורה ותושיה בישראל, רבים הריצו לו שאלותיהם וספיקותיהם, ותיוקן תקנות טובות וגדולות לצורך הכלל, והיה שמה ערך תשעה שנים, משם נתקבל לאב"ד בק' רישא והגליל, והי' שמה עד אמצע שנת תרל"ה, בשנה ההיא נפטר הגאון רי"ש נאטהנאוהן, ולוקח אתר כבוד לאב"ד בק' לבוב על כסא אבי הגאון בעל «ישועות יעקב». והי' שמה ערך שלש עשרה שנה, וינחל את עדהו בחכמה ובתבונה, ופעל ועשה הרבה, והאיר עיני ישראל בשו"ת ברברים הגונעים להלכה ולמעשה, נפטר מ' ניסן שנת תרמ"ח, (כלילת יופי).

[לי] הרב הגדול ר' (צבי) הירש אבד"ק גאורע בימי הגר"א סוויילנא אבי הגאונים ר' דובער אבד"ק פילטין ומאורוני והגאון ר' אברהם אבד"ק פיקעללין (עיין ר' דובער מאורוני ור' אברהם מפיקעללין).

[לא] הרב הג' ר' (צבי) הירש בהגאון סאור הנולה ר' יצחק אלדזן אבד"ק קאווונא, רב גדול בין גדולי זמנינו ודרשן, חכם מובהק, הי' אב"ד בק' מיטאווע ועתה מ"ס וס"ץ בוילנא, בספר «עין יצחק» מאביו הגאון נ"י נמצא הרבה ח"ת מאתו, בשנת ה'תנ"ג נבחר לראש הועד באסיפת הרבנים בעיר הבירה.

[לב] הר"ד (צבי) הירש הלוי גאוריאוויץ, הסצין הזה היה ירא"ב ומצוין בצדקותיו, בו התאחדו תורה וגדולה, כי היה גביר נכבד בעמיו, והגדיל לעשות בצדקותיו, הן בגופו הן במטנו, כיהו היתה פתורה לרוחה לכל, הוא כנה בית המדרש גדול ורחב ידים מביסו הנקרא על שמו, וכמעט רובי

על ש"ס ועל רב אלפס בשם «בן אריה»
הוא אבי הגאון הצדיק המפורסם אור ישראל
סלאנטער זצ"ל.

[ג] הרב הג' ר' (בנימין) וואלף גאלדהאמיר
אבר"ק גוואדזין בישי הנרא"ז מכראד,
ובאו בהסכמה על ספר ביחד.

[ד] הרב הגדול ר' (זאב) וואלף מסלאנים
רב גדול, צמ"ס, נודע בשם ר' «ליב

וואלף ממיר» תלמיד להגאון הצדיק ר' יעקב
מאיר מיאלאווקי, ובספר «פני אריה» מובא
שבחייתו בוויילנא שוכב על ערש דוי, הלכו
כל גדולי העיר לבקרו, ובתוכם הגאון הג'
ר' אברהם אבלי פאסוועלער, מ"ב בוויילנא.

[ה] הרה"ג ר' (זאב) וואלף גאבר"ק לוצין,
חבר ספר «שפת הים» על הגדה והמשה
«חלוקי אבנים» על חמש מצוות, וכותב
בסוף ספריו שיש לו קבלה מאבותיו הרבנים
שהוא חומר מגוע דוד המע"ה (מובא בספר
יד ישראל).

[ו] הרב הגדול ר' (זאב) וואלף, בהר"ר
יוסף דומ"ץ בק' אוסיאן רב מובהק
ויה"כ, בישי הגאון ר' דובער יפה אב"ד דשם.

[ז] הרב המאוה"ג ר' וואלף ליפשיץ, רב
גדול ירא וחרד לדבר ה', נתקבל לאב"ד
בק' אוועקאו בשנת תקצ"ז, והיה שמה
שנים רבות (עיין ר' הירש מלאסק).

[ח] הרב הגאון ר' (זאב) וואלף אבר"ק
פלאמא, תלמיד הגאון בעל «חתם
סופר» ושקיל ומרי עמו בתשובותיו ומהם
באו"ח סימן ל"ב, יור"ד ר"ג שכ"ז, אבה"ע
חלק ראשון קס"ה, חלק שני, ל"ג — ס"ב.

[ט] הרב הגאון ר' (זאב) וואלף מ"ס ומ"ץ
בוויילנא, רב גדול צדיק נשגב,
מפורסם בתבל לשם ולהפארה, חיבר ספר
«תפארת למשה» וספר מסרי השכל וכו',
כא בהסכמה על ספרים רבים, נפטר בליל
יום הכפורים שנת תרכ"ז, הוא בן לאותו
צדיק מפורסם ר' פייוויל מ"ס בוויילנא, (עיין
הרב ר' פייוויל) וחותן הגאון הצדיק ר' אליהו
שיק מלידא.

הרב

רחבה בתלמוד ופוסקים, וגם דרשן מפורא,
הוא בן להרב הגאון הג' בוסנו ר' יקותיאל
זלמן מואנער.

[ט] הרב הג' ר' (יהושע) העשיל גאבר"ק
קארעץ, ור"ץ וכ"ץ בק' בראד, בהג'
ר' יקותיאל זצ"ל, בישי הנרא"ז מרגליות
מכראד, וכאו ביחד בהסכמה על ספר
«נחל אשכול».

[מא] הרב המאוה"ג ר' (יהושע) העשיל ב"ץ
מחוראדנא, בישי הגאון החסיד רבינו
אליהו מוויילנא, מוכא הנהגתו לפי הנרא"א על
משניות, וגם ביאר על פירוש הערוגה להגר"א.
[מב] הרב הגאון ר' יהושע העשיל רב
גדול וישיש, מפורסם להריף ובקי, נודע
בשם «ראש ברזל» היה אב"ד בעיר ווילקי,
ועומער, יאנאווע, שווינצאן, וערך שנת
תרכ"ז נתקבל לאב"ד בק' סיני בא בהסכמה
על ספר «פרי יצחק» משנת תרכ"ו, ושמעתי
שהי' חביב מאד בעיני הגאון הג' ר' ליב
שפירא אבר"ק קאונא.

[מג] הרב הג' ר' (יהושע) העשיל לעווין,
בהרה"ג ר' אליהו זאב, נכד הגאון
רבינו חיים מוואלאזין, ונכד הגאון רבינו
משה"א, רב גדול וחכם מצוין, מפורסם
להתלה, היה תלמיד מובהק להגאון ר'
אליהו קאלישער, בשנת תרל"א נתמנה
לאב"ד בק' פראנא בווארשא, חיבר הנהגות
על סדרש רבה «עלויות אליהו» «מעני יהושע»
«ציון יהושע» «תוספות ציון» «פליטת סופרים»
«דבר בעתו» ובכתובת יד «תוצאות לחיים»
«הספרים» שו"ת «מעני יהושע» «שומר
אמונים» נפטר בשנת תרמ"ד בשנה הס"ז
לימי חייו.

ו.

[א] הרב המאוה"ג ר' (זאב) וואלף גאבר"ק
מעזיבז, בוסן רבינו בעש"ס (עיין כה"ח).
[ב] הרב הגאון ר' (זאב) וואלף גאבר"ק
מעלז, גאלידינגען, נאן מובהק,
מפורסם בדורו לעמק נחל, חיבר הנהגות

[ד] הרב הגאון ר' (שניאור) זלמן מלאני, בדבר ר' ברוך, ממשפחת מהר"ל ספראג (עיין ר' נרוך מלאני) אדמו"ר הרב האי גאון אמיתי נודע בשם "הרב מלאני" נולד לאביו בשנת תק"ו לאלף הששי בעיר לאוניה, ובעירו נער הגידו עליו כי לגדולות ונפלאות נוצר, שקדוהו בלימוד הפליא את עין כל רואיו, כי יומם ולילה לא פסק פומי' מגידסא, בחיותו בן ט"ז שנה גמר את כל תלמוד בבלי וירושלמי עם כל נושאי כליהם המפרשים והפוסקים, עד כי ידע לברר דין בעסק שכלו מן הראשונים ואחרונים, בעת ההיא לקחו לתת עשיר אחד מושיטעבס, — הוא אהב ללמוד בעמידה מרוב עסקות שכלו, ובעת ההיא התחיל לחבר תבירו הנעלה "שולחן ערוך", גודל עמקותו ותרופתו נוכל לראות בספר "קונטרס אחרון" שלו על השו"ע כי הרבה והפליא לעשות בהראותו מקור כל דין מראשונים, ובפסולו שם בהעסקה רבה, ואף שינוי לשון בדברי רש"י לא נעלם מאתו והראה מקומו, (עיין נחלק תמימי להשו"ע הלכות שמירת הנזק סעיף ד') בהיותו בן שלשים שנה חזר פעם המ"ז כל התלמוד עם נושאי כליו (מבואר בהקדמת שו"ע מבניו הרבנים), היה תלמיד טובהק להגאון המגיד ממעזריטש, ערך שנת תקל"ט תקע אהלו בלאוניה, בשנת תקנ"ו הדפיס את התניא בדפוס סלאוויטא וכאשר יצא מכות הדפוס בלעווהו בעודו בכף המחבר, בסוף שנת תקנ"ז נלקח הפוסל לפ"ב, ביום ה"י כסליו שנת תקנ"ז נעשה חפשי, ערך שנת תק"ס נלקח פעם שנית לפ"ב, ובכ"ט כסליו נר חמישי לחנוכה נעשה חפשי, בשנה ההיא תקע אהלו בק' לאדי, ונפטר רבינו בן שישים וישיש שנה בכפר פיעני, סמוך לקראסני, ונקבר בעיר האדיץ, ויהר גדולתו הלא המה כתובים בספרים רבים, בהקדמה לשו"ע כותבים בניו הצדיקים כי רבו הגאון המ"ט ממעזריטש בור באדמו"ר לעשות השו"ע, והתחלתו היתה בהיותו במקום תחנת רבו

[ו] הרב המאוה"ג ר' (זאב) וואלף נכד הגאון האמתי ר' שלמה זלמן מנאשעלסק, בעהמ"ה שו"ת "חמרת שלמה" נפטר בתודש מרחשוון תרל"ז בשנת הג"כ לימי חייו. [יא] הרב הג' ר' (זאב) וואלף איינהארין מהוראדנא, חיבר ספר מדרש תנאים על ל"ב מדות ופרקי דר"א, ופי' על הפסיקתא רבתי, ופירוש נפלא על כל המדרש רבה, נוסד על הל"ב מדות הנ"ל, מכונה בשם פירוש מהר"ז.

[יב] הרב הגדול ר' (זאב) וואלף מעיר זעמיל, התיך הגאון הקדוש ר' נחום אבר"ק קאברין, ואבי הרב הצ' ר' יעקב מרובנא.

[יג] הרב הג' ר' (זוסמאן) זאב בהרב ר' צבי הכהן מעיר קנישין, התיך הרה"ג ר' יעקב שפאיער, רב ומו"ץ בק' מאנשעסער, ובשנת תרנ"ג נתקבל לחוס"ץ בק' לונדון, על מקום הותנו הרב הג' הנ"ל.

ז.

[א] הרב הג' ר' זבולון, רב גדול וספורסם לירא וחדד לדבר ה', היה רב בעיר פיליפאויץ ואבר"ק קראץ וכעת בפלונגאן, עוד בימי חרפו בא בחליפות מכתבים עם הגאון הצדיק ר' צבי הירש קאלישער ור' צבי חלק לו כבוד הרבה, כאשר נדפס "בהלבנון" ערך שנת תר"ל.

[ב] הרב הגאון ר' (יקותיאל) זיסיל הכהן ראפפורט בהגאון הג' ר' חיים, רב גדול סגור גדולי היוחסין, בו נקבצו כל המעלות והמדות, וזוהי אשר הי' ספורסם בזמנו כהורתו בדיעתו הרחבה בנפ"ה וכו' הי' גם גביר גכבד בעמו ויא"ב, נפטר ז"ך אדר ראשון תרל"ב בן ע"א שנה בק' מינסק.

[ג] הרב הג' ר' (אלכסנדר) זיסקינד, רב גדול וצדיק ספורסם, הסידיא ופרישא, ונפלאות מספרים ממנו, הי' אבר"ק קורעניץ, ונפטר ערך שנת תרס"ד.

במדת הלכ ובזכות הרעיון, נפטר ערב יום הכפורים תר"ח בן ע' שנה, בנו הוא הרה"ג אב"ד דלינקאווע, בא בהסכמה על ספר "יד הקטנה" בשנת תר"ז.

[ז] הרב הג' ר' (יקותיאל) זלמן לאנדא שליט"א, בהרב מו"ה יעקב אברהם, רב גדול ומפורסם מגדולי זמנינו, הריף עצום, וחכם מצוין, ה' אב"ד ור"ם בוויטעבסק, ובעת רב ומ"ץ בקרית סלך רב בפט"ב, ונסעצא תשובותיו בח"ת אשר ענה להרה"ג ר' ברוך כהנא בספרו "סקור ברוך" עוד משנת תר"ט, ובא בהסכמה על סדר אדמו"ר הזקן, ביחד עם הגאון תחסיד המנוח ר' אייזיק בהר"ד אב"ד דוויטעבסק.

[ח] הרב הצ' ר' (שניאור) זלמן מלאדי, רב מפורסם בו"ק חו"ס צדיק ונשגב, נודע בשם "הרבי מלאדי", בן לאורו גאון אמתי אדמו"ר מלובאוויטש, בא לשכון כבוד בלאדי בשנת תרכ"ח, ורבים באו לשאול עצה מפיו, ברוחניות, ובגשיות, והיה שמה עד יום הסתלקותו, ד' טבת שנת תר"ס בשנת השישים ושש לימי חייו. הוא אבי הרה"ג ר' דובער שליט"א וחותן הרב הצ' ר' לוי (הרבי משעראצינע).

[ט] הרב המאה"ג ר' זלמן קאפוסטער, רב גדול חו"ס מפורסם בזמנו, תלמיד זגאון "בעל התניא" ותלמיד מובהק להרה"ג ר' אהרן שמארישעלער בעל "עבודת הלוי" (תו"ת).

[י] הרב הג' ר' (שניאור) זלמן, הג' המצוין הזה הוא מן הגדולים המצוינים בדורינו. שר התורה פ"ה, ה' אבד"ק פאלאצק, ולובלין והגליל, וששה חבר ספרו הנעלה שו"ת תורה חסר, בא בהסכמה על ספר "לקוטי תורה", בשנת תרנ"ב עוב את הרכנות בלובלין ואוה למושב לו ירושלים עיה"ק שליט"א.

[יא] הרב הג' ר' (שניאור) זלמן בר אברהם, רב גדול ומפורסם ירא וחרד לדבר ה', אב"ד בק' גאלדינגען שליט"א, הו"ל

רבו הג"ל, שם הואיל באר את התורה בהלכות ציצית והלכות פסח, ושניהם נגמרו שמה עד בואם שמה, השני אחים הנאונים האסתים, הרב ר' שמעלקי, ואחיו הגאון ר' פנחס בעל "הפלאה" והיה לנגד עיניהם כתבי אדמו"ר בשני ההלכות הנ"ל, וקלסוהו ושכחוהו עד למאד מאד, (עין נקדמה ותמצא הדברים נלחכות) ומצאתי גבון להעתיק מנוף כ"י הפנקס דה"ק דעיר לאוניא מה שקבלתי מר' יוסף נ"י (אשר לפי דבת רבים יצא לרבינו מזה טובה גדולה ברוחניות) חו"ל זקני ה"ה כ"ו שמוקטין דעתן נתוסף עליהן בתורה וביראת ה' הוסף ימים ושנים, בנתמלא שנת י"ב, זמן קלהל להקהל ביום חבורתא, ה"ה הרבנים המופלג תנא ופלוני, החתן מו"ה שניאור זלמן בהרב המופלג מו"ה ברוך, דין ורע ברוך, וזה ינחמנו כי סליק לנכוח כיום אסיפת החכמים, היום אור ליום שלישי שהוכפל בו כי טוב מ"ו בסלו תקכ"א לפ"ק פה ק' לאוניא, עכ"ל, מגדולי תלמידיו ה' אחיו הרה"ג ר' יתירה אבד"ק יאנאוויץ בעל סהבר ספר "שארית יהודה" ומביא שם מאתו הרבה חדושי דינים, ומזכירו בשם אחי הגאון מו"ר, והרה"ג ר' אהרן שמארישעלער בעל עבודת הלוי, והגאון ר' נחמיה מדוכראוונע, ור' אייזיק מהאמלע וכו' וכו' כולם צדיקים וז"ע.

[ה] הרב המאה"ג ר' (שלמה) זלמן, בהרב ר' הי"ם כ"מ ומ"ץ בק' ווילנא בזמן הרב יסו"ד, נפטר ח' תמוז שנת תקכ"ו, נמצא הסכמתו על ספר, ואולי הוא אבי הרה"ג ר' חיים מסערההייא (עין ר' חיים מסערההייא).

[ו] הרב הגאון ר' (יקותיאל) זלמן בהר"ד מרדכי אבד"ק זאנער ואח"כ בוועקסנא, גאון מפורסם בזמנו, ירא וחרד לדבר ה', תלמיד הגאון רבינו חיים מוואלאוין, ובספר "קנת יהודה וישראל" נמצא הספר עליו, וכותב כי שמע מאנשי אמת, אשר הוא אחד מהשלישה אשר רבינו חיים מוואלאוין העיר עליו שלטו איד להתפלל כבוננה

אותו וזלת הרב המ"מ ר' פייוויל וצ"ל
שריה בן עירו, נפטר בחודש שבט שנת
תקפ"ז בק' ווילנא (ק"נ).

ה.

[א] הרב המאוה"ג ר' חיים בהרב הג' ר'
שלמה זלמן מ"מ דק' ווילנא, על
סקום אביו אשר גם הוא היה מ"מ בוויילנא
והוא הרב ר' חיים מסערהייא, מאותב'
ואהובי הגר"א מוויילנא, אשר בחר בו
רבינו וצ"ל לשלחו למדינת ליטא ורייסון,
היה איש עמיתו של הגאון ר' רפאל
מהאמבורג, נפטר בשנת תקנ"ה (ק"נ):

[ב] הרב הגאון ר' חיים בהרב הגאון ר'
יהודה לייב, חתן הגאון נשיא ישראל
הכהן הגדול ר' נפתלי כ"ץ בעה"מ «מסיכת
חכמים» מוכא בצוואת זקינו הצדיק הג"ל, וגם
אותו ברך בברכתו שם בצוואתו.

[ג] הרב הגאון רבי חיים מוואלאוין גאון
אמתי, ר' חיים נולד ח' סיון שנת תק"ט
לאביו הרב הגדול ר' יצחק, חתן הגאון ר'
יוסף אבד"ק פיעסק, אחיו של הגאון האמתי
ר' חיים ראפפורט, בהגאון ר' שמחה הבהן
ראפפורט אבד"ק לובלין והוראדנא והגליל,
בהגאון מוה' נחמן, נכד הגאון מהר"ם
מלובלין ולהגאון בעל תוספות יום טוב (מוכא
בהקדמה לשו"ת בנין של שמחה) בימי
נעוריו למד תורה ביחד עם אחיו הגדול ר'
שמחה מפי רבינו בעל שאגת אריה ומהגאון
בעל «תורת יקותיאל», ואח"כ תלמיד מובהק
לרבינו הגאון החסיד מוויילנא, בהיותו כבן
עשרים וחמש יצא שמו לגאון ולתפארת,
אח"כ נתקבל לאב"ד בוואלאוין, ויסד
הישיבה בוואלאוין, וואלף לבני ישראל תורה
ומעשה, עבודה וגמילות חסדים. מגדולי
תלמידיו היו הגאון בעל «משכנות יעקב»
ואחיו הגאון בעל «קרבן אורה», הגאון ר' דוד
טעבלי ממניסק, והגאון ר' יוסף מסלוצק,
וכו' וכו', חבר ספר «נפש החיים» ורוח חיו
על אבות, ונמצא שו"ת בספר «קרושת יום

הו"ל ספר «אבן ישראל» להגאון הצדיק אור
ישראל סאלאנטער, וחבר ספר «אבן בוחן»
והגהות על רב אלפסי.

[יב] הרה"ג ר' (שניאור) זלמן סעגנדר
שליט"א אבד"ק מאלטש, ממשפחת
הג' ר' יוסף דובער מברסק.

[יג] הרב המאוה"ג ר' (שניאור) זלמן
פינסקער, רב גדול ומפורסם,
אב"ד בחערסאן, בא בהסמכתו על ספר
«פלה הרמון».

[יד] הרב המפורסם ר' (שניאור) זלמן בער
בר' יואל ראבינאוויץ, נכד הרה"צ ר' מיכל
גורע בשם (ר' מיכל פאטשישקער) רב מובהק,
ראוהרד לדרב"ה, ותיק וחסיד מפורסם, בהיותו
ערך בן כ"ה שנים נתקבל למ"ץ בעיר יתנעוויץ,
והיה שמה ערך י"ז שנה, בשנת תרס"ו
נתקבל למ"ץ לקהל חסידי שווינצאן, נפטר
כ"ה טבת תרנ"א ערך בן מ"ה שנים.

[טז] הרב הג' ר' זלמן מרדכי רב בעיר
קיראן ומתחלה בקראק, רב מובהק
ומפורסם משביל על דבר אמת, בן להגאון
בוסנו ר' אברהם שמעון מרדכי בעל ההערות
להלכות גדולות, נכד להרה"ג ר' ישראל
גאראדאן רב בוויילנא.

[טז] הרב הגאון ר' זעריג אבד"ק לוצין,
גאון מפורסם בומנו, חבר שו"ת בשני.
חלקים בשם «ציוני» ומפלפל שם עם הרבה
גדולי הדור, הוא בן להגאון הצדיק ר' נפתלי
אב"ד לוצין, בהגאון הג' ר' דוד אבד"ק
לוצין, חתנו מהר"ב הג' המפורסם ר'
אליעזר דון יהוא אב"ד על מקומו, והרה"ג
ר' בנימין אייזנשטאט אבד"ק אומיאן בן
הגאון בעל «פתחי השובה».

[יז] הרב ר' זרח במהור"ר שמואל
מדרעמשיץ, מגדולי תלמידיו של
הרב הצדיק הגדול ר' משה אייזער, ר' זרח
היה צדיק נסתר, יושב בכפר קטן סמוך
לוויילנא והתפרנס מיגיע כפיו מנסרת
הקדשים, והיה בא לוויילנא בסתורו
לבוש כאחד מבני הכפרים, ולא ידע איש

נפטר ו' ימים בשבט תרל"ה בן ארבעים וחמשה שנה.

[ח] הרב הג' ר' חיים ליפשיץ, אב"ד בסרעדניק מ"ג שנה, ושבע שנה

בועטיל, הוא אבי הג' ר' דובער מסרעדניק.

[ט] הרב הגאון ר' חיים כהן, אבד"ק פעסט לעדת היראים, נולד בשנת

תקפ"א בק"ק פרעסבורג. היה תלמיד

הגאונים האמתיים ר' משה סופר בעל «תהם

סופר», ולר' מאיר אייזענשטאט בעל המחבר

שו"ת «בהר"ם א"ש», ולר' בנימין וואלף בעל

המחבר «שערי תורה». הרב ר' חיים הנ"ל

בדורותיו בן כ"ה שנים נהקבל לרב בעדת

ניאמעג, ומשם היה רב עוד באוה ערים

ספורססות, ובאחרונה אב"ד בעיר פעסט

מדינת אונגארין, אחר שבתו שמה שבע

שנים נפטר בכ"ה סיון שנת תרס"ז בן ס"ה

שנה, ונקבר בקבר מיוחד בק' פרעסבורג.

הרב ספר שו"ת בשם «מחנה חיים» על

ארבעה חלקי השו"ע, «פלס חיים» הדושים

למסכת נטין «קול הסופר» על המשנה «שערי

חיים» על אוה סוגיות בש"ס, גם הגית

הרבה חדושי תורה בכתובת יד (בניי).

[ת] הרב הג' ר' חיים הורוויץ, רב גדול

ודרשן ספואר, היה מ"מ בוולנא, בנו

הי' תר"ר לפסאן.

[ט] הרב הג' ר' חיים אבד"ק ווידז, רב

גדול והיה לו ידיעה רחבה בחכמת הקבלה

כאשר יעיד עליו ספרו «מן יח», בנו הי'

סמלא מקומו אחריו הרב הג' ר' דובער ז"ל.

[י] הרב הג' ר' חיים, רב גדול בין גדולי

זמנינו, חכם מובהק ומצוין, הי' אב"ד

במאסקאווי, וכעת אב"ד בק' קאברין,

הוא בן לאותו צדיק נאון אסתי ר' נפתלי

צבי יהודא ברלין סוואלאוין, והניח המה

הרה"ג ר' אפרים אבד"ק יאקובשטאדט

והרב הגדול ר' חזקיהו רב וס"ק בקרויצבורג.

[יא] הרב הג' ר' חיים בהגאון האמתי

החריף ר' יוסף דובער סאלאווייצג

מבריסק, ר' חיים הוא חריף עצום סג"ה

מזב, להגאון ר' יו"ט לפסאן מקאפוליצ,

ובשו"ת «אגודת אוזב» להגאון סביאליסטאק,

ובשו"ת «בית הלוי» לנכדו הגאון מבריסק,

ובשו"ת «חוט המשולש» ובסוף שו"ת «בנין

של שמחה» לכן אהיו הגאון. נמצא מאתו

הקדמה «לספרא דצניעותא להגר"א מוילנא

והסכמה והקדמה על פירוש «לרבה בר בר

הנא» להגר"א, והנהגות על ספר «שנות אלה»

להגר"א ובספר תקלין הרה"ק והסכמה לספר «זכר

רב». וזולת אשר היה נאון וצדיק עשה ועטל גם

למונות אחינו בני ישראל במצבם הגשמי.

ובימי הקיסר אלכסנדר הראשון נ"ע נסע

לספ"ב בדבר עמינו, כליות הגאון הנשגב

הצדיק ר' צבי הירש פירלוקער. נפטר י"ד סיון

דשנת תקפ"א, וס"ב בעיר וואלאוין, והספידהו

גאמי הזמן, ר' דוד אבד"ק נאוהירידאק

בספרו «גליא מסכתא» והגאון בעל «אגודת

אוזב» והגאון ר' דוד מעבלי בספרו «בית

דוד», וכו', בניו היו הגאון ר' יצחק, והרה"ג

ר' יוסף, והנהגו היה הגאון הגדול ר' הלל

אבד"ק הוראדנא, וכו', ויהר פרשת גאונותו

ה"ה בתוכים על ספר «תולדות אדם» להמ"מ

מוילנא, ובהקדמת בני הגר"א לביאור הגר"א

על אורח חיים, ובהקדמת בנו לספרו נפש

החיים (כו' וכו').

[ד] הרב הג' ר' חיים גאבד"ק ציפער,

תלמיד להגאון בעל «תהם סופר» ושקיל

ומרי עמו בהשוכותיו וחדם ביר"ד, רע"ב,

רע"ה ובאבה"ע ל"ה.

[ה] הרב המאה"ג ר' חיים טור, רב גדול

ומפורסם, היה מ"מ ור"מ בקלוין גמ"ח

בוולנא, משם נהקבל לאבד"ק קארעליץ,

חיבר ספר «מוכ החיים», ונפטר בקעניגסבערג

מ"ו תמו תרל"ד.

[ו] הרב הג' ר' חיים, בהרב ר' שמשון

גאבד"ק ווישניניץ, כהן פאר הרבנות

בכמה קהלות, נפטר בחודש אדר תרל"ה.

[ז] הרב הג' ר' חיים בהגאון הגדוע ר'

אייזיק ראבינאוויץ, הרב המצוין היה

היה מ"ץ בשאויל כחמשה עשר שנה,

להגאון חיד"א, אך זה טעות פשוט, כי ר' חייקל הנזכר בשם הגדולים לחיד"א, הוא הגאון ר' חיים חייקל אבד"ק הוראדנא, (עיין סס היסוד).

[יר] הרה"צ ר' חיים חייקל ברה"צ ר' שמואל ז"ל, בהרב ר' חיים חייקל מאכדור, והיה חתן הרב הצדיק ר' משה שערשאווער.

[טן] הרב הג' ר' חיים יעקב בהרב ר' אברהם נאבד"ק דיקלא, ביטוי הגאון ר' איז מרגליות, ובא בהסכמה על ספר "נחל אשכול".

[טן] הרב הצ' ר' חיים אברהם בארמור הגאון מלאדי, נמצא הקדמתו לשו"ע הרב, וחתנו היה הרב הגאון ר' נחמ' מדובראווע.

[יו] הרב הג' ר' חיים דוב מבראד רב גדול וצדיק אב"ד דפאטקוביניא, נפטר בזמן אחד עם הגר"א מוילנא, בהספד אשר עשה הרב בעל "היי אדם" על הגר"א מזכיר ג"כ את הרב הג' בזה הלשון, הנה שמענו שבר גדול ששבר ד' בק' בראד הרב מ' חיים דוב דפאטקאמעניא ת"ח זקן ומפיל וצדיק עכ"ל.

[יח] הרב ר' חיים עוזר ברה"צ משה מ"מ בק' בראד בזמן הגר"א, חבר ספר "נחל אשכול" דרושים על התורה, ובו מזכיר יחוסו מצד רבינו בעל הב"ח ומהרש"ל.

[יט] הרב המאה"ג ר' חיים נחמן פרנס בהרב ר' משה פריץ, הי' מקודם חתן הגאון האמתי ר' אפרים זלמן מרגליות, אשר התכבד בו וביחוסו בהקדמתו, לספר "מגלה עמוקות" על התורה להגאון החסיד ר' נתן שפירא מקראקא, ומצד אמו נכד להגאון הכהן הגדול ר' נפתלי כ"ץ בעל המחבר ספר "מסיבת חכמים", אח"כ היה חתן לרה"צ ר' לייב בהרב ר' בער מוילנא, בהרב ר' חיים נחמן דהאחרו תורה ויראה, עשר וגדולה, כי היה גביר נכבד בעצמו ועסק לטובת הכלל והפרט כל ימיו, נפטר ח' ניסן

עניו מאד, הי' ר"מ בוואלאזין ולגדול ענותנותו ואהבתו ללוטרי תורה דההלך כרע כאח לכל אחד מבני הישיבה, בשנת ה'תנ"ב נתקבל לאב"ד בק' בריסק על מקום אביו הגאון זצ"ל, הוא חתן להג' ר' רפאל שפירא אבד"ק באברוויסק.

[יב] הרב הג' ר' חיים סג"ל יליד סלאבאדקי, מתחלה היה רב כמה שנים בעיר ראצקי וכעת אב"ד ביאנאווע, גדול מפורסם ונודע לתהלה אצל לוטרי תורה, חבר ספר הנודע "ארח לחיים" ושם הראה כחו בדרושו ע"ד העסקת, מבני דבר אומרים כי הספר אף אם טוב הוא, בכל זאת אינו לפי ערכו של המחבר שהוא אחד מגדולי הוסן בבקיאורו העצומה וכמנטן לימודו הודו והבהירו בפלפולים ישרים, גם הוא בעל רעיון ישר.

[יג] הרב ר' חיים חייקל מק' אמדור, הרב הצדיק הזה היה חד סתלמידי הרב הגאון הכניד ממעזריטש נ"ע, הצדיק הזה היה נסתר כמה שנים עד שגילה ופירסם אותו רבו המניד הגדול הג"ל, רבים נהרו אליו לקבל ברכותיו ולחקשיו לאמיתותו אשר דרש מדי שבת בשבתו, ובספר "היכל הברכה" על התורה לרה"ג הצדיק דקאמארני הובא ממנו מאמר, והיה עוסק בתעניות ובסיגופים כמה פעמים משבת לשבת, והיה ניעור אלף לילות לעסוק בתורה (חובא זאת בספר "תפארת שלמה" בפרשת צו להגאון הצדיק ר' שלמה אבד"ק ראדאמסק) אביו היה הרה"צ ר' שמואל, נפטר ביום כ"ג לירח אדר שנת תקס"ו בעיר אמדור, הניח אחריו חיבור נחמד שהיה טמון באוצר הספרים לרה"צ ר' אהרן כסמאלין, והניח אחריו שני בנים רבנים צדיקים ר' שמואל ור' דובער, וחתנו היה הרב הג' הצדיק ר' נתן סטאקאווי, בשנת ה'תנ"א נדפס ע"י נכדיו ספרו בשם "חיים וחסד" (עיין הקדמה סס), ובספר "סדר הדורות החדש" כתב שהרב ר' חיים חייקל הג'ל נזכר בשם הגדולים הישן

ניסן שנת תרי"ד — הוא אבי הרב הגביר ר' אברהם פרנס ז"ל.

[כ] הרב הגאון ר' חיים יעקב שפירא אבד"ק קייל, בהרב ר' שלום שפירא, דור שביעי להגאון בוג"ק בעל "מגלה עמוקות" והתן הגאון הג' ר' דובער אשכנזי אבד"ק לובלין, הרב הזה היה גאון ירא וחרד לדבר ה', נפטר ז' ניסן שנת תרל"ב ערך בן מ"ד שנים.

[כא] הרב הצדיק ר' חיים אברהם, רב צדיק חסידא ופרישא הרבי "מנוקלאיעב" התן הרה"ג חו"פ מפורסם בקצות הארץ ר' מאיר מפרמישלן, נמצא הסכמתו על האגדה עם פי' כונת האריו"ל.

[כב] הרב הגאון ר' חיים אברהם, רב גדול וחכם מפורסם, כהן פאר הרבנות ל"ג שנה גאבד"ק סמארגאן, נפטר ר' אייר שנת תרס"ו בן ס"ג שנה, הוא בן לאותו גאון אבתי ר' ליב אבד"ק קאוונא מגזע מהר"ן שפירא, חתנו הוא הרה"צ ר' מנשה בן ניסן של הרה"צ ר' משה שלמה אבד"ק אילע.

[כג] הרב הג' ר' חיים נתן דעמביצער, עוד בימי ילדותו יצא שמו "לעילוי" בכשרונוהו הנעלות ועוד לא הגיע לו עשרים שנה, בא בכתובים ובפלפולים, שו"ת, וח"ת עם הגאון האבתי ר' צבי הירש חיות, והם באו בדפוס בספרו שו"ת מהר"ן הגדפם עוד בשנת תר"ט, והפליג מאוד בשבחו, בהיותו בן עשרים נתקבל למ"ן בק' קראקא, וערך שנת תרכ"ג נתקבל לראב"ד בקראקא על מקום אחיו הגאון ר' משה יעקב ראב"ד דשם, הי' בא בכתובים ושו"ת וחדושי תורה עם הגאון האבתי רבי אהרן משה טויבעש אבד"ק יאסי כמבואר בספרו שו"ת "תועפות ראם" סימן ל"א, ואח"כ עם בנו הגאון ר' שמואל שמעלקי טויבעש אבד"ק יאסי, ועם הגאון הג' ר' דובער אפפענדיים אבד"ק אייבשיץ, ועם הגאון הגשנב ר' צבי הירש אורנישמיץ אבד"ק

בריסק, ולעמבערג, ועם הגאון האבתי ר' שלמה קלוגער, חבר ספר "קונטרס דברי חן" אשר מצא חן בעיני הנרש"ק זצ"ל, והדפיסו בסוף ספרו "עבודת עבודה", ספר "מאורות נתן" על הבעלי התוספות (מובא בכלילת יופי) וספר "קריית סלך רב" מוכירו גם כן שם, וספר "ליות חן" וספר "כלילת יופי" ומביא בכלילת יופי כי אמו הצדיקת היתה בת הרה"ג ר' משה ספרא, בהגאון המקבל ר' אשר לעמיל אב"ד ור"ם בק' אייבשיץ נכד הרה"ג ר' משה בר' נח מקראקא, שהיה נין ונכד לרבינו משה איסרלש זצ"ל, נפטר בשנת תרנ"ג, בשנת הששים וארבעה לימי חייו, ומ"כ בקראקא.

[כד] הרב הגאון ר' חיים אליעזר וואקס, גאון גדול ומפורסם לעסקן גדול בטובת הכלל, יליד מארנאגראד, בהיותו בן י"ח שנה עשרה לו עיר מולדתו עמדת הרבנות כי הי' עילוי גדול, משם נתקבל לאב"ד בק' קאליש ומשם לפיעטרכאב, חבר ס' "נפש חיה" ועוד ספרים רבים, ונמצא שו"ת בספרים רבים כי רבים הריצו אליו שאלותיהם וספיקותיהם בדין ובהלכה והוא ענה לכל אחד בתריפות ובבקיאות עצומה, נפטר בכפר קוניצע בשנת ה"ו לימי חייו, ב' לחודש תמוז שנת תרמ"ט ומ"כ בקאליש, היה התן להגאון רבינו יהושע מקוטנא.

[כה] הרב המאוה"ג ר' חיים צבי וואלפמאן, אבד"ק הערמאנאווקע, רב מובהק מוכתר במידות תרומות, נטבע בטים ב"ד אדר שני שנת תרס"ו.

[כו] הרב הג' ר' חיים ארי' הלוי איש הורוויץ מ"ן בקראקא בעהמ"ה ספר "זכרי משה".

[כז] הרב המאוה"ג ר' חיים דוד, רב גדול, צדיק ונשגב חסידא ופרישא, אבד"ק בעערין, נמצא תשובותיו בספר "דעת הכמים" תשובה א' ז', אודות נקידות אדומות בריאה.

שמה נתן עלענבערג (פיין ר' שמה נתן עלענבערג).

[ה] הרב הג' ר' חיים עוזר גראדזינסקי, בימי נעוריו נודע בשם העילוי «מאמזי» ולקחו להם הרב הג' ר' אליהו אליעזר מו"ץ בוילנא ואחרי מות חתנו נתקבל למו"ץ על מקומו בוילנא, הוא בן להרה"ג ר' דוד שלמה אב"ד באמזי, בהגאון ר' משה ארי' ליב גראדזינסקי אב"ד דשם.

[ז] הרב הג' ר' חיים שבעון דוב, רב ומו"ץ בעיר האדוקי חבר «קונטרס כפ"ת» וספר «שבע עינים» ושו"ת «נחל אשכול» הוא בן להגאון החסיד ר' ארי' ליב רב דק' דווינסק, והאסעל, וכו'.

[ח] הרב הגאון ר' חנוך הענק אישעלסאהן גאב"ק סלאבאדקע וויליאמפאלי, בהגאון ר' אליעזר פרוזענער, בהגאון ר' חנוך הענק מאבילדאוו, בשו"ת «עמודי אור» נמצא גביעת עדות מה ששלח להגאון ר' יחיאל העלי, סימן פ"ו.

[ת] הרב הדרשן ר' חנוך הענק בהמאה"ג המקובל ר' גדליה נישוועזער (פיין ר' גדליה נישוועזער).

•

[א] הרב הגדול ר' יהודה במה"ר יצחק הכהן רב ומו"ץ בעיר מייצאד הסמכה לסלאנים, נפטר ברמי עלומי י"ב אלול שנת תקפ"ו בק' ווילנא, (ק"נ).

[ב] הרב הגאון ר' יהודה אסאד אב"ד דק"ק סערדאהאלע, הרב הזה היה גאון מפורסם בתורה ובמשטים, הניח אחריו בכתיבת יד שמונה ושלשים ספרים בח"ת ושאלות ותשובות, רבים הריצו אליו שו"ת נפטר כ"ג תמוז שנת הרכ"ו ואולי הוא הנוכר בשו"ת «חתם סופר».

[ג] הרב המאה"ג ר' יהודה אבעלזאהן מגייטשארט שיורוינד חבר ספר «זכרון יהודה» בשלשה חלקים, רב גדול בתורה

[ה] הרב הג' ר' חיים ליב, ר"ם במיר, רב גדול והרף עצום, מפורסם בין גדולי זמננו.

[כט] הרב הג' ר' חיים הזקיתו מדיני בהרב החסיד ר' רפאל אליהו מדיני טורישלים, גדול מציון מפורסם לתהלה, עוד בשנת הרכ"ב נדפס באיזמר ספרו היקר והנעלה בשו"ת «מכתב לחזקיה» משם נתקבל לאב"ד בקראסובאזאר, וזה ערך שלשים שנה אשר הוא אב"ד שם ורב הכולל לכל פלכי קרים וקוקאז, בשנת תרנ"א הודיע ספרו «שדי חמד» כללי הש"ס ופוסקים בשלושה חלקים ושם הוא מראה את כחו בכל מקום בבקאותו העצומה ובשכלו החד והישר, רבים יריצו אליו שאלותיהם ופסקותיהם בדיו ובהלכה, ושו"ת רבות נדפסו מאתו וסדס בספר «ברכת משה», הוא מפורסם לצדיק נשגב שליט"א.

[ל] הרב הג' ר' חיים יהודא מאסניצער, רב גדול והרף עצום ומפורסם, עוד בימי עלומיו נודע בשם העילוי מסאסניץ, הי' ר"ם בבראד, וכעת אב"ד בסמארנאן, הוא בעל זכרון כביר, והגאון רי"ש נאמנהזאהן בספרו «שואל ומשיב» מזכירו לתהלה כמה פעמים בתואר «גאון».

[לא] הרב הג' ר' חיים ברוך אבד"ק לעמשנא, נמצא ח"ת בספר «ישועות חיים» והרב ר' אלימלך הכהן אבד"ק ראחוב הוא חתנו.

[לב] הרב המאור הג' ר' חיים ליב, רב גדול ומפורסם לירא והדר לדבר ה', בעל טרות תרומיות, הי' אב"ד בואלודאק וכעת אב"ד בק' סמאוויםק.

[לג] הרב הג' ר' חיים הערץ, רב גדול ומפורסם, מו"ץ בק' ביאליסטאק בן לאותו גאון אמתי ר' יום טוב ליפמאן אבד"ק ביאליסטאק בעל המהבר ספר «עונג יום טוב» וסובא שם ח"ת מאתו.

[לד] הרב הג' ר' חיים יוסף ד"ץ בלבוב, בהגאון ר' בנימין, בהגאון הגדול ר'

רכ גדול כהורה וכוראה, נפטר ב' שבט
הי"ט"ה, ערך בן ע"ז שנה.

[י] הרב הגאון ר' יהושע הורוויץ ראב"ק
שקלאוו נפטר ה' אדר תר"ן הוא אביו
הגאון ר' אליעזר משה הורוויץ, נאבד"ק
פינסק.

[יא] הרב הגאון ר' יהושע העליר, אב"ד
בטעלז ולבסוף ימיו נתקבל לט"ס
זמ"ץ בק' ווילנא, רב גדול והם מצוין, דרשן
נשגב ומפואר, חבר ספר «דברי יהושע»
ואהל יהושע וכו' ושקיל וטרי עם אביו הגאון
ר' יהיא"ל העליר בספרו עמודי אור סימן ס"ה,
ס"ט, ע"ב, ק"ב, ומוכא הרבה תורה מאתו
בספר «שרגא טובא» לדרב מקוניצא.

[יב] הרב הגאון ר' יהושע ליב דיסקין
בהגאון האמתי ר' בנימין, רב גדול
מאונזי יחידי הדור שלנו, היה אב"ד בלאסוע
וקאונאז ושקלאוו ובעת הוא באר"ק יארדן
ה' ימיו ושניו.

[יג] הרה"צ ר' יהושע, רב זמ"ץ בעיר
הארץ, נזכר בשו"ת «צמח צדק» בחלק
אבן העזר לאדמו"ר מליבאוויטץ.

[יד] הרב המאה"ג ר' יהושע אבד"ק
קאמעניץ נפטר בחדש טבת שנת
תר"ס.

[טו] הרב הג' ר' יהושע בר' משה לאנג,
רב גדול מפורסם לתפארה, הי' אב"ד
בק' אייועניץ ושו"מאין וכו', חבר ספר
«ענף יהושע» «פרו יהושע» וכו' וכו'.

[טז] הרב הג' ר' יהושע בר' חיים ישראל
ברייסקין, זמ"ץ באדעססא
ומתחלה רב זמ"ץ בקאנסטאנטינופול, חבר
ספר «תיו יהושע» וספר «חומ המשולש» על
יורה דעה בכמה חלקים.

[יז] הרב הגאון ר' יהושע בצלאל אבד"ק
מאלמז, ולבסוף ימיו תקע אהלו
בעיה"ק ירושלים, חבר ספר יקר ונעלה
בכמה חלקים שו"ת בשם «משכן בצלאל»
נפטר בירה אדר שנת תרמ"ה.

[יח] הרב המאה"ג ר' יהושע יוסף הכהן,
בית

כהורה וביראה וסודר נכבד ומפורסם בזמנו,
נודע לאיש אמונים, והיה ירא וחרד לרבר
ה', ונכדו הרב מקאמעניץ מכי"א שם בספרו
כי עשרים שנה לא פשט כנדיו בעת שינתו,
הגאבד"ק ווערובעלאווע הוא נכדו.

[יט] הרב הג' ר' יהודה ב"ד יוסף
ליבערמאן זמ"ץ בק' ארענבורג,
אחד מיהודי סגולה אשר כל המעלות שמנו
הכמים התאחדו בו, נפטר כ' תמוז תרמ"ה
בן נ"ב שנים, ונתקבל על מקומו בנו הרב
הגדול נ"י.

[כ] הרב הצדיק ר' יהונתן וואלינער,
הרה"ג ר' ישראל מאיר הכהן נ"י
בעל «חפץ חיים» מכי"א בזה הלשון «הרב
הגאון האמתי הצדיק המפורסם בדור שלפנינו
בין חבשי ישראל לגאון תפארת ישראל
וקדוש ה' בהתמדת למדו ובמעשיו הנוראים
בקש"ת מר"ר יהונתן זצ"ל מעיר לובמש,
הנקרא בפי כל ר' יהונתן וואלינער עכ"ל».

[כא] הרב הג' ר' יהונתן נאבד"ק יאנעקווא
בימי הגאון בעל חתם סופר, ומוכא
בתשובותיו ומהם ביורה דעה סי' קע"ו.

[כב] הרב הג' ר' יהונתן עליאשבערג,
בן לאתו גאון מובהק ר' מרדכי אב"ד
דק"ק בויסק, רב גדול ומפורסם להתלה,
חכם מובהק, היה אב"ד בק' מאריספאל,
וכעת אב"ד בוויילקאווישק, חבר ספר «דרכי
הוראה» על שיעורי דרבנן, וקונטרס ממנו
בשם «קשת יהונתן» נלה לספרו של אביו
הגאון «בתרומת יר».

[כג] הרב הגאון ר' יהושע בהגאון ר'
אליהו קאלישער (נודע בשם ר'
אליהו טראנאלע) גאון מפורסם בהיותו בן
כ"ט שנים נתקבל לאב"ד בעיר קלעצק
והיה שמה עשרים שנה, משם נתקבל
לנאב"ד בק' נישוועו והי' שמה עד יום
פטירתו, כ"ב אדר שנת תרמ"ו בן ששים
ותשע שנים.

[כד] הרב הג' ר' יהושע הלוי בהגאון
החסיד ר' יחזקאל, חתן הגר"א זצ"ל,

יום טוב» (נדרס בויולנא תקע"ז) בן הגאון ר' משה שלמה מ"מ ומ"ץ בויולנא תלמיד הגר"א (עין ר' משה שלמה).

[כז] הרב הגאון ר' יום טוב ליפמאן, בהגאון ר' ישראל מר"א דק' מינסק, ר' יום טוב ליפמאן היה גאון גדול מפורסם לצדיק, היה אב ב"ד בק"ק קרעווע, צעכענאווע, קידאן, מעזריש, ביאליסטאק, חבר ספר נעלה בחריפות ובקיאות ועסקות גדולה בשם שו"ת «עונג יום טוב» נפטר ו' שבט שנת תרל"ט, הוא אבי הרה"ג ר' חיים הערץ מו"ץ רשם וחותן הרה"ג ר' ליב אבד"ק ברעזע.

[כח] הרב הגאון ר' יום טוב ליפמאן הכהן באסלאנישקי, גאון מובהק ומפורסם בחריפותו הנפלאה ובבקיאותו הגדולה והרחבה בכל ענפי התורה, ועל זה יעידו ויגידו שני חלקי ספרו «מלבושי יום טוב» ורבים הדיצו אליו שאלות והוא השיבם במוב מעט ודעת כיד ה' רחומה עליו, נוסף על אלה היה בעל מרות נעלות ויקרות, קבל את כל אדם בסבר פנים יפות, והשכיל אל דל ואביון ולכל איש צד ומצוק אשר ידע מאתו הושיט לו עזר כפי יכולתו היה אבד"ק בק' האסלאוויטץ, ומרא, נפטר ז' מבת ה' תרנ"ג בן ס"ח שנה.

[כט] הרב הגדול ר' יונה וויעסנער ראבד"ק נאכאר (בערעמען), חבר ספר נבעת ירושלים על ירושלמי, נפטר בחודש אייר תרס"ט, והניח חבר בכת"י על התלמוד.

[ל] הרב הג' ר' יונה ליב פרעסבורג, רב גדול וצדיק משירי תלמידי הגאון בעל «התם סופר» נפטר ז"ך אייר תרמ"ט כבן שבעים שנה.

[לא] הרב הג' ר' יונה ארי' גאבד"ק צעצער, בימי הגאון בעל התם סופר ומובא בתשובותיו ומהם על יור"ד סימן צ"ג.

[לב] הרב הג' ר' יוסף גאבד"ק לויג,

תלמיד

כיהן פאר הרבנות בק' מארד ערך שלשים שנה, חבר ספר «עדות כהנים» על מסכת מדות.

[יט] הרב הג' יהושע צבי בהגאון מהר"ש פייוול אבד"ק סאקאלאק.

[כ] הרב הצ' ר' יואל נעמרובר, מ"מ בנעמרוב, והוא היה מן התלמידים החשובים אצל ריבש"ט — ומזכר כמה פעמים בשבע"ט.

[כא] הרב הגאון ר' יואל יצחק קאצנעלנבורגין, גאון מצוין בין גדולי זמנינו, דור ששי להגאון בעל «כנסת יחזקאל», דור השיעי להגאון בעל «תוספות יום טוב», והמשאת בנימין, ודור עשירי לרבינו הכ"ח, ועוד גאונים ארץ, פארי דור ודור, הג' הזה כהן פאר הרבנות בכמה קהלות בישראל, שאר, זעמיר, סעמיאטיץ, ראנאלע, ניישטאדט, שווינצאן, נאוויאלעבסגורסקי, בשנת תרל"א מלא ה' את רצונו אשר חבה עליו ימים רבים להסיר מעליו את עול הרבנות וילך לגור בעיר קטנה ששעכנאוויצע, ושמה הוסף להנות בתורת ה' עד יום האחרון, נפטר כ"א מרחשוון שנת תרנ"ג בן פ"ג שנים.

[כב] הרב הג' ר' יואל זעליג זאלקינד אבד"ק ראזיגראד, מחבר פירוש על הפחד יצחק הנקרא בשם «בית יואל». [כג] הרב הג' ר' יהודה גאבד"ק סעמניץ, רב גדול וצדיק בימי הגאון בעל התם סופר, ומובא בתשובותיו בחלק אבה"ע סימן כ"ב.

[כד] הרב הג' ר' יהודה דין ומ"ץ בק' סערדיהעל בימי הג'ל, מובא בתשובותיו סימן י"ה.

[כה] הרב הגדול ר' יוחנן אנגערסבראד, מו"ץ בעיר פראגא, רב מובהק ירא וחרד לדבר ה', נפטר בחודש שבט תרס"ה, בן נ"ו שנה.

[כו] הרב הג' ר' יום טוב ליפמאן, מ"מ ומ"ץ באיישישאק, חבר ספר «כבוד

תלמיד הגאון הנ"ל טובא בתשובותיו על יור"ד סימן ר' ואבה"ע סימן קנ"ז.

[לג] הרב המאה"ג ר' יוסף מ"מ ומ"ץ בק' ביענשעקאוויץ, בזמן הגאון אדמו"ר מלאדי בעל התניא, בא בהסכמה על ספר "הדרת זקנים" להג' ר' שמעון מ"ץ בוויטעבסק.

[לד] הרב הגאון ר' יוסף ב"ר יצחק רוזוין, הגאון המצוין הזה נולד בעיר קטנה הארדיאק הסמוכה לפינסק על ברכי הורים ישרים ותמימים אבל לא עשירים ולא ר' ביכולתם לגדל את בנם על ברכי התורה, אבל נפש הבן השקה בתורה, ויגור ממתיים מחלד וישיב יומם ולילה יחידו בבהמ"ד, לא נתן שינה לעינו, וימנע מכל תענוגי העוה"ז, רק בתורת ה' שם מעינו — בשקידתו הנמרצה עשה חיל רב וידע כמעט בע"פ את ספרי שני ההלמודים וכל הבריות וכו', ה' גאון גדול בנראה מספריו אשר הכר בחריפות ובבקיאות נפלאה, הלא המה ספר "עדות ביהוסף" "פורת יוסף" בהן פאר הרבנות בק"ק הארדיאק, טעלי, וסלאנים, נפטר כ"ה טבת תרמ"ה, וחתנו הוא הה"ג המפורסם ר"י ריינעס אבד"ק לידא, והרב הגדול ר' יעקב רב בהארדיאק הוא נכדו.

[לה] הרב הג' ר' יוסף במהור"ר ר' אליהו מנאוהרירדאק, רב ומ"ץ בק' שווינצאן, בזמן הגר"א מוילנא, ומצאתי כתוב בפנקס הישן דפה יום מיתתו כזה הלשון, הרב המופלג מו"ה יוסף במהור"ר אליה מנאוהרירדאק, במותו לעצמו יוסף דעת ולנו יוסף מכאוב, מבלי טורה צדק לעדתו עדת ה', נשארנו בצאן אשר אין להם רואה את הנולד וספיקות ואין פותר אותם לנו, ולכל ישראל חיים ושלוש, הנצב"ה, עלה למרום כ"ט תשרי שנת תקנ"ט.

[לו] הרב הגאון ר' יוסף חנינא ליפא מייזליש, גאון מפורסם, חיבר תבורים יקרים ונעלים. נפטר ל"ג בעומר תרכ"ה ערך בן מ"ג שנה.

דלית

[לז] הרב הגאון ר' יוסף זונדיל מסלאנט, רב גאון גדול ע"ה חו"ע ה' מתלמידו הראשונים של הגאון רבינו חיים מוואלאוין ורבי עקיבא איגר, נפטר ג' מרחשוון תרכ"ו ערך בן שמונים ואחד שנה בעיה"ק ירושלים. הוא חותן של הג' ר' שמואל מסלאנט.

[לח] הרב המאה"ג ר' יוסף חבר אב"ד ביעדאבאוונע, רב גדול וצדיק, חבר ספר "צפירת תפארה" "שערי יוסף" "אוהל יוסף" "חותם תכנית" וכו' וכו' וזאת הבר עור בימי עלומיו, ובא בח"ת עם גאון דורינו ר"א בקאוונא שליט"א בספרו באר יצחק סימן ג'. נפטר בחודש השון שנת תרל"ז. הוא בן לאותו צדיק וגאון ר' יצחק אייזיק חבר בעהמ"ח ספר "בנין עולם" וכו'.

[לט] הרב הגאון ר' יוסף אבד"ק קריסלאווע זצ"ל גאון מפורסם בזמנו. בשו"ת כתביב יד של דודי הרב הג' בעל "אוהל יוסף" ראיתי הרבה שו"ת אשר נשא ונתן עם הגאון הנ"ל וכותב "לש"ב הרב הגאון וכו'" ר' יוסף אבד"ק קריסלאווע וזה נכתב ערך שנת תקצ"ה אשר או לא ה' עדיין הואר "גאון" נפרץ.

[מ] הרב הג' ר' יוסף נאכד"ק יאנישרהאן, רב גדול חסיד וישר בימי הגאון בעל "חתם סופר" ומובא בתשובותיו על אורח חיים סימן ק'.

[מא] הרב הגדול ר' יוסף בתגאון רבינו חיים מוואלאוין, חתום על ספר "נפש החיים" לאביו הגאון ונמצא כמעט שם גם איזה חידוש.

[מב] הרב הג' ר' יוסף אשכנזי, הרב המצוין הזה יוכל להיות למופת לאלה אשר לא חננם ה' בבשרונות טובות ועליו נזכר לאמר מאמר תרמב"ט בשמונה פרקים שלו אי אפשר לאדם שיוולד בעל מעלה או בעל הסרון וכו'. אבותי ספרו לי כי הרב ר' יוסף זצ"ל ה' את לאבי אמי ר' ירחמיאל

ירחמיאל וצ"ל ולוקני הזה הו' בנעוריו כשרונות מובנות מלאהיו הרב הזה, ומאד מאד הו' לו צער מזה מה שלא חננו ה' בשכל מחיר ובכשרונות מובנות, אחרי חתונתו נסע בלא ידיעת אבותיו לוואלאון, לחסות בצל הישיבה אשר הו' אור"ט רבינו חיים מוואלאון, וערך שתי שנים למר שם בשקידה רבה ועצומה, לא הביט על אשר סבל כמעט הרפת רעב, אבותיו בקשו מאתו לבוא לביתו, אך מאהבתו ותשוקתו אל התורה לא שמע לקוליהם, ונסעת וקנתי ז"ל לוואלאון להביאו לביתו, ומרוב גייעה בלימוד מצאה אותו חולי ננוע, ואחרי הפצרת רבות ועפ"י ציווי רבו הגאון וצ"ל בא לביתו והוסף ללמוד בהתמדה גדולה ובחשק נמרץ, לא הביט כמעט בפני איש, למר ומצא כדו בדרתו, ונתקבל לר"ט ביאקובשטאט, והיה רע וידיד להגאון החכם ר' שמעון זרחי אב"ד דשם, והי' חביב מאד בעיני הגאון אדמו"ר מליבאוויץ נ"ע, (כאשר שמעתי מאחי אבי הרב ר' יוסף סאבעל מיאקובשטאט שליט"א), ששם נתקבל לאב"ד בק"ק גאוואלעכסאנדראווסקי שמה בהן פאגד יוהר טשלישים שנה, הו' שקדן ובקי גפלא כנראה מספריו, בשנת תרכ"ה הו"ל ספרו "אהל יוסף" המחולק לשלשה חלקים והגיהו אחריו ספרים רבים המסודרים לרפוס, ובהם שו"ת על ארכע חלקי שו"ע בערך חמש מאות שו"ת (הגאון ר' בצלאל מוויילנא מוכירם בהסכמתו לספרו "אהל יוסף") והם בעת הרהר יד בנו הרב ר' בן ציון אשכנזי רב ומ"ץ בפלאן ישן בדווינסק, והיו למראה עיני, והם שו"ת אשר נשא ונתן עם הגאון אדמו"ר בעל הצ"צ, ועם הגאון הג' ר' יהודא ליב זאלקוונד אב"ד דדווינסק הנודע בשם "בטלן" ועם הגאון ר' שמעון זרחי נודע בשם ר' שמעון טאוורניער, ועם הגאון ר' יוסף מקריסלאווע ועם הגאון ר' יצחק שידווינסער, להג' הזה הוא כותב לרעי אבתי איש בריתי וכו' יען שלכדו ביחד אצל

הגאון רבינו חיים מוואלאון, ועם הרה"ר ברוך משווינצאן וכו' וכו'. שמות השו"ת אשר קרא בשם, על או"ה "נהלת לישראל" על יו"ד וחז"ט "נהלת יוסף" על שו"ע אבה"ע "נהלת שפרה". עוד הגיה חיבור מסודר לרפוס על מסכת ברכות בגפ"ת, וחיבור על מסכת הולין בגפ"ת וחיבור על חשן המשפט, וחיבור הרשותיו אשר דרש ארבעה פרקים בשנה, גם ביאור רחב על שערי תשובה לרבינו מנה, וקרא את הביאור הזה פתח השער ומבוא השער, והביאור "אהל יוסף" הגרפס ע"י בני ר' לוי יצחק בשנת תרמ"ד הוא רק הקדמה לביאור שלו. תשובה אחת לו נרפס בשו"ת "הוט המשולש" ותשובה אחת בכפר "ראשית בכורים", קצת תשובות אשר נשא ונתן עם הגאון הבטלן הדפוסו נכדיו בשם "זכר יהודה", לבד שהי' גדול בקי וחרוף הו' גם ספרא רבא וחכם מובהק, כי כל ספריו נכתבו בלשון צחה ובבתיבה ברורה. נפטר י"ג אלול תרכ"ז בן שבעים שנה. הו' לו שלשה בנים, א' הרב המאור הגדול חו"ע ר' משה ר"מ ביאקובשטארט, נפטר על פני אביו בשנת תרכ"ז כ"ז טבת, ב' המופלג וחסיד ר' לוי יצחק שו"ב, נפטר בשנת תרמ"ד ולהבדיל לאו"ט הג' הרב המובהק ר' בן ציון אשכנזי רב ומ"ץ בפלאן ישן בדווינסק. אביו הו' המופלג ר' ישראל בתר"ד ירחמיאל מטשפת הגאונים אשכנזי. [מג] הרב הגאון ר' יוסף בטוהרי"א תומארקין, אבד"ק קרעמענצוג, רב גדול, חסידא ופרישא, תלמיד מובהק לאדמו"ר בעל הצ"צ מליבאוויץ, נזכר כמה פעמים בשו"ת "דברי נחמ"י", בא בהסכמה על ספרים רבים, ומהם על ספר "לקיטת תורה" ועל ספר "קב ונקי" וכו', נפטר ערך שנת תרל"ט.

[מג] הרב הקדוש ר' יוסף מאברומש, בן להגאון הקדוש אדמו"ר מליבאוויץ. נפטר ערך שנת תרל"ה.

ציון» סימן קס"ח, בשנת תרנ"ב נמלאו לו שבעים שנה כמו בא בבית הנשואים עם אשתו אשר חי עמה עד היום לאוי"ט וששים שנה טאז שבתו על נסא הרבנות שליט"א — ספרו נתקבלו עלי תבל, ונרפסו כמה פעמים.

[ז] הרב הג' ר' יוסף אבד"ק קריסלאווע שליט"א, רב גדול וישיש, מפורסם לתפארה, שקל וטרי עם מחותנו הגאון ר' זעליג בספרו «ציוני» סימן כ"ד, הוא חותן הג' ר' יצחק אבד"ק רעיוצא.

[זא] הרב הג' ר' יוסף שלופער, רב גדול ומפולפל מפורסם לתפארה, בילדותו נקרא העילוי ברויניסק, וכשמעו שמו הטוב לקחוהו לחתן הגאון האמתי ר' אייזיק הירף מסלאנים, חבר ספר «פורת יוסף» שמה הראה כחו הגדול בתריפות ועסקות בחרושי תורה כקולעים בציצים ופרחים טריחים נפש עין יפה, הי' אב"ד ברעטשין ובוועקסנא, וכעת אב"ד בק' סלאנים הוא תלמיד הגאון המנוח הנצי"ב מוואלאזין.

[זב] הרב הג' ר' יוסף לעוונישמיין אבד"ק סערצאק, רב גדול ומפורסם מגזע היהם, נמצא שו"ת לרוב זמחם בספר «ברכת משה».

[זג] הרב המאוה"ג ר' יוסף דמשק אבד"ק פיאסעצניא בעהמ"ח כתב יד הערות על ספר החינוך.

[זד] הרב הגדול ר' יוסף מפארעטש, בהרב הגדול ר' יצחק זצ"ל, ואחיו הגאון רבינו חיים מוואלאזין.

[זה] הרב הג' ר' יוסף ראזין, רב לחסידים ברויניסק מפורסם בין גדולי זמנינו, נרע בשם העילוי «מראגעשטאו» בקי כמעט בע"פ בשני התלמודים בבלי וירושלמי, ספרי ספרא תוספתא ומבילתא פוסקים וכו' שקד ומתמיד נפלא ובעל זכרון כביר, קבל את הרבנות ברויניסק בהיותו ערך בן שלשים ואחת שנה שליט"א.

[זו] הרב הגאון ר' יוסף שאול הלוי נאמנהנאהן

[מח] הרב הג' ר' יוסף אייזיקזאהן, גאבד"ק ראמערדאם, חתן הגאון ר' יעקב עטלינגער בעהמ"ח שו"ת «בני ציון» וסקל וטרי עמו בתשובותיו סימן ל"ז, קל"א, קל"ד, ק"ם, ע"ז.

[מט] הרב המאוה"ג ר' יוסף, רב גדול ומפורסם ירא וחרד לדבר ה', הי' אב"ד בק' זאבלודאווע כמה שנים, אשר זה קרוב לארבעים שנה אשר הגאון בעל «פתחי תשובה» מוכירו בהקדמתו לשו"ע אבן העזר בזה הלשון «כרם זכור אותו איש לטוב ה"ה כבוד ידידי הרב המאוה"ג המפורסם ערוגת הבושם כש"ת מו"ה יוסף אבד"ק זאבלודאווע אשר לו ספרים הרבה יותר מכלל הרבנים שבגבולינו וכו' וגם המדפיסים דוולנא השתמשו הרבה בספריו בעת הדפסת היורה דעה, רבנים גדולים נסעו לראות את בית עקד הספרים אשר הי' לו יקר המציאות. נפטר זקן ושבע ימים ט"ז בחודש אדר ראשון שנת תרמ"ו ובספר «שרני טובא» להרב מקוניצא נמצא הסדר עליו.

[מו] הרב הג' ר' יוסף הלוי נאכט, מיאססי רב גדול צדיק מופלא ארבעים שנה הי' ממורי הוראה ביאססי ושלשים שנה הי' בירושלים, כל ימי היותו בירושלים לא פסק פומיה מגירסא ולא אבה לקבל עליו שום משרה והתמנות, נפטר בחודש טבת שנת תרנ"ג ערך בן מאה ושלש שנים.

[מז] הרב הגדול ר' יוסף עלמאליא, רב וגדול מאתרי אשר במארוקו, ורב ראשי בקהלות כנגדוד, נפטר בחודש שבט תרס"ו ערך בן נ"ז שנה.

[מט] הרב הג' ר' יוסף קרא, רב גדול ודרשן מפורא ונפלא, הי' רב ומו"ץ בעיר פרדאן, ופיננע, וכעת בק"ק וולאצלאוועק. חבר ספר «מנחת שבת» «ומטה והכין» וקול אוצר קרא בכמה חלקים וכו' וכו' ובא בשו"ת עם הגאון בעל «בנין

בקצות הארץ, חבר שו"ת בית הלוי שלשה חלקים, שמה מראה את גדלו וגאון, שמה יגלה עמוקות מני תהום החלומות, גם נדפסו מאתו דרושים סחוקים נבילים על ספר בראשית ושמות, בשנת תרנ"ב ד' אייר נצחו אראלים את המצוקים בק"ק בריסק בשנת השבעים ושהים לימי חייו, ונתמנה בנו תרתיו הג' התרי"ד ר' חיים שליט"א, כן הניח עוד בן יקיר הרב הגדול המו"ק בסמאלענסק ר' אברהם ברוך שליט"א ונאמנים לי דברי ידו"ג הרה"ג ר' נחמן אידל מרגליות אבד"ק מימאווה מה שסיפר לי שבעת שישב הגאון ר' יד"ס בווארשא, נסע אחד מן הגבירים המפורסמים דשם רי"א לרבו, ומדי דברו עם רבו ורבו אמר לו רבו «כעת יש לכם בווארשא גאון ושאלו כי הוא? ואמר לו רבו, «הרב מסלוצק» ובבואו ביתה ווארשא שלח להגאון ואמר לו כמע"ג יקבל בחוים מדי שבוע בשבוע סך הנצרך לכם, אך הרב ר' יוסף דובער ז"ל לא רצה לקבל יען שבאותו עת קבל הכתב רבנות סברסק, הנצב"ה. ר' יוסף דובער זצ"ל נולד בשנת תקפ"ב בעיר נישווע לאביו הרב ר' יצחק זאב נין ונכד להרב הג' ר' משה סאלעווייצ'ג אבד"ק קאונא.

[נח] הרב הג' ר' יוסף אלחנן הלוי אבד"ק סערדייא, הרב הזה הי' מפורסם בין גדולי דורינו ודרשן מצוין, חבר ספר «עינות מים» עוד בימי עלומו נתקבל לרב ומ"ץ בעיר פיליפאווה משם לריינראד וסערדייא, נפטר ו' תשרי תרל"ז כבן חמש ושבשים שנה.

[נח] הרב במאור הגדול ר' יוסף יהושע בהגאון המפורסם ר' דובער יפה אבד"ק איטליאן מניע הגאון בעל הלבוש רב גדול, הי' רב במוראנגא ונפטר ערך שנת תרל"ד. הוא אחי הגאון ההבס ר' מרדכי נייפל אבד"ק רוינאי, בא בחליפות מכתבים בשו"ת עם הגאון ר' זעליג אבד"ק לוצין

נאמנהוואהן בהגאון רבי ארי' ליבוש הלוי סק"ק בערואן, הגאון המצוין הזה לקח לו לאשה את בת דרב הגדול ר' יצחק אהרן הלוי (אבי הגאון הנודע ר' מרדכי זאב איטינגא) ובבואו לעיר לבוב לבית חמו מרזי"א הג"ל התחבר אל אחי אשתו הגאון רמ"ז הג"ל, והנהו תרי גיסי למדו בשבת אהים יהי כסה שנים בשקידה עצומה עד אשר גדלו והצליחו והברו והדפיסו חבורים יקרים ונעלים (עין ר' מרדכי זאב איטינגא ותמלא הספרים אשר הכרו יחדיו) והספרים אשר חיבר הגאון רי"ש לברו ה"ה, יד יוסף ויד שואל על שו"ע ז"ד, «עבודת הלוי» ספר גדול על תורת הבית להרשב"א, חלק לשבעה על ספר נחלת שבעה ועל מעשי הבתב, דברי שואל על הג"ך ועל עין יעקב «תורת משה» שו"ת «שואל ומשיב» הגהות על כל ר' חלקי שו"ע נדפס כמה פעמים ועוד הגהות על כמה ספרי ראשונים ואחרונים, ספר «מנחת שי» וספר «אמרות מהורות» כולל הדרשות אשר דרש בשנת תר"מ ותר"י, הי' רב ואב"ד בק"ק לבוב על מקום בסא של חמו זקינו הגאון המקובל זצ"ל, ולא לקח פרס מאוצר הקהל שם, כי הי' לו הון ועשר בביתו, בנים ובנות לא הי' לו אך הי' נתן לו שם טוב וכו', ונתן נפשיה דרב האי גאון כ"ז אדר ראשון תרל"ה לפ"ק. דברים רבים מתולדותו לקחתי מספר «כלילת יופי», בספר גבעת שלום מהרב ר' מרדכי רובינשטיין נמצא הספר עליו.

[נח] הרב הגאון ר' יוסף דובער סאלעווייצ'ג בהרב ר' יצחק זאב,

גבר הגאון רבינו חיים סוואלאוין, הגאון המצוין הזה הי' ר"מ בוואלאוין אחרי מות רבי יצחק זצ"ל ולגדול הריפותו התקבצו ונדרו אליו תלמידים הריפים ושנונים, אח"כ נתקבל לגאב"ד בסלוצק, אחרי זה ישב בווארשא, וכשם נתקבל לגאב"ד בק"ק בריסק דליטא, הי' גאון אמתי מפורסם

בתחילה בעיר פרעמישלא בנאליצא. בשנת תע"ט בא לברעסלא ונתקבל לאב"ר שמה, בנו הגאון ר' יונה שמש בברעסלא ברבנות כל ימי חייו ונפטר בקיצור ימים. פטירתו היתה בירח סבת שנת תפ"ח, הוא השאיר בן קטן בן שש שנה ר' יצחק יוסף, ששמש אחרי בן ברבנות בברעסלא, וכל מדינת שלעזיא (הרשב"ב) (עיי' ר' יצחק יוסף תלומיס).

[סו] הרב הג' ר' יחזקאל משה פישמאן, רב ומו"ץ בק' מישיקאלץ באונגארין, כהן פאר הרבנות יותר מחמשים שנה.

[סז] הרב הג' ר' יחזקאל ליבשיץ, רב גדול ומפורסם לחכם ושלם, ה' אב"ד בעיר יורכארג וכעת אבד"ק בויסק, הוא בן להג' ר' הלל ליבשיץ אב"ד דלובלין וכו', בספרו של אביו "בית הלל" נמצא חרושי תורתו.

[סח] הרה"ג רבי יחזקאל וואלפערט.

בתחילה ה' סוחר נכבד, וכעת אבד"ק סערהייא, רב גדול ומפורסם לבעל רעיון נעלה.

[ע] הרב המאוה"ג ר' יחיאל מיכל בה"ד אברהם מ"ם ומ"ץ דק' דרויא, בעל

המחבר ס' 'תורת אברהם' וספר 'קול ברמה' מי ה' ובאיוה וכן ה' אין ידוע לי בבירור כי על

ספרו 'קול ברמה' אין עליו שום פרס ובאיוה מקום נדפס, אך כתוב עליו בזה הלשון

ספר 'קול ברמה' תוכחת מוסר מעט הבמות ורב האמירות לעורר לבבות, אשר חבר

הרב החסיד המפורסם לשבח, חכם השלם,

מה' יחיאל מיכל במהור' אברהם מ"ם ומ"ץ דק' דרויא בעהמ"ח ספר 'תורת אברהם' וכו' משמו של אותו הצדיק אשר היה נאה

דורש, בגנלה ובנסתר לו עשר דות, ונאמר שם שחבר עוד הרבה ספרים קדושים, ושם

סימן מ"א אומר 'הנה אנחנו בצער קרוב לשבע עשרה מאות שנה' והאך לא נבוש ולא נכלם

שם מזכיר את הצדיק ר' מנחם מאני מויוון ונראה שה' בומן אחר זה ערך ק"ג שנה.

[עא] הרב הגאון ר' יחיאל העליר בסוחר"ר אחרן יליד קידינאו, עוד בימי

עלומיו

לוצין בעהמ"ח שו"ת 'צינוג' סימן כ"ח וכו'.

[ס] הרב הג' ר' יוסף זכריה שטערין

אבד"ק שאוועל, בהגאון ר' נתן

שטערין רב בק"ק וולאדיסלאווע וכו' וכו' מגיע הגאונים רבינו רמ"א ורבינו מהרש"א

וחתן הגאון המובהק ר' מרדכי גימפיל מרוזניא, ר' יוסף זכרי' הוא מנדולי זמנינו

בעל זכרון כביר, ובקיאותו העצומה אין לשער ואין לספר עד כי הגאון רבי יעקב

געזונדהייט נשתמם עליו עוד בהיותו אברך רך בשנים, כמבואר בהסבתו על ספר

'זכר ליוסף', בהיותו עוד צעיר לימים שקול ומרי עם הגאון בעל עמודי אור כמוכן

מתשובתו שם סימן ק"ה, חבר ספר 'זכר יוסף', שליט"א.

[סא] הרב הגדול ר' יוסף זונדיל בהרב ר' חיים הומנער חבר ספ' 'בכורי יוסף'

כאור איוה סוגיות והלכות עמוקות.

[סב] הרב הגאון ר' יוסף בר' רפאל זצ"ל ה' מ"ץ כמה שנים בוויילנא גאון

מצוין ובקי נפלא חבר 'פרת יוסף' על הש"ס וכו' ויתר גדולתו יבאו בחלק שני א"ה, נפטר

זה לא כבר זקן ושבע ימים.

[סג] הרב הג' ר' יחזקאל גאבד"ק קאפוסט ויאקבשטאדט, רב גדול ומפורסם,

חבר ספר 'בנין יחזקאל' על ש"ס וספר 'גדיל תורה' נפטר כ"ט אלול תרמ"ט.

[סד] הרב הג' ר' יחזקאל חפ"ן, רב גדול ומפורסם שמש בכהונת הרבנות

בערי ראדין, ווארענאווע. סקדיל וקנישין. חבר ספר 'מלאכת חרש' בשני חלקים

ובא בשו"ת עם הגאון בעל עמודי אש עת היותו אבד"ק איישישאק. נפטר ב שנה

תרמ"ח ערך בן ס' שנים.

[סה] הרב ר' יחזקאל חתנו של הרה"ק ר' לוי יצחק. נפטר בבאריטשוב

בשנת תרמ"ז, ערך בן תשעים ושמנה שנה.

[סו] הרב הגאון ר' יחזקיה יהושע פיוויש תאומים. הגאון הזה שמש

עלומיו נתקבל לאב"ד בעיר הלוסק בשנת תקצ"ו והיה שמה עד שנת תר"ג. ומשנת תר"ג ה' אב"ד בוולקאווישק עד שנת תר"ד, ומשנת תר"ד נתקבל לאב"ד בסמאלק, ומשם לאב"ד בק' פלונניאן, ושם מ"ב. ר' יהואל ה' גאון מוכהק ומפורסם בזמנו, רבים הריצו אליו שאלות בדקין ובהלכה, והוא ביררן בהרפות ובקיות וחבל בשביל חד וישר כנראה בספרו שו"ת 'עמורי אור' על ארבעה ש"ע, עוד חבר ספר 'עומת אור' על שיה"ש וכו', וכו', ה' לו ג' אחים כולם גדולים ומפורסמים, א' הרב הנאון ר' מאיר אבד"ק קאשציקאוויש. ב' הגאון ר' יהושע העליר אבד"ק מעלז. ג' הגאון ר' ישראל אבד"ק קוידנאו. ד' הגאון הגביר ר' אליהו דובער קראטינער היה גיסו, וכולם מוכרים ומכונים בספרו, נפטר י"ד כסלו תרמ"ב.

[עב] הרב הג' ר' יהואל מיכל בהגאון ר' אריה ליב העלפערין אבד"ק ברעזין והגליל, בימי הגרא"ל פבראד, בא בהסכמת על ספר 'נתל אטבול'. [עג] הרב המאוה"ג ר' יהואל מיכל בהגא, ה' אב"ד בעיר קור"שאן ארבעים שנה, ולעת קצתו היה אחריו כסא הרבנות, נפטר א' דסכות שנת תרמ"ב, ערך בן השנים וחמש שנה.

[עד] הרב המאוה"ג ר' יהואל מיכל בהר"ר צבי הירש מק' מינסק, חלמיד מוכהק להגאון האמתי ר' יום טוב ליפמאן אבד"ק קאמליע מחבר ספר 'קדושת יום טוב' ואה"כ למד בבית המדרש של הגאון החסיד רבינו אליהו מוולנא וה' חביב בעיניו מאד, הוא היה הראשון ממיסדי הישיבה הק' דק' וואלאוין, וקבל הורה מפי רבינו היום מוואלאוין, וערך שבעה שנים למד לפני הגאון הנ"ל עם התלמידים הנאים לחסות בישיבה דשם, אח"כ קנה מהונן בית חומה במינסק, ועשה שמה בית אולפנא גדולה והיה שמה

לר"מ, חבר ספר 'לומר ישראל' על מסכת אבות, וחרושים על מסכת בבא מציעא, גיטין, וחולין, נרפס בשנת תקצ"ד בהסכמת גאוני זמנו.

[עה] הרב הג' ר' יהואל מיכל ב"ר זרח, רב ומ"ץ בעיר מרעסמינא, רב גדול, ירא וחרד לדבר ד', כל ימי חייו היתה תורת ד' הצנו, ספר אחד נרפס מאתו בשם 'מעין ה' באור על שיה"ש, ושלושה ספרים הניח בכתובת יד, נפטר ג' שבט תרנ"ב בן ע"ד שנה.

[עו] הרב הגדול ר' יהואל מיכל בהרב הצדיק ר' צבי אריה ממשפחת הגאונים רבינו 'הבס צבי' ור' יעקב עמרין, רב מוכהק וצדיק, ה' רב ומ"ץ במעזיבנו. נפטר עול ימים ערך בן עשרים וארבעה שנה, בחודש תמוז תרמ"ו.

[עז] הרב הצדיק רבי יהואל בהרב הג' ר' שרגא דאנציונער, אביו הרב ז"ל כיהן פאר הרבנות בעיר מאקאו ושם נולד לו בנו הרב הג' הק' רבי יהואל הנ"ל, כהן במשמרת הרבנות בהערים, טארצין, גריצא, ופילדא, ואחריו כן לקח אחרי כבוד לעיר אלכסנדר בקרבת עיר לאדו לשבת על כסא הרבנות ולמלאות מקום הרה"צ ר' הענך נ"ע, ויהי גם למורה דרך ויועץ נאמן להבין חסידיו והושבי שמו אשר נחשב בעיניהם, אחרי שבתו שם שבע עשרה שנה על כסא הרבנות נפטר המשה עשר בשבט ערך תרנ"ד בן ס"ג שנה.

[עח] הרב הג' רבי יהואל מיכל בהגא בהגאון ר' אברהם אבד"ק אסמינא, רב גדול ומפורסם ירא וחרד לדבר ה', אביו ה' אב"ד באסמינע ואחריו פטירתו נתקבל לאב"ד על מקום אביו וכהן פאר שם ערך ארבעים שנה, בא בח"ח בשו"ת עם הגאון הג' ר' דוד טעבלי מינסק בספרו 'נהלת דוד' סי' ג', נפטר זקן ושבע ימים בשנת תרנ"א, ביוזם שני ה' התן הגאון כעל 'פתחי תשובה'.

נזע ישישים והרשישים, בעודו עול ימים בבו
 י"ח שנה בא למעוררשם ונתמנה למ"ט שם,
 והיה שבה ב' שנים ונתקבל למ"ט בקי
 זאלקאו, ומשם לרובנא רבתי, ושמה
 היה י"ח שנה, וכאשר כתב אליו רבינו
 הגר"א לבוא אצלו, בנסעו מוולנא דרך
 וולאדאווי עבדו שם לרב ומ"ט ועוב עיר
 רובנא אבל לא היה שמה רק שנה אחת,
 ונתקבל לחלמא והיה שמה ב' שנים,
 ומשם נתקבל לק' ואמושמש, שמה היה מ"ו
 שנה, ושמה נגנו ארון הקודש. קודם
 פטירתו העיר על עצמו אשר מיום היותו
 בן י"ח שנה, לא עבר עליו חצות לילה
 בשינה, ולא עברו עליו שני והמישו
 שלא צם, וכאשר היתה עוד הימים האלה
 סמוך לער"ה התענת הפסקה של שני
 ימים, (כן כביא תלמידו המובהק הרב
 רא"ד פלאהם) אך מה לו לכתוב אודותיו
 הרבה, הלא ידוע ספריו היקרים והנעלים,
 המהוקים מדבש ונפת צופים ה"ה. ספר
 «אהל יעקב» על המשנה חומשי תורה, ספר
 «כסב מיעקב» על הפטרות, «קול יעקב» על המש
 מגילות «אמת ליעקב» ביאור על חנדה,
 ספר המדות. ה' הביב ויקר מאד בעיני
 הגר"א מוולנא, וביקש טארו לבוא
 להשתעשע עמו והמכתבים נדפסו בהגדה
 שלו, (עין בהקדמה לספר הנזכר) ונפלאות
 מדובר בו דרכו והילוכו בקודש.

[פז] הרב המאו"ג ר' יעקב בהרב ר'
 אשר מ"ט ומ"ץ בקרייצבורג,
 בא בשו"ת עם הגאון ר' מרדכי אבד"ק
 בוויסק בספרו «גדולת מרדכי» שם סימן ד',
 ה', ו', ז', ח', אבה"ע י"ח.

[פז] הרב המאו"ג ר' יעקב הלוי רב גדול
 וחסיד, רב ומ"ץ בשווינצאן בזמן
 הגאון מהר"א פאסוועלער, ונוכר «בעליות
 אליהו» בשם הרב המקובל ר' יעקב אבד"ק
 שווינצאן, נפטר זקן ושבע ימים בשבועות.
 ערך שנת תר"א.

הרב

[עט] הרב המאו"ג ר' יחיאל מיכל בהרב
 ר' דוד, הרב הזה ה' רב ומ"ץ
 בהאיסין שלשים וחמש שנים, ובצדק
 וביושר נהל את צאן מרעיתו, היה רב גדול
 חריף ובק, עוד בימי עלותו החליף מכתבים
 בח"ת עם הגר"ש קלוגער, נפטר ב"ה תמו
 תרנ"ב, ערך בן שישים ותשע שנים.

[פ] הרב הג' רבי יחיאל מיכל הלוי
 עפשטיין מגדולי זמנינו מפורסם
 לתפארה, מגיע גדולי וזוהש ממשפחה
 הגאון בעל הפרד"ס מקעניגסבערג, חבר
 ספר «אור ישראל» וספר «ערוך השולחן» על
 חשן משפט והוא ספר יקר מאד נעלה, ה'
 רב בגאונים – זבקאו וכעת אב"ד בקי
 גאוהרידאק, הוא גיסו וחתנו של הגאון
 הסגור הנצי"ב מוולאזון.

[פא] הרב הג' ר' יחיאל מיכל נ"י, רב
 גדול חריף ובקי, אבד"ק יאנישאק,
 חבר ספר שו"ת «שפת הים» בכמה חלקים
 ושם הראה כחו בהריפות ובקיות, הוא
 חתן הגאון ר' שלמה זלמן אבד"ק מירא,
 ושם נמצא ח"ת אשר נשא ונתן עם חמו
 הגאון ז"ל.

[פב] הרב הג' ר' יחיאל חיים הלוי
 עפשטיין, רב גדול ועדיק, אבד"ק
 אפשטע ומתחלה בעיר אועראוו, בן להגאון
 הג' בדורו נקרא בפי כל «ראש ברזל» ר'
 יהורא ארי, נפטר ב' חוקת הרמ"ה בן ס"ה
 שנה וב"כ בקראקא.

[פג] הרב הג' ר' יחיאל מאיר מגאסטניץ
 רב קדוש ועדיק, נפטר בחודש שבט
 תרס"ה.

[פד] הרב הג' ר' יחיאל מיכל מויכמאן
 אבד"ק סלאוויטא.

[פה] הרב המאו"ג ר' יעקב מרובנא זצ"ל
 רב גדול בתורה צדיק יוס"ע, גאון
 אגדה, נולד לאביו הרב הגדול והצדיק ר'
 זאב ז"ל סעיר ועטיל, אמו הצדיקת היתה
 בת הגאון הקדוש ר' נחום אבד"ק קאברין
 אבי הגאון ר' משה מקאברין, ממשפחת

[צג] הרב הגאון ר' יעקב באריש נדע בשם ר' יאנקעלע קאזנערגאן

מובהק וחכם מפורסם, נולד בשנת תקנ"ו, ומנעוריו הראה יתרון הבשר לתורה ולתעודה ולכל דבר חכמה ובינה, ויקנה

חריפות ובקיאות כאחד הגאונים המצוינים שברורו, כעלשים שנה הרכיב תורה

בישיבה אשר בוננו ידיו, ויותר ממאה רבנים גדולי תורה ויראה יצאו מהישיבה

הזה, הג' ר' שלמה הכהן מו"ץ בוויילנא הי' ג"כ תלמידו, (מוכח בספרו ננין שלמה)

בעת שהיה השר הצדיק ר' משה מונטפאורי בוויילנא הלך לבקר את ר' יעקב בביתו,

באסיפת הרבנים בפעמערבורג בשנת תרמ"ז, תרכ"ח, תרכ"ט, נבחר לחבר

האיש הזה הדגול מרובה, נאסף אל עמו כ"ז אדר ראשון שנת תרמ"ג בן שבעה

ושבעים [שנה בק' ווילנא, (בנ"י) ובש"ת בנן שלמה לתלמידו הג' ר' שלמה הכהן

נדפס מאתו חידושי תורה.

[צד] הרב הגאון ר' יעקב לאנדא, הנודע בשם ר' "יעקעלע ר' חיים יונס" הי'

אחד מגדולי ישראל, והליפות שו"ת היה לו עם הגאונים בעלי "מפרשי דים" ועם הגאון

ר"ש קלונער נידון הנם בויטאמיר, נפטר י"ד אדר שני שנת תרמ"ג בן ע"ד שנה.

[צה] הרב הצדיק ר' יעקב הכהן רב בוואלאוין, נפטר בשנת תרמ"ז בן

מ"ח שנה.

[צו] הרב הג' ר' יעקב הלוי, היה רב בעיר ברוסיה וגלילותיה, מגדולי

הרבנים דמורקא, הוא אבי הרב הג' ר' משה הלוי הכהן באשי דסמאמבול ורב הכולל

דמורקא שליט"א.

[צז] הרב הג' ר' יעקב שפייער, רב גדול וחכם מפורסם, הי' דומ"ץ

בוולקאווישק, ואח"כ דומ"ץ בלונדון, נפטר בשנת תרנ"ג, ובעת על מקומו הוא חתנו

הרב הגדול נ"י.

הרב

[פח] הרב הגאון ר' יעקב אבר"ק נאדש בימי הגאון בעל חתם סופר מבא

בתשובותיו על או"ח, סימן ק"ד, ק"ו, קל"ט, ויור"ד, ע', רמ"ג וכו'.

[פט] הרב המאוה"ג ר' יעקב ברי יהודה ליב אב"ד בעיר קראסניפאלע,

חבר ספר "פדיות יעקב" ובהקדמתו יספר כי עברו עליו הלאות רבות, מסכות משנאו

שהדיתו עליו את הרעה להנתן במאמר, ושה' שם שבעה שבועות בעוני ולחץ גדול,

וכצאתו לתפשי היה נע ונר בארץ.

[צ] הרב הקדוש ר' יעקב בהגאון הקדוש בעל "הצמח צדק" נפטר בדמי עלומיו

ערך בן עשרים שנה.

[צא] הרב הג' ר' יעקב מו"ץ דעיר מיטאוו, בא בהליפות שו"ת עם

הגאון בעל "זכרון יעקב" שם בסיון ל"ט.

[צב] הרב הגאון ר' יעקב מבריסק, הג' המפורסם הצדיק הזה נולד לאביו

הרה"צ ר' יהודה ז"ל, בהגאון החסיד אמתי המקובל ר' שמואל חסיד מראסין, אביו

הצדיק נפטר עליו ועובד בנו בעודו ילד צעיר עול ימים, ויקחהו אביו אביו הגאון הג"ל,

בעודו עול ימים נראו בו אותות כי לגדולות גוצר, היה רע ויורד להגאון ר' יוסף

מסלוצק שאר בשרו ולהגאון הקדוש ר' אליהו ראנאלער, בעודו צעיר לימים נתקבל

למו"ץ בעיר-חדש סנינד, ומשם למו"ץ בק' שאוועל, ומשם לאב"ד בק' בויסק, והיה

שמה יותר משלשים שנה, וביום ש"ק ו"ד אדר שנת תרכ"א נפטר, אחרי מותו הרפסו

ספרו שו"ת "זכרון יעקב" חתנו לקחי בנותיו ד"ה, א') הרה"ג הח"ב ר' שמואל צבי הערץ

מו"ץ בואנער חדש, ב') הר' ר' דוד בהרב ר' אברהם אבלי בואנער, ג') הרב הגאון

ר' אלכסנדר משה אבר"ק ראסין, בויוג ראשון, ד') הרב המאוה"ג ר' ישראל ליב

אבר"ק מיטאוו, ה') הר"ר אליעזר דוב רומענבערג מוילקאווישק (בהקדמה לספרו הנ"ל).

הכתב רבנות, רק התנה עמם שימתינו לו שנה תמימה עד שיחזור על לימודו, ונסעו התלמידים מאתו שחיו כמו שבעה, ובתוכם הגאון הג' ר' מרדכי אבד"ק פינסק, והרב המאוו"ג ר' שלמה אבד"ק בוטשין וכו', בשנה הזו בפורים בתוך הסעודה התחיל לבכות בקול, נגשה אליו אמו ואמרה אליו 'למה תבכי ולמה ירע לבבך', עמד ואמר לה, (עדה המצבה הזאת) אמי אם לא אחיה רב אחיה שבעים שנה ואולי גם שמונים, ואם תעוררו ותתותתו עלי לקבל הרבנות בשנה זו אני סתם בשנת הקפ"ה נסע עם הרב ר' מרדכי חן טוב וצ"ל משוויסלאן לזואלאין שמה קיבל אותו הגאון הר"ם דשם ז"ל בכבוד גדול והגיד שמה לפני בני הישיבה כמה שיעוריו, וחלק כבוד להם מלא חפנים ובנסיעתו ליווה עם כל הישיבה, אח"כ נסע לזולנא להתראות עם כבוד הגאון החסיד ר' שאל קאצענעלינבוין זצ"ל, וזולתו לא התראה עם שום גדול בזולנא, (ותלמידו כותב כי כמס הדבר עמדי) ומאד נכספה וגם כלחה נפשו להתראות עם פני הגאון הצדיק רבי עקיבא אינר, בט"ז בשבט חקפ"ו נפטר הצדיק המצוין הזה בן שתים ושלשים שנה, כפי אשר אמר בפורים העבר! בספר 'מגדת זכרון' לתלמידו הרב ר' גרשון חן טוב נמצא הספר מה שאמר עליו.

[קג] הרב הגאון ר' יעקב יצחק יומעס בהרה"ג ר' מאיר ליבוש יומעס בעל שו"ת 'אהלי יעקב'. ומקראי קודש' מלעמבערג (לבוב), הרב הזה הי' אחד מגדולי לעמבערג ולא רצה לקבל עליו משרה הרבנות, בתג הפסח תרמ"ו נפטר, כבן ע' שנה הי' במותו.

[קד] הרב הגאון ר' יעקב צבי נאבד"ק קעניגסבערג, גדול מפורסם כליל מרעי, הסכמותיו נמצא למאות, חבר ספר 'הכתב והקבלה' על התורה, וסי' 'עין חפלה'.

נפטר

[צה] חרב הג' ר' יעקב האלבערשטיין, דומ"ץ במאהילוב, מוכא בשו"ת 'טוב מעם ודעת' סי' קס"ג וכו' להגאון ר"ש קלוגער.

[צט] הרב הגאון ר' יעקב ווידענפעלד, אבד"ק הרוזליב, (נודע בשם ר' יעקעלי) גאון נשגב ומפורסם, בא תשובותיו 'נדעת חכמים' סימן י"ב וכו'.

[ק] הרב ר' יעקב הי' רב וס"ץ בנימנעצין, ופאדברעזע, וד"ס וס"מ בוורו, רב מובהק ודרשן מפורא, חבר ספר 'דברי חפץ' על קהלת ובמדרשה לי שרה"ה ג' בעהמ"ח 'מלאכת חרש' הי' תלמידו ומזכירו שם.

[קא] הרב הג' ר' יעקב יאסעף נ"י, רב גדול וחריף עצום, דרשן מפורא, חכם מובהק, בימי ילדותו נתקבל לרב בעיר וויאלאן, ומשם בא בח"ה 'בכבוד הלבנון' כמה פעמים, משם נתקבל לאב"ד בעיר יורבארג, ואנער, ומאנער נתקבל לס"מ וס"ץ בק' וזולנא, והי' שמה אדון שנים, ובשנת תרס"ח נתקבל לרב הכולל בנווארק, חבר ספר 'לבית יעקב' וזוא ספר יקר ונעלה.

[קב] הרב הגאון רבי יעקב מאיר מיעלאווקע, גאון וצדיק נשגב,

תלמידו המובהק הרב ר' ארי' מביא בספרו 'פני ארי' הרבה דברים מאתו, ואזכיר קצת, וז"ל 'הייתי בבית הצדיק הזה שנה תמימה, מעיד אני עלי מורא שמים, שלא ראיתי כל הומן ישן במטה, לא ראיתי שפשט בגדיו אף בגדו העליון, רק כאשר חטפו שנתו היה שוכב בבגדיו אצל החנור בבית על הספסל וכו' מראשותיו, ושנתו הי' ערך שתיים שלש שעות, לא אחז שום מטבע מימיו, היה אומר שיעור אלפס בכל יום ערך חמשה שעות בדידיות ובבקיאות, ותלמידו מביא כי כל מה שקרא בספרים מן החסידים הראשונים הכל ראה בו ואחד מהם לא נעדר, לא רצה לקבל עליו את הרבנות, רק בחורף שנת חקפ"ה באו שלושים מסלוצק, ובגזירת אמו קבל

אפרים, בהרב המפורסם ר' יחיאל חתנו ותלמידו של רבינו ריב"ש"ט, ר' יעקב יחיאל חי' רב חסידא ופרישא מפורסם והוא הו"ל ספרו של מר אביו הצדיק ספר "דגל מהנה אפרים" והגאונים אשר בזמנו מפליגים מאד בשבחם בהסבתם לספר הנ"ל.

[קטן] הרב הג' ר' יעקב מאיר היילפערין, רב מובהק ירא וחרד לדבר ה' מפורסם, חי' אב"ד בק' ווארינאווע, מתהלה בעלאוועקע, נפטר בק' ווילנא בשנת ה'תרס"ה, הוא בן להרב הגדול ר' נח אבד"ק בעליצא, וחתן הרב הג' המפורסם ר' יוסף אבד"ק זאבלאווע.

[קטן] הרה"ג ר' יעקב יונתן שטיין, כעשרים שנה היה אב"ד בעיר גראיעווע, מלבד גדלו בתורה חי' בעל מדה טובות ונעלות, נפטר בפורים ה'תרנ"א ערך בן שבעים ושתים שנה.

[קטן] הרב הג' ר' יעקב דוד, רב גדול מגדולי זמנינו, בעל זכרון נפלא וכביר, דריק ובקי בשני התלמודים וכו' ודרשן נשגב ומפואר, חי' אב"ד בק' באבריסק, פאלאצק, ווילקאווישק, ומ"ט ומו"ץ בוילנא, וכעת אבד"ק סלוצק, חבר שו"ת "דרב"ז" «ומגדול דוד» והנה דור וכו'.

[קיה] הרב המאוה"ג ר' יעקב משה, רב ימו"ץ בעיר מוש, ומתהלה רב בשמאלעוויץ, רב גדול בתורה ואי"ב, מפורסם לבעל מופת, בא בחליפות שו"ת עם הגאון הגדול ר' ר"ט מבינסק, כמובן בשו"ת "נחלת דוד" סימן ל"ו, ל"ז, ל"ח, ל"ט, ולהבדיל לאו"ט עם גאון דורינו ריא אבד"ק קאוונא כמובן בספרו «באר יצחק» סימן ג', נפטר בשנת ה'תרל"ט, הוא חי' אבי הרה"ג ר' יהונתן ירושלימסקי אבד"ק אורלע וחתן הרה"ג החסיד ר' יצחק יעקב אבד"ק מוש.

[קטן] הרב הג' ר' יעקב אליהו ריבלין אבד"ק

נפטר עשרה ימים לחודש ניסן תרכ"ה, אחרי שבתו שם שלשים שנה על כסא הרבנות. [קה] הרב הגדול ר' יעקב ישראל מעיר משארקעס, רב מובהק וצדיק, נפטר בפ' תצא תרל"ו, ערך בן פ"ב שנה. [קן] הרב הגדול ר' יעקב דוד פיעסקין, מכשפת הגאון בעל "חסודי דניאל" בו נצמדו תורה והכמה, יראה ואמונה מוסר ומוצה, חי' ר"מ בשיבת ר' מילא, נפטר ב' דר"ח אדר שני שנת תרל"ה ערך בן ע"ט לימי חייו, חבר ספר "תוספת ישרים", ופי' על "הגדה", נכדו הוא הרה"ח ר' אברהם גארדאן רב בוילנא.

[קטן] הרב הג' ר' יעקב בער נאכד"ק מיסאבוויא בימי הגאון בעל "חתם סופר" וטובא בתשובותיו, וזהם באורח חיים קס"ד ובאהע"ז נ"ג.

[קה] הרב הגאון ר' יעקב יעקב בעל המהבר ספר "שושנת יעקב" בהגאון ר' סיני בעהמ"ח ספר "הר סיני". [קטן] הרב הג' ר' יעקב מאיר אבד"ק סאראקי י"ח שנה, נפטר ב' טרחשוון ה'תרמ"ז.

[קטן] הרב הג' ר' יעקב אליהו וויעלינצקער, רב גדול ומפורסם נאכד"ק מאמאשאוו, ל"א שנה ישב על כסא הרבנות, נפטר כ"ד סיון תרמ"ח ערך בן פ"ה שנה.

[קיא] הרב המאוה"ג ר' יעקב מאיר ברוין, אבד"ק געשאווה בפולין, נפטר בחודש אלול שנת תרמ"ג.

[קיה] הרב הג' ר' יעקב יצחק נאכד"ק ליסקא והגליל בימי הגאון בעל "חתם סופר" וטובא בתשובותיו על יור"ד סימן נ"ו.

[קיה] הרב וכו' ר' יעקב פריץ מאלגיר, נפטר בשנת תרס"ד, בשנת המאה ושמונה עשר לימי חייו.

[קיד] הרב הגדול ר' יעקב יחיאל בהגאון הקדוש מופת הדור ר' משה היים

הוא הו' אבי השני אחים, א' הרה"צ ר' אליהו אליעזר מו"ץ בוויילנא, ב' הרב הגדול העילוי הנפלא ר' עזריאל המיועד להיות תהן להגאון בעל זכרון יעקב הנ"ל ומת בימי בדידותו, חבל על דאבדון, ר' יצחק נפטר כ"ד תמוז תרכ"ז.

[קבנ] הרב הג' ר' יצחק מו"ץ בבארדיטשוב, רב גדול וצדיק מתחילה רב ומו"ץ בקיטארע, נפטר ד' מרחשון תרכ"ג בן שבעים שנה.

[קבד] הרב המאוה"ב ר' יצחק נאמאווין, אבד"ק סימפערנאפיל ומתחילה בעיר טאנענרג, רב גדול ומפורסם, חבר ספר "מערכת השולחן", נפטר י"ד מרחשון תרמ"ד, ומפליגים שם בשבתו.

[קבה] הרב המאוה"ב ר' יצחק הלוי איש הורוויץ נאבד"ק סמאניסלאווי, חבר ספר "מאה שערים" על הש"ס.

[קבז] הרב הגאון ר' יצחק זצ"ל אב"ד ור"ם בק' טארשישק, ובק' אליק, חבר ספר "פאר יצחק" וכו'.

[קבז] הרב המגיד ר' יצחק, דרשן מפואר, וגבר חכם בעוז, בן לאותו צדיק הרב ר' יעקב מדובנא זצ"ל, הו' מ"ט בק' מעזריטש חמש שנים ובשנת תקצ"א נפטר בן נ"ב שנים, הו"ל ספר "אהל יעקב" על חלק בראשית מאביו הרב זצ"ל וספר "קול יעקב" על חמש מגילות. (הר"ד רובער פלאהם בפתח האוהל לספר שמות).

[קבח] הרב הגדול ר' יצחק, חכם בעיר בבל, רב גדול ומובהק, חסר סנוע היחש מר עוקבא ראש גלותא נפטר בשנת תרמ"ז ערך בן ס"ז שנים.

[קבט] הרב הג' ר' יצחק רב גדול ומפורסם בדורו, הו' רב נאב"ד בבענדער, בשנת תקס"ט נתקבל ככבוד גדול לרב אב"ד בק' אדעסא והיה שמה עד שנת תקע"ב, ונפטר במחלת המגפה אשר הו' או באדעסא (כנ"י).

[קל] הרב ר' יצחק חיימער מלאדי,

רב

אבד"ק ריגא, בהרה"ג ר' אביגדור ריבלין אבד"ק קרויצבורג, רב גדול ודרשן מפואר, שקיל וטרי עם הגאון בעל "זכרון יעקב" כספרו סימן ט"ז.

[קכ] הרב הגדול ר' יצחק בדרב ר' חיים, ויהן הגאון ר' יוסף אבד"ק פיעסק, אחיו של הגאון האמתי ר' חיים ראפופרט, בהגאון ר' שמחה הכהן ראפופרט, נכד הגאון מהר"ם מלובלין ולהגאון בעל תיו"ט, (סוכא בהקדמה לספר "בנין של שמחה", ותולדות אדם חלק ב'), נפטר י"ב טחש אב שנת תק"ס בוויילנא, (ק"נ), רבי יצחק היה אבי החמשה צדיקים, א' הגאון הצדיק ר' שמחה זצ"ל, ב' הגאון האמתי רבינו חיים מוואלאוין, ג' הגאון המפורסם צדיק יוס"ע ר' זלמן מוואלאוין, ד' הרב הגדול ר' נחמן אבד"ק פאהאשט, ה' הרב הגדול ר' יוסף מפאריטש.

[קכא] הרב הגאון ר' יצחק ברבינו ר' חיים מוואלאוין גאון טובהק ומפורסם, אחרי מות אביו נתקבל לאב"ד ור"ם בוואלאוין, מלבד גאונו וגדלו הו' גם חכם כולל ומצוין, נקרא פעמים אחדות לעיר הבירה לשובת הכלל, שלשים שנה רצופות עבר עבודת הקודש בוואלאוין, בשנת תר"ט כ"ו סיון נאסף אל עמיו וס"ב בעיר אווענין,

זה לא כביר נדפס מאתו ספר "מלי דאבות" ואיוה נגנרים בשם "פה קדוש". התניו המה הגאון ר' נפתלי צבי יהודה זצ"ל ברלין, והגאון ר' אליעזר יצחק בהגאון ר' הלל מהוראדנא.

[קכב] הרב הגאון ר' יצחק בהר"ר אריה גראדזענסקי טורע בשם "ר' יצחק שירווינטער" מו"ץ דק"ק ווילנא, שקיל וטרי עם הגאון בעל "זכרון יעקב" סימן כ"ג.

כ"ו, כ"ז, ובשו"ת כתיבת יד מדורי הגאון בעל "אהל יוסף" ראיתי הרבה שו"ת וחליפות מכתבים בה"ת אשר הו' ביניהם וכותב עליו לרעי עמיתי איש בריה וכו' יען שלמדו שניהם יחד כמה שנים בישיבת רבינו חיים מוואלאוין,

ספר נכבד פרי יצחק ובא בכתובים עם גאון גדול הדור, הגאון ר"ש קלונער וכו', והגאון ר"ש הלוי נאמנהנאהן מוכירו לשבת בספרו "שואל ומשיב" וכותב שם כי הוא מחבה בכליון עינים לעת צאת הספר "פרי יצחק" לאור.

[קלן] הרב הג' רבי יצחק ליפקין נ"י הי' אב"ד בעיר קראז ויאנאווע, ובעת הוא דר בפאניוועז, רב גדול וחכם מובהק ודרשן מפורד, בן לאותו צדיק גאון ר' ישראל סאלאנטר זצ"ל.

[קלח] הרב הג' ר' יצחק חבון פייגענבוים, סו"ץ בווארשא, רב גדול ומפורסם, הו"ל והיה ספר "אורים ותומים" להגאון ר' יהונתן מפראנ.

[קלט] הרב הג' ר' יצחק בכור דוד, בעהמ"ח ספר "דברי אבה".

[קס] הרב הגאון ר' יצחק יוסף תאומים, גאון גדול ומפורסם בדורו, ר' יצחק יוסף נולד לאביו הגאון ר' חיים יונה, בהגאון ר' יחזקיהו יהושע פייבוש תאומים, בשנת ת"ק נבחר לאב"ד בקהלות קראקו בהיותו עוד צעיר לימים, אתרי אחה שנים הסר הרבנות מעל שכמו וישב לברעסלוי, ושם יסר בית מסדר גדול ומסחרו פרץ ברוסא, בשנת תק"ד נתמנה לרב אב"ד בברעסלוי והמרינה, נפטר בט"ו מרחשוון שנת תקנ"ד, (רשב"פ) ועיין בהגאון ר' יחזקיהו יהושע פייבוש תאומים, הוא בא בהסכמה על ספר "לשון הזהב" ולשון חכמים וההסכמה היא משנת תקל"ו.

[קמא] הרב הגאון ר' יצחק אביגדור זצ"ל, גאון מציון סו"ע, חכם בולל, עוד בימי עלומיו בהיותו עוד צעיר לימים נתקבל לראב"ד בק' סלאנים, ומשם לאב"ד בק' וואשלישאק והיה שמה י"ג שנה, ומשם לאבד"ק סייני והי' שמה שבע שנים, ומשם לנאבר"ק קאוונא, ובשנת תרכ"א נתקבל לאב"ד בק' שקלאוו והיה שמה

עד

רב מובהק והסיד מפורסם, רע וידיד להרה"ג ר' שניאור זלמן מלארי בהגאון בעל "הצמח צדק".

[קלא] הרב הצ' ר' יצחק מווערסקי, הוא הי' חסידא ופרישא, תורה, חכמה, יושר והמימות כולם נצמדו בו יחד, רבים הלכו לאורו ונהנה ממנו עצה ותושיה, נפטר בשנת תרס"ה, נודע בשם הרבי "מסקוודע" הוא בן להרה"ג הק' ועדיק ר' מרדכי ממשערנאביל ונכד הרב ר' דוד לייקס תלמיד ריבש"ס.

[קלב] הרב הג' ר' יצחק קונשטאדט מפרעסבורג, רב גדול ומפורסם נאבר"ק ראדוויץ והגליל, חבר ספר "לוח ארז".

[קלג] הרב ר' יצחק פארדרו, רב מפורסם ושלם כליל מדעי מצד רבנים מפורסמים, בן להרב ר' דוד שטאל, אביו הי' רב בעיר וועראנא באימאליא, ור' יצחק היה למד בישיבת פאדווא, וכמה שנים קבל תורה מפי אביו הרב ארבעים וחמש שנים, כהן פאר הרבנות בעיר וועראנא, והצמיח במדות ובצדקות גדולות, נפטר בשנת תרנ"ג בשנת התשעים ותשע לימי חייו.

[קלד] הרב הג' ר' יצחק אבד"ק רעזיצא שליט"א רב גדול ומפורסם, בא בח"ת בשו"ת עם אחיו הגאון ר' זעליג אבד"ק לוצין בספרו "ציוני" הוא בן להגאון הצדיק ר' נפתלי בהגאון ר' דוד אבד"ק לוצין וחתן הרב הג' ר' יוסף אבד"ק קריסלאווע, נ"י, חבר שו"ת "עולת יצחק".

[קלה] הרב הג' ר' יצחק שור באקטשאץ בעל המחבר ספר "וועד חכמים" ובנו הוא הרב ר' יעקב שור מחבר ספר "סאיר עיני חכמים".

[קלז] הרב הג' ר' יצחק בלאזער מקאוונא, ומתחלה אב"ד בקרית מלך רב ס"ט פערעברורג, מפורסם בין נחלי ומנינו ירא וחדד לדבר ה', חבר

היו, לא נהנה מכהונתו, כי לא קבל שכר בעד כהונתו, כי עשיר היה.

[קמח] הרב הגאון ר' יצחק מאיר ראבינאוויץ, רב נחל ומפורסם,

ירא וחרד לדבר ה', עוד בילדותו התנבך כי יהיה כאחד הגדולים בארץ, ונודע בשם «העילוי» מקצועו, ומשם נתקבל לאב"ד בואסלע ומזאסלע לקח אתר כבוד לרב אב"ד בסלאבאדקע (פזור קאונא) וה' שמה ערך שבעה שנים, ופעל ועשה הרבה למען העיר וליושביה בה כי היה מוכתר במעלות ובמדות טובות להמציא עוד וישע להענים ולקשי יום, נפטר י"א אדר א' תרנ"א, בשנת המ"ג לימי חייו.

[קמז] הרב הג' ר' יצחק לוי גאבד"ק מיסבויא, בזמן הג' בעל «חתם סופר» טובא בתשובותיו על אבה"ע סימן ק"ו.

[קמז] הרב הגאון ר' יצחק אלחנן ספקטאר שליט"א, בהרב הגדול והצדיק ר' ישראל איסר זצ"ל, גאון דורינו מחמד ענינו תפארת ישראל רבן של בני הגולה, הר"ר יצחק אלחנן קבל תורה מרוב הגאון האמתי ר' בנימין ראב"ד בק' הוראדנא, ומביא חרושי תורה משמו כמה פעמים בספרו «באר יצחק» בזה הלשון «ואדברנא מלתא, אשר בעת שלמדתי אצל טו"ר המנוח הרב הגאון הג' וכו' וכו'» בהיותו עוד צעיר לימים נתקבל לאב"ד בק' זאביליען ומשם נתקבל לאב"ד בק' ברעזי, ועוד ה' צעיר לימים ורך בשנים שקל וסרי עם הגאון האמתי ר' יצחק אייזיק אבד"ק טיקטין, ועם הגאון הג' ר' אפרים זלמן אבד"ק ראזינאי בספרו «באר יצחק» ח', ט', וביוון להלכה להגאונים האמתיים ר' אריה לוי אבד"ק בריסק, ולדגאון ר' אבלי פאסוועלער, ולרבו הגאון ר' בנימין מהוראדנא, בהיותו ערך בן שלשים שנה נתקבל לאב"ד בק"ק גישוועז, עיר מלאה גדולים וחכמים אשר מאה יצא רבנים גדולים נאונים

עד יום פטירתו י"ד מנחם אב שנת תרכ"ה, חבר חבורים גדולים, «שאלות ותשובות» חרושים על הש"ס, חרושים, ובפרט חבורו הגדול על יורה דעה הלכות נדה, שני תשובות מאתו נדפס בספר «עמודי אש» להגאון ר' אברהם שמואל זצ"ל. היה מנוח הגאון הג' ר' שמואל אהרן אב"ד בוילנא. [קמב] הרב הגאון ר' יצחק רוב באמבערגער, אב"ד ור"ם בק' ווירצבורג (בייערין), גאון מפורסם לתפארה, ירא וחרד לדבר ה', הרב הזה נודע לשם ולתפארה בין לומדי תורה יראי ה' ע"י חבורי הנעלים ויקרים, «מלאכת שמים» «אמירה לבית יעקב» «יצחק ירנן» וכו' וכן ע"י ישיבתו החשה, כי הרבין תורה והעמיד תלמידים רבים, ומהם מורה הוראה גדולים, בא בשו"ת עם הגאון ר' יעקב יוקב עטלינגער בספרו «בנין ציון» סימן י"ג, פ"ו, י"ז, י"ח, ע"א, ע"ג, ע"ד, פ"ג, ק"ח, ועם הגאון רבינו בעל «חתם סופר» ומפליג מאד בשבחיו.

[קמג] הרב הג' ר' יצחק נתן גאבד"ק נאדא, בימי הג' בעל «חתם סופר» טובא בתשובותיו על או"ח סימן קכ"ט.

[קמד] הרב הגאון ר' יצחק אהרן סג"ל אבד"ק לבוב (לעמבערג),

ומתלה אבד"ק פרעמיסלא, בן לאותו צדיק נשגב וגאון אמתי המפורסם החרף העצום ר' מרדכי זאב אישינא בעה"ם «מפרשי הים» ושו"ת «מאמר מרדכי» וכו' וכו', הגאון ר' יצחק אהרן דו' מנאוני זמנינו, פאר הדור ע"ה, חרף ובקי עצום, ובשו"ת «מאמר מרדכי» לאביו הג' הובא בתוכו גם הרבה תשובות מהגאון הזה אשר השיב לשאליו הלכה למעשה, אביו הגאון הצדיק זצ"ל מוכירו לשבח בהקדמתו «לגר מערבי» בהירושלמי, וכתב שם כי למד עמו הרבה ירושלמי וכו', אחרי שבתו כשלוש שנים על כסא הרבנות בק' לכוב נפטר בחודש שבט שנת תרנ"א בשנת הששים וחמש לימי

בנו הוא הרב הג' המפורסם ר' צבי הירש שליס"א מ"מ ומ"ץ בוילנא.

[קמח] הרב המאמח"ג ר' יצחק אהרן שליס"א ברמפולג מ"ה ר' יהודה ליב ז"ל בהגאון ר' אהרן ז"ל גין ונכד להגאונים בעל הו"ט וכוה"ס פאדווא, רב מפורסם ודרשן כפואר, אי"ב, חבר ספרים יקרים ונעלים «בית אהרן» «כתר תורה» «עין יצחק» וכו' הו" מ"מ בוילקאסטר ערך שלשים שנה ואח"כ אה למושב לו עי"ה ק' ירושלים.

[קמט] הרב הסג"ר יצחק שמועלקעש, רב גדול מגדולי זמנינו, מפורסם להפארה ולחרף ובקי נפלא, הו" אב"ד בקי פרעמישלא והגליל, ובשנת תרנ"ד נתקבל לאב"ד בקי לבוב, (לעמבערג) חבר ספר יקר ונעלה «בית יצחק».

[קנ] הרב הגדול ר' יצחק צבי מקראקנאווי, רב ומ"ץ בפלאן ישן בקאונע, נכד להצדיק וחסיד אמתי ר' ליב חסיד, והגאון הצדיק ר' משה טישל אבד"ק קראקנאווי הו" (חותן וקינא) חבר ספר «יד יצחק» חרושים על הרמב"ם, ודרושים וספר «יד יצחק» חרושים על כל התלמוד.

[קנא] הרב הג' ר' יצחק ליב סופר, בו התאחדות תורה וגדולה, כי זולת אשר הו" גדול בתורה כהר מגדולי זמנינו, הוא גם גביר נכבד בעמיו, הוא בן להגאון ר' אברהם שמואל בניטון סופר אבד"ק פרעסבורג בעל הסחבר «כתב סופר» בהגאון רבינו בעל חתם סופר.

[קנב] הרב הג' ר' יצחק יעקב ריינעם שליס"א, גולד, ערך שנת תר"א, עוד מימי עלומיו ברת ברית עם עמו לבתוב לבאר ולפרש, בהיותו כבן ט"ו שנה היה לו כבר יותר משני מאות בוינין ח"ת, חרושים ובאורים נעלים, בשנת ה'י' לימי חייו נתקשר בקשורי התנאים עם הגאון המובהק הצדיק ר' יוסף אבד"ק סלאנים

גאונים בישראל, ושמה כהנו גאוני גדולי הדור, הגאון רבינו בעל שאגת ארי' וכו', וגם אחרי הגאון ר' יצחק אלחנן שליס"א כיהנו פאר שם נאונים אסתים כמו הגאון הג' ר' שמואל אביגדור אבד"ק קארלין, הגאון המובהק ר' ראובן אמציסלעווער וכו' וכו' נוחי נפש ז"ל ז"ע, בהיותו בנישויני ענה תשובה ארוכה בכסות ואיכות להגאון אמתי גדול כהורו ר' ליב גורע בשם «בטלן» אב"ד ברווינסק בספרו הג"ל שם סימן ג', ר', ותשובה על השאלה הזו נדפס גם בספר «גורע בשערים» להגאון אמתי ר' בעריש אשנזי אב"ד דק' לובלין, בנישויני הו" ערך שלש שנים, ונתקבל לאב"ד בקי גאוהירדאק, ושמה הדפים ספרו חזק ומאד נעלה «באר יצחק» שו"ת אשר שאלו אותו בדיון ובהלכה גאוני וגדולי הדור זצ"ל כמו הגאון הג' ר' שאול זעליג הכהן אב"ד ברווינסק ופרווינאי, שם סימן כ"ז, כ"ח, והגאון ר' אייזיק אב"ד בשאוועל, סימן ה', הגאון ר' אורי דוד אב"ד כואגער בעל המחבר ספר «אפריון דוד» וכו' וכו', ספרו נתקבל בכל תפוצות ישראל ואף הגאון אדמו"ר מליבאוויץ מזכירו בספרו «צמח צדק», ערך שנה תרכ"ב נתקבל לאב"ד בק"ק קאונא והגליל ושמה הדפים ספרו «נחל יצחק» בשני חלקים, בשנת תרס"מ הדפים ספר «עין יצחק» חלק ראשון וכעת סדפיסים בוילנא ספרו «עין יצחק» חלק שני, והם רק מעט מועיר מחשובותיו אשר ענה לשואליו הלכה למעשה, כי מכל תפוצות הגולה מארבע כנפות הארץ כמעט לא נעשה דבר בלא ידיעת גאונינו וגדולינו הזה שליס"א, והוא נכבד ופריזם גם בעיני שרים, וכל יודעי שמו אוהב כבוד, יקיים בו כל הברכות אשר בלאהב"י מברכים אותו ויארזק ימים ושנים, ידעתי כי לא יצאתי ידי חובתי בתולדות הגאון הזה אך כלום לפרסום ידידי הוא צורך, ומי יכול לבתוב פרשת גדולתו והדרתו, ובע"ה בחלק שני אכתוב באריכות,

תקצ"ג הוא אבי הרה"ג ר' משה שמואל פיינס ראב"ד דרש.

[קנו] הרב המאוה"ג ר' יצחק בהר"ר מרדכי מ"ץ דק' מינסק, בא בהסכמה על ספר הנ"ל ביחד עם הגאון הקדוש ר' מנחם מאנדיל ר"ם במינסק. [קנה] הרב הג' ר' יצחק אליעזר ליפמאן רב גדול מפורסם לבעל שכל ישר, הו' אב"ד בואסלע, ובשנת תרמ"ה נתקבל לאב"ד בק' ניעשווע על מקום הגאון ר' יהושע ז"ל.

[קסב] הרב הג' ר' ירוחם אלטשולער גאבד"ק באדק'י, רב גדול ומפורסם בזמנו, שקיל ומרי עם הגאון בעל "עמודי אור" בספרו סימן י"א, נפטר ערך שנת תר"ך, בספר "זמן לב" נדפס הספר עליו.

[קסג] הרב הג' ר' ירוחם יהודה שליט"א מד"א דק' מינסק ומתחלה אבד"ק פרוזינאי, רב גדול מגאונים זמנינו מצוין ומפורסם לתהלה נודע בשם "הגדול" ממינסק. [קסד] הרב הצדיק ר' ישכר מקאזניץ, נבר הגאון המגיד קאזניץ, ונבר הרב ר' ליב מהאינפאלי.

[קסה] הרב הג' ר' ישכר בערוש אבד"ק דאלונא, רב גדול ומפורסם לצדיק, נפטר כ"ט שבט שנת תרמ"ו ערך בן נ"ג שנה.

[קסו] הרב הג' ר' ישעיהו, רב גדול חריף ובקי אבד"ק קוידענאו, בימי הגאון ר' דוד בעל "גליא בסכת".

[קסז] הרב הג' ר' ישעיה בנעט גאבד"ק קאלוב, רב גדול ומפורסם לתהלה, בן לאותו צדיק וגאון אביו ר' מרדכי בנעט וחתן הגאון בעל "שכן חוקה", נפטר י"ט כסליו תרכ"ה.

[קסח] הרה"ג ר' ישעי' הכהן בהרב ר' אהרן הכהן, רב גדול ירא אלקים, תלמיד טובהק להגאון בעל "חתם סופר" ערך י"א שנה, נפטר בטוצאי שמת תורה הרה"ג בן ששים ושבעה שנה.

הרב

יסלאניה) וכתב לו אז חתנו הגאון ז"ל קונטרס קצן בעניני פאה נכרית, ענין מוזר בספרות הפלפוליות וכתב לו אז הרב הג' ר"י ריינעס הנ"ל תשובה בענין זה שהכילה יותר מעשרה בוגין ועודנו תחת יד הרב הנ"ל, ומעט מסנה בא בדפוס בספר "עדות ביהוסק" של חתנו הגאון ז"ל. ובעת ההוא היה סוים על הש"ס בק' ניעשווע ונתכבד להגיד חלוקא דרבנן בתורת הדין, והגיד אז במקלות שלשה ימים רצופים, בשנת ה"ה לימי חיו הכר ספרו "עדות ביעקב" על דרוש, כהן פאר הרבנות בשוקיאן, ועוד לא סלאו לו שלשים שנה נתקבל לאב"ד בק' שווינצאן על מקום הגאון החריף ועסקן ר' יהושע העשיל הנקרא בשם "ראש ברזל" והיה שמה עד שנת תרמ"ד, ובשנת תרמ"ד נתקבל לאב"ד בק' לידא על מקום הגאון המובהק ר' מרדכי סעלצער, ספריו אשר נדפס הלא המה, ערות ביעקב על דרוש, "עדות ביעקב" תשובות "חותם הכנית" בשני חלקים, שערי אורה, אורים גדולים, נאר של דמעות, ויש לו הרבה ספרים בכתיבת יד עיין בספרו שערי אורה ותמצא הרברים באריכות, ועיין בספר "אוצר הספרות", ובספר חובתן, וקצרתו פה הרבה, כי הוא מפורסם מאוד. [קנז] הרב המאוה"ג ר' יצחק יואל ראפעלאוויץ, רב גדול ומפורסם, רב ומ"ץ בק' קרעטשנצו.

[קנד] הרב הצדיק ר' יצחק יעקב מביאלע שליט"א (הרבי מביאלע) בהרב ר' נתן דוד זצ"ל, וחתן הרב המפורסם ר' יהושע זצ"ל.

[קנה] הרב הגדול ר' יצחק משה אבולעפיא ס"ט, רב וחכם באשי דעיד דמשק, חבר ספר "קנה יצחק" וספר "לב משבר".

[קנו] הרב הג' ר' יצחק בהרב מהר"ג הערין פיינס, ראב"ד בק' מינסק, בא בהסכמה על ספר "לובר ישראל" בשנת

ויקר רוח, נולד ה' טבת תקל"ח, ונפטר
ביום שנכנסם לברית י"ב טבת תרפ"ו (ק"ג),
בן בתו הוא הרב הגאון המפורסם ר' אברהם
שמעון טרוביב אבד"ק קידאן.

[קעו] הרב הג' ר' ישראל ביה"ד חיים
היילפערין, מו"ץ דק' מינסק,
ומתלה רב בווארענאווע, וואלקניץ, בא
בהסכמה על ספר "לזכר ישראל" בשנת
תקצ"ג, הוא אבי הגאון האמתי ר' יו"ט ליפמאן
אבד"ק ביאליסטאק, והרב הגאון ר' משה
צבי מ"ץ דק' מינסק.

[קעו] הרב הגאון רבי ישראל ליפסקין,
נודע בשם "רבי ישראל סאלאנטר"
פאר ישראל, גאון אמתי, וצדיק נשגב
מפורסם, האיש המצוין הזה לא הניח רבים
כמותו, איש תמים במעשיו, מוכתר במדות
נעלות ורמות, עו"ה מתלמידיו של הלל,
בקאותו בש"ס ופוסקים ר"א גדלה למאר,
פלפולו הי' מיוסדים על אדני השכל הישר,
כל ימיו הקדיש לד' ולגוץ בתצבתו, ובגדולתו
כן היתה ענותו, שמעתי בהיותו בלידא
שפעם אחת בא ליראה ליראות עם עמיתו
ורעי הגאון ר' מרדכי מעלצער זצ"ל, ואיש
לא ידע שהוא הגאון אור ישראל סאלאנטר
ובא שם לקלוזי דו"ץ מקום מושבו של
הגאון רמ"ם ומצא שרמ"ם יושב על מקומו
ולומר כדרכו בקודש, ולא רצה לבטלו
מלימודו, ועמד אצל הגאון רמ"ם עד
שהפסק מעט מלימודו ואוי נתן רמ"ם לרי"ם
שלום ולא הכירו ושאלו "מאין כבודו"
וענה הצדיק רי"ם לרמ"ם שמי "ישראל"
והקפיד רמ"ם עליו מעט על השוכחו ואמר
לו הלא כל ישראל נקראו ישראל וענה לו
רי"ם "לכדנו יחד בוויילנא בשיבת ר' מיילא"
(כי שמשו שם שניהם בתור ר"ם) וכששמע
רמ"ם דבריו הכיר אותו ונשק אותו ונתן
לו כבוד גדול, והכריז בכל הבית מדרשו
דו"ץ כי יש להם אורה נכבד גאון וצדיק,
כך שמעתי מכמה אנשים בלומדי בלידא
(ועיין בהקדמה לספר "תכלת מרדכי" להלמודו
הרה"ג

[קסט] הרב הגאון ר' ישעי' יעקב, גאון
ומקובל אלפי אבד"ק אלעסק, ודק'
משואהן, בימי הגרא"ו מבראד, חבר ספר
"הרב פיפיות".

[קעו] הרב הג' ר' ישעי' מאיר בהנא
שפירא אבד"ק משוארקוב בהגאון
ר' יוסף ז"ל, רב גדול ומפורסם, חכם ושלם,
מאמריו וחידושייו גמצא לרוב בספרי השגות,
חבר כמה ספרים, נפטר י"ג טבת תרס"ו ערך
בן השע והמשים שנה.

[קעא] הרב המאוה"ג ר' ישעי' ב"ר נחמן
צבי בעבראייער דו"ץ בעיר
קאמעניץ פאדאלסק, בהיותו בן י"ז שנה
נתקבל למו"ץ בעיר סקווירע, והי' שם עד
שנת תרל"ב, ובשנת תרל"ב נתקבל למו"ץ
בקאמעניץ פאדאלסק, והיה שמה עד יום
מותו שנת תרס"ו, נפטר ערך בן נ"א שנה.
[קעב] הרב הצדיק ר' ישעי' יוסף,
בעהמ"ח ספר "חזון ישעי'" על כמה מסכתות,
הרב הגדול ר' ישעי' ברלין, רב
גדול והסיד מו"ץ בעיר סוראזש.

[קעד] הרב המאוה"ג ר' ישראל ביה"ד
אריעזר מו"ץ בוויילנא, רב גדול וצדיק
מפורסם בוסני, ובספר "קצת יהודה וישראל"
נמצא הספד עליו וכותב עליו כי היה יקר מאד
בעיני הגרא"ו ז"ל בוויילנא, והי' בעל תוקע
בבית מדרשו, ובק"ג מובא כי הרב הזה
ר' ישראל גיגובורג הנודע בשם ר' ישראל
זאדעצער הי' מו"ץ בווארעצע מ"ג שנה, גדול
בהוראות א"ה עד להפליא, והשאיר אחריו
כמה השוכות אשר ענה לשואליו מרחוק
ומקרב, אבל מרוב ענותו צוה, שלא
להרפסם, הוא בעל ההקדמה לספר "חיי
אדם" ונרפס מאתו ג"א הגהנות מובות,
נפטר ה' תמוז שנת תרי"ז.

[קעה] הרב הגדול ר' ישראל במח"ר
אברהם גארדאן, רב בוויילנא,
חכם מובהק ומפורסם וגדול בתורה, מגוץ
גדולי היהש, ידע את כל המשנה פעל
פה, ובקי בש"ס, ירא אלוקים, טהר לב

העליר מקוידענאוו, רב גדול וחריף, הי' ראש ישיבה בק' מינסק, נאב"ד בעיר מולדתו קוידענאוו אחי הג' ר' יהואל העליר ובעורו ר'ך בשנים שקיל ומרי עם אחיו הגאון הג"ל מוכא בספרו «עמוד אור», בנו החכם הרה"ג ר' אברהם מאיר העלער אבד"ק קוידענאוו.

[קפג] הרב הג' ר' ישראל אבד"ק דארדע, בימי הג' בעל «זהם סופר» מוכא בתשובותיו על יור"ד סימן רי"ח.

[קפג] הרב הגאון ר' ישראל ראפפורט אבד"ק מארנא בעהמ"ח שו"ת מרד"י חכהן ונמצא תשובותיו לרוב, ומהם בספר «דעת הכמים» ודעת הובת» סימן ט"ב, ט"ה, וכו'.

[קפד] הרב הג' ר' ישראל ניימאן, רב גדול, שמש בבהונת מו"ץ בק' קראקא ערך חמשים שנה, נפטר בחודש אדר בן פ"ב שנה.

[קפה] הרב וכו' ר' ישראל ז"ל מעיר אלשאד, נפטר בחודש סבת תרס"ח. [קפז] הר"ר «ישראל איגר», בהגאון המובהק ר' שלמה איגר, בהגאון ר' עקיבא איגר, נפטר מ"ו אלול תרמ"ט. אחי הגאון הצדיק ר' ליבלי איגר מלובלין.

[קפז] הרב המפורסם ר' ישראל יפה, כהרב ר' ידידיה, חתן הרב הג' ר' צבי הירש רב במוראגין, רב טובהק ושלם חכם מצוין מפורסם, נעים ומירות ישראל, בהיותו בן עשרים נתמנה לש"ץ בסוואלק ומשם לש"ץ ונאמן בק' קאליש, חבר ספר «איש ישראל» ביאור על תורת העולה לרמ"א וספר «שערי השמים», עם הסכמות מצאונים מובהקים בזמנם.

[קפח] הרב הצדיק ר' ישראל מסמאלין שליט"א, נכד הרה"ג הצדיק ר' אהרן מסמאלין.

[קפט] הרב הג' ר' ישראל אייזנשטיין גאבד"ק באהולפאדיע, בעהמ"ח ספר «עמודי אש».

[קצ] הרב הגאון ר' ישראל נח בן לארמ"ר בעל

הרס"ג המעתיק ותמלא הדברים בשינוי קצת אך כמו ששמעתי כתבתי) הצדיק הנשגב הזה השריש בלב עמינו בני ישראל מדות טובות ויראה מהורה, כי זה הי' אדיר כל הפעו, הו"ל «התבונה» והפעו הי' להפיץ תורה ויראה מוסר ומדות טובות בתוך אחינו בני"י, הוא בן לאותו גאון גדול ר' זאב וואלף אבד"ק טעלו, בעל המחבר «בן אריה», נאסף אל עמיו בחודש שבט תרמ"ג ערך בן שבעים וארבעה שנה. היה תלמיד להגאון האמתי ר' צבי הירש סאלאנטר ועפ"י עצתו נסע ווילנא לר"ם ביישיבת ר' מילא (מוכא בהקדמה לספר תכלת מרדכי) נרפס מאתו ספר «אמרי בינה» כולל קבוצת מאמרים, וספר «אבן ישראל» כולל דרושים נחמדים וחדושים, בנוי המה הרה"ג ר' יהודה ליב אב"ד בברעזע חתן הגאון ר' יו"ט ליפמאן מביאליסטאק, והרה"ג ר' יצחק ליפקין מפאנוווע הי' אבד"ק יאנאווע וקראו, ורה"ג ר' אלי אליעזר הי' חתנו.

[קעח] הרב הגאון ר' ישראל מייזילש, גדול הסיד ועניו מגדולי החוש, בן להגאון הגדול ר' דובערוש מייזילש, וחתן הגאון הגביר ר' יקותיאל זיסל הכהן ראפפורט ממינסק, הי' קרוב לס"ו שנה אבד"ק שעדליץ, בשנת תרל"ד נתקבל לדומ"ץ בקראקא, נפטר י"ט חשוון תרל"ה, בשנת נ"ה לימי חייו.

[קעט] הרב הגדול ר' ישראל איסר, ירא וחרד לדבר ה', הוא אבי הרב הג' חריף ובקי ר' אברהם אהרן ז"ל והבדל לאוי"ט אבי הגאון פאר ישראל, מאור הגולה, רבי יצחק אלתן אבד"ק קאונא, לזכרו ולשמו קרא בנו הגאון את ספרו יבאר יצחק ר"ת בן ר' איסר, עיין בהקדמהו «לבאר יצחק».

[קפ] הג' ר' ישראל עפשטיין, רוס"ץ בק' פאפא, בימי הגאון בעל תהם סופר, מוכא בתשובותיו על אהע"ז סימן ל"ח.

[קפא] הרב המאור הג' ר' ישראל ברי אהרן

תמוז תרנ"ג בק' קוטנא, אחרי שבתו שם על כסא הרבנות ל"ב שנים, בנו הוא תרנ"ג ר' משה היושב על כס הרבנות על מקומו, וחתנו היה הגאון המנוח ר' חיים אליעזר וואקס ז"ל, ספר אחד מאתו נדפס ע"י בנו הרב נ"י בשם «ישועת ישראל».

[קצנר] הרב הג' ר' ישראל דוד בהר"ר יצחק היילפערין מגוע הגאון בעל סדר הדורות, רב גדול ודרשן מפואר, חכם מצוין, מפורסם לשם ולתהלה, היה אב"ד בק' מאלאט כמה שנים, נפטר ז' ימים לחודש אלול תרמ"ג, ערך בן ע"ב שנה.

[קצה] הרב הג' ר' ישראל איסר ברויזא מ"שצוצין, היה תלמיד להגאון ר' אבלי פאסוועלער, נפטר כ' שבט תרכ"ה בן נ"ה שנים.

[קצנ] הרב המאוה"ג ר' ישראל ליב אבד"ק מ"שצאנע, חתן הגאון ר' יעקב אבד"ק בויסק טובא בתשובותיו בספר «זכרון יעקב» סימן ח' מ'.

[קצנ] הרב המאוה"ג ר' ישראל מאיר פריימאן אבד"ק פלערמאנע חתן הגאון בעל «בנין ציון» ושקיל ומרי עמו בספרו הזה סימן ז', ל"א, ועוד.

[קצה] הרב הג' ר' ישראל יעקב אבד"ק זאקראמשיץ, נפטר כ"א טבת תרמ"ו בן ל"ו שנים.

[קצנ] הרב הגאון ר' ישראל שלום מריבעש, מגוע גדולי היוחסין אבד"ק באטאשין חבר ספר שו"ת «שאלות שלום» מה"ק וט"ה.

[ר] הרב הג' ר' ישראל מאיר הבהן מראדין שליט"א רב גדול מפורסם ביראתו ותורתו וצדקתו, הוא הגבר רב פעלים לתורה וליראה, חבר ספרים נעלים ה"ה «חפץ חיים» «שמירת הלשון» «מתנה ישראל» «משנה ברורה» כשני חלקים «אהבת השר» «שם עולם» «נדרתי ישראל» «נדר עולם» וכו', לגדול ענוותו העלים שמו בשלישה תבויני הראשונים וחפצו הי' בעולם שמו

בעל «הצ"צ» הרב המצוין הזה היה דריף ובקי בתלמוד ובפוסקים רז"א, נוסף על זה היה צדיק וקדוש, מושל ביראת ה', ומרבה לעשות צדקה וחסד לכל הפונים אליו, רבים הלכו לאורו, ונהנו ממנו עצה ותושיה, אביו הגאון מוכירו בספרו «צ"צ» בשם בני «מהורי"ן» נסתלק א' דחוח"מ פסה שנת תרמ"ג בשנת הס"ו לימי חייו בק' ניעוץ, הוא אבי הרב ר' שניאור דובער, נפטר ט"ז אדר א' שנת תרנ"א בן נ"ו שנים. [קצנא] הרב הגאון ר' ישראל איסר איסערלין, אחד מגדולי הרבנים דוולנא אשר ישב על כסא הרבנות ערך חמש ועשרים שנה, בהרב ר' מרדכי איסערלין סלוצק, אחי המצוין בשם ר' יונה סלוצקער, ומתוכם אל משפחת הרמ"א, ר' ישראל איסר איסערלין היה שקרן גדול בלימוד עד להפליא, תריף ובקי בתלמוד בבלי וירושלמי וכו', חבר ספר «שם ישראל» «איש ישראל» קונטרס «מור וזהללות» «תוספות ירושלים» על ירושלמי, פתחי תשובה על אורח חיים, נוסף על גדלו בתורה היה בעל מדות תרומיות, עניו ושפל רוח מאד, נפטר ט"ז תמוז תרמ"ט.

[קצנ] הרב המאוה"ג ר' ישראל יצחק קלינגער גאבד"ק מלאווע, נפטר כ' תמוז תרמ"ה בן נ"ה שנה.

[קצנ] הרב הגאון ר' ישראל יהושע זצ"ל, גאון וצדיק מפורסם, הרב המצוין הזה עוד בימי בחירתו עשה לו שם, בהיותו בן שלמנה עשרה שנה נתקבל לרב בעיר שרענצק, ומשם לגאמבין, וואורקע, פאלטוסק, ובהיותו בן ארבעים שנה נתקבל לאב"ד בק' קוטנא, היה הסדר אמתי, יומם ולילה לא פסק פוס' מגידא, מקצות תבל פנו אליו רבנים בשאלותם, ויושבי על מדין חלו מפני הדרה קדשו, היה שונא בצע במלוא מובן המלה, בדמיו ובממנו עזר לכל קשי יום, לפני כותו צוה לבלי לעשות לו אהל ולמעט בהוצאות הקבורה, נפטר בהודש

שלוש באדמו"ר בעל "הצ"צ" רב מובהק חסידא ופרישא בו"ק ה' רב ומ"ץ בועלזא ואחר זה עזב תרבות. נפטר בשנת תרל"ב ערך בן ל"ח שנה.

[ד] הרב הצדיק ר' אריה ליב ביה"ב הגביר הצדיק המפורסם ר' דובעז מוילנא, בהרב ר' אליהו פעסעלעס, הרב ר' ליב היה רב מובהק וגביר נכבד בעדו, צדיק יס"ע, נודע בשם "ר' ליכיל ר' בערזש" התגבר לעשות צדון קטן בתורה נעבורה וגמ"ח, בעל "חיי אדם" מכיאו בספרו בזה הלשון "ועמיתי כרע כאח לי הנגיד הרב המופלג מה' אריה ליב בר' בער (נשמת אדם כלל מ"ו), לכבודו הקריב הרב הס"ס ר' יחזקאל פייוול את ספרו "מוסר השכל" ומכנהו בן אחות חמותי הרב הנגיד המפורסם תפארת ישראל והדרתו כמחור"ד אריה ליב וכן הגיש לו ולשותפו הרב ר' יוסף בר' אלי ספרו "תולדות אדם", נפטר בשיבה טובה זקן ושבע ימים כ"ד תשרי תקצ"א, היינו היה הרה"צ ר' חיים נחמן פרנס (ק"נ עיין פס כהנספות).

[ה] הרב הגדול ר' (אריה) ליב במחור"ד משה כ"ץ, רב גדול בתורה וביראת חסא, מ"ץ דעיר סארקוסצינא, סמוך ללובאקע, נפטר כ"ה ניסן תקפ"ח בווילנא (שס).

[ו] הרב הגאון ר' יהודה ליב עטלינגער, אב"ד דמרינא לאדענבערג, אהי דגאון ר' יעקב עטלינגער בעל "ערוך לנר" "ובנין ציון" ושקיל ופרי עטו בספרו סיסן כ', ל"ט, ע', ק"ט ועוד.

[ז] הרב הגאון ר' (יהודה) ליב אבד"ק הארעדיענקי ומ"ס ומ"ץ בלוב (לעמבערג) בימי הגרא"ז מרגליות, וכאו יחד בהסכמה על ספר "נחל אשכול".

[ח] הרב הגאון ר' (יהודה) ליב איגער, בהגאון ר' שלמה איגער בהג' רבינו עקיבא איגער, הרב הזה נודע בשם "הדבי מלובלין" ה' צדיק וחסיד אמת, ומלבר חסידותו

שמו בשאר הבוריו (עיין בהסכמה לספר משנה נדורה חלק ראשון מה שכתב עליו הגאון ר' מרדכי מעלצער) ספריו נתקבלו בכל תפוצות ישראל ונדפסו כמה וכמה פעמים. [יא] הרב הג' ר' ישראל חיים דייכעש שליט"א בהרב הג' ר' אריה צבי, רב ומ"ץ בעיר דרושינישאק, הרב המצוין הזה נתקבל לאבד"ק ניישטאדט שירווירט (וולאדיסלאוו) בשנת תרמ"ד, חבר "באורים בירושלמי למבחן" וכו' וכו'.

[רב] הרה"צ ר' ישראל יצחק מ"ץ ברחוב בראווינגא בווארשא בעהמ"ה ספר "גרש כרמל" על התורה.

[רג] הרב וכו' ר' ישראל בנימין מתושבני ירושלים עיה"ק חבר ספר "אור מתוק" על התורה "ואמתת בנימין" דרושים.

[רד] הרב המאור הג' ר' ישראל מרדכי במחור"ד זאב יוסף מ"ץ בווארשא מחבר ספר "שולחן המערכה".

ל

[א] הרב המאה"ג ר' לוי יצחק זאלמענסאהן רב גדול ומפורסם חו"פ חומר מנוע קדושים בהרב ר' שלמה זלמן בהרב הגאון הקדוש ר' לוי יצחק מברדישוב והתן אדמו"ר הגאון הקדוש בעל "הצמח צדק", בו התאחדו תורה והכמה כו ה' בקי גם בהויית העולם וה' סוחר נכבד ולא רצה להשתמש בכתרה של תורה אך כאשר הוכן בנד בו אלץ לקבל משרת הרבנות וה' אב"ד ומ"ץ בק' וועליו בארבעה שנים. נפטר כ"ה אדר ראשון תרל"ב בעיר וויטעבסק.

[ב] הרב הג' ר' לוי גאבד"ק נאוו"י אלעקסאנדראווסקי, רב גדול וחכם מובהק פאר הללים. נפטר בשנת תר"ם, הוא בן לאתו גאון וצדיק ר' ליב שפירא אבד"ק קאוונא והתן הרה"צ ר' אברהם ראבינאוויץ.

[ג] הרב הגדול ר' לוי בהרב הצדיק ר' ברוך

[יג] הרב הגאון ר' (אריה) ליב ראקאווסקי, נאון מפורסם לצדיק מושל ביראת ה' בהגאון הר"ר אברהם אבלי ה' אב"ד בק' אכסמיסלאוו, ופלאצק, ולעת זקנתו אב"ד בעיר מולדתו מאריעפאל ושמה נפטר אור ליום הכפורים תרנ"ד ערך בן ע"ג שנה.

[יד] הרב הגאון ר' (אריה) ליב אבר"ק אניקסט בהגאון אמתי ר' דוד מעבלי מליסא, אבר"ק ואסלע והארחוב, מצוע הג' ר' אהרן מפראג (תולדות אנשי שם).

[טו] הרב המאוה"ג ר' (אריה) ליבוש נאבר"ק מאוורג בהרה"ג ר' שאול אבר"ק ואסלע, בהרה"ג ר' אריה ליב אבר"ק אניקסט והגליל בהגאון ר' דוד מעבלי מליסא, (שם).

[טז] הרב הג' ר' (יהודה) ליב אבר"ק גורבע, בימי הג' בעל "חתם סופר" מובא בתשובותיו על אבה"ע סימן צ"ה.

[יז] הרב הגאון ר' (אריה) ליב מהאמלע, רב ומו"ק לקהל חסידים בדווינסק ואב"ד בק' האמלע, סמילעוויטש באברויסק, איש תם וישר, רודף שלום ואמת חסיד וענוו תלמיד מוכרך לארמו"ר הגאון בעל "הצמח צדק" נפטר בשנת תרס"ז, בנו הוא הרב הגדול ר' חיים שמעון מ"ק בהארקו.

[יח] הרב הג' ר' (יהודה) ליב נאבר"ק יאנאוויץ בהרב ר' ברוך מלאווא ואמי הגאון המקובל אדמו"ר חוק מלארי, היה תלמיד לאדמו"ר הגאון מלארי, בני ארמו"ר מוכירים אותו בהקדמתם לשו"ע הרב, והגאון הקדוש בעל "צמח צדק" מזכירו כמה פעמים בספרו הג"ל, הוא בא בהסכמה על סידור אדמו"ר חוק, חבר ספר "שארית יהודה" הלכות מליחה ואוהה חרשים וש"ת בפלפל ובכקאות אשר ענה לשואלו, נדפס בוויילנא בשנת תר"א.

[יט] הרב הגאון ר' (יהודה) ליב בהרב ר' זונדל

חסידותו וצדקתו הצטיין במדותיו הנעלות, לא לקח מתנות ויחי חיי צער, כולם אהבוהו וירחמוהו כחסידים כמתנגדים וכו' כי כולם הכירוהו כי כל מפעליו לשם שמים בלא שום פניה צדדית ולא נהנה מהעוה"ז אפילו באצבע קמנה, דרכו היה בקדוש ערב ובוקר בבואו להתפלל עבר בין דלת העם העומדים צפופים מאחורי הבמה עד הדלת, ובשתי ידיו אשר שוכל אתרו כתפיו החזיק מטבעות למען כל דצריך יקה לו ולא יתבייש, נפטר ביום ש"ק כ"ך שבט בשנת תרס"ה בן ע"ב שנים.

[מ] הרב הגאון ר' (אריה) ליב יעלין, נאון מובהק חריף ובין סו"ה חכם מצוין, שלשים שנה ה' אב"ד בק' ביעלסק, בקיאותו הגדולה והנפלאה בשני התלמודים בבלי וירושלמי נזכר לראות, "טהרה עינים" על הש"ס, חבר חבורים גדולים ומחוכמים, וספרם, ספר "מצפה אריה" קול אריה "פה עינים" פני אריה "הגהות על ירושלמי" "הדרן על סיום", נפטר ז' ניסן תרס"ז בן פ"ו שנה.

[יא] הרב הצדיק ר' (יהודה) ליבוש אסטאשווער הנקרא בפי כל ר' "ליבוש ביזנער" תורת אל חי היתה מעוה ומשנכו, כארבעים שנה ישב בתענית, נפטר א' דר"ה אייר תרל"ה, קרוב לבן שמונים שנה היה במותו.

[יב] הרב הג' ר' (יהודה) ליב בהר"ר מאיר נאבר"ק פאסוועל בימי הגאון הג' ר' אבלי פאסוועלער, ובש"ת "גדולת מרדכי" נמצא ח"ת אשר שקל ושרי עם המהבר, או"ח תשובה א', ב', ג', אבה"ע כ"ו, כ"ז, כ"ח וכו'.

[יג] הרב הגאון ר' (אריה) ליב באלחאווער אבר"ק זאסלאוו, חבר ספר "ערוגת הבושם" וש"ת "שם אריה" על ארבעה חלקי השו"ע, נפטר ה' אלול תרס"ה בשנת השמונים לימי חייו.

זוגדל שפירא (ושמעתי מירידי בן—בנו הרב ר' יצחק בהגאון ר' רפאל שפירא שהם מנזע סדר"ן שפירא) הגאון המצוין הזה הי' מן הגאונים המצוינים בזמנו, מפורסם לצדיק בדורו, וזה תלמיד להגאון האמתי ר' משה מאליע, ביהן פאר דרבנות בקי וואשלישאק, סמארגאן, קאלווערע, קאוונא, הגאון ר' ליב נטע ששה ארזים בישראל, הלא המה: א) דר' ר' זוגדל שפירא ז"ל ובנו הוא מו"ץ בקאוונא. ב) הרב הגאון ר' חיים אברהם אבד"ק סמארגאן. ג) הרב הגאון ר' לוי אבד"ק נאויאלעכסנדראווסקי. ד) הרב הג' ר' שלמה אבד"ק פערים. ה) ולהבדיל לאו"מ הג' ר' רפאל אבד"ק באברוסק. ו) הרב הג' ר' שמואל משה אבד"ק קורשאן, ודתנו הוא דר' הג' ר' משה שמואל אבד"ק אליע, ובמדינה לי שבספר אפריון דוד. להרב מואנער נמצא תשובותיו אשר ענה להמחבר, נפטר ערך שנת תרי"ד. כ) הרב הגאון ר' ליב אבד"ק גלאנמנע, בימי הג' בעל יתום סופר, טובא בתשובותיו על אבה"ע סימן קי"א,

קב"א, קב"ח.

[כא] הרב הצ' ר' (יהודה) ליב, חסידא ופרישא, צדיק יס"ע, בהגאון אדמו"ר מליבאוויטש, אחרי פטירת אביו הצדיק העתיק אהלי לקאפוסט אך בשנה הראשונה לביאתו נסתלק בחודש מרחשון תרכ"ז נבנ"ס, הוא אבי הרה"ג הקדוש ר' שניאור זלמן שליט"א (רבן של חסידי קאפוסט) ודה"ג חו"פ ר' שמריה נח אבד"ק באברוסק שליט"א והרב הגדול ר' שלום דובער שליט"א אבד"ק רעציצא.

[כב] הרב הגאון ר' (יהודה) ליב במהר"ר שלמה זלה"ה זאלקינד, גאון גדול וצדיק מפורסם בזמנו, חו"ע אמתי, כתו בתורה היה כחד מן קמאי, ובספר יקנת יהודה וישראל, טובא מי תחת השלשה דברים אכילה, שתיה, שניה, אשר יתענו

[כג] הרב הגדול ר' יהודה ליב מר"א במארימפאל, רב גדול וצדיק, העמיד שלשה ארזים בישראל, הגאון ר' משה שלמה, הגאון ר' אשר ניסן אבד"ק בירו בעהמ"ח י"ן נעול ודה"ג ר' יעקב ישכר בער (טובא בהקדמה ל"ן נעול).

[כד] הרב הגאון ר' אריה ליבוש הלוי נאמנהנזאהן מלוב, גאון מצוין שר התורה וההכמה, גביר נכבד בעמיו, נפטר בחודש שבט תרל"ג, ובנו הגאון האמתי ר"ש נאמנהנזאהן הספידוהו.

[כה] הרב הג' ר' אריה ליב ראצקער בהרב ר' אליעזר, והגני להעתיק לפני הקוראים קצת ממה שקבלתי מכן בנו דה"ג מרדכי' ראצקער בעל המכתב ספר ידוע אברהם וז"ל הרב המאוה"ל הדיין עצום

המפורסם ר' משה הכהן שליט"א דומ"ץ ברוינסק, ותר"ר מאיר שלום מוילנא ומתחלה רב במגרש חדש שם.

[כז] הרב הג' ר' ליבוש אימינגער גאבד"ק לומאנאוויץ נ"י בא כשרות עם הגר"ש קלוגער בספרו טוב מעם ודעת סימן רנ"ז.

[כח] הרב הג' ר' יהודה ליב שליט"א רב גדול כנגלה ובנסתר כחיותו ערך בן שלשים שנה נתקבל לרב וכו"ץ בהאסעל וזה ערך מ"ז שנה אשר סכהן פאר שם, הוא בן להרה"ג ר' דובער מלארי שליט"א בהרב הצדיק ר' שניאור זלמן מלארי, באדמו"ר הגאון בעל "הצמח צדק".

[כט] הרב הג' ר' יהודה ארי' ליב הלוי עפשטיין אבד"ק אפאלע בהרב הגאון ר' יחיאל חיים הלוי אבד"ק אפטע, רב גדול ומפורסם.

[ל] הרב הג' ר' יהודה ליב ליפקין שליט"א בן לאותו צדיק גאון ישראל סאלאנסר זצ"ל וחתן הגאון הג' ר' יוש' ליפסאן אבד"ק ביאליסטאק בעל המחבר שו"ת ענג יום טוב ומובא שם ח"ת מאהו, הי' אב"ד בתאראשין, וכעת אב"ד בברעזע.

[לא] הרב המפורסם ר' יהודה ליב קאלישער, בעל מחבר ספר "קול יהודה" בן לאותו גאון וצדיק ר' צבי הירש קאלישער.

[לב] הרב הג' ר' ארי' ליב ברוידא רב גדול סוע"ה, מפורסם בין גדולי זמנינו ראב"ד בק' לבוב חבר ספר "מצפה ארי" תהא דבי נשיאה הגאון המנוח ר' צבי הירש אוריגשמיין אבד"ק לבוב.

[לג] הרב הג' ר' ארי' ליב רובין שליט"א רב גדול תריף עצום ובעל שכל חד וישר אוהב תורה ולומדיה, ירא וחרד לדבר ד', רב ומ"ץ בק' ווה"ז.

[לד] הרב הג' ר' יהודה ליב ריף שליט"א, רב גדול ומפורסם לשם ולתפארה אב"ד בזאנער, ומתחלה אב"ד בשאראווע.

הרב

עצום, המפלפל הגדול, נאה דורש ונאה מקיים, המפורסם לשם מהור"ד אריה ליב בהרב ר' אליעזר גולד בפולין קטן בעיר ראצקי פלך מוכאלק הנקרא כפי כל ר' ליבלי ראצקער, כילדותו לסדר תורה כמה שנים בצוותא הרא עם ש"כ הגאון הג' מהר"י בכרך זצ"ל האבד"ק סייני ואח"כ למדו בישיבת הגאון צדיק יוס'ע מוהרא"ל צינץ נאבד"ק פלאצק, בימי תורפו נתקבל לרב בעיר סאסמאק בפלך קורלאנד ואח"כ נתקבל לראש ישיבה בעיר דווינסק והיה שמה כמה שנים בכבוד גדול, משם נתקבל לרב בעיר ראדון וזיהן פאר הרבנות בראדון כמה שנים, ולבסוף ימיו נתקבל לראש ישיבה בק' ווילנא עפ"י הפצרת הגאון האסתי מהור"ד ר' אבלי פאסוועלער זצ"ל, כי היה פטורעני ומטבירי, והיה סכבד אותו בכבוד גדול על גדול הריפוהו וכאשר בא אבי הרה"ג מוילנא אחרי פטירתו אמר לו הגאון הצדיק מהר"א פאסוועלער בזה הלשון "אתה לא ידעת את אביך וז"ל כי היה עדין לגאון מפורסם ברוב חריפותו ופלפולו בתה"ק" נפטר בשנת שומר"ן י"א לחודש ניסן ומ"כ בוויילנא, והגאון מהור"א פאסוועלער הספיד אותו, היה חתן המאה"ג המקובל ר' גדליה נישוועער (עין ר' גדלי' נישוועער) ובנו הי' הרב המאה"ג תרדיף העצום ר' אברהם ישכר ראצקער, כן הי' לו עוד שני בנים מופלגים וראים, ר' גדליה ש"כ וש"ץ בכמה קהלות, ור' שלום ועליו ז"ל.

[כז] הרב הג' ר' יהודה ליב בהרה"ג ר' מאיר הכהן גוריון אב"ד הכזאלאט וחתן הרה"ג ר' ברוך אבד"ק שווינצאן, הי' רב גדול מפורסם בזמנו, ירא וחרד לדבר ד', כהן פאר הרבנות בק' מיכאלישאק, נתקבל שם לאב"ד כחיותו ערך בן י"ח שנה והי' שמה יותר מששים שנה, (כן שמעתי ממחזקו) הוא אבי הרב הג' המפורסם ר' שאול בנימין אבד"ק ראדישקאוויץ, והרב הג'

דווינסק ופרווינאי וכו' ולהבדיל לאוי"ם ר' משה יואל אבד"ק אנקשט בעהמ"ח ספר 'ראשי בשמים' ובספר הזה מביא ח"ת מאביו הג' ז"ל.

[ב] הרב הגאון ר' מאיר ברלין גאבד"ק מאהרילוב, נאמן מפורסם בזמנו מוכא 'בצפת צדק' להגאון אדמו"ר מליבאוויטש ושקיל ושרי עם הגאון ר' נחמי' טרובראוונע בספרו שו"ת 'דברי נחמי' בנו ה' הרב הגאון ר' חיים ברלין אב"ד דשם.

[ג] הרב הגדול ר' מאיר יעיש ראבד"ק סטאטבול רב מובהק ירא וחרד לדבר ד', נפטר בשנת תרס"ח ערך בן פ"ה שנים. [ד] הרב הגאון ר' מאיר ליבוש יומעס, אביו הגאון בעל 'סקראי קודש', נפטר כ"ה שבט שנת תרל"ו ערך בן פ"ב שנה. [ה] הרב הג' ר' מאיר מוילנא ברחסיד מוה"ר אליעזר נכד הרב החסיד המפורסם מוה"ר יהודה ארי' מק' שאר בפלך קאוונא, כתב פירוש רבינו הגר"א על משניות סדר מדרות מפיו והו"ל בשנת תקס"ב, הו' תלמיד הגאון החסיד הנ"ל ורבינו העיר עליו בכ"ק וכתב עליו 'הן האיש הלו החולך נכחו ישב בביתי זה חמש שנים ולא מצאתי עול בו בחומו ילך ובתורתו יתגה גם למד גם קבל מאתו עיין שם.

[ו] הרב המאוה"ג ר' מאיר ברהב הגאון ר' אליעזר אשכנזי מלובלין, נודע בשם ר' מאיר שישקעס, מן המיוחדים שבגדולי חסידו הדור, ומרוב ענותו וצדקתו העלים את חכמתו בתורה ולא התודע כי אם ליחידים מאוהביו, נפטר באחד ביום הכפורים בעת נעילה שערם שנת תקצ"א בק' ווילנא (ק"ג).

[ז] הרב הג' ר' מאיר העליר גאבד"ק קאסמיקאוויטש, רב גדול ומפורסם אחי הגאון הג' ר' יחיאל העליר ובא בשו"ת עם אחיו הג' כמובן בספרו 'עמודי אור' סימן נ"ח, ע"ח, ק'.

הרב

[ח] הרב הג' ר' יהודה לייב לוביצקי שליט"א, רב מפורסם וחכם מובהק, רב ומ"ץ בפאריז לאחינו בני רו"פ, הו"ל ספר ההשלמה לסדר נויקן המשלים הלכות הרי"ף ז"ל לרבינו משולם עם הערות ובאורים וכו'.

[טו] הרב הג' ר' יהודה לייב שליט"א, רב גדול בעל שכל מהיר, מפורסם לחכם ושלם, ביהן פאר הרבנות בעיר מיכאלישאק ובעת רב ואב"ד בק' אונטמאוו.

[לז] הרב הגאון ר' יהודה לייב צערמלעס גדול מצוין הו' אב"ד האלובאקא נפטר ערך שנת תרי"א בנו הו' הרב הג' המפורסם אב"ד בדאלינאוו כפי ששמעתי היה מהלמדיו הגאון האמתי ר' אייזיק הירף והבדל לחיים ארוכים הגאון ר' שמואל מאהלווער.

[לח] הרב הגאון ר' ליפמאן אבד"ק סאבאטקע, תלמיד הג' בעל חתם סופר מוכא בתשובותיו בהלך א"ח, פ"ד, ק"ח, יור"ד, מ"ב, ק"ן, אבה"ע הלך ראשון כ"ה, קב"ו חלק שני, ק"מ וכו'.

[לט] הרב הג' ר' ליפמאן גאבד"ק דרעזדין בימי הנ"ל מוכא בתשובותיו על יו"ד, פ"ה וכו'.

[מ] הרב הגדול ר' ליפמאן ניידיטין, בעל מחבר ספר 'בציר אליעזר' מי מנוחות.

ב.

[א] הרב המאוה"ג ר' מאיר שלום בדרב ר' שמרי' הכהן גורין נודע בשם 'ר' מאיר קארעליצער', רב גדול ומפורסם בזמנו תלמיד הגאון רבינו חיים מוואלאוין, היה ראש ישיבה בקלויז יס"ד בוילנא ומשם נתקבל לאב"ד בק' מאלאט ומשם עלה לירושלים עיר הקודש ונפטר שם בשנת ה"ר, הוא אביו השלשה אחים הגאונים ר' יהודה לייב אבד"ק מיכאלישאק, ר' שאול זעליג אבד"ק

הורה בעיר מגורי חותנו, ובאחרית שנת תרי"ב עלה לשכון כבוד בירושלים ע"ה"ק וה' מנהל כולל ויולנא, ושמו ה' גדול נפטר כ"ט סיון תרמ"ה.

[יג] הרב הג' ר' מאיר שליט"א בהגאון הג' ר' יוסף אבד"ק סלוצק וחתן הג' ר' חיים אברהם אבד"ק סמארגאן, ר' מאיר הוא רב גדול ומפורסם ירא וחרד לדבר ה', היה אב"ד בסלוצק, ומגדול ענותו וצדקתו עזב את הריבנות דשם ונתקבל לאב"ד בקארעליץ, אמו היתה נכד הגאון הקדוש מפורסם בדורו ר' צבי הירש פרילוקער. [יד] הרב הג' ר' מאיר אמלעס שליט"א רב גדול הריף ובקי מיכנה בספרות געלות ורסות, ה' רב וס"ץ בעיר ליבאווי, וכעת אב"ד בק' סלאנא.

[טו] הרב הגאון רבי מאיר ליבוש בן ר' יחיאל מ"כ"ל (מלבי"ם) זצ"ל נודע בשם "קעמפענער" נולד בשנת הקס"ט בעיר וואלאטשיסק, אביו "החריף" ומצאנו בתורה נקטף מארץ החיים בעורו באבו, ונשאר המלבי"ם אחרי מות אביו עלם קטן ורך בן שש שנים, ואמו הצנועה נשאת להרב הג' הריף ובקי בכל התורה וצא מלא ספרא הר"ר יהודה ליב האבד"ק וואלאטשיסק, רבי מאיר ליבוש היה תלמיד בנגלה לרבו המובהק הרב הג' ר' משה הלוי הורוויץ זצ"ל מחבר ספר "עסק השירים" ובחכמת הקבלה הקשיב לקח מפי הרב המאור הגדול ר' צבי ז"ל מוידנישוב (תלמיד מובהק להגאון ר' יעקב יצחק מלובלין) בעל המכתב "עשרת צבי" פרי קודש הלולים, "סור סרע ועשה טוב", ערך שנת תקפ"ד בהיותו אז בן ט"ז שנה הרים פעמיו על ארץ רבה, ראשית נסיעתו היתה לעיר ווארשא ושמה התודע אל תופשי התורה ויורטמוה בקהל עם עד כי יצא שמו להתהלה ולתפארת בכל תפוצות ישראל בשם העילוי "מוואהלן", מווארשא שם פעמיו לעיר לונגשיץ ושמה נשא לו לאשה

[ח] הרב המאור הג' ר' מאיר אבד"ק קופישאק, בזמן הגאון הג' ר' אבלי פאסוועלער.

[ט] הרב הג' ר' מאיר פאלנאבר"ק מהעמ בימי הג' בעל "חתם סופר" טובא בתשובותיו על אבה"ע סימן ס"ח, ויו"ד קי"ט וכו'.

[י] הרב הג' ר' מאיר בר' דוד עפשטיין אבד"ק טשערנאוויץ, רב גדול בעל ספרות געלות ורסות, עשר שנים ישב על כסא הריבנות, נפטר בעיר וויען ז"ך אדר תרנ"ב ערך בן ארבעים שנה.

[יא] הרב הג' ר' מאיר לעהמאן רב לקהילת ישראל במאנין, כדאי וראוי הצדיק הגשגב הזה להוזכר ולהפקד בתולדות נאנוי וצדיקי הדור ולכתוב ולהוכיח פעולתו עלי תבל, אבל מה אעשה שאין ידוע לי מתולדותו בבירור, לזאת הוכרתי לקצר, וברצות ד' ובע"ה אם יוכני להוציא בהוצאה שניה אזי אכתוב בבירור ובפרוטרוט, הרב ר' מאיר לעהמאן נולד כ"ה טבת שנת תקצ"א בעיר ווערדיין, קבל תורה מהג' הצדיק ר' עזריאל הלדעסהיימער שליט"א, ומתג' ר' שמואל פריינד, אחרי אשר נכתר בשם חכם ורבי נתקבל לרב אב"ד במאנין, כל ימי חייו ושנוי היה ראש וראשון מלוחמים מלחמת מצוה נגד המזקנים המהרסים, והיה לזהם בעוון רוחו וכתו בדרשותיו החוצבים להבות שלהבת אש לה' ולתורתו וחבר ספרים יקרים געלים בסגנון זה, ופעל הרבה ברבריו ובספריו הוצאים מקורות לבבו, והיו מפורסם לצדיק וגשגב עד שגם גאון דורינו רי"א מקאוונא היה מידריו, דג"ל מכ"ע "יוראליט" הכני על דרכי האמנה ויראה מהורה, נפטר ר"ך ניסן תר"ן בשנת הג' לימי חייו.

[יב] הרב המפורסם ר' מאיר קאמיץקין, מילידי עיר אניקסט, חתן הגאון הצדיק ר' משה מישל אבד"ק קראקאווא, הגבוה ה' תורני גדול, כ"ב שנה דרביץ

הרב ר' נתן לעזי אב"ד בניקאפאל וסתחילה
 רב בווענגראו איינמאלעפט ובנסעו דרך
 גראיעווע לבריסק דליפא קבל פניו הגאון
 האמתי ר' יוסף דובער זצ"ל בלית כל
 חכמי בריסק וגבוריה בכל מיני פאר
 והדר ואותות כבוד, מבריסק נסע לקאברין
 ושמה חלה מאוד, אף דרש ברופאים,
 בשובו מעט לאיהנו נסע דרך קיוב
 לקרעמענשונ ובעיר קיוב שקע שמשו של
 מאוריני ויגע ויפת א' דר"ה שנת תר"ם
 (ה' חייס העפיל צראווערמאן זכנסת). הגאון
 הדגול מרובה היה חבר ספרים הרבה
 יקרים ונעלים, ספר «ארצות החיים» שמה
 נילה לנו עמוקות מני תהום התלמוד
 בפלולים ישרים ואמתים, ספרו ובאותו על
 התנ"ך אשר כל המעין בהם יאמר האה,
 חמותי ראיתי אור גדול, ספרו «ארצות
 השלם» דרושים מתוקים ויקרים, ספר
 «אילת השחר» ספר «משל ומליצה»
 (שמעתי מרבים שהספר משל
 ומליצה עשה אהו בעת נסיעתו על מסילת
 הברזל), ספר «ארץ חמדה» (על הספר
 הזה אוסרים כי לא מעשה ידיו הוא כי קטן
 הוא לפי גאונו וגדלו) וספר מיוחד בחכמת
 הקבלה אשר בשם מגילה סתרים יכנהו,
 «חיבור על הרמב"ם» «שאלות ותשובות»
 אתרי כל אלה אחרי שהעשיר אותנו בספריו
 היקרים והנעלים והיה גאון מובהק, חכם
 כולל תפארת ישראל, אור הברקי, ספרא
 רבה, איך לא נבזש ולא נכלם ולא נאנה
 באנחה המשברות את הגוף על גאון כזה
 שסבל רדיפות רבות וכמה תלאות וצרות
 עברו עליו.

[שן] הרב הגאון ר' מאיר יונה אב"ד
 סוויסלאץ, גאון מובהק ומפורסם
 בעל סמות תרומיות, חבר ספר על «בעל
 העיטור» וספר נפלא על חלק ג' מהרמב"ם
 בשם «דר המוריה» «מי השילוח» על האגרות
 ממסכת ברכות ובאור על הגדה של פסח
 ועוד ספרים נעלים, נפטר בתודש סיון תרנ"א

לאשה את בת הרב הגאון ר' חיים
 אוערבאך אב"ד דשם מחבר ספר «דברי
 משפט» ושמה בהיות ארוחתו נתנה לו
 סחתנו הקריש את עותותיו וישם לילות
 כימים לסדר חלק הראשון מספרו היקר
 והנעלה בשם «ארצות החיים» על שו"ע
 אורה חיים, וגם אסף וקבץ תשובות וחדושים
 ביתר שלשה חלקי השו"ע, ועוד ספרים
 למגביר, הספר ארצות החיים הדפוס
 בברעסלוא בשנת תקצ"ו בשנת העשרים
 ושמנה לימי חייו, בהסכמות הגאונים
 האמתים ר' משה סופר בעל «הרתם סופר»
 ור' בנימין זואלף אב"ד קעלן מחבר
 ספר «שערי תורה» ור' שמואל אב"ד
 אמשטרדם, וכותבים עליו תוארים גדולים
 ואחדים מהם מבנים אותו אז בתואר «גאון»
 בהיות ידו חזקה בכל מסתרי ים התלמוד
 ומפרשיו, ובדרשותיו הנעלות והיקרות
 הלוקחים נפש שומעיהם, נתמנה לאב"ד
 בק' ווערשנא בהסכמת הגאון ר' ולמן
 טיקטין ובהן פאר שם ערך שבע שנים
 ויתקן בה תקנים גדולים הנוגעים לחקי
 הדת ומנהגי ישראל, מווערשנא נתקבל
 לאב"ד בק' קעמפין וינהל את צאן מרעיתו
 בקעמפין חמש עשרה שנה, מקעמפין
 נתקבל לאב"ד בכוקארעשט וישב בה
 חמש שנים ותלאות וצרות רבות עברו
 שם עליו, משם נתקבל לאב"ד בק' לונגשיץ
 על מקום חותנו הגאון זצ"ל, גם שם
 הדיפוהו ומנוחה הדיכותו, ועזב את עיר
 לונגשיץ ויעתק את אהלו בעיר הערסאן
 בשנת תרכ"ט, מחערסאן נתקבל לאב"ד
 בק' מאהילוב ויאמר בלבו מה אשב במנוחה
 ושלוח, אך גם שם לא מצא מנוח
 והוכרח לעזוב את מאהילוב, ונתקבל
 לאב"ד בק' קעניסבערג וישב בה על כסא
 הרבנות כשלוש שנים, בשנת תרל"ט קבל
 המלכ"ם כתב רבנות מק' קרעמענשונ
 ויאות הגאון הזה לנסע «קרעמענשונה»
 בנסעו «קרעמענשונה» מצא לו לעזר את

מע"ה בעל שכל חד וישר אבד"ק דווינסק
(דינאבורג) לקהל אשכנזים נ"י.

[כא] הרב הג' ר' מאיר נת לעווין שליט"א
רב גדול וחכם מפורסם, הי' אב"ד בק'
סטויסין, ואב"ד במאסקווא.

[כב] הרב הג' ר' מאיר רובינאוואן שליט"א
בחרב ר' יהושע צבי, רב גדול ודרשן
מפורסם ומפורסם, הי' אב"ד בקראק ורב
בשווינצאן וכעת אב"ד בק' ראדושקעווין.

[כג] הרב הגדול ר' מיכאל קיטאי, רב
מובהק יר"א מו"ץ בעיר שאוועל,

נפטר ז' שבט תרמ"ד, ערך בן ע"ד שנה.

[כד] הרב הג' ר' מלביאל צבי הלוי שליט"א
רב גדול הריף ובקי מפורסם חכם ושלם,

רב ואבד"ק לאמזי, ומתחלה אב"ד בבאדקי.

[כה] הרב הגאון אדמו"ר ר' מנחם מענדיל
שניאורסאהן מליבאוויץ, הגאון

הזה נולד לאביו הרב ר' שלום שכנא בשנת

תקנ"ג (השנה אשר נפטר הגאון רבינו

יחזקאל לאנדא בעל הנו"ב והצל"ח) אביו ר'

שלום שכנא הי' חתן אדמו"ר חוקי "הרב

מלאכי", רמ"ם נתנדל ולמד בבית זקני

הגאון הג"ל, בעודו נער נראה בו אותות

כי לגדולות נוצר, ואחר כן לוקח לחתן לחרב

המקובל מרן ר' דובער בהגאון בעל התניא

נבנ"ם, אחרי הסתלקות חותנו מרן ר' דובער

נבנ"ם התחילו לנהרו להגאון ר' מ"ם בעל

"הצמח צדק" רבים מבני עמינו ויהיו למצא

שפתיו באל מלקוש, כל שיוחק, נט, מסחר,

נסיעה, ריב, כל אלה הביאו לאדמו"ר הגאון

ז"ל, כל עדה מבני תב"ד לא לקחו בלא

הסכמת הרב ר' מ"ם רב או שו"ב, בקיצור

כל צרכי בני ישראל היו נלוים ויודעים לפני

רבינו והוא נתן לכל אחר ואחר עצה טובה

איך ומה לעשות, הוא אהב לכל אחר מבני

ישראל אהבה עזה ונצחת אהבה פנימית,

אף כימים האחרונים בשכבו על משכבו

חולה לא הביט על רפיון כחו ובריאותו וכל

את האורחים והטה און קשבת לכל אנשי

עצתו ואם ראה כי הענין דורש מתינות

והעמקה

בן שמונים שנה. בהקדמתו וביאורו על
העיסור מוכר לבני הרב הגאון זצ"ל אשר
נפטר על פניו ז"ל.

[יו] הרב הגאון ר' מאיר מאירים

במהור"ד משה אבד"ק קאברין,

הגאון המצוין הזה הי' גדול בזמנו חסיד

ועניו צדיק ונשגב, בהיותו ערך בן מ"ז שנה

נתקבל לרב בעיר מייצאר הסמוכה לסלאנים,

משם נתקבל לאב"ד בווישניעווע, וערך שנת

תר"ש נתקבל לאב"ד בק' שווינצאן, והיה

שמה עד ערך שנת תרי"ה, ונתקבל לאב"ד

ורב בק' יאקובשטאדט, והיה שמה עד ערך

שנת תר"ל, ואז נתקבל לאב"ד בק' קאברין

והיה שמה עד יום פטירתו ערך שנת

תרל"ד. זולת אשר הי' גאון מובהק ובקי

נפלא בשני התלמודים, כנראה מספרו על

ירושלמי הנדפס בכמה חלקים בשם "גיר"

הי' גם חכם מובהק, כליל המדעי, ידעתי

כי לא יצאתי ידי תוכחי בתולדות הגאון

הזה הדגל מרבבה, אך אם יוכני ר'

להציא ספרי בהוצאה שניה אכתוב

באריכות.

[יח] הרב המאוה"ג ר' מאיר שלום כהנא,

בימי נעוריו נהפסם בשם "עילוי"

ובהיותו בן כ"ט שנה נתקבל לאב"ד בעיר

בריינסק ושמה הי' עד פטירתו בתודש

שבט תרמ"ד בן מ"ג שנה, הוא בן לרב

הג' המפורסם ר' שאול בנימין הכהן אבד"ק

ראדושקעווין, בהרה"ג ר' יהודה ליב הכהן

אבד"ק מיכאלישאק, בהג' ר' מאיר שלום

אבד"ק מאלאט, ונכד תרה"ג ר' ברוך

אבד"ק שווינצאן.

[יט] הרב הג' ר' מאיר מיכל ראבינאוויץ

שליט"א, אחד מיוחד גדולי זמנינו וצדיק

נשגב, יושב ולמד בשקירה עצומה בק'

ווילנא, מתחלה אב"ד בעיר שאט ומפני גדול

ערקתו הסתלק מעול הרבנות, מפורסם

לחריף ובקי נפלא בשני התלמודים וכו' וכו'.

[כ] הרב הג' ר' מאיר שמחה הכהן

שליט"א רב גדול מגדולי זמנינו הריף ובקי

והעמקה רבה צוה ללכת אל אחד מבניו כי ישפטו הם, והנה אחרי כל אלה אתרו אשר במה התפלל שעות רצופות בכל יום ויום וגם בלע עת רבה בהשיבו דבר ועצה לכל שואלו הרבים הן בענינים הנוגעים לנפש והן בענינים הנוגעים לגוף, ולעתים לא רחוקות היו עיף מהיחידות עד שבטעם נפסק הרבור ספיו, והנה אחרי כל אלה איך נהפלא על גודל גאונותו ותרופותו גם בנלה איפה לקח מועד וזמן ללמוד כל אלה, לוא לא עשה השגות וחדושים עליהם, הבר ספר שו"ת "צמח צדק" אשר בו הראה כחו וגדולתו באחד הגאונים המובהקים שבדורו, וספר "צמח צדק" הנדפס זה לא כביר על ארבעה חלקי שו"ע. על הרמב"ם, רבינו ירוחם ומרדכי, הרא"ש ובעל החרומוות, ספר העיטור, ים של שלמה, השגות על אחרונים וכו' ועל המשניות אשר רק מעט מועיר נדפסו, כי הרבה כתבו נשרפו בעת שהיו השריפה בליבאוויטש, חדושו על הש"ס, ביאורו על המשניות, שו"ת בספר "דברי נחמ"י ועוד שו"ת רבים אשר לא נדפסו עדיין, ומה רבו הדרושים אשר כתב על פי דרך החסידות והקבלה, לבר כל אלה לא משך ידו גם מחכמות חוקרינו הגדולים, ור' אלכסנדר וויסקינד מביא כי ראה מאתו מאמר גדול בכתובים ע"ד חידוש העולם, מתחלה סידר רברי הקדמונים הרס"ג, הרמב"ם, הרלב"ג וכדומה ויוסף נפך משלו, ובסוף כל סימן חתם בקיצור, כן מביא הרא"ז הג"ל כי ראה מאמר אחד וקר מאוד אשר כתב דבר המטבעות הנזכרות בתנ"ך ובש"ס ביחוסם אל מטבעות ראסיא, כן ראה מאתו שתי תשובות אחת בדבר הרואה קרי ביום הכיפורים וכו' וכוחב כי בזמניו אין לפחד מזה, ותשובה השני בדבר ההלכות שציווחו"ל להתענות עליהם, וענה ע"ז כי זה ה"י אך בדור החכמים הראשונים באשר חלומותיהם היו קרובים לנבואה, אך בזמנינו החלומות שוא ויברו, כן מביא ששטע מאחד החסידים שפעם ארת בא בנו הרב ר' שמאל ז"ל

אשר היו אהוב לו כי בן זקונים היו וביא אתו איזה ספר חדש אשר קנה ממכור ספרים וישאלוהו אביו הרמ"ם כשהוא למה לך הספר הזה? הודעת את כל הכתוב בספרים אשר בארנו? ויאמר לו הר"ש ואתה התדע את כל הכתוב בהם, ויען הרמ"ם שאליו ונסני וימר הר"ש ויוציא מהארון את ספר המכלול וישאלוהו דבר ולא אתה הרמ"ם מהגיד לו באיזה דף נכתב הדבר, (הדבר הזה שמעתי גם אני מרבי הישיש וחסיד מובהק לאדמו"ר הנ"ל ר' ליב אייזיק ז"ל) רבינו נפטר י"ג ניסן שנת תרכ"ו בן ע"ג שנה נב"ם — ! היו לו שבעה בנים ה"ה הרב"צ ר' ברוך שלום הרב"צ ר' יהודה ליב, הרב"צ ר' יעקב הרב"צ ר' שניאור ולמן, הרב"צ ר' ישראל נת, הרב"צ ר' יוסף, הרב"צ ר' שמאל, וחתנו היה הרב"ג ר' לוי יצחק אבר"ק וועליו.

[כז] הרב הנאון ר' מנחם מאנדיל מ"ם ור"ם בק' מלנסק ברה"צ ר' ברוך ממשפחת סמאלפער, עוד בימי נעוריו הראה כחו וחיליה בלימודו ופלפולו, ובניו מביאים שבימי נעוריו היתה שיעור קבוע שלו שמונים דפים גמרא ותוספות בכל יום ויום, והוא היה חתן הרב הקדוש ר' אברהם זצ"ל מחבר ספר "עמוד הימיני", הרב"ג בעל "לזכר ישראל" מוכירו לשבת בספרו בזה הלשון וגם בבית תלמוד הזה פרש כנפיו האי גמרא חסידא ופרישא הרב הגדול בתורה ועבודה מו"ה מנחם מאנדיל נ"ע, ונשא אתו בעטל תורה, ולהמציא הספקות התלמידים, וקודם פטירתו דרש דרוש מאד לחוק את הבית הזה וכו' עכ"ל, נפטר ערך שנת תקצ"ב, ובניו הדפוסו מאתו חדושים בשם "זכרון מנחם" כן נדפס מאתו אגרת אשר שלח לאחד ממורעיו ונקרא אגרת הגר"ם.

[כח] הרב הנאון ר' מנחם מענדיל מ"ץ דק' קאוונא, מוכא בשו"ת "עמוד

שקדן גדול ירא וחרד לדבר ד', ועד יום האחרון יגע ועמל בתורתו הקדושה, כהן פאר הרבנות בק' הנ"ל חמשים שנה, נפטר בתודש אדר תרנ"א בן תשעים וששה שנים.

[לד] הרב המאוה"ג ר' מאניש, רב גדול חסידא ופרישא, מפורסם לתפארה. ה' רב וס"ץ לקהל חסידים בוויז' ומשם נתקבל לרב וס"ץ בקריסלאווע, ה' תלמיד טובהק להגאון אדמו"ר מליבאוויטץ בעל הצ"צ, נפטר שנת תרנ"ג.

[לה] הרב הגאון ר' מנשה כהרב ר' יוסף ז"ל בן פורת מאיליא, הגאון האמתי המצוין הזה היה בדור דעה בוסן הגאון הגר"א מוילנא, ואז היה סן הגאונים המצוינים, היה תלמיד לדודו הגאון הצדיק ר' אליהו מוואלזין אבד"ק סמארגאן, ר' מנשה העמיד תלמידים רבנים גאונים אשר גם הגאון הצדיק ר' ליב שפירא אבד"ק קאוונא והגאון ר' ארי' סאוהמאן בעל «הבאר היטב» היה מתלמידיו, נולד בשנת תקכ"ז ונאסף אל עמיו בשנת תקצ"א, והיו ימי חייו ס"ד שנה, ובעת פטירתו קרא עליו המקרא הוה ותשם בס"ד רגלי על מספר ימי צבאו עלי הארץ, וגם דברי נעים זמירות ישראל «יסי יסרני יה ולמות לא נתנני» חבר ספר «פשר דבר» «אלפי מנשה» «שקל הקודש» «בינה במקרא».

[לו] הרב המאוה"ג ר' מרדכי מאורשא כהרב ר' ברוך מלאוניא ואחי הגאון הקדוש ארימ"ד הזקן בעל התניא, והרב המקובל אלקי ר' דובער בהגאון הנ"ל מוכירו בהקדמתו לשו"ע הרב.

[לז] הרב הגאון ר' מרדכי ברי' אברהם אבד"ק בוויסק, בוסן הגאון ר' אבלי פאסוועלער, גאון מפורסם ירא וחרד לדבר ה', כיהן פאר הרבנות שנים הרבה, נפטר בשם טוב וקן ושבע ימים עשרה בבסלן שנת תק"ץ, ואחרי מותו הו"ל נכדו ספר מאתו בשם שו"ת «גדולת מרדכי» ופרשת מרדכי

אור סימן פ"ו, הוא אבי הג' המפורסם ר' אליעזר שמחה אבד"ק לאסוע, וקאלוועיא, וחר"ר נפוע ראבינאוויץ וכו'.

[כח] הרב הגאון ר' מנחם מענדיל ז"ל, הרב הזה היה אב"ד בדלווסק, אך מרוב צדקתו וענותו הסיר מעליו משרת הרבנות וישב בבית המדרש של הרב «אסערליך» בסלוצק ולמד שם בהתמדה גדולה ונמצא, נפטר בתודש מרחשוון תרל"ו בן ע' שנה, ובשו"ת עמודי אור להגאון ר' יחיאל העליר נמצא תשובה אליו שם סימן ע' ומפליג מאד בשבחיו.

[כט] הרב הג' ר' מנחם מענדיל, ארבעים ושש שנים ה' רב וס"ץ בק' סימפערפיל, נפטר ג' תמוז שנת תרל"ג בן פ"ה שנה.

[ל] הרב הג' ר' מנחם מענדיל, רב מפולפל גדול, ויר"א מפורסם לתפארה, עוד בימי חייו אביו הג' ז"ל מסר לו אביו הרבנות דק' מאלאט, נפטר תשעה ימים לח' טבת תר"ם, הוא בן לדרה"ג הרבם המפורסם ר' ישראל דוד אבד"ק מאלאט, ובנו הוא הרב הג' המפורסם ר' משה אבד"ק מאלאט שליט"א.

[לא] הרב הג' ר' מנחם מענדיל כהרב ר' יעקב מעיר דובראווע, רב טובהק ויא"ב, אחרי שבתו על כס הרבנות בדובראווע איזה שנה נפטר י"ב אייר תרל"ה בבן שמונים שנה.

[לב] הרב הג' ר' מנחם מענדיל אב"ד בבארדיטשוב, בא בשו"ה עם הגר"ש קלווער בספרו «טוב טעם ודעת» סימן קס"ה וכו'.

[לג] הרב הגאון ר' מנחם פרוסמין שלשים שנה קבל תורה מהגאון האמתי ר' משה סופר בעל החתם סופר בפרעסבורג, ומשם נתקבל לאב"ד בעיר צעהלים (אונגארין) והי' גדול בתורה חריף ובקי נפלא בש"ס ופוסקים, חפץ תורה הרבה, ותפס שם ישיבה והעמיד תלמידים הרבה,

מרדכי' על דרוש (ההקדמה לספר הנ"ל).
[לח] הרב הגאון ר' מרדכי ברהב ר'
יוסף עליאשבערנ, גאון מובהק

מגדולי ומצינו מלבד גורל תרופות ועסקותו
בש"ס ופוסקים ר"א אין לשער, כאשר
יעיד עליו ספרו הנעלה "תרוסת יד" וסאמריו
"בכבוד הלכנו" בחדושי תורה, לא הניח
כמעט ספר אשר לא עבר עליו מראשיתו
עד סופו ואשר לא הגיע עליו יד הבקורת
בהגיון ישר על ספרים רבים ספרי פלפול,
הלכה, דרוש, על הכל עשה הערות על
גליונם, הרב המצוין הזה היה רב לעדת
זעומיר, וכעשרים ושבע שנים היה אב"ד בק'
בויסק, וזאת כל אלה היה עסקן גדול לטובת
הכלל ובפרט לטובת ארצינו הקדושה, חבר
ספר "תרוסת יד" בהרפות ובמסקות עצומה,
נפטר ח"י כסלו תר"ן בן ע"ג שנה, בנו
הוא הג' ר' יהונתן אבד"ק ווילקאוויטש'

[לט] הרב הג' ר' מרדכי היה סו"ד בק'
בריסק וגאב"ד בק' סמאויסק חבר
פאר הלכה על מדר"ס שוף והוא בן הגאון
ר' אהרן בריורא בעל המחבר "אבן תקומה"
(עיין ר' ניסן ראזניער).

[מ] הרב הגאון ר' מרדכי הכהן גרינבוים
איש חמדות • אחאב אמת ויושר, בעל
מרות תרומות, היה אב"ד בעיר ניישטאדט
הרביץ תורה והעמיד תלמידים רבים
ומהוגנים, משם נתקבל לאב"ד בעיר שעפסק,
וכהן פאר הרבנות שם ח"י שנה, נפטר י"ז
מרחשוון תרי"ט, ונתמנה תחתיו הרב הג' ר'
משה יוסף כמ"צ •

[מא] הרב הג' ר' מרדכי ב"ר בנימין
הלוי מ"ץ בקאלמארע, נפטר י"ג
מבת תרל"ג בן נ"ו שנה •

[מב] הרב הגאון ר' מרדכי קלאצקי,
נורע בשם ר' מרדכי מעלצער.
בהר"ר אשר, ברהב הג' ר' יצחק אייזיק,
ברהב הגאון ר' אברהם אשר, נין ונכד
להגאון בעל תוספת יו"ט (מובא באוצר
הספרות) נולד בשנת זקנ"ה, בהיותו עלם

עול לימים איקלע בוויילנא הגאון העצום ר'
מרדכי מארדוש בעל "הביאור" לספר מדר"ס
שוף ודרש בקלויז ישן חילוקי דרכנן והיה
שם כמה גדולים תרופים ובקאים והעלם הזה
היה גם בתוכס נשען ע"י אביו, וברוב
מהירות שכלו והבנתו והשנתו הקשה
להגאון הנ"ל באמצע תדרשה, והגאון הנ"ל
ענה אחריו מוכתנני בזה שיחי' וכו', אחר
חתונתו נסע לוואלאוין לקבל תורה ספי
הגאון האמתי ר' חיים מוואלאוין, בשובו
מוואלאוין לוויילנא לא פסק פוסיה מנידסיה
יומם ולילה בשקידה עצומה וביגיעה רבה
ברוב עיון ובהעמקה נפלאה עד כי היה
לפלא בעיני גדולי ווילנא, אזי נתמנה לר"ם
בקלויז של ר' דוד שטראשון, ובעת ההיא
נוסדה והוכנה הישיבה של ר' מיילא
ונתמנה לר"ם שם בהסכם הגאון הג' מוהר"א
פאסוועלער וזה היה בערך שנת תקפ"ז,
ולמד ולסדר תורה ברבים עד ערך שנת
תרי"ב אז נתקבל לרב אב"ד בק' קאלוועריא
והיה שמה עד שנת תרכ"ה, ואזי נתקבל
לגאב"ד בק' לודא, שמה תוסף ללמוד, ואף
בשני הנבירות לא זו מתוך ארבע אמות
של הלכה בתלמוד ופוסקים בשקידה
עצומה, יום ולילה לא פסק פוסיה מנרסא
בעיון נמרץ אף בעת שהי' בעל ימורים,
וביומו האחרון בשעה אחרונה קרא את
בנו הבכור ואמר לו "עתה נתחדש לי
בתורה ענין אחד מוכן לי לדרשו בעלמא
דקשט, ומוכתנני כי הוא לאמתו של תורה,
ומתוך דבריו נסתלק, אזיה שנים לפני
מותו היה דרכו לשפוך שיחו בתפילה
בכל יום ויום עד שעה ב' או ג' אחר
חצות היום, ופעם אחת ביום בא אוכל לפיתו,
נוסף על רווח הכביר הי' גם חכם מובהק
ומצוין, נפטר ז"ך סיון בשנת גבר"ת בשנת
השמונים ושש לימי חייו בעיר לודא,
(מתולדות הגאון הנרסם בספרו חבלת מרדכי)
וכל אלה שמעתי בהיותי בלודא בותר שאת
כהנה וכהנה, ספרים לא הרפים בחייו אך
בשנת

נפטר בתוך שנה אייר תרס"ה ערך בן פ"ג שנה.

[מח] הרב המאוה"ג ר' מרדכי בהגאון ר' אריה וליב כ"ץ, ראב"ד דק' טיקטין, בעל המחבר "מאמר מרדכי" על משלי בזמן הגאון ר' בנימין מהוראדנא. [מט] הרב המפורסם ר' מרדכי גרין רב בק' אדרינופול נפטר בחודש סבת תרס"ה ערך בן מ"ד שנה.

[נ] הרב הגאון ר' מרדכי ברי בנימין ז"ל רב גדול מצוין כליל המדעי הוא יליד נישועו וה' אב"ד בפארעץ, וקאלווערא, חבר ספר "שבת אחים" וכו'.

[נא] הרב הגדול ר' מרדכי מארקעוויץ, רב מובהק וחסידי מפורסם רב לחסידי חב"ד בקיבו, יותר משלושים שנה בהן פאר שם, נפטר כ"ח ניסן תרנ"ג בן ע"ג שנה. [נב] הרב רבי מרדכי עכארי ס"ט, חבר ספר "חן מרדכי" "וידרכי חן" עם חבירו הרב ר' אלטער נח הכהן, והרב רא"נ הג"ל מביא בהמדיעה לספרו "דרכי חן" כי הרב ר' מרדכי חבר גם ספר "מי מעין" על סדרי תורה וזה לשונו ספר "מי מעין" שחבר רע כאה לי ההכם הבולל חכם הדיוט טר המערבי ירא ושלם, שלשלת היוחסין המופלג ומפורסם כ"ש מה' מרדכי עכאדי ס"ט (עין ר' אלטער נח הכהן).

[נג] הרב הג' ר' מרדכי שליט"א רב גדול בתורה, חו"פ ירא וחרד לדבר ה', מפורסם ונודע לתהלה, נודע בשם "קורעלעצער" תלמיד להגאון הצדיק ר' פנחס סיכאל אבד"ק אנטיפאליע ז"ל, היה ד"ץ באנטיפאליע, ואב"ד בעיר בושען, קארעליץ וכעת אב"ד בק' אסמניע.

[נד] הרב הג' ר' מרדכי פיינשטיין שליט"א בהגאון ר' פייטל מו"ץ בסלאנים, הוא רב גדול ומפולפל בשכל חזק ועמוק, מפורסם לשם ולהלה בהרפאות ובבקיאותו, אב"ד בק' נאווע אלעכסאנדראוסק, ומתחלה רב בוידו.

הרב

בשנת תרס"ט נפטר מאתו ספר בשם "תכלת מרדכי" אשר העתיק והסדיר תלמידו המובהק הרב הג' ר' אבא יוסף טריוועש.

[מנ] הרב הגאון ר' מרדכי חפץ, נודע בשם ר' מרדכי קאמינער, רב גדול וחסידי מפורסם, תלמיד מובהק לאדמו"ר בעל "הצמח צדק" ומלכד שה' גדול בתורה וביראה היה גם חכם גדול, וחכמתו עמדה לו לעמוד בפרץ בין המפלגות השונות, והצליח במעוז השלום והאחדות, בהן פאר הרבנות בעיר זופראן, גלובאקע, קאמין, ולבסקא אבד"ק ריכנא, נפטר א' תשרי תרס"ג בן שמונים שנה, בנעוריו ה' תלמיד להג' ר' מרדכי מעלצער.

[מז] הרב המאוה"ג ר' מרדכי אדלער, רב גדול ומפורסם לתפארה, היה בק' פראנקפורט על נהר מאין, וערך שנת הקנ"ב נתקבל לרב הבולל בהנוכח, וכהן פאר שם עד שנת תק"ץ, ונפטר אז וכן ושבע ימים, הוא אבי הג' ר' גבריאל אדלער אב"ד בקהלת אבערדארף, והרב הגדול ר' דובער אדלער, שרת בתור משנה הרב בפראנקפורט על נהר מאין, והשלישי הכי נבחר הגאון המפורסם ר' נתן אדלער רב הבולל דמינית ברימאניא (עין ר' נתן אדלער).

[מח] הרב הג' ר' מרדכי, רב גדול וצדיק מפורסם לאיש מופת, נפטר יום ג' ו' בסלו שנת תקע"ג בק' שווינצאן, ובפנקס דפה שווינצאן נכתב יום מותו בזה הלשון "הרב החסיד הפרושי ר' מרדכי יצא מלפני המלך מלכו של עולם, הלך לסנות שאננות ועזב אותנו לאנחות" ושמתיו מכברו כי ה' הביב מאד בעיני הגר"א מוילנא.

[מו] הרב הג' ר' מרדכי גאבד"ק פאלאנקא, בימי הג' בעל "יהם סופר" מוכא בתשובותיו על אבה"ע סימן ו'. [מז] הרב הג' ר' מרדכי הכהן, רב ומ"ץ בק' זאלאמאנאשא, בחיותו בן שמונה עשרה שנה נבחר בכתר הרבנות.

[הגהות רס"ג] ובאו סמנו דרכה מאמרים
 «בכבוד הלכנו» וכו', התניו לקחי בנותיו חסה
 הג' הנשגב ר' יוסף זכריה שטערין אבד"ק
 שאוועל, וזרחה"ג ר' הירש וואלק אבד"ק
 פאלאצק וכנוי חסה מופלגים גדולים ופורסמי.
 [נט] הרב הג' ר' משה בדר"ר
 ישראל רב ומ"ץ בק' קאפוסט,
 בזמן הגאון אדמו"ר הזקן כעל התניא,
 ונמצא הסכמתו על ספר שבעש"ט הגדפס
 בקאפוסט שנת תקע"ה.

[ס] הרב המפורסם ר' משה מרודניא,
 בהרב ר' ברוך מלאוניא ואחיו
 הגאון הקדוש מלאדי, (תולדות אנשי שם).
 [סא] הרב המאוה"ג ר' משה בהרב ר'
 יצחק הלוי הורוויץ, מילדי עיר
 קראו, היה מרואי פני הגר"א וזורה לבניו
 הגדולים, אחרי כן נתקבל לס"ס בוולנא,
 ושמש בכהונתו זאת כמה שנים עד אשר
 כשל כחו ונפסק קולו ומלא מקומו הרב
 הג' ר' יחזקאל פייוויל, הרב ר' משה הזה
 חבר ספר בעברונות, נפטר י"ז מרחשון
 תקפ"א (ק"ג).

[סב] הרב הגאון ר' משה פילכענפעלד
 תלמיד מובהק להגאון בעל «חות דעת»,
 עוד בימי עלותו העירו עליו גדולי זמנו
 שהוא ארו בין ארזי הלבנון אדירי התורה,
 שמש בבית הרבנות בק' ראנאווען ל"ב
 שנים, וביום ד' אדר שני תרל"ב נפטר בין
 פ"ז שנה.

[סג] הרב הג' ר' משה ליפשיץ, רב
 גדול ופורסם, ירא וחדר לדבר ד',
 מוכתר במדות נעלות ורמות, נפטר בחורש
 כסלו תרל"ג.

[סד] הרב הג' ר' משה ב"ר גרשון
 מענדיל זצ"ל אב"ד בקרויצבורג,
 ובשאוועל בעל מחבר ספר «מהשבת משה»
 על ספר המצות להרמב"ם אחי זרחה"ג ר'
 עזריאל זיו אבד"ק בירו.

[סה] הרב הגאון ר' משה בערענבלום
 אבד"ק קאסאנאמין ישן, בימי

[נה] הרב המאוה"ג ר' מרדכי בהרב
 הק' ר' ברוך שלום נ"ע, בהגאון
 אדמו"ר בעל «הצ"צ» רב גדול חסידא
 ופרישא, מו"ץ בק' וויטעבסק שליט"א.

[נו] הרב הגאון ר' מרדכי מיכאל בהר"ר
 מנחם מענדיל יפה מגזע הגאון בעל
 «הלבושים», תלמיד מובהק לרבינו הגאון
 ר' עקיבא איגר, היה רב בעיר שמיגעל
 ובעיר פארדאן, וששם תקע אהלו בעיר
 האמבורג ואלטנא, חבר ספר «בית
 מנחם» «תשובת מהר"ם יפה» הגהות ומ"ס
 לתלמוד ופוסקים על ספר שאלות ותשובות
 מהר"ה, נפטר ט' אייר תרכ"ה.

[נז] הרב הג' ר' מרדכי אליעזר קאווער
 בהרב ר' שלמה זלמן, רב גדול אי"א
 בעל מדות תרומיות, שקד על התורה בעיון
 רב, אף חדש חרושים והוציא מעט מהרבה
 חדושו, וקראם בשם «קרני ראם» על
 מסכת פסחים והגהות על מסכת שבת,
 נפטר ביום ה' בפורים שנת תרכ"ד ערך בן
 ע"ה שנה.

[נה] הרב הגאון ר' מרדכי גימפל יפה,
 בהגאון ר' דובער גאבד"ק אוטיאן נודע
 בשם ר' «בעריל קארעלישטער» מגזע הגאון
 בעל הלבושים, ר' מרדכי גימפל הי' גאון
 מפורסם, כליל מדעי, ירא וחדר לדבר ה'
 הובכ עמו וארצינו הקדושה עוד בימי נעוריו
 כאשר יצק מים על ידי הגאון הצדיק ר' יצחק
 מוואלאזין התגבר בתד שכלו וכה זכרוננו כי
 עתיד להיות גדול בישראל, שם הקשיב לקח
 בשקידה עצומה ויחד עם זה בכשרונותיו
 הנעלים, רכש לו לדעת ש"ס ופוסקים עד
 אשר יצא שמו לעילוי בישראל, ובעורו
 בימי נעוריו נהמנה לאב"ד בעיר דרעמשיץ
 ושלשים ושלש שנים כהן פאר הרבנות
 בק' ראוינא, ובולם אהבוהו ובכדוהו,
 בשנת תרמ"ה העתיק אהלו בארץ
 הקדושה בקולונא «יהוד» ושמה היה
 עד יום פטירתו כ"ה מרחשון שנת תרנ"ב,
 נדפס מאתו הנהות על מדרש תהלים בשם

הגרא"ז מרגליות, ובא בהסכמה על ספר
"נהל אשכול".

[סו] הרב המאה"ג ר' משה בר' נחמן
גאב"ד בסמארנאן, בימי הגאון
מחור"א פאסוועלער.

[סז] הרב הג' ר' משה באיארער היה
דר בכפר ביארסקא סמוך לסאלאק
וה' עובר אדמה ובעת שחפש ה' מנה
זוהר על כלי המתיישה ולמד בו, ורבים
הריצו לו שאלותיהם בדיון ובהלכה, הנית
אחריו הרבה ספרים בכתיבת יד, ותכור
מאתו מונה תחת יד הרב דאיינמאלעפט,
ה' בוסן הגאון מחור"א פאסוועלער.

[סח] הרב המאה"ג ר' משה גאב"ד סערדי,
רב גדול בנן של קדושים בימי הגאון
בעל "חם סופר", ומובא בתשובותיו על
אכה"ע, ל"ג.

[סט] הרב הג' ר' משה שיק גאב"ד
"ערגין", שקול ופרי עם הגאון בעל
"בנין ציון בספרו הג'".

[ע] הרב הג' ר' משה בר' ישעיה רפאל
מלידי עיר דאקשיץ, רב גדול ומפורסם
נתקבל על כסא הרבנות בהיותו בן כ"ב
שנים וכ"ד שנים שמש בכתר הרבנות,
נפטר בן מ"ו שנה ג' אייר תרס"ה.

[עא] הרב המאה"ג ר' משה ראבינאוויץ
רב גדול ומפורסם להגלה, שבע
עשרה שנה היה אב"ד בק' יעדוואבנא על
מקום אחיו הג' ר' יוסף חבר, בהגאון
המקובל ר' יצחק אייזיק חבר, נפטר ט"ו סיון
תרנ"ג ערך בן ע"ה שנה.

[עב] הרב המאה"ג ר' משה לאנדסבערג,
משרידי תלמידי הגאון רבינו עקיבא
איו"ר, רב גדול ומובהק, בעל מעשה טוב,
ה' עשיר אדיר ועסק באמנה, גם כהן
בתור דין ותפס ישיבה, נפטר בשנת
תרס"ד ערך בן פ"ג שנה.

[עג] הרב הג' ר' משה בדרב ר' נחום
מסעמיאטיץ, רב גדול וי"א בימי
הג' מחור"א פאסוועלער.

[עד] הרב הג' ר' משה בר' אליעזר יפה
רב גדול, ירא וחרד לדבר ר', כהן
פאר הרבנות בסקדיל שלשים שנה
בשושן פורים תרס"ט נפטר ערך בן ע"ה
שנה, הוא אבי הרב הגדול ר' אליה ישכר
מו"ץ ביאגישאק.

[עה] הרב המאה"ג ר' משה בדרב ר'
זאב יוסף, היה אבד"ק בערדיאנסק
ור"ץ ומ"ץ באדעססא כ"ה שנים, נפטר י"ט
אייר בשנת תרס"ט, בשנת התשעים
לימי חייו.

[עו] הרב הגדול ר' משה בר' אהרן
סאלאנמער, רב מובהק ודרשן
מפואר ונפלא, ה' רב בעיר ראצקע,
וויסמיני, לאודי, ומ"ס כמיר, חבר ספר
"פרסם הרבנות" על דרוש ספר מאד נעלה,
"ופרסם הבינה" על דרוש ושו"ה.

[עז] הרב המאה"ג ר' משה ברה"ג
החסיד המפורסם ר' יהודה ליב,
התן הגר"א מוילנא ובפירוש השניות
מרג"א מביא חידושים על מסכת ברכות
אשר שמע מפה תחתו רבינו הגר"א ובסוף
נרפס עוד חידושים אשר שמע מתחתו
הגאון הג'.

[עח] הרב הגדול ר' משה בנישתי, רב
מובהק מלידי עיר שאלונק ומגדולי
עשיריה ונכדיה, בשנת תקפ"ט בא ירושלימה
ובשנת תקצ"ב עוכה, וידר נדר אם יעלה
הונו לסך.... יעלה ציונה להשתקע שמה,
ובשנת תרי"ט נכלא לו הסך הג' ובא
ציונה והיה גובר העדה וגבאי עניים
לאחינו הספרדים בירושלים, שנים אחדות
לפני מותו הופקד לאחר הדינים מבי"ד
של ראשון לציון, ואח"כ אב"ד באחד
מארבעה בתי דינים אשר לעדת הספרדים,
נפטר י"ז טבת תרס"ה בן ע"ה שנה.

[עט] הרב הג' ר' משה הלוי שליט"א חכם
באשי בקונסמאנטינאפל והגליל בדרב
הג' ר' יעקב הלויז"ל, הרב הישיש המצוין
הזה הוא רב גדול ומובהק גדול מרבבה,
חכם

מ"ט וט"ץ באישישאק, מחבר ספר מכור
יום טוב. ואמר שם בהקדמתו לספרו זה
שאביו הרב הגיח אחריו כמה ספרים, ודובם
היו בנסתר, והיו סונחים ביד אפטרופסים,
ושלטו בהם ירי זרים, ונגנב מהם הרבה,
ומחמקט שנשאר הביא כמה חרושים
בספרו «כבוד יו"ט» והבטיח לסדר «שולחן
שלמה» בחלק שני לספרו מחדושי ודרושי
אביו הרב, והרב בעל «חיי אדם» בהסכמתו
על ספר «כבוד יו"ט» הג'ל כתאר את
אבי המחבר בתוארים נעלים כזה הלשון
„הגדול והטהור חסידא ופרישא, המקובל
הרב המאורג וכו', ומעיד שעמק כל ימיו
בתורה ובעבודה, בתעניתים ובסגופים
וכל מעשיו לשם שמים, והגרא העיד עליו
שראו למסור לו סתרי תורה, נקבר אצל
הג' הצדיק ר' זלמן מוואלאוין, נפטר כ"ה
חמוז הק"ם (ק"ג)».

[פז] ה"ב המאורג ר' משה אליעזר
בהרב הקדוש ר' אהרן אבד"ק האמין
בימי הגאון רא"י מרגליות מבראר, ונמצא
הסכמתו על ספר «נחל אשכול».

[פו] הרב הגאון ר' משה דוד אבד"ק
מאלישווא. בימי הגאון בעל «התם
סופר» מובא בתשובותיו על אבה"ע
תשובה כ"ט.

[פח] הרב הצדיק ר' משה אהרן זצ"ל
בן לדרב הצדיק ר' שמואל מאמזור,
בן להאי חסידא ופרישא צי"ע ר' חיים
חייקיל מאמזור, ונתן של הרב הצדיק
המפורסם צי"ע ר' מרדכי מלעכוויטש.

[פט] הרב הגאון ר' משה אליה אבד"ק
פערמזעל, ודק' קרעשמור, בימי
הג' בעל «התם סופר», מובא בתשובותיו
על אבה"ע, סימן י"ד קט"ז, וכו'.

[צ] הרב הגאון ר' משה יהודה ליב
אבד"ק קלמנא, ולבסוף ימיו תקע אהלו
בעירה"ק ירושלים, גאון אמתי צדיק ונשגב
פאר ישראל ע"ה, מפורסם בתבניות היקרים
והנעלים, חבר ספר «זית רענן» «ותפארת
ירושלים

התם נשגב בלשונות ובמדרשים, הוא מרואי
פני השולמן שם, ועמקן גדול לטובת
הכלל, יאריך ר' יצחק ושניו.

[פ] הרב הג' ר' משה שפירא שליט"א בן
לאותו גאון אמתי הרה"ק ר' אייזיק אב"ד
בסלאנימט, רב גדול ומפורסם, התם מוכחק,
היה אב"ד בוועקסנא, ווילקאמיר, ובעת
אב"ד ברינא, חבר ספר «פני משה», הוא
התם מצוין, יודע לנהל עיר גדולה על
טבועי הדת והדעת, ידיו רב בהדושי תורה
בסגנון אביו הגאון ז"ל.

[פא] הרב הג' ר' משה שליט"א בהגאון הגדול
ר' ישראל יהושע אבד"ק קומנא,
רב גדול ומפורסם, היה אב"ד בעיר וויסקיט,
ובעת נתקבל לאב"ד בק' קומנא על מקום
אביו הג' ז"ל.

[פב] הרב הג' ר' משה שליט"א, רב
גדול ומפורסם לחריף ועמקן, בעל
שכל מחיר, הו' אב"ד בעיר סויר,
באלטרוסאניץ, ובשנת תרנ"ג נתקבל
לאב"ד בק' סלאבאדקע פרוק קאוונא.

[פג] הרב הג' ר' משה שליט"א מו"ץ בשוק
הישן בלאדו, חבר ספר «יד משה» וחסדת
משה הוא אחי הג' אבד"ק ראדום, ובן
לחבר המופלג ר' אליעזר פ"מ, בדרה"ג
הצדיק ר' משה שערשעווער.

[פד] הרב המאורג ר' משה זצ"ל רב
גדול מגדולי מורה הנראה, חריף
ועמקן, הו' אב"ד בעיר אהצישיק, ורב
ומ"ץ לקהל חסידים בוויזו, בהן פאר שם
איוה שנים נפטר זקן ושבע ימים בשנת
תרמ"ז.

[פה] הרב הגאון ר' משה שלמה בר'
נתן מטאלאטשיץ, רב גדול ומקובל,
היה מ"ט ומ"ץ בק"ק ווילנא, תלמיד הגרא
מווילנא, ולמד אהו ספרי חבטת הקבלה,
ספר יצירה, זוהר וכתבי האר"י ז"ל, והוא
סידר והעתיק ספר «הדרת קדש» מרבני
הגאון, ומת על פני רבו בשנת תקמ"ז
ובגו הוא הרה"ג ר' יום טוב ליפמאן, שה'

ירושלים. נפטר יום ב' לסדר בא שנת תרכ"ה
בירושלים, בנו הוא הגאון הצדיק המנוח
אבר"ק ווערשוב ז"ל.
[צא] הרב המאוה"ג ר' משה שלמה
זלמן בורב ר' נתן, הרב
המצוי הוה ה' רב גדול וצדיק, ה' ראש
ישיבה במינסק, ורב אב"ד בבאריסעוו,
ודאקשיץ, נפטר בירושלים עיה"ק בשנת
השבעים לימי חייו, אחרון של פסח תרל"ה.
[צב] הרב הגאון ר' משה יהושע העשיל
זצ"ל אבר"ק זאמרישץ, רב גדול,
בעל מדות טובות, חסיד ועניו, מגדולי
התלמידים להגאון רבינו יעקב אורינשטיין
בעל 'הישועות יעקב'. נפטר י"ג ניסן תרל"ג,
בן ע"ו שנה.

[צג] הרב הג' ר' משה שמואל פינס
בחרב הגאון ר' יצחק פינס, תלמיד
הגאון החסיד ר' מאנדיל ר"ס וס"מ מינסק,
בארבעה עשרה שנים ה' ראב"ד בק' מינסק,
היה מפורסם לשם ולתפארה, נפטר ט"ו
סיון תרכ"ב, בן נ"ד שנים, בא בהסכמה
על ספרים רבים.

[צד] הרב הגאון ר' משה שלמה בחרב
הצדיק ר' יהודה ליב סר"א במארימפאל,
נפטר על פני אביו הרב ז"ל, והניח אחריו
חיבור כתיבת יד, ואחיו הוא הג' ר' אשר
ניסן אבר"ק בירז, מחבר ספר 'גן נעול'.
ומוכרו בהקדמה לספרו הג'ל, בא בהסכמה
על ספר לקושי תהלים.

[צמ] הרב הגאון ר' משה ניסן, אבר"ק
שומיאץ, בהגאון הג' ר' אברהם
משכיל לאיתן מינסק, רב גדול ומפורסם,
חבר ספר 'חקרי הלכות' נפטר בימי עלומיו
ו"ך אייר תרל"ח, בן מ"ג שנה, בחלק שני
יבוא תולדתו יחד עם תולדות אביו הגאון
בארוכה בעו"ה:

[ק] הר"ר משה שלום בהגאון ר'
אברהם דאנציג, בעל 'החיי אדם'.
נפטר על פני אביו בפורים תקע"ד, בן
עשרים שנה, ואביו מתאונן עליו בספרו
'חכמת אדם', ולוכרו חבר קונטרס מצבת
משה, וקרא על שמו 'זכרו תורת משה'.
ומצבת משה, היה מופלג, וירא וחרד
לדבר ד', הנצב"ה.

[קא] הרב וכו' ר' משה שמואל, בחרב
מוהרא"ו, רב ומ"ץ בסוויסטאפול,
מוכא מאתו נב"ע בשו"ת 'צמח צדק'. בחלק
אבה"ע סימן פ"ה.

[קב] הרב הגאון ר' משה ליב, ראב"ד
בעיר

ירושלים. נפטר יום ב' לסדר בא שנת תרכ"ה
בירושלים, בנו הוא הגאון הצדיק המנוח
אבר"ק ווערשוב ז"ל.

[צא] הרב המאוה"ג ר' משה שלמה
זלמן בורב ר' נתן, הרב
המצוי הוה ה' רב גדול וצדיק, ה' ראש
ישיבה במינסק, ורב אב"ד בבאריסעוו,
ודאקשיץ, נפטר בירושלים עיה"ק בשנת
השבעים לימי חייו, אחרון של פסח תרל"ה.
[צב] הרב הגאון ר' משה יהושע העשיל
זצ"ל אבר"ק זאמרישץ, רב גדול,
בעל מדות טובות, חסיד ועניו, מגדולי
התלמידים להגאון רבינו יעקב אורינשטיין
בעל 'הישועות יעקב'. נפטר י"ג ניסן תרל"ג,
בן ע"ו שנה.

[צג] הרב הג' ר' משה שמואל פינס
בחרב הגאון ר' יצחק פינס, תלמיד
הגאון החסיד ר' מאנדיל ר"ס וס"מ מינסק,
בארבעה עשרה שנים ה' ראב"ד בק' מינסק,
היה מפורסם לשם ולתפארה, נפטר ט"ו
סיון תרכ"ב, בן נ"ד שנים, בא בהסכמה
על ספרים רבים.

[צד] הרב הגאון ר' משה יעקב דעמביצר
זצ"ל, ראב"ד דק"ק קראקא, (אחי
הג' הגודע ר' חיים נתן דעמביצער), הר"ר
משה יעקב עוד בימי עלומיו נודע לתהלה
בדריפותו ובקיאותו עד להפליא, הרבין
תורה בישראל ערך עשרים שנה, חיבר
ספר נחמד ויקר בשם 'סימי הדעת'. אשר
הו"ל בנו הרב ר' יקותיאל זלמן דעמביצער
בשנת תרכ"ז בעיר לעמבערג, נפטר כ'
מנחם אב שנת תרכ"ג בדמי עלומיו בן
ס"ד שנה, בנו הלא המה, הרב הגדול
הדרשן ר' יקותיאל זלמן, והרב הגדול ר'
פנחס אליהו, בן הניח אחריו הרבה ח"ת
בכתיבת יד (כלילת יופי).

[צה] הרב הג' ר' משה צבי ט"ץ במינסק
בהגאון ר' ישראל ט"ץ דשם, ואחי
הגאון ר' ליפמאן אבר"ק ביאליסטאק, בעל
השו"ת 'ענני יום טוב' ומוכא שם חרדשי

מנדולי ומנינו, חבר ספר שו"ת 'ראשי בשמים', שמה הראה כחו וחילו בחריפות ובבקאות ועמקות, והכל בשכל חד וישר.

[קד] הרב הג' ר' משה נתן הלוי, ראב"ד ומ"ץ בדובנא רבתי, חבר ספר 'אלף המגן'.

[קט] הרב הג' ר' משה בצלאל שליט"א, רב גדול ומפורסם לבעל שכל ישר, ולד

ידיעה רחבה בכל ספרי הפלפול, וביוחד מפרשי הש"ס, ובסגנון זה חבר ספריו תעלים והיקרים 'נפש חיה' על יבמות 'נהורא שתא' על בבא מציעא, 'כובע ישועה' על בבא

קמא, הוא יליד סוכוואלע, סתחילה אב"ד בעיר ווילנא, שאקי, וכעת אב"ד בק' סיני.

[קי] הרב הג' ר' משה יצחק רבינאוויץ, אבד"ק קאמעניץ דליטא, נכד הרה"ב בעל 'זכרון יהודה'.

[קיב] הרב הג' ר' משה שלמה שליט"א, בהר"ר ניסן, אבד"ק איליע, רב גדול ומובהק

מפורסם לירא וחרד לדבר ה', שליט"א, חתן הגאון הג' ר' ליב שפירא אבד"ק קאזנא

בנו הוא הרה"ג ר' משה דוב"ץ בכסאראנא בהמ"ח ספר 'אלפי מגשה'.

[קיג] הרב המאוה"ג ר' משולם ז"ק אבד"ק פאקראי, בהגאון המפורסם

מ"ה חיים אבד"ק בירו, ואחיו הוא הגאון ר' ישראל אבד"ק בירו והגליל, הוא ניין

ונכד להגאון הנשגב ר' יצחק אב"ד ור"ם בק' פוזנא, ר' משולם ד' רב גדול ומפורסם,

נניד בעסיו, ד' אב"ד בפאקראי ולבסוף יסיו תקע אהלו בק' ווילנא והקדיש יסיו לתורה לעבודה עד זקנה ושיבה, נפטר י"ג אדר

תקס"ט (ק"ג).

[קיג] הרב הג' ר' משולם זלמן הלוי, חתן הגאון ר' יעקב יוקיב עפלינגער

בעל הסתבר שו"ת 'בנין ציון' ושקיל ושרי עמך שם סימן ס"ז, נ"ח, ס"ז, ס"ח, פ"ב, פ"ח, וכו' וכו'.

[קיד] הרב ר' משולם זוסמאן, רב ברוצק, נזכר בשו"ת 'צמח צדק' להגאון

בעיר מינסק, חבר ספר 'מילי ראבות' ודברי רוח וכו', חתן הגאון הג' בדורו ר' דוד מעבלי מר"א דק' מינסק, נפטר בשנת תרמ"ט.

[קנ] הרב הגדול ר' משה מעשיל, רב ומ"ץ בעיר זאבילין, ואח"כ תקע אהלו בירושלים עיה"ק, נפטר ס' תמוז תרמ"ה.

[קד] הרב המאוה"ג ר' משה ירושע לייבאוויץ, נאבד"ק מאלסין, כשלשים

שנה כהן שם פאר הרבנות, נקרא בפיו כל הצדיק ר' יהושע'לע, מימי עליוסו ועד זקנה שם לילול כימים בתורה, וחידש חידושים בה,

נפטר ה' מנחם אב תרנ"א זקן שבע ימים.

[קה] הרב הגדול ר' משה אפרים צוקערמאן רב מפורסם, ירא וחרד לדבר ה', בקי

בש"ס וכפוסקים, ולא רצה להשתמש בכתרה של תורה, לא פסק פומי' מנירסא, עסק במצות ובמעש"ט, נפטר בחורש שבמ תרנ"ב.

[קו] הרב הגאון ר' משה נחמיה ב"ד משולם כהנא זצ"ל, הרב המצוין הזה

ה' לתהלה ותפארת בקצות הארץ, השתדל תמיד להעמיד תלמידים הרבה להגדיל תורה ולהאדירה, אור תורתו התחיל

לזוהר בעיר פיסראוויץ, משם הלך לשכון כבוד בעיר האסלאוויץ, שמה כונן ישיבה גדולה ורוסמה, ומכל אפסי רוסיא נהרו אליו

תלמידים לקבל תורה מפיו, בשנת ה"ך בא לשכון כבוד בירושלים עיה"ק, ושם היה

הראש להספעל הקדוש והנשגב התלמוד תורה וישיבת עץ החיים אשר כשלש מאות

בני עניים ויתומים אכונים בהוכו על ברכי התורה והמסור ור"א, והרב הזה היה

אומר לפניהם בכל יום שיעור גפ"ה, ואהב מאד את דרך הפשט היותר קרוב להאמת,

חיבר ספרים נפלאים 'נהיבות השלם' על חו"מ, קנטרס 'ארץ חפץ' 'שנת השבע' 'חקות עולם' 'קונטרס עגונות' וכו', נפטר

ה' סיון בשנת תרמ"ז בירושלים עיה"ק.

[קז] הרב הג' ר' משה יואל הכהן גורין אבד"ק אניקסט שליט"א, בהרה"ג ר' מאיר קארעליצער, ר' משה יואל הוא אחד

להגאון אדמו"ר מליבאוויטץ, בחלק אבה"ע סימן פ"ה.

[קמז] הרב הג' משולם שרגא סג"ל, רב ומ"ץ בעיר בירז', שקד גדול, משים לילות בימים לתורה, אך הקשרנים הורידוהו בגונן שאולה ברמי עלומו, נפטר בשנת תר"ט.

[קמז] הרב הגאון ר' מתתיהו שטראשון ז"ל בהגאון הג' ר' שמואל שטראשון, הרב הגדול המצוין הזה, המפורסם בקצות הארץ, נולד כ"א תשרי שנת תקע"ח, אביו הג' זצ"ל חננו בדרך התורה והסדע, ועוד בימי עלומו קנה לו הרס"ש בקיאות גדולה בכל חדרי התורה, ואף שהי' עשיר גדול בכל זאת לא הביט ולא רדף אחרי ערנים ומשמני ארץ, וכל אית נפשו היה לאסוף ספרים יקרים ובית עקד, גנזו ספריו גדול מאד מאד, אומרים עליו כי כל ספריו אשר קבץ ידע אותם ולא שכח מהם דבר, בש"ס הגדפס זה לא כביר בוולנא נדפס מאתו הנהגות וחרושים, מאמריו בח"ת ובסדע בא לרוב בספרו השנתים ובכה"ע, בן ה' נכבד מאד בעיני השרים והפקידים, נפטר ה' טבת תרס"ו בשנת הס"ח לימי תיו, ואת ספריו הקדיש לטובת הכלל, זה לא כבר נדפס ספר מתחיות באורים והנהגות למדרש רבה.

נ.

[א] הרב המאה"ג ר' נח זצ"ל גאבד"ק בעליצא רב גדול וצדיק מפורסם בזמנו, שקיל ומרי עם הגאון ר' יהואל העליר בספרו «עמודי אור» סימן שם סימן צ', וחולק לו הרבה כבוד, גם הגאון הצדיק ר' אליהו שיק מלידא מזכירו בספרו דרך אבות בלשון הצדיק עדיו לגאון וכו'.

[ב] הרב הגדול ר' נח אבד"ק בעליצע, רב מובהק ירא וחרד לרבר ה', הוא אבי הרה"ג ר' יעקב מאיר אבד"ק ווארענאווא, ואבי הרב טבעליצע ר' יהודה ליב נ"י.

[ג] הרב הג' ר' נח חיים אבד"ק שטוויץ,

שקיל ומרי עם הגאון ר' יהואל העליר כמובן מספרו «עמודי אור» סימן ק"ג, הוא אבי הרב הגאון ר' דובער אבד"ק לעכוויץ זצ"ל ולהבדיל לאוי"ט הרב הג' ר' מנחם מענדל אבד"ק שטוויץ בעל מחבר ספר «צמח מנחם» ואבי הרב דמאס.

[ד] הרב הג' ר' נח יצחק דיסקין שליט"א בן לאותו גאון מפורסם וגדול בזמנו ר' בנימין אבד"ק הוראדנא, רב גדול ודרשן נפלא ומפואר, בשנת תרל"ד נתקבל לראב"ד בק' לאמא.

[ה] הרב הג' ר' נח ראבינאוויץ נ"י רב גדול ודרשן נשגב ומפואר, ה' רב בסעלוב, מינקעוויץ, ובעת אב"ד בשאדעווא, חבר ספר «תולדות נח» בשני חלקים דרושים יקרים ונעלים, וספר «מי נח» פלפול והלכה, «והתורה והמצוה».

[ו] הרב הצדיק ר' נחום מקאמעלנא, בדרה"ק וצדיק מטריסק, רב גדול, בוק, חסידא ופרישא, מפורסם להפארה, נסתלק ה' שבט תרמ"ז בן מ"ח שנה.

[ז] הרב הג' ר' נחום, רב גדול ומפורסם, ה' אבד"ק מורעץ, לובטש, קארעליטש, בן לתרב הג' ר' משה אבד"ק זיטעל, אחי הגאון ר' חיים מסערהייא (פיין ר' חיים מסערהייא) הוא אבי הרה"ג ר' אליהו חיים בעהמ"ה ספר «אדרת אליהו».

[ח] הרב המאה"ג ר' (מנחם) נחום ברי' נפתלי הערץ, רב גדול וחסיד מפורסם, היה כמה שנים מו"ץ בק' פאלאצק, הלמיד מובהק לתרב הקדוש והצדיק ר' אהרן שפארעשעלער בעל «עבורת הלוי» ובא בהסכמה על ספרו של רבו הג"ל.

[ט] הרב הק' ר' (מנחם) נחום מניעוין, בחרב המקובל אלקי אדמו"ר אסעזי.

מין ר' דובער בהגאון אדמו"ר הקון בעל התניא, בא בהסכמה על סדר הרב נ"ע.

[י] הרב המאור הג' ר' נחום ברי' מרדכי מהוראדנא, רב גדול בתורה וביראה, חבר שו"ת תשובת מדר"ן יפה, ובא בשו"ת

עם גאון דורינו, רבי יצחק אלחנן אבר"ק קאנווא, בספרו «באר יצחק».

[יא] הרב המאה"ג ר' נחום בר' עזיאל מהוראדנא, רב גדול, צדיק ונשגב, עסקן גדול למצות ארצנו, ובפרט לאחב"י העובדים בצבא שם, נפטר בשנת תר"ם, בן ס"ח שנה.

[יב] הרב הג' ר' (מנחם) נחום, בהגאון ר' אשר ניסן גאב"ק בירו, הרב המצויץ הזה נודע בשם «העילוי הגדול» מבירו, נפטר בעודו עול ימים בן ה"י שנה ביום ג' מנחם אב שנה תרכ"ג, ובספר «גן נעול» לאביו הג' נמצא הרבה חרושי תורה מהעילוי הזה, אביו כותב עליו, האב"ק הגאון המפורסם וכו', חכל על דאבדן.

[יג] הרב הג' ר' נחום משה גוטענמאג, כהן פאר הרבנות בעיר ריפין ו"ך שנה, נפטר ער"ח אייר תרס"ו.

[יד] הרב הג' ר' (מנחם) נחום קריינעם שליט"א, רב מפורסם ודרשן ספואר, תלמיד להגאון המנוח הנצי"ב מוואלאוין, בשנת תרס"ו נתקבל לאב"ד בקרוינשטאדט.

[טו] הרב הגאון ר' נחמיה בהגאון הגדול ר' לוי בעל «עשרת ראשי» (פיין הרב נחמי' מדוכנאווע).

[טז] הרב הגאון ר' נחמי' מדוכנאווע, בעל השו"ת «דברי נחמי'» ומצאתי נכון להעתיק מה שכתב לי בנו הרה"ג ר' ליב גינזבורג ממאהליב וז"ל אאמ"ר הגאון הנשגב וצ"ל היה עסקן נפלא, והידורו הי' כהר מן קמאי, לא פסק פומי' מניסא, למד תורה מאא"ו רבינו הוקן מלאדי וצ"ל, (שהיה חתן בנו הרב מ"ה חיים אברהם) נולד לאביו בעיר סמיליאן הרב הגדול הסיד מפורסם מהר"ר אברהם בירך וצ"ל, היה איש נפלא במעשיו הטובים, כגוע בירך ויחוסו למעלה ראש, כתבים רבים שנשאר מאאמ"ר הגאון וצ"ל הדפסתי אחר פטירתו וקראתי את שמו «דברי נחמי'», והם תשובות על ג' הלקי

השו"ע, ועוד נשאר בכתובים על מסכת ברכות בשלימות, ועוד לקומים על כמה מסכתות, יען שהרבה כתביו נאבד ונגנב, ומצד אמו הצדקניות וז"ל היא נכד הגאון ר' נחמי' וז"ל, ור' נחמי' זקנה הוא בן להגאון ר' לוי וז"ל אבר"ק קאדני, בעהמ"ח ספר «עשרת ראשי» על מסכת ברכות, וזקני זה הגאון בעל «עשרת ראשי» חיבר עוד «עשרה ספרים בשם עשרה עשרה, ונסע עם בנו ר' נחמי' להרפיסס, ובדרך נהרגו שניהם ע"י שודדים, ואחריהם נדפס חלק אחד מעשרה העשרות, והתחלת הקדמה בהספר עליהם סתחיל בה' בתורה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד, הספר נפלא, וכבר ספו חטו ולא נמצא חבור זה, הגאון ר' נחמי' זקינו של אאמ"ר הגאון, הוא ניסו של השר ר' יהושע צייטלין משקלאוו, נפטר ביום שנולד בשנת תר"א, בן ס"ה שנה עכ"ל, והנה להוסיף על דבריו, בהשו"ת דברי נחמי' שם מפלפל עם דודו זקינו הגאון השר ר' יהושע צייטלין, «שקלאווער» בעל ההגהות על הסכ"ג, וזה לא כבר נדפס גם הנהו"ת על הש"ס מהגאון ר' נחמי', ובכ"ג טובא גם כן הסיפור הזה בזה הלשון, הרב הגאון הנשגב הגדול בדורו ר' לוי אבר"ק קאדני, בהרה"ג ר' דוד מ"מ רק' ראוינאי, חבר ספר «עשרת ראשי» «ועשרת תפארת», ועשה בדרך זה עשרה עשרות, ובנסעו מק' אסטמארס והגיע סמוך לעיר ווענגראבי נפלו עליהם שודדים יהודים ורצחו אותם ומסגסגו, ויקחו כל אשר להם, אך מרר שבו הרוצחים ונחמו על אשר עשו, ופחדו וחלו מאימת נפשות הצדיקים אשר בעתו אותם בחלומות, ויבאו לפני מקום המשפט ויודו כי רצחו וחמסו נפשות הנקיים האלה, את הרוצחים דנו למשפט מות, והקדושים רובא מן היער וגקברו בכבוד גדול בווענגראבי, ואוי אברו החכורים.

[יז] הרב המאה"ג ר' נחמי' בהרב מו"ה

צבי לבוש מצנע יבעל הלבושים. רב גדול בדורו, עסק בתורה ובעבודה, מצנע גדולי דחם סיקורי ונכבדי ק"ק ווילנא, ה' גאבר'ק סויר, ואח"כ הצי' שיעור משנה בקלוי' של הרב יס"ד בוויילנא, נפטר כ"ג אדר תקס"ד.

[יח] הרב הג' ר' נחמן אבר"ק פאהאסמ, בהרב הנחל ר' יצחק, אחיו של

הגאון רבינו דיים מוואלאון, ואבי הגאון המקובל ר' אברהם שמחה אבר"ק אסניסלעוו (עי' ר' חיים מוואלאון).

[יט] הרב הגאון ר' נחמן צבי עפשטיין אבר"ק קאלומיע. בימי הגאון רא"י מרגליות מבראד, ובאו יחד בהסבחה.

[כ] הרב הג' ר' נחמן אירל מרגליות של"ש"א הרב המצוין הזה וזלה שהוא רב גדול הוא הכם מוכר מוכתר כמדות נעלות ורבות יקר לב וסדר רוח איש אמת במובן ושפת הנהגה רחוק ממנו, אני הייתי בכיתו כמה חדשים והכרתיו היטב, וסדי זכר אוכר אותו ומחתיו התרומיות אני אוסר מי יתן שרבנים כמותו ירכו בישראל, עוד בימי נעורתי יצא יסמו לעלוי ולקחו לחתן הגביר המפורסם החסיד ר' יחיאל מיכל גארדאן מרוינסק וגם הוא עסק במסחר כמה שנים, אך בגדבת וטובת לבו אבר את רכושו, ולמרות רצונו הוצרה לקבל הרבנות בק' יאקובשטאדט על מקום הגאון הצדיק ר' מאיר מאירס ז"ל, והי' שמה רב אב"ד קרוב לעשרים שנה, בשנת תר"ן לקח אחר כבוד לאב"ד בק' מיפאוו, שו"ת סאתו נמצא בספר שו"ת יצית' להגאון אבר"ק לוצין, וראיתי אצלו שו"ת כת"י אשר נשא ונתן עם הגאון הגדול ר' ראובן אסניסלעוו וזהבדיל לאו"מ עם הג' ר' הילל סאלאנסער, ושו"ת אשר ענה לשואליו, הוא בן להרב המפורסם ר' אליעזר ליפמאן מרגליות מוויילנא, בהרב ר' יוסף מרגליות, בהרה"צ ר' אירל מרגליות מפאריץ, בהגאון הגדול ר' יוסף מרגליות. אבר"ק הלומד ודק' כלוצק, בהגאון

ר' מענדיל מרגליות אבר"ק מינסק, בהגאון ר' משה זאב אבר"ק מינסק והגליל דק' פיורדא, בהגאון דג' המקובל ר' אירל אבר"ק קאזולע מחבר ספר יקל יהודא, בהגאון המפורסם בדורו ר' משה, בהגאון דג' ר' צבי הירש סבא, בהגאון המופלג בדורו ר' יוסף יאסקי אבר"ק לובלין, נכד הגאון מרד"ל מפראג, אמו היא נכד הגאון ר' אליעזר מפאריסס אחיו של ר' יהודא אירל מפאריסס הג"ל.

[כא] הרב הגאון ר' נפתלי כ"ץ, הגאון חיד"א בספרו שם הגדולים מזכיר כזה הלשון, מהר"ד נפתלי כ"ץ אבר"ק פונא וק' פפר"ס חבר תרומות ברכות וסמיכות חכמים והי' מקובל מפלא קבלה מעשיות ועיונית וזכה שבניו וחתניו רבנים מופלגים, כס"ש בשער ההכנה, ורצה לעלות לא"י, ובקושטמניא, שנת תע"ט, היתה מ"ב עכ"ל, ואנחנו נוסף מה שמצאנו אחרי חיפוש בספרים נעלים ושנים, הגאון המקובל הזה הי' בן לאביו הגאון ר' יצחק כהן צדק אבר"ק ממעפין ודרשן דק' פראג ולובלין, בהגאון הג' ר' נפתלי כ"ץ אבר"ק מינסק ולובלין והגליל, בהגאון האמתי ר' יצחק ב"ד שמשון הכהן, חתן רבינו מרד"ל מפראג, הגאון הזה הי' גם אב"ד בק' אוספרא, פונזין והגליל, פפר"ס, ומפפר"ס נתקבל לנשיא בא"י בק' צפת (הקדמה לצוואת רבינו הוה) אך הרב שבי"פ מביא כי הי' נפ' רב אב"ד בברעסלוי, כי אחרי השריפה הגוראה שהיתה בפראנקפורט דמיין, כשנת תע"א, נאשם הרב ר' נפתלי הכהן כי ע"י נתגללה השריפה הזאת בהיותו עמוק בקבלה מעשית, ואחרי שישב כמה חדשים יצא לחירות וילך לו לק"ק פראג ששם חסה בצל הגאון הג' ר' דוד אפענהיים, ובשנת תע"ב נלקח לאב"ד בברעסלוי, ושם היה פאר עד שנת תע"ז, לפי הנראה מצוואתו הי' גם אבר"ק ממעפאן מקום אשר הי' אביו רב, כי ז"ל בצוואתו מסעות ראשון של חביו הגדול שיש לו על

זכרן לכל אחד סכס', בניס השאיר אחרי
המשה הלא המה, א) הרב הנאון החסיד
המפורסם בדורו אבד"ק קרעוסר ר' פנתם
יצחק הכהן, בהצוואה הנ"ל מביא בנו הרב
ר' שמשון ח"ת סאתו, ב) הרב הנאון הנ'
ר' יעקב מרדכי אב"ד ור"ם דפונא ולא בשם
הגדולים החדש שהי' חתנו ואולי הוא מעות
הדפוס, ג) הרב הנאון המוכהק ר' בצלאל
הכהן אב"ד ור"ם ד"ק אוסטרא והגליל מחותנו
של הנאון האמתי רבינו דוד לידא ובספרו "עיר
דוד" מביא חרושים בשמו, ד) הרב הנאון
הנ' ר' שמואל שמעלקי הכהן אבד"ק ברעסלא
(שם הגדולים החדש), ה) הרב הנאון ר'
שאלתיאל הכהן אב"ד ור"ם ד"ק פרוסמין.

חתניו

א) הרב הנאון האמתי ר' סעדי' ישעי',
אב"ד ור"ם דק' סעורישש ואח"כ נחשב
לאב"ד בק' העלישווא, בהנאון האמתי ר'
שאל ק"ב אבד"ק חעלם, בהנאון ר' משה
אבד"ק חעלם, בהנאון האמתי ר' מאיר
וואהל אבד"ק בריסק דליטא ונת נפשו שנת
תפ"ז (סס הגדולים הקדש).

ב) הרב הנ' ר' זאב וואלף.

ג) הרב הנאון יהודא ליב בהנאון החסיד ר'
נבריאל אבד"ק ניקלשבורג, והוא נפטר
עוד בחיי חסו המקובל הנ"ל (מביא בצוואתו).

אחיו

א) הרב הנ' ר' ישעיה מבראר, אבי הנאון
הנ' ר' משה כ"ץ, אב"ד ור"ם דק'
פרעמישלא, והרב הנאון ר' בצלאל כ"ץ אב"ד
ור"ם דק' יאסי והמדינה.

ב) הרב הנאון הנ' ר' אריה יהודא ליב, ר"ם
ואבד"ק פלאצק, אבי הנאון ר' יעקב כ"ץ
אב"ד ור"ם דפלאצק.

ג) הרב הנ' ר' מנחם מענדל מקראמטין.
הנאון רבינו נפתלי, חיבר הרבה סליחות
ופיוטים, כפי הגדסם בהפרודים, כן חיבר
"פירוש דר"ג" על ספר לקושי גפלאות האר"י
ו"ל, נדפס בווארשא תרס"ה, אשתו בת
הנאון

גליל וואלין יופרע משופרי שופרי סך שני
אלפים וחובים לארץ ישראל וכו' וכו' עוד
יתנו מזה סך מאתים וחובים לתברא קדישא
קברנים דק' אוסטרא, וסך מאתים וחובים
לח"ק קברנים דק' ספעפן, דהיינו שהקהלות
יצ"ו יתנו הסך להתברא והח"ק הנ"ל יקנו
מזה חכשים לביה"כ אשר יוכשר בעוניהם
ויהי נקרא על שמם רק זכרוננו יעלה לטובה
כי היתי נבאי כסה שנים אצל ח"ק הנ"ל,
ויהי לי לזכרון, השריפה הנוראה והרדיופות
אשר הי' לו מזכיר ומתאונן גם בצוואתו וז"ל
בשם בזכרי הגבורה שקניתי בעד סך עצום
ורב להפריש לביה"כ בעד מקום קבורה
חרדנה עיני דמעה בזכרי את כל אלה, כי
צנעה בי יד ד', ונשרף כל אשר לי וס"ת,
ובסה מברתי מפני הלחץ זו הדחק וכו' ומה
שנעשו לי שפיכת דמים בפונא ובפפר"ם
שריו ומחול לכל סאן דמצער לי, מכל אלה
נראה כי הצדיק הזה הי' גם עשיר גדול
ולבסוף סבל לחץ ודחקות, אך איזה ש"ד הי'
לו באוסטרא אין ידוע לי, כפי הנראה חבר
ספרים רבים בנגלה ובנסתר, ספר "חדושי
ברכות" "סמיכת חכמים" "ברכת ה'" מוכרים
הנאון חיד"א והספר "ברכת ד'" מוכרים גם
רבינו הנאון בעצמו וז"ל "בשעת הלוי' ינתי
על הסמה ספרי "ברכת ד'" עד הקבר ולא
ינתי אתי בקבר" ושאר חדושי מוכרים נ"כ
בהצוואה וז"ל "אתם בניי הבשרים יצ"ו
זכו' זכרתי אתכם לטובה ולברכה אם אמצם
גם הנתיני כל אשר לי לאשתי כל ימי חייה
כראוי ונכון, עם כל זה פקדתי אתכם להנתי
לכל אחד ספר תורה קמנה עם כסף
וחכשימין השייכים להם, וגם חדושי ספרים
שהי' לי חלקתי לחסשה חלקים, דהיינו כל
ספר קבלה שהי' לי שלא נמצא בעולם
כמותם, וספרי חדושי אבותי הקדושים
וחדושים שחברתי אני וש"ס שלי בה' כרכים
וראשי פרקים מלימוד שחדשתי כל ימי
וספרי קבלה מעשיות והקטע הגדולה הנ"ל
שקלתי עין בעין לחסשה חלקים שהי'

[כג] הרב הגדול ר' נפתלי הערין מריטאווע, רב מובהק חסיד ועניו מפורסם, חבר ספר ימי כבוד על נטילת ידים, "אילת שלוחה" על התורה בדרך פרד"ס, "נדרבת המשכן" על מלאכת המשכן, פי' על הגדה של פסח, נפטר ר"ח ניסן תקפ"ח בן ס"ה שנה, (הקדמה לספרו מי כבוד).
[כד] הרב הגאון ר' נפתלי אבר"ק לוצין, כהגאון ר' דוד אבר"ק לוצין, (מובא בספר יד ישראל) רב גדול וצדיק, הוא אבי הגאונים ר' זעליג אבר"ק לוצין, ולהבדיל לאו"ם ר' יצחק ג"י האבר"ק רעיוצא.

[כה] הרב המפורסם ר' נפתלי צבי חפץ, מסלוצק חבר ספר יגן צבי נפטר בשנת תרל"ב בן ע"ה שנה, היה ירא וחרד לדבר ה' בטובן המלה.

[כו] הרב הגאון ר' נפתלי צבי יהודה ברלין, ר"ם ואב"ד בוואלאוין בהרב ר' יעקב מנוע רבינו אלחנן בעל תוספות, הגאון הנשגב הזה, היה גאון מובהק סוע"ה צדיק ונשגב דגול מרובה, הוא האיש אשר הגה ועמל בתורה יומם ולילה, עשרים שנה ישב בחרו ולימד בשקירה עצומה, ולא אכל עם ב"ב בבית זולת ביום השבת, (שמעתי כי פעם אחת במוציא יום הכפורים אחר התענית אמר הגאון ר' אליעזר יצחק ז"ל לחותנו הגאון ר' יצחק מוואלאוין, הגו לי עבודה לעשות בעת אחר התענית, ואמר לו חותנו זצ"ל בא ואראך מה לעשות, והלך עמו להרדור אשר היה בפרוודור הישיבה ומצא כי הגאון נצי"ב עומד רגליו במים כדי שלא יחממה שניה ולומר בקול בחשק נמרץ), עוד בחיי חמיו הגאון הגדול שיעור לפני בתורים חריפים ושנונים, אחרי מות חותנו הגאון ר' יצחק זצ"ל נתמנה לר"ם ואב"ד תחתיו, והתלמידים האוהבים את הפשט הישר והנקי נהרו אחרי הנצי"ב, כי זולת אשר היה בקי נפלא בכל מקצעות התורה שנכתב ושבעל פה, היה בעל שכל ישר, ובשכלו הישר

הגאון האמתי ר' שמואל אשר הולידה עמה הגאונים המצוינים הזה והבנות, היתה ג"כ צד קניות גדולה, כן הוא מוכירה כמה פעמים בצוואתו בזה הלשון, "ואשתי תחי' השבואה אינה ביכולתה לעשות וכו' כי היא נבראת לעבודה ה' לבד, צדקתו וענותותו אין לשער, וכה דבריו בצוואתו סעיף ב' אני גוזר שלא יספדוני בשום מקום וגם יכתבו על (הפאכמין) מקום אשר יגיעו השלוחים שגורתי שלא יספדוני לא בבית עלמין, ק"ו לא בביהמ"ג ואף בלא הספד לא ישבחוני בשום תואר צדיק, או חסיד וכדומה, רק כה ישבחוני שהי' למדן על הדף ולמד ליסוד יפה ונאה, אף בירושים, והכל קרוב לאמת, וברבר זה אדבר בעלמא דקשוט ולא אבוש, וכה שעשו לי בעלמא דשקרא, הוא מצד גאון וקנאה, ועל המצבה שלי לא יחקקו שום שבח רק זה הלשון ולא יותר, "פ"ג הרב סו"ה נפתלי הכהן בן הרב הגדול המופלג בדורו ר' יצחק הכהן משלשלת היחוס עד אהרן הכהן לאל עליון, ויכתוב גם פרט השנה", אתרי כתבו כל אלה בא ידיו המגלות יוחסין. מהרב מקאברין, ומה מאד נשתוממתי איזה עירוב פרשיות כתוב שם, הוא חושב שהי' לו בן גם הרב ר' חיים כ"ץ, והוא מינה לחתנו גם הגאון ר' יעקב אבר"ק פוזנא, ואת חתנו הרב ר' בנימין וואלף אשר הגאון מוכירו כמה פעמים לא תשוב? גם אחיו הרב ר' מנחם מענדל מקראמשין אשר הגאון מוכירו ג"כ לא השב, ואין מונה אותם כסדרן, אך את אשר כתבתי הם דברים ברורים, כי העתקתי מצוואתו, אשר הוא מוכיר שם הבכור בכבודו והצעיר בצעירותו כמה פעמים, זולת מקומותיהם אשר שרתו בכהונת הרכנות אין חושב שם עיין שם והמצא בדברי, כן עיין שם מעשה נוראה מפעירותו.

[כז] הרב הג' ר' נפתלי נאבר"ק וואהרין בימי הג' בעל חתם סופר מובא בתשובותיו על או"ח, קצ"ג, אבה"ע, קט"ו וכו'.

[כז] הרב הג' ר' נפתלי הערץ שליט"א, רב וגדול מפורסם לתהלה אב"ד ביפו עיה"ק.
 [כח] הרב הג' ר' נפתלי צבי הכהן אדלער שליט"א, נולד לאביו הגאון ר' נתן אדלער. בהאטבר בשנת תר"א. בעת שבת אביו לכהן בתור רב הגליל בלונדון, היה כנו הגדול מרכבה ר' נפתלי צבי נ"י ילד בן חמש שנים, וכל מי שבא אז בדברים את הילד הרך והכיר את שכלו החד והשנון ואת כח זכרונו הנפלא העיד כי לגדולות נוצר, מורו הראשון והאחרון היה אביו הגאון ז"ל, גם לקח תורה מרוב הדיין החסיד הספרדי ר' ברוך אברהם'ס ז"ל, בכל מקום אשר למד עם חברים באיזה בית מדרש היה הוא הראשון בכשרונותיו המצוינות, בשנת תר"ב בא לק"ק פראג ולמד בשקידה עצומה תלמוד ופוסקים, וחכמת ישראל וכו', ואחר איה שנים קבל סמיכה להורות ולדון מהגאון שי"ר ומרבו הגאון ר' שמואל פריינד ז"ל, בבואו ללונדון ובראותו כי עדת ישראל שם הולכות מחיל אל חיל ומספר אחבג"י הולך ורב, וכל קהלות ישראל בערי מדינת אנגליא יעברו תחת שבט אביו הרב הישיש ז"ל ועליו לענות לכל המבקשים תורה מפיו, ולכל שואליו בדיני איסור והיתר, ולכן לקח על עצמו לעזור לאביו ולהת במשא העם לעסוק בצרכי צבור, בשנת תרל"ט עת הגיע אביו ז"ל לימי שיבה אוי לוקח רבי נפתלי הכהן אחר בבור להיות שלוחו של אביו הישיש כמותו, להורות הוראה ולדון, ומאז ינהל כל עסקי העדה הגדולה בחריצות נפלאה. כי יהיה ריב ודברים בין איש לעיניו, עדרו יבא דבר המריבים והוא ישפטם לפי רוח ההורה ודברי תבניתו ז"ל, ובוה יסור חרפה מבני העמים באנגליא לכל יהלל שמינו כנוים, ומכני דבר בין הנוצרים היושבים על כסא המשפט באנגליא יתנו צדק לשמו ויהללו בשערים מעשיו, ופעמים רבות

הישר והחד, היה מפרק הרים ומשבר סלעים, ונוכל לאמר עליו מטנת רבי נצי"ב רב ונקי, (מ"ב), הגאון הלז זולת אשר היה גאון עצום, היה גם דרשן מפורא, כפי אשר יעידו עליו ספריו משיב שיר. וישאר ישראל. העמק דבר. והרחק דבר. על התורה, כספרו העמק שאלה. על השאלות הראה נפלאות ופעל פעולות גדולות ונשגבות במקצוע התלמוד, כל איש ישתומם לראות הבקיות הגדולה והדריפות הנשגבה והישרה כספרו העמק שאלה. וכל בעל שכל יתפלא על הדעת הישרה וההגיון הנפלא בהקדמה העמק שאלה, בפרושו על התורה נ"כ הראה נפלאות אשר כל המעין בהם יאמר הא! חמותי ראיתי אור, כן השאיר אחריו חיבור גדול יקר ונשגב על הספרי, ושל"ת משיב דבר. מדפיסים בעת בווארשא, תשובות נמצא לרוב בין מחברי וגדולי זמנינו, העמיד תלמידים רבים, ומתרגם רבנים נאונים גדולים צדיקים, מצאצאי הגאון הצדיק הזה נוכל להכין כי זכה וויכח את הרבים, וכל מעשיו היה לש"ש, בנו הוא הג' ר' חיים אבד"ק קאברין, תהנו הוא הג' ר' רפאל אבד"ק באברויסק, תתן בתו הג' ר' חיים אבד"ק בריסק, חתני בנו, הרב הג' ר' אפרים אבד"ק יאקובשטאט, והרב הגדול ר' יוד, רב בקריוצבורג, בן בתו הרב המובהק סצוין במרחצו הגעלות וחרמות ר' יצחק שפירא, בהגאון ר' רפאל וכו' שהיו לאוי"ט, נפטר בל"ח. ונתתם אב תרג"ג בק' ווארשא, בן שבעים וששנה שנה, ועל מותו התאבלו כל יודעי הגה וגה, כי זולת אשר היו גאון צדיק מושל ביראת ה' היה מוצר בצרת עמו, ועסק לטובת הכלל.

[כז] הרב הגדול ר' נפתלי הלוי בלונדון, מחבר ספר יקדש נפתלי ושני הממות. רב מובהק חכם ושלם נפטר בשנת תרנ"ד והניח אחריו הרבה ח"ת לכר ספריו הרבים אשר נדפסו.

והרופאים נואשו מלנהל לה סוד, או קרא הרב ר' נתן עצרה, ויאסוף את כל בני עדה אל בית התפילה, ויקרא אל אלקים להציל את נפש הנסיכה מרדת שחת, ואחרי ימי מספר החלה הנסיכה מעט מעט לשוב לאיתנה, ותחי מחליה, (כנסת תרמ"ח), בשנת תר"ה נתקבל הנשר הגדול לרעות צאן קרשים בלונדון, (מקום אשר דודו הגאון האמתי ר' דוד טעבלי מחבר ספר 'לשון הזהב' כהן פאר הרבנות, עיין ר' דוד טעבלי) תר"ג החזיר עשרת התורה ליושנה, הוא אהב וכיבד מאוד תלמידיו חכמים, בעסקי הציבור עסק בוריוות יתירה, עד כי כמעט כל עניני הקהלה היה נחתכין על פיו, והוא היה רוח הרוח באופני הצדקה בבריטאניה, בימיו היה כל אוהבי התקונים נחבאים בתורים, ולא הרהיבו עו בנפשם לנסות להוציא מחשבתם ולדבר בבתיים בגלוי מאימת הרב רנ"א אשר לא נשא פנים לגדול ולקטן במקום שיש חילול השם וחילול תורתנו הקדושה, חבר ספר 'נתינת לגר' בבקאות גדולה וכו' השאיר אחריו כתיבת יד. נפטר א' שבט בשנת תר"ן, בן ס"ח שנה. בנו הוא הרב ר' נפתלי צבי אדלער שליט"א.

[לג] הרב הגדול ר' נתן אבר"ק ויארנא, נפטר בתורש שבט תרמ"ה.

[לד] הרב המפורסם ר' נתן פרידלאנד, דרשן ספואר ויר"א, חבר ספר 'כוס ישועה וגמלה' 'יוסף חן' וגאון זמנו נתנו מהודם עליו, ומפליגים מאד כשבחו, והגאון האמיתי ר' אבלי פאסוועלער היה ד"ו.

[לה] הרב הגדול ר' נתן שפירא, רב מוכהק אי"א, נפטר בבריסק ז"ך אלול תרל"ה, בן ס"ח שנה.

[לו] הרב הגדול ר' נתנאל ברלין, בהרב ר' יעקב, ואחיהו של הגאון הג' הנצי"ב מוואלאק, רב מוכהק יר"א, נפטר בעיר אמסטרלאוו ז' סבת תרל"ב ערך בן ס"ז שנה, הציח אחריו חרושי תורה בכתיבת יד. הרב

דבות קרה בבוא איש ישראל עם נוצרי לבית המשפט, ישלתו להכהן הגדול ר' נ"צ הנ"ל, חלת גדלו בתורה וחכמה הוא אהב עמו ישראל אהבה בלי מצרים, כנראה ממאמריו הרבים הרוצבים להבות אש, אשר יצא נגד בני בלי שם אשר דבר סרה על אחינו בני ישראל (ר' א"נ חנעלמן) יאריך ה' ימיו ושננו בטוב ובנעימים. [כט] הרב הנ"ל ר' נ"סן, בהרב ר' משה, ה' ס"מ ומ"ץ בק' לעכוויץ ועוד בקהלות, נפטר בוויילנא כ"ח ניסן שנת תקל"ב (ק"נ).

[ל] הרב המאוה"נ ר' נ"סן אבר"ק ראדין, זיטעל, בעליצא, בימי הגאון מוהר"א פאסוועלער, בן להגאון המפורסם בדורו ר' אהרן בעל המחבר ספר 'אבן תקומה' על ארבעה השו"ע, ובנו הרב ר' ניסן הנודע בשם (ר' ניסן ראדינער) הו"ל והוסף חרושים משלו, ובהקדמתו לספרו הוא מיהם את עצמו עד הגאונים השר ר' שאול וואהל, ומנוע אייטנינג ומשפחת הגאונים ברוינא (טייטס).

[לא] הרב המאוה"נ ר' נתן נטע פלאדס, רב גדול ומפורסם, ירא וחרד לדבר ד', ה' נאבד"ק קראקנאווע ל"ה שנה, בן לאותו צדיק וגאון ר' משה מישייל מקראקנאווע, נפטר י"ד שבט תרס"ה, הגאון ר' מרדכי ניםפיל מוואניא ה' ניסן, וחתנו הוא דרה"נ מוופראן כעת רב בלאדי.

[לב] הרב הגאון ר' נתן בהרב הגאון ר' מרדכי אדלער, הבהן הגדול ר' נתן אדלער גולד בהאנובר כ"א סבת שנת תקס"ב 1802 בעיר פראנקפורט על נהר מיין, אביו הרב המאוה"נ כהן פאר הרבנות בתור רב הבולל בהנובר, (טייטן ר' מרדכי חלער) בימי נעוריו נתמנה לרב הצליח באלדענבורג, אחרי סות אביו בשנת תק"ץ נקרא לרב הסלל להנובר, ס"ז שנה רעה ונהל את עדתו בעיר ההיא, ויצא לו שם ותהלה בכל ערי הסמינה, בשנת תקצ"ז 1837 תלחה הנסיכה במחלה אנושה

ספר ראשי המזבח, על מסכת זבחים.

ס.

ע.

[א] הרב המאוה"ג ר' עובדיה סומך, רב גדול ירא וחרד לדבר ד', חכם ורב בק' בנדר (פרס), העמיד תלמידים רבים, מגדולי תלמידיו הם הרב ר' אליהו חכם הראשי לעדת הספרדים בחברון, הרב ר' יוסף חיים בעה"ח ספר אדרת אליהו וכו', הרב ר' אברהם משה הלל חכם באשי וכו' וכו'.

[ב] הרב המאוה"ג ר' עוזר צאנז'סר, אבד"ק וואסלאדז'יע, בעה"ח ספר 'לוחות העדות' ונחלת אבות.

[ג] הרב הג' ר' עזריאל אב"ד ברעז'יע רב גדול ומפורסם, בא בח"ת בשו"ת עם הגאון ר' זעליג מלוצין ומובא בספרו 'ציוני' תשובה, ה', ז'.

[ד] הרב המאוה"ג ר' עזריאל נאבד"ק קאנסטאנטין בהמפורסם ר' אליהו, חבר ספר 'פתח עינים' חרושים על הש"ס, והי' בזמן הגאון האמיתי ר' שלמה זלמן בעל המחבר 'המדת שלמה'.

[ה] הרב הג' ר' עזריאל זיו נאבד"ק בי"ד ואנפיה, בזמן הגאון מוה"ר פאסוועלער, בא בכתיביו בח"ת בשו"ת עם הגאון ר' מרדכי מבוסק, בספרו 'גדולת מרדכי' סימן כ"א, כ"ב, כ"ג, כ"ד.

[ו] הרב המאוה"ג ר' עזריאל זעליג רב ומו"ץ באנוסמאוו, נפטר ט"ז סבת תרכ"ו, בן ארבעים שנה.

[ז] הרב הג' ר' עזריאל ד"ר הילדעסהייםער שליט"א רב ואב"ד בברלין והגליל רב גדול מפורסם כליל סרעי חכם ושלם ירא וחרד לדבר ה', הוא תלמיד להגאון האמיתי בעל 'בנין ציון' ומוכירו בספרו, ומהעדר ידיעתי הולחנו קצתו בעת, ויבא בחלק שני א"ה בארוכה.

[ח] הרב המאוה"ג ר' עקיבא נאבד"ק קובנא, תלמיד הג' בעל 'חתם סופר' ומבא

[א] הרב הג' ר' סעדיה ב"ר נתן נטע ניוט של הגאון מוהרש"ו, רב גדול וחסיד מפורסם מן המיוחדים בבית מדרשו של הגר"א ושמש אותו, הרבה שנים למד לפני רבינו כל המסכתות הקטנות, וקבל סמנו הגהותיו הנפלאות, בו בחר רבינו לשלוח בחברה הגאון ר' חיים מסערההייא לערי רוסיא, אחרי מות רבו הגאון זצ"ל עלה לארה"ק בתוך שאר תלמידי הגאון, והיה בין הקובעים בית המדרש בצפת ע"ש הגר"א זצ"ל, והיה אומר שיעור דברים אשר שמע מרבו רבינו ויראים, (ק"נ). בספר 'מצרף העבודה' מובא סאתו כמה דברים אשר שמע מרבו רבינו הגר"א מוילנא.

[ב] הרב המאוה"ג ר' סעדי' מו"ץ בלאדי בימי הרה"ק ר' ש"ז מלאדי באדמו"ר הגאון בעל 'הצ"צ'.

[ג] הרב הגאון ר' (אלכסנדר) סנדר, בהר"ר זרח יליד ווילקאמיר, רב גדול ומפורסם בין גדולי זמניו, בעל שכל מהיר וישר וא"ב, בימי נעוריו הי' ראב"ד בוילקאמיר בימי הגאון הצדיק ר' אהרן אב"ד דשם, ומשם נתקבל לאב"ד בקופישאק, והיה שמה מ"ה שנים, עד יום פטירתו ר' מ"א תרס"ד בן ס"ט שנה (כן שמעתי מבנו) חבר ספר 'שלמי נדרים' על מסכת נדרים והגהות על ש"ס כת"י ועוד כתבים הרבה בח"ת.

[ד] הרב הג' ר' (אלכסנדר) משה שליט"א, ברב ר' צבי הירש אבן לפידות, רב גדול מגדולי זמניו, מפורסם לתהלה, חכם מובהק, אבד"ק ראסיין שליט"א, הי' חתן הגאון בעל 'זכרון יעקב' ונמצא פתחה וח"ת סאתו בספר הגל', כן בא הרבה מאמרים נעלים ויקרים מאתו 'בבבד הלכנו', 'בהתבוננה' 'בעץ חיים' וכו', הוא תלמיד להגאון הצדיק ר' הירש סאלאמער.

[ה] הרב הג' ר' (אלכסנדר) סנדר היילפערין מ"ס ור"ם בלבוב חבר

ומובא בתשובותיו ומנהם כחלק אבה"ע
סימן צ"ה, קמ"ז.

[ט] הרב הגדול ר' עקיבא לעהרין, הרב
הגדול מרמב"ם הזה וולת שהיה רב
גדול בתורה וצדיק נשגב, בפורסם בקצות
הארץ, היה גם גביר נכבד בעמיו, עסקן
גדול לטובת הכלל, אבי יחומים, תוסף
נרכאים ועניים, נפטר ג' כסלו תרל"ו בן
פ"א שנה בארה"ק מנותחו כבוד, בשו"ת
"בנין ציון" להגאון ר"י עטלינגער נמצא
שו"ת אשר נשא ונתן עמו בהיותו בארה"ק
סימן קכ"ג וכו'.

[י] הרב הגאון ר' עקיבא קרייצער,
רב גדול ומפורסם, ירא וחרד לדבר
ה', חתנא רבי נשיאה להגאון הצדיק
ר' שמעון מופר אבד"ק קראקא, נפטר
בקראקא י"א סבת הרב"ב בן ז"ג שנים.
[יא] הרב הג' ר' עקיבא היות, שקל
ושרי עם הגר"ש קלוגער בספרו "מוב טעם
ודעת" סימן קס"ב, רמ"ח וכו'.

פ.

[א] הרב המאוה"ג ר' (יחזקאל) פייבל,
בהרב ר' זאב וואלף, חתן הרב ר'
אלחנן, מ"מ בק' ווילנא, מיוחס עד רבינו
ר' אלחנן בעל התוספות. אביו הרב ר' זאב
וואלף, היה תלמיד להגאון הג' ר' יהואל
אבד"ק ורמאני, והיה מנכבדי ק"ק פאלאנני
ושם נולד לו הרב הצדיק ר' פייבל בעשרה
בתמו שנת תקמ"ו, עוד בימי עלומיו
נתקבל למגיד משרים בק"ק פאלאנני,
ואח"כ למ"מ בעיר דרעטשין, (בהקדמה
לספר מופר השכל מבני דרה"ג ר' זאב
וואלף מ"מ ומו"ץ בוילנא), בעזרו צעיר לימים
הלך למעו בארץ אשכנז ודרש שם בפניגאונ'
גדולי והכמ', כבאר, לעמבערג, ברעסלויא.
והיה מרומם ונכבד בפי הגאונים אשר הי'
או, לפני הגאון המובהק ר' שלמה בעל
"מערבת המשנה" ולהגאון הגדול בעל "פרי

מגדים" ולהגאון הנשגב ר' יצחק יוסף
תאומים אבד"ק ברעסלויא, ולהגאון האמתי
ר' ישעיה ברלין, כנראה סרסכסתם על
ספרו "מוסר השכל", (אני ראיתי הספר
"שאלת שלום" של הגאון רבינו ישעיה ברלין
פ"ק, אשר נתן סתנה להרב המ"מ ר'
פייבל ע"ת שהיה שם וכתב עליו בכתובת
יד של הגאון ר' ישעיה ז"ל באהבה וידידות),
בשנת תק"ן הוציא לאור ספרו "מוסר
השכל" על הלכות דעות ותשובה להרמב"ם
ז"ל, הנודע בשם "לשון הזהב" ו"לשון
הכמים" ואחר זה הו"ל ספר "תולדות אדם"
חלק א', ואח"כ ספר תולדות אדם חלק שני,
גם היה לו פתחון פה לפני הגר"א מוילנא,
כנזכר כמה פעמים בספרו תולדות אדם,
בשנת תקע"א בהיותו אז המשימ ושש
שנים נתקבל למ"מ בוילנא, והיה שם עד
יום פטירתו שנת תקצ"ג, בספר "גליא
מסכת" נרפס ההספר אשר אמר עליו
הגאון הג' ר' דוד אבד"ק נאוואהרודק,
בנו היה הרב הגאון הצדיק ר' זלמן זאב
וואלף מ"מ ומו"ץ בוילנא.

[ב] הרב הג' ר' פייוועל גאבד"ק פאקס,
בימי הג' בעל "התם ספר" מובא
בתשובותיו על א"ת התשובה ק"א,
אבה"ע, מ'.

[ג] הרב הג' ר' (שרגא) פייוועל גאבד"ק
סייני ושקיל ושרי עם הגאון בעל "עמודי
אור" שם סימן נ"ו.

[ד] הרב המאוה"ג ר' (שרגא) פייוועל,
אבד"ק ור"מ בק' וויזשניץ, רב גדול
הסידא ופרישא נרפס מאתו חרושי תורה
בספר "פתגמין קדישין".

[ה] הרב הג' ר' (שרגא) פייוועל מויבעש
אבד"ק יאס שליט"א בהגאון הג' ר'
שמואל שמעלקי מויבעש, בהגאון האמתי
ר' אהרן משה מויבעש אבד"ק הג"ל, בעהמ"ח
שו"ת "תועפת ראם", רב גדול מגדולי זמנינו
חבר הגהות על הש"ס, ושו"ת "אורי וישעיה".

[ו] הרב הג' ר' פייטל גאבד"ק דינדרש
בימי

«שפתי צדיקים» ומביא שם גם תורה מרבו הקדוש הג"ל.

[יד] הרב הגאון ר' פנחס מיכאל, גאון מצוין ומפורסם לצדיק איש מופת, חסידא ופרישא, ורבים נהנה מסנו עצה ותושיה, ה' אב"ד בשערשאון, ואח"כ באנסיפאליע, חבר ספר «לקט הקוצרים» על מסכת נזיר, ה' מטשפת הגאון הרקח (מובא בספרו).

[טו] הרב הג' ר' פנחס יצחק מרגליות אבד"ק שצוצין רב גדול ומפורסם.

[טז] הרב הג' ר' פנחס במהר"י ראזאווסקי שליט"א ומצאתי נכון להעתיק מעט מתולדותיו מה שקבלתי מאחד מדידי הנאמנים, הרב ר' פנחס נולד ביום ר' כ"א תמוז שנת תר"ג בעיר נישועו עיר מלאה או חכמים גדולים בש"ס ופוסקים, אבותיו ז"ל היו ממעמד הבינונים לא עשירים ולא עניים אבל מצאה ידם כדי ספוקם, ולכן חלפו עליו ראשית ימיו על פני האדמה כבקר לא עבות סבלי ראות כל מחסור, מסייב המורים או המלמדים הפקידו עליו בשכר כסף מלא כפי מעם הימים או, ותקוה טובה בלבב אבותיו כי אם אך יחננו ה' בחיים לא ירבו הימים ובעזרת ה' יראו ברכה בו, נוסף לזה הנה אח היה לאמו ר' שמעון אריה ז"ל גאון נפלא וצדיק נשגב, כי היה ענו יותר מכל האדם אשר על פני האדמה, וענותו בסתה על שמו הטוב ועל חכמתו הגדולה, אשר כמעט לא היה נודע בקהל אתב"י, ורק ישב על כסא הרבנות קטנות, איהומן והלוסק, ולראבון כל בני משפחתו לא הבריק ויו הכוכב הנפלא הזה יותר מחצי ימיו, ובכ"י לחדש תמוז שנת תר"ה נשקע אורו הגדול פתאום מעליהם, בהיות סר אחריו הגדול ממנו והוא, ילדים רבים אחריו כבן י"ד שנה והוא כבן שנתיים, האבירה הגדולה הזאת בקרב משפחתו היתה פצעי נצה בלבב אבותיו ולא מצאה הורתו ז"ל אחות הגאון הג"ל נוחם לנפשה בין כל תענוגות

בימי הג' בעל «חתם סופר». מובא בתשובותיו על אבה"ע סימן צ"ח.

[ז] הרב הגאון ר' (שרגא) פיימייל פיינשטיין, רב גדול ומובהק בין גדולי זמנו, היה מורה הוראה בק' סלאנים יותר מחמשים שנה, נפטר ה' סבת תרל"ט, ערך בן שמונים שנה, הוא אבי הג' ר' מרדכי פיינשטיין אבד"ק נאוועאלעכסאנדראווסקי והרב הגדול ר' שמואל טו"ן בסלאנים.

[ח] הרב הגדול ר' (שרגא) פיינעל בהרב המאה"ג הדרשן המפורא ר' יוסף ליבערמאן, בעה"ח ספר «דרכי יוסף» בהגאון המובהק הדרשן המפורא בעל «אפיקי יהודא» «אוי הים» נקסף ברמי עלומיו בשנת תרי"ג בן ז"ך שנה, ובספר «דרכי יוסף» לאביו הרב נמצא ח"ת מסנו.

[ט] הרב הגדול ר' פיימייל, רב מובהק וצדיק, אב"ד בעיר סוויז כמה שנים.

[י] הרב הגאון ר' פנחס ליב פרודין, היה אב"ד בק' קאמארין קרוב לארבעים שנה ותפס ישיבה והעמיד תלמידים רבנים גדולים, חבר ספר «פני ארי» נפטר בשנת תרל"ג.

[יא] הרב הצדיק ר' פנחס, בהרב המאה"ג הסידא ופרישא ר' משה ססלאוויסא, בהרב הצדיק ר' פנחס מקארעץ, תלמיד מובהק לריב"ש"ט, נפטר בתודש שבט תרל"ב בן ע"ז שנה.

[יב] הרב הגאון ר' פנחס ליב, אבד"ק שליניניץ, ונייוויץ, תלמיד הגאון בעל «חתם סופר» ומובא בתשובותיו על אבה"ע, תשובה כ"ג, והלק שני, נ"א, ס"ט, קע"א, או"ח, קי"א.

[יג] הרב הג' ר' פנחס אבד"ק דינעוויין, רב גדול וצדיק מפורסם, תלמיד הגאון הקדוש ר' יהושע העשיל מאפמע, חבר ספר

תענוגות החיים, בלתי אם תראה בעיניו כי ילדיה הרבים סגורלים לתורה ויפקרו גם הם לרבנים בקהלות ישראל, ואשר באמת מלא ה' את שאלתה, ולא הרבו הימים וסר אחיו שליש"א מצא כרי סדרתו עד שנאוני ישראל סמכו ידם עליו ואחד מהם הוא הגאון האמתי ר' יוסף אבד"ק סלוצק, וכה נמו לו אבותיו קו אשר אך בדרך זו לילך סביל נפוח מדרך דודו הגאון הצדיק וצ"ל, ויבדל אל החיים בדרך הכבושה כבר לפני אחיו הגאון נ"י, והמה היה לו לראש תבנית לכונן על פיהו כל מפעליו. בשנת תרי"ט היה להתן לדודו העשיר ואח"כ למר כוואלאוין, אח"כ למר במקום סגורי תחתו בצוותא עם שאירו הרב הג' ר' צבי בעת אב"ד בק' איוסמען, כה למדו בש"ס, ביו"ד, ובחו"ס. בשנת תרכ"ז נפקד לרב בק' פאלאנקא בהיותו בן כ"ד שנים והיה שמה עד שנת תרס"ז. ובשנת תרס"ז נפקד לאב"ד בק' שווינצאן, ובכל ימי פקודתו לשרת את עדת ישראל שם לו לחוק לפלס נתיב לשלום ואהבת רעים באמת, בדרושו השנוים על דרך הפשט הפשוט, כך בדרושי הסקראות וברברי חו"ל, ובסגנון זה יש לו חבור בכהיבת יד על כל כת"ק עפ"י דרך הפשט וחוקי הלשון, החבמות הבלליות האלנעבריא והתגרסה למר בדבוק חברים בעיון עמוק משפת העמים, כן עקרי שפת הפילוסופיא למר בשום לב מעל ספרי אשכנז.

[יז] הרב הג' ר' פנחס הכהן לינמאפ שליט"א יליד רווינסק, בעל זכרון ישר, עוד בימי עלומיו היה לו ידיעה רחבה בתלמוד ופוסקים חבר את הספר «פתחי שערים» לברר שיטת חכמת הנסתר ע"ד הפשטיות, ויש לו בכהיבת יד ספרים רבים בהענינים האלה, «שערי הלכות» «שערי אמונה» «שערי התקוה» סאמר אחד מאתו בא «בהכנסת

הגדולה» ה' רב ומ"ץ כוואבאלנק, ועתה רב ומ"ץ לחסידים בעיר בידו.

[יח] הרב הג' ר' פסח, בהרב ר' צבי, ה' ר"ץ ומנהיג כוויילנא נפטר ב' אלול תקנ"א (ק"ג).

[יט] הרב המאה"ג ר' פרץ, רב גדול חסידא ופרישא, מפורסם לשם ולהפארה, הלמיד לארסו"ר הרב המקובל מרן ר' הובער נ"ע, ולחתנו הגאון הק' בעל «צמח צדק» גאבד"ק ביעשנאווין ודק' געוועל, ודק' משערניגוב, והאריך ימים רבים, קרוב לחשישים שנה ה' במותו, נמצא הסכמתו על ספר «לקוטי תורה».

[כ] הרב הגאון ר' פתחיה, מפורסם לגדול כדורו, בהגאון רביט דוד לידא, בעהמ"ה ספר «עיר דוד», ה' אב"ד ור"ס בשתי קהלות ק"ק «וואלדווי» וק' סלאוויטש, וסתתלה אב"ד ור"ס בק' יאס והסרינה ובק' לקאמש, הוא הג"ל ספר «עיר דוד» בשנת תע"ט סאביו הגאון וצ"ל והובא שם הרבה דרושי תורה מאתו, בנו הוא הרב הג' בומנו ר' דוד ז"ל.

צ.

[א] הרב המאה"ג ר' צמח זאקס, גאבד"ק זאגער, חדש, רב גדול ומפורסם, חריף ובקי נפלא, ובא בכתובים בח"ת עם הגאון בעל גדולת מרדכי שם סימן ט"ז מ"ו, הוא בן להר"ר כתתיהו, בהרב ר' צמח, בהרב ר' אורי, בהרב ר' אברהם זאקס המכונה בפי כל ר' אברהם דייטן, ר' צמח הג"ל ה' חתן הרה"ג ר' בנימין ביינעש, אשר ה' דיין ומ"ס בשאוועל ואח"כ אב"ד בווענינאלא, ר' צמח בא בהסכמה על ספר «יד הקמנה» משנת תר"ז וכו'.

ק.

[א] הרב הג' ר' (עקב) קאפיל, גאבד"ק ווארסא, ושקיל ופרי עם הגאון בעל «בנין ציון» בספרו סימן ט' ק"ג. הרב

ר.

הזה, עת היותו בן השע שנים חדש מרעתו
 חדושי תורה כאתר הלומדים, כבן עשר
 שנה חלה חולי כבד עד הגיע לשערי מות,
 ואנשי העיר מקמן ועד גדול העתויר והתפללו
 עליו, ונעתר להם ד' ויוחק בעץ החיים,
 בהיותו כבן עשר שנים הביאו אביו לבית
 שארו הגאון בעל "שאנת אריה" וצ"ל ר"ם
 בק' מינסק והיה אצלו עד מלאת לו שם שלש
 עשרה שנה, ויבא בברית המצוה שם בביתו,
 והגאון רבינו בעל "שאנת אריה" העיד עליו
 כי כבר נפתחו לו מעינות ההכמה וישב לבית
 אביו, בימים האלה הקרה ד' לפניו את בת
 גילו, אשר הי עמה ששים ושמונה שנה,
 והצדיק הלז ישב בהעניה ובפרישות ששה
 שנים רצופות ואכל את כספו והוכרה לעבוד
 עבודת הקהל, בשנת תק"ב בהיותו בן י"ט
 שנה נבחר לראש ישיבה בק' מינסק על
 מקום הגאון בעל "שאנת אריה" וישמש הגאון
 בעל ש"א ע"ז מאד כי אהבת נפש אהבו,
 משם נתקבל לרב ומורה בק' ראקאוו ואיון
 וחיבר שם תקנות גדולות אשר רובם מחזקים
 בה עד היום ונקראים על שמו, בשנת
 תק"ז קבלוהו לאב"ד בק' ווילקאמיר גם שם
 העמיד תלמידים הרבה, היקן שם נשר אשר
 ילכו לביהכ"נ משפחת האגשים לבר ונקרא
 הגשר על שמו, בוילקאמיר היה בעשר
 שנים, בשנת תק"ז נתקבל לרב ומורה
 ושופט בגליל עליון דק"ק מינסק אשר היה
 אז כארבעים עירות גדולות ויבחר לו למדור
 בק' סמילעוויטץ והוא וביתו, רוב עתותיו
 השנה נסע מעיר לעיר בכל ערי הגליל,
 בנסיעתו הכין לו איש עתי רוכב במס לאסוף
 לו מנין במקום אשר ילין שמה, אתר התפילה
 שפך לפניהם דברי מוסר עד אשר געו
 כל העם בבכיה, ואחרי אשר רבו המטרות עליו
 שם אל לב לעזוב את הגליל והוא ויקבלו
 אותו לרב אב"ד בק' פינסק והגליל, שמה
 עשה נפלאות והראה גדולות עד כי חדל
 לספור, אחר זה קבלוהו לרב בק"ק פחנא על
 משך ששה שנים רצופות ונתג שמה בכבוד
 גדול

[א] הרב הג' ר' ראובן מוילקאמיר,
 נתקבל על כסא הרבנות בק' אדעססא
 בשנת תקפ"א, והיה שמה עד שנת תקצ"ה
 ובשנת תקצ"ה הלך ונתקבל לקאסמאנסק,
 על מקום אביו הרב דשם (כנ"י). ואולי הוא
 הג' אשר בא בהסכמה על ספר "פירי משה".

[ב] הרב הגדול ר' ראובן כ"ד יהודא
 ברוך, אחד מהבד"ץ דק' וויען, בימי
 הגאון המפורסם ר' אליעזר הורוויץ אב"ד
 דשם, נפטר ב' אייר תרל"ה, בן ס"ה שנה.

[ג] הרב הגאון ר' ראובן כ"ד אברהם
 הלוי, נודע בשם "ר' ראובן
 אמציסלאווער" גאון גדול, מפורסם לתריף
 עצום ולבעל שכל ישר, הי' נאב"ד בק'
 ליעבעדאווא, איליא, ואיוועניץ, נישוועו,
 אמציסלאווא, ועד עשר שנים אב"ד ברוינסק,
 נפטר ה' כנחם אב תרס"ו, בן ס"ט שנה,
 חבורים לא הנית אחריז אך תשובותיו נמצא
 לרוב בין גדולי מחברי זמנינו ומהם בספר
 "נחל משה", בנו הוא תרל"ז ר' קלמן סו"ץ
 במנרש חדש ברוינסק.

[ד] הרב הג' ר' ראובן גרשון הכהן
 נאבד"ק לונא, שקיל וסרי עם הגאון
 בעל "עמודי אור" שם סימן כ"ב, צ"א,
 חבר ספר יקר ונעלה.

[ה] הרב הגדול ר' ראובן, רב וס"ץ
 בק' אססק, בימי הגאון ר' אבלי
 פאסוועלער, ונכדו הוא הרב הדרשן המפורסם
 ר' ראובן בר' שמואל הלוי ז"ל, נפטר כ"ה
 שבט תרנ"ד ערך בן ל"ה שנה.

[ו] הרב המאז"נ ר' רחמים יוסף ס"ט.
 ראב"ד בעיה"ק חברון בארה"ק.

[ז] הרב הגאון ר' רפאל מהאמבורג,
 הגאון האמתי הצדיק הנשגב הזה
 הוא חומר כגוע יחסי כהונה, אביו הרב
 הגאון הצדיק ר' יקותיאל זיסקינד זצ"ל היה
 אב"ד במדינת ליפלאנד, ככ"ד מרחשוון שנת
 תפ"ג ילדה לו אשתו הצדקנית את הבן

גדול לשם ולהפארת, בשנת תקל"ז נתקבל לאב"ד בשלש קהילות אלמונא, האמבורג, וואנויבעק, שמה ה' בכבוד גדול ומצא חן גם בעיני המלך והשרים, והמלך נתן פקודה על הריגים ופסקים שיצאו מאתו שלא יוכל איש לדבר נגדם רק עליהם לקיים כפי פקודתו, שמה ישב על כסא הרבנות שלש ועשרים שנה. בשנת תק"ס עבר רוח טהרה על הצדיק יס"ע הוה ומאס בהרבנות ובשום אופן לא רצה להיות רב ולא הועיל לו כל ההפצרות והבקשות אשר בקשו מאתו, והאף אשר נשאר עירום ועדיה בלא משען לתם בכל זאת לא שת לבו לזה, אך ששה גבירים גבירים התנדבו ליתן לו די מהסורו גם זאת בלא ידיעתו כי הם מסרוהו לאנשי ביתו ופרנסותו בכבוד גדול, ואנשי ק"ק האמבורג בחרו לרב את הגאון הגדול ר' נח חיים צבי זצ"ל בעל המהבר-פסיעי התבטא ואיש את אחיו אהבו מאד, רק גזירה נגזרה כי הצדיק וגאון ר' נח חיים צבי זצ"ל נאספך שנה ראשונה לביאתו לאמבורג, ויספוד עליו ההסיר רבינו ר' רפאל מספר טר וכבוד, אח"ז קבלו לרב ולמורה את הגאון הג' ר' צבי זצ"ל בעהמ"ת ספר 'עטרת צבי', והיו ביחד שלשה שנים, בשנת תקס"ד כ"ו אלול נפטר הגאון רבינו ר' רפאל הכהן זצ"ל בן פ"א שנה, (כל זה כתוב בהקדמה לספר מרפא לשון), ובספר 'זכר צדיק' הדבר ביותר בירור אך אין כעת בידי הספר הזה, והנה להוסיף כי הגאון הלו נזכר גם בשם הגדולים הישן להגאון חיד"א אך בקיצור נמרץ, הג' היה חיבר ספר נפלא ונעלה 'תורת יקותיאל' והגאון המקובל אדמו"ר הזקן הרב מלאדי מוכירו כמה פעמים בחלק חמישי להש"ע בהש"ת, וכן חבר ספר 'ושב הכין', הגאון חיד"א מוכירו, ספר 'מרפא לשון' 'דעת קדושים' וספר 'זכר צדיק' שם כתוב מכתבים מאתו וגם ההספדים אשר הספידו עליו הגאון ר' צבי מאמבורג, ובנו הגאון זצ"ל, וחתנו הרב זצ"ל.

[ח] הרב הג' ר' רפאל נתן נטע במהור"ד שלמה זאלקינד ממנכען זצ"ל, הרב המציון הוה ה' רב גדול ומרעי, חכם ושלם, מספרו 'דקדוקי סופרים' נוכל להבין בת זכרוננו הנעלה, חבר כמה חלקים 'דקדוקי סופרים' על הש"ס, והו"ל ספר שו"ת מהר"ם טרופענבערג, וספר 'גאון יעקב' על עירובין, הגאון רשכבה"ג ריי"ש הלוי נאטהנזאהן כותב עליו בהסכמתו זצ"ל, 'ולמדה שלת אלהים את ידי' הרב המאז"ג טעו ומגדול, ענינו כיונים על אפיקי הש"ס אשר כבר נודע ונתפרסם מעשי תקפו וגבורתו בקיאותו בש"ס וכת זכרוננו חוק מאוד מו"ה רפאל נתן נטע במהור"ד שלמה זאלקינד, איש המדות, איש אשכולות מוכתר במעלות ובמדות כו' לפניו היה פתוח כל שערי הביבולאס העקין של בית עקד הספרים בכל ערי המלוכה, נפטר ערך שנת תרנ"א. [ט] הר"ר רפאל שלעזינגער, תלמיד מובהק להגאון רבינו עקיבא אינר, נפטר ד"ך תשרי תרל"ב בן ע"ד שנה, [י] הרב הג' ר' רפאל מאיר פאנינזעל זצ"ל, רב גדול וחכם מפורסם, ראשון לציון, חכם כאשי, וראש רבני ארץ הקדושה, שלש עשרה שנה ישב הג' על כסא הרבנות והיה אהוב וחביב לכל, בימים האחרונים תקפתו מחלה עזה ונפטר י"ד טבת שנת תרנ"ג בן השעים שנה, וז"א בן צ"ו שנים.

[יא] הרב הג' ר' רפאל שפירא שליט"א 'ברגאון האמתי ר' לייב שפירא אבד"ק קאנונא, וחתן דגאון הנשגב הנצי"ב מוואלאוין, ר' רפאל הוא מגדולי זמננו, שקדן גדול, דריף ובקי נפלא, ובעל שכל ישר וחד בש"ס ובפוסקים וכו', ירא וחרד לדבר ה' בהשאלות של חסיו הגאון טובא כמה חדושי תורה מאתו, היה ר"ם מוואלאוין, ואב"ד בנאווע אלעכסאנדראוסקי וכעת אב"ד בק' באכרויסק, חתנו הוא הג' הדרף ר' חיים בהגאון ר' יוסף דוב אבד"ק ברוסק.

ש.

להגאון אדמו"ר מליבאוויטץ.
 [ד] הרב הגאון ר' שאול הלוי עפשטיין,
 מגזע גדולי היחס, בן להגאון ר' מאיר
 עפשטיין, רב גדול מגדולי חורינו, היה
 אב"ד בק' קאסעווע, וקאברין, נפטר בשנת
 תרנ"ב, בניו המה הרב הג' אבד"ק שווערונא
 והרב הגדול אבד"ק סנאוו.

[ח] הרב המאה"ג ר' שאול שפירא,
 אבד"ק סאפאטקין, רב גדול וחרף
 מפורסם לתפארה, עוד בימי עלומו יצא
 שמו בשם ר' 'שאול חרף', עד שנה
 החמישים מאנה נפשו להשתמש בכתר
 הרבנות, אך לאחר זה הוכרח לקבל
 הרבנות בסאפאטקין, והיה שמה יותר
 משלשים שנה, כי עוד ערך שנת תרט"ו
 בא בשו"ת להגאון ר' יהואל העליר, כמובן
 מספרו 'עמודי אור' סימן ט"ו, היה תלמיד
 מובהק להגאון הג' ר"י בכרך סמיני, נפטר
 ז' אלול תרט"ו ערך בן שמונים שנה.

[י] הרב המאה"ג ר' שאול אויערבאך
 דומ"ץ רק' לביב (לעמבערג), נפטר
 ער"ס תרכ"ז.

[יז] הרב המאה"ג ר' שאול יצחק הכהן
 אבד"ק פילץ, רב נחל ובנש"ק, חומר
 מגזע מדר"ן שפירא בעל 'מגלה עמוקות'.
 [ח] הרב המאה"ג ר' שאול חיים שליט"א,
 בהרב הג' ר' אברהם הלוי חורוויץ, אבד"ק
 דובראוונא, חתן הגאון הג' רד"ש מר"א דינסק,
 רב גדול ומפורסם לתהלה, חבר ספר 'יד
 שאול'. כלילת שאול, מצפה שאול, בשנת תרט"ה
 תקע אהלו בעית"ק ירושלים, ופעל ועשה שמה
 הח"ק תלמוד תורה במאה שערים בירושלים.

[ט] הרב הג' ר' שאול פאדאווא שליט"א,
 בהגאון הנודע ר' ישראל, רב גדול
 ומפורסם לתפארה, מגדולי היוחסין, היה
 אב"ד בווארענאווע, בריינסק, פאלאצק,
 ובעת אב"ד בוילקאמיר, בנו הוא הרה"ג ר'
 ישראל משה, רב ומ"ץ בדרויע, וחתנו הרב
 הגדול רב באומערק, בהגאון רד"ש מר"א
 רמינסק.

הרב

זיין

[א] הרב הגאון ר' שאול בהגאון ר' יוסף
 קאצנעלענבונין מבריסק מהמשפחות
 המיוחסות בישראל מגזע מדר"ם פאדאווא.
 הגאון האמתי צ"ע ר' שאול נולד בבריסק
 ונתגדל על ברכי אביו הגאון וצ"ל, ועל
 ברכי אחיו הגאון הג' ר' ליב קאצנעלענבונין
 אב"ד דבריסק, משם בא לפאלאצק, ולשמע
 הגאון החסיד רבינו אליהו מוילנא וצ"ל בא
 לוילנא איזה שנים לפני הסתלקותו, והיה מ"ץ
 בוילנאוים שכמו לסבול על הצבו' בכלל ובפר'
 עם היותו נהג בהסירות ובפרישות, בקרובה
 ובטהרה עד להפליא, ככל זאת היה מראה
 פנים צדוכות לכל אדם, הפה אונן לשמוע כל
 נגעי וצרת לבב איש, וסוכן לעזרו ולחסכו,
 עודנה עמד לפני רבינו הגר"א ו"ל, החל
 להתנהג בפרישות וקרובה יתירה ולסוף נפשו
 בצום, ורבינו הגר"א הוכיחו על זה, וצוה
 עליו שלא להרגיל בתענית הרבה, אך
 נפשו הבערה כאש אהבת ה' ויראתו,
 מאם כל צרכי החומר, עד כי התרופפה
 עמודי בריאותו, ולא היה יכול לאכול כזית
 פת ביום תמים, ורק במשורה שכר ליום
 הרויה את נפשו כמה שנים עד עת פטירתו,
 הוא ב"ך מבת תקפ"ה, ומצא מגזע בין
 הגאון ר' מנחם מאניש חיות, ובין הגאון
 ר' משה רביש בעל באר הגולה, הי' גאון
 מובהק בדורו, חרף ובקי בבבלי וירושלמי
 ספרא וספרי תוספתא ומכילתא וכו', וכו',
 עשה תהות וחרושים על ש"ס, נדפס כמה
 פעמים, על מותו נשא נהי וקינה כל גדולי
 הזמן, ומתם הגאון ר' דוד אבד"ק
 נאוואהיראק כספרו 'גליא מסכת' (ק"נ).
 [ב] הרב הגאון ר' שאול אבד"ק זאסלע,
 בהגאון ר' ארי' ליב אבד"ק אניקסט,
 בהגאון ר' דוד מעבלי מליסא, (תולדות
 אנשי שם).

[ג] הרב הגדול ר' שאול הכהן, רב ומ"ץ
 בק' קאניוב, מוכא בשו"ת 'צ"צ'.

טעם ודעת' סימן רס"ד וכו'.

[יח] הרב הגאון ר' שלום טוביה, בהר"ד ברוך וצ"ל, נתקבל לאב"ד בק' שווינצאן ערך שנת תר"ג, והיה שמה עד יום פטירתו, נפטר בהמנפה ו' אלול שנת תר"ח, ה' גאון וצדיק נשגב, אוסרים עליו כי לא הביט חזק לארבע אמות, בנו היה העילוי הנפלא מיעד להיות גאון גדול בישראל, נפטר עול ימים כ"א אדר תר"ד הר"ד יהודה ליב וצ"ל, כפי ששמעתי הניה אחריו הרבה ה"ת בכת"י, הג' ר' אליעזר גארדן הוא ארתן בנו הר"ד ברוך ברוידא נ"י. [יט] הרב הסאה"ג ר' שלום בהרה"ק ר' ברוך מרדכי בהרה"ק ר' שלמה חיים מקוידענאוו, ואחי הרה"ק ר' אהרן הרבי מקוידענאוו שליט"א, ר' שלום שליט"א, ה' שנים הרבה בלדא, ושמה חבר ספרו "דברי שלום" ומשם נתקבל לאב"ד בברעזין (וואהלין) ולו גם חיבור בכת"י בהלכה ובפלפול.

[כ] הרב הג' ר' שיימה וצ"ל, רב גדול סוע"ה, יליד מיר, בהיותו בן כ"ג שנים נתמנה לר"מ בהוראדנא, והיה שמה שלש שנים, משם נתקבל לרב ומ"ץ בעיר יאשינאווקי, נפטר בהוראדנא, בשנת תרל"ה, בן ס"ה שנים:

[כא] הרב הג' ר' שלמה גאבר"ק העלישטאבריא, בימי הג' בעה"מ, ומבוא בתשובותיו על או"ח קס"ב, ר"ה, אבן העזר קב"ד וכו'.

[כב] הרב הג' ר' שלמה גאבר"ק דובראוונא, רב גדול וחסיד

מפורסם, טובא "בצמח צדק" סימן נ"י. [כג] הרב הסופלא ר' שלמה מלאדמור, רב מופלג וחסיד מפורסם, מגדולי הוויזסין, נבד הרה"ק הצדיק ר' ליב טהאניפאלי מחבר ספר "אור הננו" על התורה "זאת ליהודה" על משנה, ונכחו הג"ל הביאם לבית הדפוס ולסוף ימיו אזה למשכן לו עיה"ק טבריא בארה"ק.

הרב

[י] הרב הגאון ר' שבתי אבר"ק וועקסנא, רב גדול ומפורסם בזמנו, ולבסוף ימיו עלה לירושלים ערך שנת ת"ר, והגאון בעל "גדולת מרדכי" מוכירו בספרו סימן כ' בזה הלשון "ובפרט שראיתי איש חי, וקרינן איש חי מקבציאל פעלים לתורה, עמוד הימיני הרב וכו'".

[יא] הרב הסאה"ג ר' שבתי במהר"ר אהרן ס"מ ומ"ץ בק' טשאשניק, רב גדול ודרשן מפורסם, ה' כוסן הגאון ארטר"ר הזקן מלאדי, חבר ספר "בתים לברווחים" נדפס בשנת תקס"ב בהמכסת גאוני זמנו. [יב] הרב הג' ר' שבתי וואלק שליט"א, רב גדול סוע"ה, נתקבל לאב"ד בק' הווינאי על מקום הג' ר' ס"ג יפה וצ"ל. [יג] הרב הג' ר' שבתי שליט"א, רב גדול מובהק חסיד וכו' אבר"ק דריסא שקיל וטרי עם מחותנו הגאון ר' זעלי בספרו "ציוני". בנוו הסה הג' ר' אליעזר דון יהודה אבר"ק קלוצין

והרה"ג ר' חיים אבר"ק וויזין ובעה בשקלאוו והרב הג' ר' מנחם מענדל מו"ץ בקאפוסט. [יד] הרב הסאה"ג ר' שלום מ"ץ דק' ווילנא, בהרב ר' נחום שמש, רב גדול וצדיק, היה בעל מדות תרומות, כאח כרע התהלך עם כל אדם, מימיו לא קבל שכר דין תורה, ולא נהנה מאחרים אף בהבלעה, נפטר י"ט מרחשוון הקצ"א, ובנו הרב הסאה"ג ר' יהושע, ה' גם בן מ"ץ בוילנא על מקומו (ק"נ).

[טו] הרב הגאון ר' שלום אבר"ק יאנישאק גדול מצוין בזמנו, ה' תלמיד להגאון רבינו חיים מוואלאוין, שקיל וטרי עם הג' ר' יעקב מבוסק בספרו "זכרון יעקב", חבר ספר "דברי שלום ואמת".

[טז] הרב החסיד ר' שלום שכנא, חתן ארמ"ר הזקן הרב מלאדי ואבי הגאון ארמ"ר מליבאוויטץ בעל הצ"צ.

[יז] הרב הג' ר' שלום מרדכי הבהן, אב"ד בעיר בערדין, בא בשו"ת עם תגאון האמתי מהר"ש קלוגער בספרו "טוב

[כח] הרב הג' ר' שלמה שפירא אבד"ק בערעס, רב גדול ומפורסם, בן לאותו גאון וצדיק ר' לוי אבד"ק קאזנא, נפטר ב' סיון תרמ"ו.
 [כח] הרב הגדול ר' שלמה אבולעפאי ס"ט, רב וחכם רק' טבריא.
 [כז] הרב המאור הג' ר' שלמה מארקאו, רב גדול ומפורסם, אב"ד בעיר קערטש ל"ג שנה, נפטר י"ג כסליו תרמ"ט.
 [כז] הרב הג' ר' שלמה הכהן שליט"א, מו"ץ בוויילנא בהרב ר' ישראל משה בהרב ר' בן ציון ברבר הגדול הצדיק ר' משה הכהן (עין נספר בנין שלמה), הרב המצוין הזה למד אצל אביו כולי תלמודא דש"ס בבלי, ואיזה מסכתות אצל אחיו הגאון אמתי ר' בצלאל הכהן, בהיותו בן שבע ישרה שנה סיים כל הש"ס, ואז למד בישיבת הגאון ר' יצחק שרוונטער מו"ץ בוויילנא קרוב לב' שנים שו"ע תו"ם עם נושאי כליו, אחר זה למד בישיבה אצל הגאון המפורסם החכם הכולל ר' יעקב באריט, ובמשך ארבעה שנים סיים כל הארבעה טורים עם השו"ע ונושאי כליו והאחרונים, משנת תרי"ב התחיל להעלות על הספר חדושו על הש"ס וכו', זה יותר משלשים שנה אשר מבהן פאר הרבנות בק' ווילנא, חבר הגהות וחדושים על הש"ס בשם 'חשק שלמה' ונרפס בש"ס החדש דפוס ראם, וכן הגהות וחדושים על הו"ד בשם 'חשק שלמה' ונרפס, בשנת תרמ"ט הו"ל ספרו הדיק 'בנין שלמה', שו"ת נמצא מאתו לרוב בין מחברי גדולי זמנינו, ומהם כספר 'ברכת משה', כן נמצא הגהותיו לרוב על ספרי מחברים גדולים מדור העבר וממחברי זמנינו, וראיתי אצלו הרבה כתיבת יד הגהות וחדושים על ספרי הראשונים והאחרונים, יאריך ד' ימיו ושננו כמוב, הרב הג' ר' נחום אבד"ק טראק הוא חתנו ומובא בספרו ח"ת ממנו.

[כח] הרב הגאון ר' שלמה זלמן, בהרב הג' ר' מאיר זקש, גדול מפורסם בזמנו, ירא וחרד לדבר ה', נודע בשם "ר" זעלעסעלע פרומאק. כהן פאר הרבנות בק' בירו, לוקניק, ומשם לוקח אחר כבוד לרב ואב"ד בקראטינגא, נפטר בחודש ניסן תרל"ז, בן ס"ב שנה.
 [לא] הרב החסיד ר' שלמה יעקב בש"ק, צדיק ונשגב אוהב ישראל וכו' מסטריא, בן לאותו צדיק המפורסם רבן של חסידי "יודיטשוב" הקדוש מרן סטריא מדיטשוב, נפטר ב' דחנוכה תרמ"ז (מחזיקי חדת).
 [לב] הרב הג' ר' שלמה ראובן, בהרב ר' דוד, שמש פאר הרבנות משך שלשים שנה בששה קהלות, נפטר בשנת תרמ"ז, בן נ"ב שנה, הניח אחריו חיבור כתיבת יד בשם 'יריעות שלמה'.
 [לג] הרב המאור הג' ר' שלמה יצחק הורוויץ, אב"ד בק' קרוינישטאדט נפטר ד"ך אלול, תרמ"ז.
 [לד] הרב הגדול ר' שלמה זלמן הלוי אבעל, נין ונכד להגאון החסיד ר' אברהם אחי הגר"א מוויילנא, רב מובהק ובקי נפלא, הניח אחריו חיבור כת"י על כל הדינים אשר בין אדם לחבירו, נפטר בעיר טעלז, ג' ניסן תרמ"ז, בשנת השלשים לימי חייו (כנ"י).
 [לה] הרב המאור הג' ר' שלמה זלמן, אבד"ק שאריקאו ואגפיה, חתן הגאון ר' יהודה לוי בלאשקע, אבד"ק שלאנקא והגליל.

[לו] הרב הג' ר' שלמה יצחק, אבד"ק
שעביז, רב גדול ומפורסם, שקיל
ומרי עם הגאון ר' ועלי אבד"ק לוצין,
בספרו שו"ת "ציוני".

[לז] הרב הג' ר' שלמה זלמן אקסילראד
נ"י מחבר ספר שו"ת "מנורת שלמה".

[לח] הרב וכו' ר' שלמה חיים, רב
וחכם דק' כלכותא (הודו).

[למ] הרב המאור הג' ר' שמואל אבד"ק
זאסקעוויץ, אבי האחים הרבנים
הגדולים ר' ברוך, ור' יוסף (אבי הגאון
ר' שמואל שטראשון) וחתן הרב הג' הצדיק
ר' אליהו אבד"ק סמארגאן.

[ס] הרב הג' ר' שמואל, תלמיד הגאון
רבינו בעל "חת דעת", ארבעים
שנה חי רב וס"ץ בק' קראשיין, נפטר
בחורש אייר תרכ"ו, בן ע"ב שנה.

[סא] הרב הגאון ר' שמואל שטראשון,
גאון מצוין, מפורסם כליל מדעי,
מצוע גדולי יוחסין, בן להרב הגדול
ר' יוסף, בהמאה"ג ר' שמואל אבד"ק
זאסקעוויץ, ר' שמואל היה תלמיד להרה"ג
בעל "תני אדם", ומכירו בספרו "בינת
אדם" שער או"ה סוף סימן י' בשם
"מתור"ש זאסקעוויצער", היה שקר גדול,
עשה חדושים נפלאים על הש"ס, ולגדול
ענותנותו קרא אותם בשם הנהגות, חדושים
והערות על מדרש רבה, "מקורי הרמב"ם"
על כל חלקי הרמב"ם, חדושים קצרים
על ש"ע, "אורח חיים", ועוד חבורים
יקרים ונעלים בכחיכת יד, נפטר בחורש
אדר שני תרל"ב, בן ע"ה שנה, בנו הוא
הרב הג' ר' מתתיה שטראשון ז"ל.

[סב] הרב הגאון ר' שמואל מייזנאווע,
רב גדול וצדיק, חסידא ופריש, היה
אב"ד בק"ק וולאדווי, בראק, שעדליץ,
לאוויטש, ולסוף נאב"ד בק' נאשעלסק,
ה' תלמיד להגאונים והצדיקים ר' שמחה
בונים מפרשישטא, ולר' יצחק יעקב
מלובלין, ולר' יצחק מאיר מנור וכו' וכו',
וחתן להגאון הקדוש ר' אברהם מטשעכנאווע,
חבר מ' רמתיים צופים" על הנארכי אליהו
ושם הוא מביא ח"ת מרכותיו הגאונים
הקדושים זצ"ל.

[סג] הרב הג' ר' שמואל שלי"א נודע בשם
ר' שמואל סאלאנטער, רב גדול
מגדולי ומגיני אב"ד בירושלים, חתן הגאון
ר' יוסף זנגדיל (עיין ר' יוסף זנגדיל) ומתחילה
חתן הגאון הצדיק ר' שמעון אב"ד בבירו,

ושמעתי שה' חביב מאד אצל הגאון הנודע
ר' אבלי פאסוועלער.

[סד] הרב הגאון ר' שמואל ראבד"ק
ראנאלע, רב גדול וצדיק, בשנת
תרי"ב עלה בירושלים וישם משכנו
בחורבת ר' יהודה החסיד ז"ל, בשנת
תרפ"ז נפטר שם.

[סה] הרב הג' ר' שמואל בר' יהושע
נאבד"ק איליע, מחבר ספר "סנחת
שמואל" על מסכת ברכות בימי הגאון
מתור"א פאסוועלער.

[סו] הרב הגאון ר' שמואל קארא, גאון
מצוין, חסיד ועניו, תלמיד להגאון
רבינו עקיבא אינר, היה רב אב"ד בכמה
קהלות, ולסוף נאב"ד בק' צעמפעלבורג
(וועסטפרייסיין), ארבעים שנה כיהן פאר שם,
נפטר א' דשבעות שנת ה'תל"ה, בן פ"א
שנה, חבר ספר "דברי אמת" רבני
שמואל, "אור נגה", "אפר בד", בכתיבת יד.

[סז] הרב הקאה"ג ר' שמואל באקסטער
מעיר לובבטש, תלמיד להגאון רבינו
חיים מוואלאזין, וידידו ועמיתו של הגאון
הג' ר' ליב שפירא, אבד"ק קאוונא, רב
גדול וצדיק, נפטר י"ג כסלו, תרל"ו, בן
תשעים ושש שנים, ואולי הוא ר' שמואל
הנמצא בשו"ת מהר"ם להגאון הקדוש
ר' יצחק מאיר, הרבי מנור" כחלק אבה"ע
סימן ו' וכותב עליו להרה"ג החסיד המפורסם
ר' שמואל אבד"ק לובבטש.

[סח] הרב הגדול ר' שמואל קארענפעלד
מברעסקווא, חתן הגאון רבינו
עקיבא אינר זצ"ל, נפטר בחורש מנחם-אב,
תרל"ה, בן ס"ה שנים.

[סט] הרב המאה"ג ר' שמואל מו"ץ
בנייריא, בהרב הגאון ר' יהודה
ליב, בא בכרובים בח"ת ושו"ת עם הגאון
בעל "גדולת מרדכי" סימן י"א, י"ב,
י"ג ז"ל.

[נ] הרב הגדול ר' שמואל, בהחסיד
אסתי, מפורסם לגאון ולתפארת ר'
יעקב מק' עירחדש סונונד, רב מובהק,
ירא וחרד לדבר ה', מנ"כ בעיה"ק ירושלים.

[נא] הרב הגאון ר' שמואל בהרב ר' חיים
רב גדול ומפורסם ה' אב"ד בשווארישין
ואוסיאן וקופישאק נפטר ערך שנת תקפ"ב,
ה' בן אחותו של הגאון הגדול ר' שמואל
אב"ד האחרון בוולנא.

[נב] הרב הגדול ר' שמואל שמעלקי
אייזינגא, מילירי ווארנווא, נין ונכד
להגאון

[נז] הרב הג' ר' שלמה יצחק, אבד"ק
שעביז, רב גדול ומפורסם, שקיל
ומרי עם הגאון ר' ועלי אבד"ק לוצין,
בספרו שו"ת "ציוני".

[נח] הרב הג' ר' שלמה זלמן אקסילראד
נ"י מחבר ספר שו"ת "מנורת שלמה".

[נה] הרב וכו' ר' שלמה חיים, רב
וחכם דק' כלכותא (הודו).

[נמ] הרב המאור הג' ר' שמואל אבד"ק
זאסקעוויץ, אבי האחים הרבנים
הגדולים ר' ברוך, ור' יוסף (אבי הגאון
ר' שמואל שטראשון) וחתן הרב הג' הצדיק
ר' אליהו אבד"ק סמארגאן.

[נס] הרב הג' ר' שמואל, תלמיד הגאון
רבינו בעל "חת דעת", ארבעים
שנה חי רב וס"ץ בק' קראשיין, נפטר
בחורש אייר תרכ"ו, בן ע"ב שנה.

[נא] הרב הגאון ר' שמואל שטראשון,
גאון מצוין, מפורסם כליל מדעי,
מצוע גדולי יוחסין, בן להרב הגדול
ר' יוסף, בהמאה"ג ר' שמואל אבד"ק
זאסקעוויץ, ר' שמואל היה תלמיד להרה"ג
בעל "תני אדם", ומכירו בספרו "בינת
אדם" שער או"ה סוף סימן י' בשם
"מתור"ש זאסקעוויצער", היה שקר גדול,
עשה חדושים נפלאים על הש"ס, ולגדול
ענותנותו קרא אותם בשם הנהגות, חדושים
והערות על מדרש רבה, "מקורי הרמב"ם"
על כל חלקי הרמב"ם, חדושים קצרים
על ש"ע, "אורח חיים", ועוד חבורים
יקרים ונעלים בכחיכת יד, נפטר בחורש
אדר שני תרל"ב, בן ע"ה שנה, בנו הוא
הרב הג' ר' מתתיה שטראשון ז"ל.

[נב] הרב הגאון ר' שמואל מייזנאווע,
רב גדול וצדיק, חסידא ופריש, היה
אב"ד בק"ק וולאדווי, בראק, שעדליץ,
לאוויטש, ולסוף נאב"ד בק' נאשעלסק,
ה' תלמיד להגאונים והצדיקים ר' שמחה
בונים מפרשישטא, ולר' יצחק יעקב
מלובלין, ולר' יצחק מאיר מנור וכו' וכו',
וחתן להגאון הקדוש ר' אברהם מטשעכנאווע,
חבר מ' רמתיים צופים" על הנארכי אליהו
ושם הוא מביא ח"ת מרכותיו הגאונים
הקדושים זצ"ל.

[נג] הרב הג' ר' שמואל שלי"א נודע בשם
ר' שמואל סאלאנטער, רב גדול
מגדולי ומגיני אב"ד בירושלים, חתן הגאון
ר' יוסף זנגדיל (עיין ר' יוסף זנגדיל) ומתחילה
חתן הגאון הצדיק ר' שמעון אב"ד בבירו,

ע"ה פה"ח וכו' ואוי לא היה עדין תואר נאון נפרץ בישראל, כי בכל הספר לא נמצא תואר נאון אף על הגאונים הגדולים אשר כבד הלכו לעולמם, בהיותו בשיסלעוויץ חבר ספרו היקר והנעלה "תנא תוספאתה" על כל ההוספות של הש"ס, כן חבר ספר שו"ת "שאלת שמואל", תשובותיו נמצא לרוב בין גדולי זמנינו אשר שאלו להגאון הג"ל ברין ובהלכה, נפטר ג' רחוק"פ תרכ"ו, בן ס' שנה.

[נח] הרב הג' רבי שמואל ליב גאבד"ק אורמאן, בימי הג' בעל "חתם סופר" מוכא בתשובותיו על יו"ד, סימן ד'.

[נט] הרב הגדול ר' שמואל יוסף סג"ל מו"ץ במשערקאס, מוכא בשו"ת "צמח צדק" על אבה"ע סימן פ"ה.

[ס] הרב המאור הג' ר' שמואל רובער מברא"סעוו, רב גדול, ב"ק, חסידא ופרישא, תלמיד מובהק להגאון הק' ארמ"ז בעל הצ"צ נפטר בשנת תרמ"ו ערך כו"ע שנה.

[סא] הרב הצדיק ר' שמואל אליהו מזווארען, בהרה"צ המפורסם ר' יחזקאל מקאמיר, נפטר בחודש סיון תרמ"ה.

[סב] הרב הג' ר' שמואל נודע בשם ר' "שמואל לופצער" נ"ג, רב גדול חריף ומפולפל מגדולי הח"ץ בוולנא.

[סג] הרב הגדול ר' שמואל פנחס גדול וצדיק, בן להגאון החסיד המפורסם ר' אליעזר אבד"ק שערשאוו, נפטר בן ל"ה שנה, והניח אחריו הרבה חידושי תורה, ומעט מהם נדפס כסוף הספר "לקט הקוצרים" להגאון הצדיק ר' פינחס מיכאל מאנטיפאליע, וכותב "האף שמעט המה מתוקים הם מרובש".

[סד] הרב המאוה"ג ר' שמואל איסר הכהן, רב גדול וחריף, ירא וחרד לדבר ר' ודרשן, ל"ה שנה היה ראש ישיבה בישיבת ר' מילא בוולנא, גם דרש בחברה תורה ערך ל"ו שנה, העמיד תלמידים הרבה ומנהם רבנים גדולים, הג' ר' שלמה הכהן מזכירו בחידושיו לזו"ר, כחפשה כרכים מסודרים לדפוס השאיר אחריו, על חמשה חומשי תורה, פסחים, בבא מציעא, עבודה זרה וחולין, נפטר בעיר רויג כ' סבת תרנ"ב, בן ע"ג שנה, בנוי ה"ה הרב הג' המפורסם ר' משה יצחק כהנא וצ"ל ולהבדיל לאו"ט הרה"ג ר' אברהם צבי שליט"א אבד"ק רויג.

[סה] הרב הג' ר' שמואל מאיר בר' יצחק אש, רב גדול ושקדן נפלא היה

להגאון ר' משה ממעלה, אחרי מותו השאיר אחריו בכת"י חידושי תורה כמעט על כל שיטת הש"ס, נפטר ב' דשבעות תרמ"ח. [נז] הרב הג' ר' שמואל וצ"ל בארמ"ז הנאון בעל "צמח צדק", הוא היה בן זקונים לאביו הנאון ואותו אהב אהבה בלא מצרים, הרב מור"ש ז"ל וזלת גדלו וקדושתו וצדקתו, היה חכם כולל, פאר הלולים, מפורסם, ולפי דיבת רבים היה לו ידיעה לא מעטה בהכמת הרפוא, נוסף על רוחו הכביר ה' גם יפה מראה, קוסמו דמטה לחם, והדרת קודש חופפת עליו, אחרי מות אביו הצדיק יס"ע נבג"ס, נשאר הוא ואחיו הרה"ק ר' ברוך שלום בליבאוויטץ, ובמות אחיו מהרה"ש נשאר לברו ורבים הלכו לאורו, ונהנה מכמו עצה ותושיה, אחרי מלחה כמיושנה נפטר י"ב תשרי תרמ"ג, בשנת המ"ו לימי חייו, בניו המה הרבנים הק' ר' זלמן אהרן נ"י, ור' שלום דוב, ור' מנחם מענדיל שליט"א. [נד] הרב הגאון ר' שמואל בירנבוים, תלמיד הג' ר' רבינו עקיבא איגר וצ"ל, כיהן פאר הרבנות בדובנא, ה' גדול מצוין, חריף ובקי בשני התלמודים בכלי וירושלמי, ר"א, חכם ושלם, נפטר ער"ה ניסן תרס"ו (כנ"י).

[נה] הרב הג' ר' שמואל גירשוני, רב גדול, חכם ושלם מפורסם, ה' אב"ד בק' יאקובשטאדט, ועשרים שנה רב העדה בדווינסק, נפטר י"ט תמוז תרמ"ח.

[נו] הרב הג' ר' שמואל מאהריב"ער שליט"א, רב גדול מגדולי זמנינו, חכם ושלם, כליל מדעי, עסקן גדול לטובת הכלל, מראשי המיכרים חכמה חוכבי ציון בארצנו, מפורסם בקצות הארץ, היה אב"ד בק' האלובקי, שאקו, ראדום, סוואלק, וכעת אב"ד בק' ביאליסטאק, בשנת תרנ"ג נבחר לאסיפת הרבנים בעיר הכורה פעמערבורג.

[נז] הרב הנאון ר' שמואל אביגדור וצ"ל חתן הגאון האמתי ר' צבי הירש ברויא אבד"ק סלאנט סאלאנטער, הגאון המובהק הזה ה' מן הגאונים המצוינים שבהורו, בהיותו בן עשרים שנה נתקבל לרב בעיר פארשטאדט בהוראדנא, משם נתקבל לאב"ד בשיסלעוויץ, אנומאוו, נישווע, קארלין, עוד בהיותו בשיסלעוויץ נתפטרם לגאון מפורסם, כנראה ומובן מספר שו"ת "עמודי אור" להגאון ר' יחיאל העליר שם בסיומן צ"ו מתשובתו להגאון הג"ל וכותב לו בזה הלשון, הנאון המפורסם סוע"ה נ"י

הי' רב בבאלידירשאק, ואח"כ אב"ד ורב בק' וולאדיסלאווע ניישטארט-שיריונירט, נפטר ערך שנת תרס"ד, בן ס"ה שנים.

[סו] הרב הג' ר' שמואל משה שפירא שליט"א, רב גדול ומפורסם, מגזע גדולי הוויסוק, בן לאותו גאון וצדיק ר' ליב אבד"ק קאוונא, מגזע מהר"ן שפירא, אב"ד בקורשאן, ומתחלה רב בראסענאלע, טריסק.

[סז] הרב הגאון ר' שמוחה בונים, בהרב ר' ברוך בענדים משקלאוו, הוא קבל תורה מפי הגאון רבינו החסיד מוילנא לעת זקנתו, ולמד תורה לפניו, וכתב פירושו על תוכפתא מהרות, והוא אחי הגאון הסקובל ר' מנחם מענדל משקלאוו (עיין ר' מענדל מסקלאוו) (ק"נ).

[סח] הרב הגאון ר' שמוחה נתן עלינבערג, גאון גדול, מופל"ה ע"ה גר ישראל,

נולד ביום ב' לחודש שבט שנת תקס"ז לאביו הרב ר' אריה בן הגאון מופת דורו ר' צבי הירש אבד"ק לוקאטש, בעד"ה ספר "המרת צבי" על הש"ס, שלשלת הוויסוק דור אחר דור, נאונים גדולים עד הגאון החסיד ר' זכריה מענדל, נתגדל בבית וקטן הרב ו"ל, והיה חביב עליו כ"כ למד התורה אשר אחר השואוין נסע להגאון המובהק בעל "קצות החושן" וישוב שמעתתא והי' תלמיד מובהק שלו, ובררבי מוריו הקדושים הלך הג"ל, אהב תורה ולומדיה וכל למדיו לשסה, לא נטה מני ארה הפשט, ושבלו הצח ורעיונו ומחשבותיו הי' כספף מוזקק שבעתים, ומרגלא בפומיה שמעולם לא התלבש במלית עשאוני שלו, כל גדולי הדור והאברהם האמת אהבוהו וחבבוהו עד למאד, כמו הגאונים רא"ז מרגליות מבראר בעל "בית אפרים", ר' יעקב אורינשטיין בעל "היושועות יעקב", ור' מאיר אייזנשטארט בעל השו"ת "מהר"ם א"ש", והגאון מופל"ה ר' משה סופר בעל "הרמחם סופר" היה תמיד מספר בשבחיו של הג"ל, וקרא בשמו "גאון ישראל והפארתו" הי' אב"ד בק' מאשצ'יסק, ובשנת ת"ר נתקבל לאב"ד בק' לוב (לעמבערג), ויהי כי וקן ובא בימים קרא לבנו הגאון ר' בנימין אב"ד דק' באסקאוויץ לחיות לו לעזר לשאת את עול הרבנות, והי' אצלו משנת הר"י עד שנת תרס"ו, ויגע ויאסף אל עמיו בנו הגאון ו"ל, ומצא איש כלכבו גאון וגדול הדור רי"ש נאטהנזאהן, והי' לו לעזר, נפטר בשמחת תורה תרי"ט,

בן ע"ב שנים, והשאר אחריו ת"ת כבתיבת יד, ספרים לא הדפים בחייו, וזלה תשובה ארה הבא בספר "פרי עץ הדר" אודות האתרונים המורכבים, וגם דרוש אחד בשם "כתר מלכות", כי היה נכבד ונעלה בעיני המלך ושריו וי"ה, בן בנו הג"ל הוא הרב הג' השלם ומפורסם ר' חיים יוסף עלינבערג, חד מבי דינא רבא דק' לעמבערג, אשר כישש שנים ומעלה קבל תורה מוקינו הגאון וצדיק הג"ל. [סט] הרב הגאון ר' שמוחה שמואל אבד"ק ראשיא ומעוריש, רב גדול ומפורסם, אוצר היראה, בא בח"ת ושו"ת עם הגאון ר' יחיאל העליר בספרו "עמודי אור" סימן ד', פ"ג. חבר ס' "משרת משה" על הרמב"ם, חתנו הוא הרב הג' ויחאל מיכל אבד"ק נאווע-מינסק.

[ע] הרב הגאון ר' שמעון סופר, גאון גדול וצדיק, בהגאון אבתי ר' משה סופר בעל "החתם סופר" ונכד הגאון רשבב"ה ר' עקיבא אינר זצ"ל, ר' שמעון סופר בהיותו בן כ"ב שנים נתקבל לרב ומו"ץ בעיר מאטערסדארף, וכ"ה שנים הי' נאבד"ק קראקא, ושטה הי' כבוד גדול, כי הי' גם נכבד בעיני המלך ושריו, והיה חבר בהפרלומענט, נפטר ב' אדר שני תרס"ג, בן ס"ג שנים, בנו הוא הרב הג', מגזע ומגדול, השלם, גביר ונכבד בעמיו, ר' בונים סופר שליט"א, וחתנו הי' הגאון ר' עקיבא קרייצער זצ"ל. [עא] הרב הגאון ר' שמעון אבד"ק סאנזרימזה, תלמיד הגאון בעל "הרמחם סופר", שקיל ומרי עמו בתשובותיו, ומתם באר"ח קפ"ת, יור"ד קי"א, קב"ד, אבה"ע נ"ו. [עב] הרב הגאון ר' שמעון זרחי, מגזע הגאון "באר הגולה" נודע בשם ר' שמעון מאורינבערג, הי' אב"ד במאורינ ויאקובשטאדט, וערך שנת תרס"ט עלה לאר"ק ושם מ"ה, הרב גאון מפורסם בופני, וחכם מובהק, ודורו הרב הגאון ר' יוסף זצ"ל מביאו בזה הלשון, ידידי מעוריי, הרב הגאון הג' הפולסוף וכו' ר' שמעון זרחי. וחתנו היה הרב הגדול הצדיק ר' שמואל מירכי אבי הרב הג' ר' אייז ליב ראשקעס נ"י אבד"ק שניבישאק.

[עג] הרב הגאון ר' שמעון בהרב ר' נפתלי הירץ, אבד"ק משארקוב, בימי הגר"א מרגליות בא בהסכמה על ספר "נחל אשכול". [עד] הרב הגדול ר' שמעון, בהרב ר' שבתי מ"ס ומ"ץ בק' קראק, הסמוכה לקוראן

לקידאן, רב גדול בתורה ויראה מפורסם נפטר בק' ויילנד ד' תמוז הקפ"ב, (ק"נ).
 [עז] הרב הג' ר' שמעון שאמ"ן הכהן, נאכד"ק פאטק, בימי הג' בעל "ההם סופר" טובא בתשובותיו על אהע"ס ד', וכו'.
 [עז] הרב הגאון ר' שמעון ליב זצ"ל, הרב הגדול מרבבה הזה הי' גדול וצדיק מפורסם בדורו, צדקתו וגדלה לבו המדורה אין לתאר בחרט אנש, (שמעתי כי פעם אחת בנסעו לדרבו פגע בעני קרוע, ופשט את בגדו ונתן להעני), מעשיות כאלה מספרים עליו הרוב, עוד בהיותו רך בשנים נתקבל לאב"ד בק' איהומאן, והי' שמה איוה שנים ומגדל ענותו וצדקתו הסיר מעליו את הרבנות דק' הג"ל, ונתקבל לאב"ד בק' הלום על מקום הגאון ר' יחיאל העליר, והי' שמה עד שנת תר"ה, וכשנת תר"ה נפטר כ"ו תמוז ערך בן ל"ח שנה בק' נישועו, חבל על דאברין, הי' התן לרוב הג' הצדיק ר' יצחק אכד"ק איווענין. בנו הוא הרה"ג ר' צבי הירש אכד"ק קרוי צבורג, כעת אב"ד באיהומאן, וב"ח הוא הרב הג' הנכיר המפורסם פאר הלולים חכם מצוין וכו' ר' מרדכי סאלאמאנוו שליט"א מיקריי ק"ק מינסק, (פיו כחולות הרה"ג ר' פנחס רלזאווסקי).
 [עז] הרב הג' ר' שמעון שרגא רב ומו"ץ בראגאלי, נפטר כ"ב מרחשון תרס"ו, בן ס"ה שנה.
 [עז] הרב המאוה"ג ר' שמעון מנשה ב"ד משה, רב גדול וצדיק, הסידא ופרישא מפורסם, הלמיד לרוב המקובל אדמו"ר האמצעי ר' דובער נבג"מ, הוא ראש ואב"ד רעיר הקודש חברון באה"ק, האי סבא קרישא הוא קרוב לסאה שנים, ויותר מס' שנה עשה למופת הבולל חב"ד.
 [עז] הרב הקדוש ר' שמועל ווערהאווקער, אבי הרה"ק ר' יוסף מציצעלינק, הי' תלמיד הרב ריבש"ט, לעת זקנתו נתקבל למ"ס בווערהאווקער.
 [עז] הרב המפורסם ר' שמועל ברלין מ"אנאוויטץ, חו"פ מפורסם, ניסו של הרב האמצעי המקובל סקר ר' דובער נבג"מ.
 [פ] הרב הג' ר' שמועל נח שליט"א בהרב הצדיק רבי יהודה ליב מאפאוסט, רב גדול, בו"ק, הסידא ופרישא, בנש"ק, הרב לעדת החסידים בבאברויסק, אחי הרב הג' אדמו"ר מאפאוסט ר' שניאור זלמן שליט"א.
 [פא] הרב הגאון ר' שמועל הכהן בהרב הממשלה

הגאון הג' ר' פנחס יצחק בהגאון המקובל ר' נפתלי הכהן הגדול ממונא, והרב ר' שמשון הכיני בפעם הראשון לבית הדפוס את צוואה זקינו הג"ל ונמצא שם גם סמטו איוה ח"ה, [פב] הרב הגאון ר' שמועל בר' רפאל הירש, הגאון הצדיק הגדול מרבבה הזה, נולד בימי כ"ד סיון שנת תקס"ח בעיר האמבורג, הוריו יעדו אותו להיות סוחר בארץ, אך רוח הנער נשאהו להיות שוחר תורה וחכמה, ובעזר הגאון החכם ר' יצחק בארגאוס ז"ל שם אל הלימוד פניו ועיניו את בית המסחר אשר עבד בו כשנה ויכנס אל בית הספר, ותלמוד למד מרה"ג ר' יצחק בארגאוס ז"ל, כן למד אצל הגאון הג' ר' יעקב עמלינגער, בהיותו בן כ"א שנים גמר בית מדרש החכמה, בהיותו בן כ"ג שנה נמנה לרב המדינה באלדענבורג, משם ררך כוכב הצלחתו ורום פעלתו ע"י מפעליו הנעלים, וביחוד ע"י ספריו הגדולים אשר הכר והדפיס, כי אחרי שש שנים לשכתו על כסא הרבנות שטה וה"ל את ספרו "אגרת צפון" על דבר האמונה והיהדות בדברים החוצבים להבות אש, (והרה"ר משה זלמן אהרנאון מקאונא העתיקם לשפת קרשניו), בשנה תקצ"ז הוציא לאור את ספרו הגדול "תורב" (והרב הג"ל העתיקו לשפת קרשניו בשנה תרנ"ג והו"ל), ושני הספרים פלמו נתיב לשיטתו הדמה, הוראים ושלמים עם ה' ותורתו באשכנז צהלו ושמתו לדאות כי עלה משיע להדת והיהדות ופני העפארסער שם חפו, אחרי כן חבר עוד ספר "נפתולי נפתלי" עוד בעניני הדת והאמונה, אחת עשרה שנה כהן פאר במשרה הרבנות שמה ונתקבל לרב הגליל בעמרען, גם שם פעל הרבה לעניני הדת והאמונה, גם הדפיס שם ס' אהרנדר ראש הדיפרמער האלהיים, בהיות שם המש שנים נבחר לאב"ד ורב בק' ניקלסבורג, בעיר אשר כהנו פאר הגאונים האחרים, ר' מרדכי בנעט ור' נחום מריוויש זצ"ל, הצדיק הזה פעל ויסד שטה ישיבה גדולה, ושמעו יצא למרחק לשם ולתהלה, ובכל אשר פנה הצליח, גם בקרב האזרחים תושבי הארץ נחל הרה"ג הירש כבוד ויקר על חכמתו ותבונתו הרבה, ובשנת 1848 בחרו אותו לשבת בוועד הנבחרים, ויחה דעתו בעניני המדינה כאחד הגדולים אשר בארץ ההיא, והיה מליץ טוב בעד עניני אחיו בארץ ההיא, ויגדל כבודו גם בעני

הממשלה, ויפעל ישועות תמיד בעד אחיו
 וגני עמו, בשנת תר"א נקרא הרב הזה
 עזרה פראנקפורט על גדה מיין להיות רב
 וסורה שמה, ויעזוב את העיר הגדולה והנשאה
 ניקלסבורג, והלך פפד"ט להיות לרב אשר
 היה שמה או רק אחד עשר בתי אבות
 שומרי תורה ומצוה כהלכתה, ושאר העם
 שם היה אדיר הפצץ לעקור משורש את
 חקי התורה ומצות ה', אך הצדיק ר'
 שמשון הירש עזב את העיר הגדולה, ויאת
 לקבל תרכנות בפראנקפורט לפני אחד עשר
 בתי אבות, בידעו מראש כי תעודתו היא
 לעשות נפשות ולקרבן לתורה ולתעודה,
 ושמה ימצא כר נרחב גם יגדיל וירחיב
 שמה את חוג פעולתו הרבה לעשות לר'
 ולאחיו ולהחזירים למטב, גם חפץ ר' הצליח
 ביוז באופן מאד נעלה לבנות עיר גדולה
 לאלקים ולהיות בורא נפשות רבות ולמלאות
 חסרונן בתורת אל חי, וכל הכתוב לחיים
 (חיי עולם נטע בתוכם) יצור ר"ש הירש הנהו,
 ובדרשותיו הנעלות ובספריו היקרים החוצבים
 להבות אש פעל הרבה עד שבעת היא
 עיר גדולה פראנקפורט (כן ירבו) ומתווקים
 נחלת אבות באמת ואמונה, בשנת תר"ד
 החל להוציא לאור בסכ"ע "ישרון" בעניני
 הדת והיהדות וחבטת ישראל, וביחוד
 בספריו הדגולים מרבה, במשך שבתו
 שמה חבר והדפיס תכורו הגדול והרם את
 באורו על חמשה חומשי תורה, באורו על
 ספר תהלים משלי ופרקי אבות, מלבר שאר
 ספרים וחבורות רבות, בשנת תרמ"ד חבר
 מחברה אדמת להגן על התלמוד, לכד תורתו
 וצדקתו היה פעולותיו גם מחוץ לקהל עדתו,
 הלא הנה בעד כלל אח"כ באשר הם שם,
 רבו ועצמו מאד, הוא בא גם בחצרות
 מלכים, שרים וסגנים, להמליץ טוב על אחיו
 ולהסיר מהם כמה גזרות רעות, ובכל אשר
 פנה הצליח, אצל קיסר אסטרייך היה לו
 אוריענין וידבר איתו פנים אל פנים בדבר
 עמו, ופעל הרבה לטובת אחב"נ שמה,
 בפ' וישב דרש את דרשתו האחרתה וביים
 ב' ז"ך סבת שנת תרמ"ט עלתה נשמתו
 אל האלקים, בשנת השמונים ואחת להיות
 נר ישראל נכבה, אך אור תורתו וחכמתו
 הולך ואור ע"י פעולותיו לרדו ולדורי דורות
 וע"י ספריו הנעלים, הניה אחיו בנים וחתנים

גדולים וחכמים בתורה ונאמנים לר'
 ולעבודתו ויכלו להיות למטה בקרב אחינו
 בני ישראל, בנו הלא המה, א' הרב החכם
 ר' מנחם מענדל דר' הירש נ"י, ב' הרב
 החכם ר' מרדכי דר' הירש נ"י, ג' הרב
 החכם ר' נפתלי דר' הירש נ"י, ד' הרב
 החכם ר' יהודה הירש נ"י, ה' הרב החכם
 ר' יצחק הירש נ"י, ה' התנו המה, א' הרב
 המאוה"ג החכם דר' שלמה ברייער נ"י מסלא
 מקוט רב לעדת ישורון בעיר פראנקפורט
 ענ"ט, ומהלכה רב באחת הקהלות באונגארין,
 ב' הרב המאוה"ג החכם דר' ר' פלאמא
 נ"י רב לעדת ישורון בקאלין, ג' הרב
 המאוה"ג החכם דר' גונענהייסער נ"י רב
 לעדת ישורון בקאלין (באהמען), ד' התורני
 הנדיב מפורסם טיכאל לעווי נ"י, ה' הרב
 הגביר הנדיב ר' בנימין ראס"ל, נכדו הוא
 הרב המאוה"ג החכם המפורסם ירא וחרד
 לרבר ר' דר' הלל קליין נ"י רב ואב"ד בעיר
 ליבוי פלך קורלאנד ועתה הנהו רב לעדת
 ישראל בעיר נייארק, (כל אלה לקהתי
 מתולדותי המוכא בהפנח דבר לספרו
 "חורב" הנעתק לשפת קרשינו ע"י הרה"ח ר'
 משה זלמן אהרנזאהן מקאונא, ואני אסיר
 לו תודה בזה, אך זה רק מעט מזער
 מתולדותיו ופעולותיו עלי תבל) גאון דורינו רבן
 של בני הגולה מרן ר' יצחק אלתן שליט"א
 כותב בהסכמתו לספר "חורב" הנ"ל בזה"ל,
 גדול מעלת הרב הגאון הצדיק התה"ש ר'
 שמשון ב"ד רפאל הירש רב ואב"ד דק"ק
 פראנקפורט ענ"ט כמפעליו הרמים, גם חן
 ערך ספריו היקרים לחזק הדת, התורה
 והמצוה, אשר כנודע המאור שבהם רחוק
 למוטב אלפי רבבות ישראל באשכנז, וכל
 דבריהם כגחלי אש-דת לטו בהתלהבות
 עצומה וביראתו הקודמת לחבבתו של הגאון
 המתבר זצ"ל, עד כי זכות הרבים היא
 להעתיק את ספריו מאשכנזי לשפת קרשינו
 בעד אחינו בכל תפוצות ישראל ולקרבם
 לתורה יראו ישרים וישמחו וכו' וכו' .
 [פנ] הרב הג' ר' שמשון אורנישטיין
 שליט"א, רב גדול בין גדולי ומנינו,
 מפורסם לתהלה, ה"י אב"ד בק' אוערקאו
 יותר מעשרים שנה, וכעת הוא אבד"ק
 קאליש, תשובותיו בח"ת ברין ובהלכה נמצא
 בין מחברי ומנינו.

